ἡ Νεολαία

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 16 (67
20 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1940-4

Ἡ Νεολαία

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝ. ΝΕΟΛΑΙΑΣ
(Νόμος 334)

Νομικοῦ Προσώπου Δημοσίου Δικαίου, διοικουμένου ὑπὸ Ἀνωτάτου Διοικητικοῦ Συμβουλίου προεδρευομένου ὑπὸ τῆς Α. Ε. τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΕΤΑΞΑ, ὅστις καὶ ἐκπροσωπεῖ ταύτην, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου κ. ΑΛΕΞ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΤΟΣ Β'. — ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ
ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ:
Δ/ΣΕΩΣ, ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ & ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ
Ὁδὸς Λεωχάρους 19 (Β' ὄροφος)
Ἀριθ. Τηλεφ. Λογιστηρίου 32-094
» » Συντάξεως 34-425

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ: Περιοδικὸν «ΝΕΟΛΑΙΑ»
Ὁδὸς Λεωχάρους 19

Ἀρ. Τεύχ. 16 - 20 Ἰανουαρίου 1940
ΤΙΜΗ Δραχ. ΤΕΣΣΑΡΕΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

		Μελῶν	καὶ μὴ μαθητῶν μελῶν
ΕΤΗΣΙΑ (Ἐσωτερικοῦ)	Δρ.	160	200
ΕΞΑΜΗΝΟΣ »	»	80	100
ΤΡΙΜΗΝΟΣ »	»	40	50

ΕΤΗΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Λίρ. Ἀγγλίας 1
Ἀμερικῆς Δολ. 6
Αἰγύπτου Λίρ. 1

Διὰ Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου καὶ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου (Δήμους, Κοινότητας) καὶ Σχολικὰς Ἐφορίας. ΕΤΗΣΙΑ Δρχ. 300

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΝΕΟΛΑΙΑ»
ἢ ΣΠ. ΡΟΥΒΑΛΗΝ, Γεν. Γραμματέα Ε.Ο.Ν

Διὰ πᾶσαν πληρωμὴν πρέπει νὰ λαμβάνητε ἀπόδειξιν φέρουσαν τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Γεν. Γραμματέως τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Σ. ΡΟΥΒΑΛΗ Συνταγματάρχου ἐ. ἀ. καὶ τὴν σφραγίδα τῆς Ε.Ο.Ν.

ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΙΣ

Ἀπὸ τὰς βραβευθείσας σχολικὰς ἐκθέσεις ὑπὸ τῶν Ταχ. Ταμιευτηρίων

Ποῖαι αἱ διαφοραὶ μεταξὺ τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς φιλαργυρίας ἀπὸ εὐρυτέρας ἀπόψεως.

Κάθε ἄνθρωπος ὑφαίνει μόνος του τὸν ἱστὸν τῆς εἱμαρμένης του!

Καὶ τὸν ὑφαίνει σύμφωνα μὲ τὴν λογικήν του, μὲ τὶς ἰδέες του, μὲ τὴν δυναμικότητά του! Πάνω στὰ τρία αὐτὰ στηρίζεται ἡ ζωή του καὶ ἡ εὐτυχία του! Γιατὶ οἱ ἄνθρωποι, ὅπως δικαίως ἔλεγαν οἱ Ἀρχαῖοι, γεννήθηκαν ἀπὸ τὰ δάκρυα τοῦ Διονύσου. Καὶ γιατὶ ἡ ζωὴ δὲν εἶναι σπαρμένη μὲ ρόδα! Μόνον αὐτὰ ἂν ἔχῃ ὑπ' ὄψιν του ὁ κάθε ἄνθρωπος, μόνο τότε θὰ μπορέσῃ μὲ θάρρος καὶ καρτερικότητα, μὲ ψυχικὰ καὶ ὑλικὰ συγχρόνως ἐφόδια, νὰ ἀντιδράσῃ στὶς ἀναποδιὲς τῆς ζωῆς καὶ νὰ βγῇ νικητὴς ἀπὸ τὴν πάλη αὐτή. Καὶ οἱ χαρακτῆρες γεννιοῦνται στὸν ἀγῶνα!

Μιὰ ἀπὸ τὶς ἀρετές, ποὺ πρέπει νὰ ἀποκτήσῃ ὁ ἄνθρωπος, γιὰ ἐφόδιο στὴν ζωή, εἶναι καὶ ἡ οἰκονομία.

Καὶ ἀρετή, κατὰ τὸν θεῖον Ἀριστοτέλη, εἶναι μία μεσότης εὑρισκομένη μεταξὺ δύο κακῶν, τῆς ὑπερβολῆς καὶ τῆς ἐλλείψεως!

Κι' ἡ ἀρετὴ τῆς οἰκονομίας εὑρίσκεται κι' αὐτὴ μεταξὺ δύο ἀντιθέσεων καὶ μεγάλων συγχρόνως κακῶν, τῆς σπατάλης καὶ τῆς φιλαργυρίας!

Τὸ ὅτι ἡ φιλαργυρία εἶναι κακία, καὶ κακία ἐκ τῶν μεγαλυτέρων, αὐτὸ μᾶς τὸ φανερώνει ἡ συμπεριφορὰ τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸν φιλάργυρο καὶ τοῦ φιλαργύρου πρὸς τοὺς συνανθρώπους του. Ὁ καταδικασμένος ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό του στὴν δυστυχία, ὁ φιλάργυρος, εἶναι, μπορεῖ ἐλεύθερα νὰ πῇ κανείς, ὁ δυστυχέστερος τῶν ἀνθρώπων!

Ποτὲ δὲν γνωρίζει τὸ ὑψηλὸ καὶ ἀνώτερο αὐτὸ αἴσθημα, ποὺ ἐξυψώνει ψυχικὰ τὸν ἄνθρωπο, τὴν φιλία! Τὸ κάθε τί τὸ θεωρεῖ ὕποπτο! Εἶναι ἀδύνατον εἰς αὐτὸν νὰ νοιώσῃ πῶς ὑπάρχει πραγματικὴ φιλία καὶ ἐκτίμησις! Νομίζει πῶς στὸν κόσμο δὲν ὑπάρχει τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὸ χρῆμά του, πῶς τὸ σύμπαν κινεῖται γύρω ἀπὸ αὐτό. Φοβᾶται τὰ πάντα. Κι' αὐτὴν ἀκόμη τὴν σκιάν του. Ὁ ὕπνος του εἶναι γεμᾶτος ἀπὸ ἐφιάλτες, ἡ δὲ ψυχή του δὲν γνωρίζει ποτὲ τὴν γαλήνην! Ἡ ζωή του καταντᾷ μαρτύριο πραγματικό! Εἶναι ἱκανὸς καὶ ἔγκλημα νὰ κάμῃ γιὰ τὸ χρῆμα! Θεός του εἶναι ὁ χρυσὸς καὶ θρησκεία του ἡ θησαυρομανία! Ποτὲ δὲν μπορεῖ νὰ κάμῃ μιὰ πρᾶξι καλή!

Μὰ ὅπως κάθε κακὸ ἐπισύρει τὸν φόβον, τὴ χλεύη ἢ τὴν ἀπέχθεια, ἔτσι κι' ὁ φιλάργυρος ζῇ μισητὸς ἀπὸ ὅλους καὶ ἀποτελεῖ μόλυσμα μιᾶς κοινωνίας. Δίκαια λοιπὸν μποροῦμε νὰ ζητοῦμε ἀπὸ τὴν οἰκονομία νὰ μᾶς συντροφέψῃ σ' ὅλην μας τὴν ζωή!

Ὦ θεῖον πνεῦμα τῆς Οἰκονομίας, γίνε μας Σὺ προστάτης κι' ὁδηγός...

Ἡ οἰκονομία εἶν' αὐτή, ποὺ θὰ μᾶς κάνῃ νὰ δεχώμεθα τὶς ἀναπόφευκτες τῆς ζωῆς συμφορὲς μὲ χαμόγελο ἱκανοποιητικὸ κι' ἴσως... ἴσως καὶ λίγο περιφρονητικό! Ἕνας γεμᾶτος κουμπαρᾶς πάντα θὰ μᾶς χαρίζῃ τῆς αἰσιοδοξίας τὸ χαμόγελο, καὶ πάντα θὰ εἴμεθα περήφανοι δείχνοντας τὸ γιατὶ οἱ ἄλλοι θὰ ψιθυρίζουν: «Νὰ μιὰ μεγάλη ἀρετή».

Μιὰ κατάθεσις, ἔστω καὶ μικρά, θ' ἀποτελῇ ἕνα στήριγμα δικό μας, τῆς οἰκογενείας μας, τῆς πατρίδος μας!

Πάντα θὰ γίνεται τὸ ξεκίνημα μιᾶς νέας καλλίτερης ζωῆς, πιὸ εὐτυχισμένης, πιὸ σταθερῆς. Αὐτή, μὲ τὴν μηδαμινή της δύναμι, θὰ ἱδρύῃ σχολεῖα, σανατόρια, ὠφέλιμα ἔργα. Μὲ τὴν οἰκονομία τὴν λογικὴ στὴν καθημερινή μας ζωὴ θὰ μποροῦμε νὰ πληρώσωμε τὰ χρέη μας, ἂν ἔχωμε, ἢ νὰ ζήσωμε μιὰ ζωὴ ἀνεξάρτητη καὶ ἠθικὴ στηριζόμενοι στὴν ἀπόκτησι τοῦ χρήματος!

Τὸ ἠθικόν μας δὲν θὰ κινδυνεύῃ μὲ τὸ παραμικρὸ ἀγριοφύσημα τῆς βαρυχειμωνιᾶς καὶ στὰ γερατειά μας θὰ βροῦμε στὶς οἰκονομίες μας τὸ ἀσφαλὲς λιμάνι, τὸ ἀποκοῦμπι τῆς ζωῆς!

Ἂς θεμελιώσωμε λοιπὸν τὴν ζωήν μας στὴν ἀρετὴ αὐτή, ποὺ θὰ μᾶς κάνῃ νὰ περάσωμε τὴν ζωήν μας γαλήνια κι' εὐτυχισμένα!

Ἂς ἔχωμε δὲ ὡς παράδειγμα τὸν μεγαλύτερο διδάσκαλο, τὴν φύσιν, ποὺ καὶ στὸ ζωϊκὸ καὶ φυτικὸ βασίλειο τὴν ἰδέα τῆς ἐναποθηκεύσεως τροφῶν καὶ δυνάμεων ἔχει ὡς βάσιν!

Ὦ θεῖο πνεῦμα τῆς Οἰκονομίας, γίνε μας σὺ προστάτης κι' ὁδηγός....

ΑΥΓΗ Γ. ΣΑΟΥΝΑΤΣΟΥ
Γυμνάσιον Θηλ. Ρεθύμνης. Τάξις ΣΤ'

Ἡ Νεολαία

ΘΕΜΕΛΙΩΣΙΣ

Οἱ ἀναγνῶσται μας θὰ ἐνθυμοῦνται τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Δ. Βερναρδάκη, ποὺ ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν «Νεολαίαν» εἰς τὸ τεῦχος τῆς 7 Ἰανουαρίου. Ὁ Δημ. Βερναρδάκης εἶναι ἀπὸ τὰς πνευματικὰς κορυφὰς τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Ἑλληνιστὴς βαθύς, ἀληθινὰ φιλοσοφημένη διάνοια, συγγραφεὺς ὄχι τυχαῖος, πνεῦμα πρωτότυπον καὶ τολμηρόν, ποὺ ἐξεῖχε καὶ προηγεῖτο τῆς ἐποχῆς του. Τέτοιος ποὺ ἦτο εἶναι πολὺ φυσικὸν ὁ Δημήτριος Βερναρδάκης νὰ μὴ εὑρίσκετο εἰς ψυχικὴν ἁρμονίαν μὲ τὴν ἐποχήν του. Οὔτε μὲ τὰς συνηθείας, οὔτε μὲ τὰς κλίσεις, οὔτε μὲ τὰς ἀντιλήψεις της. Αὐτῆς τῆς δυσαρμονίας ἴσως ἀποτέλεσμα ἦτο καὶ ἡ «ἀναχώρησίς» του ἀπὸ τὴν ἀστικὴν κοινωνίαν τῶν Ἀθηνῶν τῆς ἐποχῆς καὶ ἡ τροπή του πρὸς τὴν γεωργίαν εἰς τὴν Λέσβον. Εἰς αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν πρὸ 61 ἐτῶν, τὸ 1878, ἐγράφη ἡ ἐπιστολή, ὁλόκληρον τὸ κείμενον τῆς ὁποίας ἀνακεφαλαιοῦται εἰς τὴν τελευταίαν παράγραφον, τὴν ὁποίαν δὲν εἶναι καθόλου ἄσκοπον νὰ ἐπαναλάβωμεν. «Τὴν σπουδαιότητα τῆς γεωργίας εἷς καὶ μόνος ἐννόησεν ἀπ' ἀρχῆς τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν παλιγγενεσίας, ὁ ἀοίδιμος Κυβερνήτης. Μετ' αὐτὸν οὔτε ἡ Κυβέρνησις οὔτε τὸ Ἔθνος ἐννόησαν πῶς πρέπει νὰ κυβερνηθῇ ἐν γένει τὸ Κράτος καὶ νὰ διοικηθῇ ἡ Χώρα. Ὅλοι μας, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι, παρημελήσαμεν τὴν ὕλην καὶ ἐπεμελήθημεν ἀποκλειστικῶς τὸ πνεῦμα καὶ τοῦτο δὲ μονομερέστατα καὶ ἐπιπολαιότατα, μὴ κατανοήσαντες ὅτι, ὅπως τὸ ἄτομον πρέπει πρῶτον νὰ παγιώσῃ τὸ σῶμα καὶ ἔπειτα νὰ καλλιεργήσῃ καὶ τὴν ψυχὴν κατὰ τὸ δυνατόν, οὕτω καὶ τὸ Ἔθνος, τότε βαίνει ἀσφαλῶς καὶ βεβαίως πρὸς τὸν προορισμόν του, ὅταν θεμελιώσῃ πρῶτον καὶ στηρίξῃ καὶ κρατύνῃ τὴν ὑλικὴν αὐτοῦ εὐεξίαν...».

Μέσα εἰς τὰς ὀλίγας αὐτὰς γραμμὰς περικλείονται πυκναὶ ἀλήθειαι. Ὁλόκληρος ἡ τραγῳδία τοῦ νεωτέρου μας κρατισμοῦ καὶ ὁλόκληρον τὸ δρᾶμα τῆς ἑλληνικῆς Κοινωνίας. Μιᾶς Κοινωνίας ποὺ ἐνῷ τὴν ἐβάρυνε συντριπτικὴ ἡ γοητεία τοῦ προγονικοῦ μεγαλείου καὶ ἡ ἔφεσις τῆς ἀναβιώσεως τοῦ μεγαλείου ἐκείνου, τῆς διέφευγον ἐντελῶς τὰ στοιχεῖα τῆς θεμελιώσεώς του. Μιᾶς Κοινωνίας ξεγελασμένης τελείως ἀπὸ τὸν ἀνεδαφικὸν ρωμαντισμόν, τὸν ὁποῖον ἐκαλλιέργησε, πρὸς δυστυχίαν της, ἐνθουσιώδης ἀλήθεια καὶ καλοπροαίρετος, ἀλλὰ κοῦφος καὶ ἄπραγος καὶ χιμαιρικὸς κυνηγὸς τῶν μεγάλων λόγων καὶ τῆς ποιητικῆς ὑπερβολῆς ὁ ξένος φιλελληνισμὸς καὶ ποὺ ἐφαντάζετο ὅτι ἔφθανε νὰ στήσῃ μίαν στέγην σοφίας, ἕνα Πανεπιστήμιον, εἰς τὰς Ἀθήνας, διὰ νὰ βγοῦν ἀμέσως, ὅπως ξεκλωσσοῦν τὰ πουλιὰ εἰς τὰ κοτέτσια, πληθωρικοὶ εἰς ἀριθμὸν καὶ τόσον μεγάλοι οἱ σοφοὶ καὶ οἱ ποιηταὶ ποὺ θὰ ἐθάμβωναν πάλιν μὲ τὰ διανοήματά των τὴν κατάπληκτον ἀνθρωπότητα. Ἐπάνω ἀπὸ μίαν τέτοιαν Κοινωνίαν ὀπτασιαστῶν ἕνα ἀσθενὲς καὶ καθ' ὅλα ἀδιοργάνωτον Κράτος. Ἕνα Κράτος ἀπελπιστικὰ εὐαίσθητον εἰς κάθε προσβολὴν τῶν δικαίων του καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν διατελοῦν εἰς κατάστασιν διηνεκοῦς πολεμικῆς ἐπιφυλακῆς, φλυάρως μεγαλήγορον ἀλλὰ ὑλικῶς ἀνίσχυρον, ἐστερημένον πάσης ὀργανωτικῆς θελήσεως καὶ ἀγνοοῦν τὴν τέχνην τῆς μεθοδικῆς ἀπὸ θεμελίων οἰκοδομήσεως.

Εἰς τὸ Κράτος αὐτὸ καὶ εἰς τοὺς ἐκπροσώπους του, ποὺ ἐπίστευεν ἢ ἤθελε νὰ φαίνεται ὅτι ἐπίστευεν, ὅτι ἡ Ἑλλὰς μὲ ἕνα θαυματουργὸν ἅλμα θὰ ἐπεξέτεινε τὰ ὅριά της μέχρι τοῦ Βοσπόρου, μέριμναι καὶ μελήματα ὅπως ἡ θεμελίωσις τῆς ὑλικῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ του ἐφαίνοντο ἐντελῶς ἀνάξιαι καὶ πεζαί. Τὸ Πανεπιστήμιον φυσικὰ δὲν ἐξεκλώσσησεν οὔτε ἕνα Πλάτωνα. Ἀπεναντίας ἡ πνευματικὴ ζωὴ τῆς Χώρας, μολονότι ἡ ἀνωτέρα μας ἐκπαίδευσις προηγεῖται κατὰ τὰ πρεσβεῖα ὅλης τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῆς καὶ παρ' ὅλην τὴν ἀδιαφιλονίκητον κληρονομικὴν προδιάθεσιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἔμεινε ρηχὴ καὶ πτωχή. Καὶ σήμερα ἀκόμη ἐλαχίστην μόνον καὶ ποσοτικὴν μᾶλλον παρουσιάζει ὑπεροχὴν ἀπέναντι τῶν ἄλλων λαῶν τῆς ἰδικῆς μας περιοχῆς. Ἂν μολαταῦτα τὸ Ἔθνος εἰς τὸν καθολικόν του ἀγῶνα ἐπραγματοποίησε προόδους καὶ διεξεδίκησε μὲ κάποιαν ἐπιτυχίαν τὸ αἴτημά του τῆς ἐδαφικῆς ἐπεκτάσεως, τὸ ἐπέτυχε μὲ δυσαναλόγως μεγάλην φθορὰν τῆς προνομιακῆς θέσεως τὴν ὁποίαν κατεῖχεν εἰς τὴν ἀναπεπταμένην Ἀνατολὴν καὶ ἔπειτα ἀπὸ ἀλλεπαλλήλους σκληρὰς ταπεινώσεις καὶ ἀπογοητεύσεις, αἱ ὁποῖαι δὲν ἐστεροῦντο παιδαγωγικῆς ἀξίας, διότι τὸ ἐπροσγείωσαν καὶ τὸ ἐλύτρωσαν ἀπὸ τοὺς ἀθεμελιώτους ὀπτασιασμοὺς τῶν πνευματικῶν του ταγῶν.

Ἡ ἀξία τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Δημητρίου Βερναρδάκη ἔγκειται εἰς τὴν μαρτυρίαν ποὺ περιέχει. Εἰς τὴν μαρτυρίαν ὅτι τὰ προβλήματα τῆς Χώρας αὐτῆς δὲν ἔπαυσαν ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ νεωτέρου ἑλληνικοῦ Κράτους νὰ εἶναι τὰ ἴδια καὶ νὰ τίθενται κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ἀπὸ ὅλα τὰ φωτεινὰ ἑλληνικὰ πνεύματα. Καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Κυβερνήτου καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Βερναρδάκη τὸ αἴτημα ἦτο ἕν: Ἡ ὀργάνωσις τῆς ὑλικῆς ἐπαρκείας τοῦ λαοῦ ἐκ τῶν ἰδίων τῆς Χώρας πόρων. Καὶ ὁ Καποδίστριας καὶ ὁ Βερναρδάκης ἔβλεπαν κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. Καὶ ἡ σύμπτωσις τῆς προσηλώσεως καὶ τῶν δύο εἰς τὰ ὑλικὰ αἰτήματα δὲν ἐλαττώνει ἀλλ' ἐξαίρει τὴν πνευματικότητα καὶ τὴν σοφίαν των.

Ἐγνώριζον καὶ οἱ δύο καλῶς ὅτι πνευματικὴ ἄνθησις χωρὶς στερεὰν ὑλικὴν θεμελίωσιν ἦτο οὐτοπία. Ἐπειδὴ δὲ ἐγνώριζον καλλίτερον ἀπὸ τοὺς ποιητὰς καὶ τοὺς ἑλληνολάτρας τῆς Δύσεως καὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν ζωὴν τοῦ λαοῦ των καὶ τοὺς ἀρχαίους καὶ τὰ στοιχεῖα ποὺ συνέθεσαν τὸν κλασσικὸν πολιτισμόν, κατεδίκαζον καὶ οἱ δύο τὴν μονομέρειαν τοῦ πνευματικοῦ πτωχοπροδρομισμοῦ ποὺ ἐμάστιζε τὸ Ἔθνος καὶ ἠγωνίζοντο νὰ τὸ ἀσκήσουν εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῶν ὑλικῶν του μέσων. Ἠγωνίζοντο νὰ τὸ κατευθύνουν εἰς τὰ πρακτικὰ ἔργα καὶ εἰς τὸν παραγωγικὸν βίον. Πρὸς τοὺς σκοποὺς αὐτοὺς ἤθελον νὰ προσαρμόσουν καὶ τὴν ἐθνικὴν ἐκπαίδευσιν. Ἐγνώριζον τόσον καλὰ ὅτι ἡ μορφὴ καὶ ὁ χαρακτὴρ τῆς ζωῆς τοῦ Ἔθνους, ἡ μορφὴ καὶ ὁ χαρακτὴρ τοῦ πολιτισμοῦ του, θεμελιοῦνται μὲ τὴν ἐκπαίδευσιν.

Αἱ ἰδέαι τοῦ Καποδίστρια καὶ τοῦ Βερναρδάκη ἀποκτοῦν σήμερον ζῶσαν ἐπικαιρότητα, ἀκριβῶς διότι ὁ σημερινὸς Ἐθνικὸς Κυβερνήτης λύει κατὰ τὸν θετικώτερον τρόπον τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα τόσον σαφῶς κατενόησαν ἐκεῖνοι, χωρὶς νὰ εὐτυχήσουν νὰ τὰ λύσουν. Τὸ ὅτι εἰς τὴν ἐποχήν των τὸ πρόβλημα τῆς ὑλικῆς ὑπάρξεως τοῦ Ἔθνους ἦτο ἀπείρως ἁπλούστερον δὲν τὸ ἀλλοιώνει βέβαια εἰς τὴν βάσιν, ἀλλ' αὐξάνει μαζὶ μὲ τὰς δυσχερείας καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ ἐγχειρήματος ποὺ μὲ τόσην ἐπιτυχίαν ἐπιχειρεῖ τὸ σημερινὸν Κράτος. Ἔπειτα ἀπὸ ἑνὸς αἰῶνος αὐτοτελῆ κρατικὴν ζωήν, διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὰς ἡμέρας μας ἐπιχειρεῖται μεθοδικά, μὲ αὐστηρὰν ἐσωτερικὴν συνέπειαν, νὰ προσαρμοσθοῦν αἱ γνώσεις, αἱ δεξιότητες καὶ τὰ μέσα τοῦ συγκεντρωμένου Ἑλληνισμοῦ πρὸς τὰς ἰδιότητας τοῦ γεωγραφικοῦ χώρου ποὺ ὑπελείφθη ἀπὸ τὴν κληρονομίαν του, πρὸς τὸν χαρακτῆρα καὶ τοὺς πόρους τοῦ χώρου τούτου, μὲ σκοπὸν τὴν ἀρτιωτέραν κάρπωσιν τῶν πόρων αὐτῶν. Μὲ ἄλλα λόγια, ἔπειτα ἀπὸ ἑνὸς αἰῶνος ἀμέθοδον καὶ ἀσυστηματοποίητον ἀγῶνα, ὁ Ἑλληνισμὸς ἐπιχειρεῖ ν' ἀναθεμελιώσῃ ἀπὸ τὰς βάσεις της τὴν ζωήν του. Στρέφεται ἀποφασιστικὰ πρὸς τὴν γῆν καὶ πρὸς τὴν θάλασσάν του, πρὸς τὸ φυσικόν του περιβάλλον, διὰ νὰ τὸ κατακτήσῃ καὶ νὰ τὸ ὑποτάξῃ, ν' ἀντλήσῃ ἀπὸ αὐτὸ τὸν πλοῦτον ποὺ θὰ στερεώσῃ τὴν ὑλικήν του ζωήν. Αὐτὸ τοῦ χρειάζεται ὡς ἀναγκαία καὶ ἀπαραίτητος προϋπόθεσις διὰ νὰ ἠμπορέσῃ ἐν συνεχείᾳ νὰ καλλιεργήσῃ μ' ἐλευθερίαν καὶ μὲ ἄνεσιν τὰς κληρονομημένας πνευματικὰς καὶ καλλιτεχνικάς του προδιαθέσεις, εἰς ὅλην τὴν δυνατὴν ἔκτασιν.

Ἡ προσπάθεια θὰ εἶναι βεβαίως ἐπίπονος καὶ μακρά. Ἀλλὰ τὰ μεγάλα ἀποκτήματα ἦσαν πάντοτε καρποὶ μόχθων καὶ πόνων. Φυσικὰ δὲν εἶναι εὔκολον νὰ μαντεύσῃ κανεὶς ἀπὸ τώρα τὴν μορφὴν τῆς ἀνθήσεως ποὺ θὰ προέλθῃ ἀπὸ τὴν ἐπιχειρουμένην προσπάθειαν. Χωρὶς δισταγμὸν ὅμως ἠμποροῦμεν νὰ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἡ ἄνθησις θ' ἀκολουθήσῃ. Καὶ θὰ εἶναι γνησία, ἰδική μας, ἑλληνική.

Κδς

ΣΤΗ ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ

Ὁ λόγος τοῦ Κ.Ε.Ν. κ. Ἀλεξ. Κανελλοπούλου στὸ γεῦμα τοῦ "Μαξίμ,,

Συναγωνιστὲς καὶ Συναγωνίστριες,

Ἐφέτος εἶναι ἡ τρίτη χρονιά, ποὺ μαζεμένοι σὲ μιὰ συγχρόνως ἐθνικὴ καὶ οἰκογενειακὴ συγκέντρωσι γιορτάζουμε τὴν μεγάλη ἑορτὴ τοῦ Ἀρχηγοῦ καὶ Πατέρα μας. Ἡ ἑορτὴ αὐτὴ ἔχει ἕνα κατ' ἐξοχὴν γνώρισμα: Τὸ γνώρισμα αὐτὸ ἀπέκτησαν ὅλαι μας αἱ ἐθνικαὶ ἑορταὶ μετὰ τὴν 4ην Αὐγούστου. Ἀπὸ τῆς 4ης Αὐγούστου τοῦ 1936 καὶ ὕστερα οἱ γιορτὲς τοῦ τόπου αὐτοῦ ἔχασαν τὴν τυπικότητα, ποὺ εἶχαν προηγουμένως, καὶ ἀπέκτησαν πραγματικὴν οὐσίαν. Ἔτσι καὶ ἡ σημερινὴ γιορτὴ δὲν εἶναι γιορτὴ καθωρισμένη κατὰ συνθήκην. Καὶ αὐτὸ εἶναι πολὺ φυσικόν, ἀφοῦ ὁ Ἀρχηγὸς δὲν εἶναι κατὰ συνθήκην Ἀρχηγός, ἀλλ' Ἀρχηγὸς ἀνεγνωρισμένος ἀπὸ κάθε Ἕλληνα καὶ κάθε Ἑλληνίδα, ἀνεγνωρισμένος ὄχι μόνον ὡς Ἀρχηγός, ἀλλὰ ὡς δημιουργὸς καὶ σωτήρ. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἡ σημερινὴ γιορτὴ ἔχει τὸ χαρακτηριστικὸν γνώρισμα ὅτι εἶναι ἐντελῶς πηγαία, ἐντελῶς αὐθόρμητη καὶ συγκλονίζει κάθε Ἕλληνα καὶ κάθε Ἑλληνίδα ἕως τὰ πλέον μύχια τῆς ψυχῆς των. Τὸ ὅτι ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς ἀποτελεῖ ἀντικείμενον λατρείας καὶ πίστεως κάθε πραγματικοῦ Ἕλληνος καὶ τὸ ὅτι ἡ ἐκδήλωσις τῆς πίστεως καὶ τῆς λατρείας αὐτῆς εἶναι συνεχὴς καὶ καθημερινή, εἶναι γεγονὸς πολὺ γνωστὸν καὶ κατὰ συνέπειαν γνωστὸν ἐπίσης εἶναι ὅτι τὸν Ἀρχηγό μας τὸν γιορτάζουμε κάθε μέρα τοῦ χρόνου. Ἀλλὰ τὴν σημερινὴν ἡμέραν ὁ ἑορτασμὸς αὐτὸς λαμβάνει ἕνα χαρακτῆρα ἐξαιρετικόν, διότι ὅλες τὶς ἄλλες μέρες τὴν πίστι μας αὐτὴ τὴν ἐκδηλώνουμε μὲ τὴν πίστι μας καὶ τὴν ἐμμονή μας εἰς τὴν δουλειά. Τὴν σημερινὴν ἡμέρα, ἀφίνοντες γιὰ λίγες ὧρες τὴ δουλειά μας, τὴν ἐκδηλώνουμε μὲ τὸ ξεχείλισμα ὅλων αὐτῶν τῶν αἰσθημάτων ποὺ μᾶς πλημμυρίζουν ὁλόκληρο τὸ χρόνο καὶ ἀφίνουμε τὸ ξεχείλισμα αὐτὸ ὁρμητικό, πηγαῖο καὶ ἀληθινό, ὅπως εἶναι, νὰ ἐκδηλωθῇ σὲ μιὰ χιλιόστομη κραυγή, σὲ μιὰ βαθύτερη εὐχή: Νὰ ζήσῃ ὁ Ἀρχηγός μας, νὰ κυβερνᾷ τὸ Ἔθνος καὶ νὰ τὸ ὁδηγῇ στοὺς δρόμους τῆς προόδου. Φυσικὰ δὲν γιορτάζουμε τὴ σημερινὴ ἡμέρα, ὅπως γιορτάζουμε τὴ γιορτὴ ἑνὸς προσώπου, ἀλλὰ τὴν ἑορτάζουμε συγχρόνως ὡς συμβολισμὸ τῆς Ἰδεολογίας μας καὶ συμβολισμὸ τῆς Ἰδέας μας καὶ τῶν Ἰδανικῶν μας, πράγματα τὰ ὁποῖα ἐνσαρκώνει ὁ Ἀρχηγός. Κι' ἔτσι ὁλόκληρο τὸ Ἔθνος, σὰν ἕνας ἄνθρωπος, μιὰ καρδιά, μιὰ ψυχὴ κι' ἕνας νοῦς, γιορτάζει ἐκεῖνον, ποὺ χρόνια πολλὰ ἦτο ὁ ἀναμενόμενος, ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ὅταν ἦλθε ἀνέστησε τὸ Ἔθνος καὶ ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος ὑπάρχων θὰ τὸ ὁδηγήσῃ εἰς τὰς λεωφόρους τοῦ μεγάλου προορισμοῦ καὶ τοῦ ὁποίου τὸ πνεῦμα οὐδέποτε θὰ παύσῃ νὰ καθοδηγῇ τὴν ἑλληνικὴν Ἱστορίαν καὶ τὰ ἑλληνικὰ πεπρωμένα.

Ὁ Λαός, ὁ ἑλληνικὸς Λαός, γιορτάζει. Ἀλλὰ δι' ἡμᾶς ἡ γιορτὴ αὐτὴ εἶναι κάτι τὸ πιὸ ἰδιαίτερο ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, γιατὶ ἐμεῖς γιορτάζοντας αὐτὰ ποὺ εἴπαμε προηγουμένως, γιορτάζουμε κάτι ἐξ ἴσου πολύτιμο, ἀλλὰ πολὺ πιὸ συναισθηματικό. Γιορτάζουμε τὸν πραγματικὸν πατέρα. Θὰ ἦτο ἐντελῶς μάταιον ἐὰν μποροῦσε κανεὶς νὰ πῇ ὅτι θὰ ἦτο ὑποτιμητικὸν ἐὰν θὰ θέλαμε νὰ ἐξιστορήσωμεν ὅσα ἔκανε αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος στὰ λίγα αὐτὰ χρόνια. Ἀλλὰ αὐτὸ ποὺ δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾶμε ποτὲ εἶναι ὅτι τὰ μεγάλα ἄτομα εἶναι ἐκεῖνα ποὺ δημιουργοῦν τὴν Ἱστορίαν τῶν Λαῶν, ἐκεῖνα ποὺ διασποῦν τὴν κοινότητα τῆς συνήθους ὑπάρξεως καὶ τὰ ὁποῖα χαράσσουν τὸν δρόμον τῆς Ἱστορίας καὶ δίδουν τὴν σφραγῖδα των εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ Ἔθνους των. Ἂν ὑπῆρχε κανείς, ὁ ὁποῖος δὲν θὰ ἐπίστευε στὴν δυναμικότητα καὶ στὴν ζωτικότητα τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς, κι' ἂν ὑπῆρχε κανείς, ὁ ὁποῖος ἀπογοητευμένος θὰ ἐνόμιζε ὅτι ἡ δυναμικότης τῆς Φυλῆς αὐτῆς εἶναι ἕνας μῦθος τοῦ παρελθόντος, τὸ ὅτι μέσα ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τῆς Ἑλλάδος βγῆκε ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς εἶναι συγχρόνως μία ἀπόδειξις ὅτι ἡ δυναμικότης τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς δὲν ἐξέλιπεν, οὔτε πρόκειται νὰ ἐκλείψῃ καὶ εἶναι συγχρόνως ἡ μεγαλυτέρα ἐγγύησις διὰ τὴν μελλοντικὴν μεγαλουργίαν τοῦ Ἔθνους μας.

Ξέρω ὅτι ὅλοι οἱ Συναγωνιστὲς καὶ οἱ Συναγωνίστριες, ἀπὸ τὸν Ἕβρο μέχρι τὴν Κρήτη, κατέχονται ἀπὸ τὰ ἴδια αὐτὰ αἰσθήματα καὶ αὐτὴ ἡ καθολικότης τῶν αἰσθημάτων καὶ αὐτὴ ἡ ταυτότης εἶναι ἐκείνη ἀκριβῶς, ἡ ὁποία ἐν ὀνόματι τοῦ Ἀρχηγοῦ, ἐν ὀνόματι τῆς 4ης Αὐγούστου καὶ ἐν ὀνόματι τῆς Ἑλλάδος ἐγγυῶνται τὸ μέλλον τοῦ τόπου. Χωρὶς τὸ δημιούργημα αὐτό, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται Ἐθνικὴ Ὀργάνωσις τῆς Νεολαίας, ξέρετε πολὺ καλὰ ὅτι μιὰ τοιαύτη ἐγγύησις δὲν θὰ ὑπῆρχε καὶ δι' αὐτὸ παράλληλα μὲ τὴν μέχρι θανάτου πίστιν μας πρὸς αὐτόν, παράλληλα μὲ αὐτὰ τὰ αἰσθήματά μας τὰ ἱερά, τὸ μεγαλύτερο δῶρο ποὺ μποροῦμε νὰ τοῦ κάνουμε εἶναι δουλειὰ καὶ πάλι δουλειά. Δουλειὰ γιὰ τὸν σκοπὸν εἰς τὸν ὁποῖον ἐτάχθημεν, δουλειὰ γιὰ τὸν ἀγῶνα, εἰς τὸν ὁποῖον μᾶς κάνει τὴν τιμὴν νὰ μᾶς δεχθῇ ὅλους καὶ ὅλες, Συναγωνιστὲς καὶ Συναγωνίστριές του. Δι' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ὅμως ζητῶ ἀπὸ ὅλην τὴν Ἐθνικὴν Ὀργάνωσιν Νεολαίας νὰ καταλάβῃ, ἀπὸ τὸν ἀνώτατον βαθμοφόρον μέχρι τὸ νεώτερό μας Σκαπανάκι, ὅτι ἕνα πρᾶγμα περιμένει ὁ Ἀρχηγὸς ὡς δῶρον καὶ ὡς δεῖγμα τῆς πίστεώς μας: Τὴν μέχρις ἐξαντλήσεως ἐργασίαν.

Εἶναι περιττὸν νὰ σᾶς εἰπῶ αὐτὰ ποὺ σᾶς εἶπα ἄλλοτε, ὅτι ὁ χρόνος αὐτὸς εἶναι διὰ τὸ ἔργον μας ἱστορικὸς καὶ ὅτι θὰ σημειώσῃ τὴν καμπήν του πρὸς τὴν ὁριστικήν του ἐξέλιξιν. Σεῖς τὰ στελέχη κυρίως, ξέρετε πολὺ καλὰ σὲ ποιὲς ἀρχές, σὲ ποιὰ προσπάθεια βασίζεται ἡ φετεινὴ ἐργασία κι' αὐτὴ ποὺ πρόκειται νὰ ἐπακολουθήσῃ. Καὶ ξέρετε πολὺ καλὰ ὅτι τὴν ἐργασίαν αὐτὴν τὴν θέτομεν σὰν θεμέλιο δι' ὅλην τὴν συνέχειαν τοῦ ἀγῶνος. Δι' αὐτὸ ἐπωφελοῦμαι καὶ πάλιν αὐτῆς τῆς εὐκαιρίας διὰ νὰ σᾶς τονίσω αὐτὴν τὴν σημασίαν τῶν κατευθύνσεων ποὺ ἐδώσαμε ἐφέτος καὶ ποὺ δὲν ἀποτελοῦν ἁπλῶς τὶς κατευθύνσεις μιᾶς χρονιᾶς, ἀλλά, ὅπως πολλὲς φορὲς σᾶς ἐτόνισα, ἀποτελοῦν τὶς κατευθύνσεις δι' ὅλην τὴν μελλοντικὴν ἐξέλιξιν τῆς Ὀργανώσεως, ἡ ὁποία δὲν ἀνήκει σὲ κανέναν ἀπὸ μᾶς, οὔτε καὶ εἰς ὅλους μαζί, ἀλλ' ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ Ἔθνος καὶ εἰς Αὐτόν, ὁ Ὁποῖος εἶναι ἔκφρασις τοῦ Ἔθνους αὐτοῦ: Εἰς τὸν Ἰωάννην Μεταξᾶν.

Ἔχω τὴν πεποίθησιν, πεποίθησιν βαθειὰ ριζωμένην μέσα μου, πεποίθησιν τὴν ὁποίαν ξέρω ὅτι ἔχετε ὅλοι καὶ ὅλες, ὅτι δὲν θὰ διαψεύσωμε ποτὲ τὶς ἐλπίδες αὐτές. Ὅτι θὰ κρατήσωμε καλὰ καὶ θὰ ἐκπληρώσωμε τελείως τὴν ἐντολὴν ποὺ ὁ Ἀρχηγὸς ἐνεπιστεύθη εἰς τὰ χέρια μας, ὡς καθῆκον ὑπέρτατον καὶ τιμιώτατον. Θὰ ἤθελα τὶς σκέψεις αὐτὲς τοῦ τρόπου, μὲ τὸν ὁποῖον θὰ κάνουμε τὸ δῶρο αὐτὸ εἰς τὸν Ἀρχηγό, θὰ ἤθελα νὰ τὶς μεταβιβάσετε εἰς ὅλους τοὺς Σχηματισμοὺς τῶν ὁποίων προΐστασθε ὅσοι καὶ ὅσαι εἶσθε ἐδῶ καὶ θὰ ἤθελα νὰ μὴ μείνουν ὅσα εἶπα λόγια, ἀλλὰ νὰ γίνουν ἔργα, διὰ νὰ δείξωμεν καὶ θὰ δείξωμεν εἰς τὸ μέλλον ἀκόμη πολὺ περισσότερον ὅτι μὲ λίγα λόγια καὶ μὲ πολὺ ὀλιγώτερα μέσα ἡ Ἐθνικὴ Ὀργάνωσις Νεολαίας ἔχει τὴν φιλοδοξίαν νὰ κάμῃ ἔργα ἀνάλογα μὲ τὴν ἔφεσιν καὶ τὴν ὁρμὴν ποὺ μᾶς ἔδωσε ἡ πνοὴ τοῦ Ἀρχηγοῦ. Ὅταν μετὰ ἕνα χρόνο θὰ μαζευτοῦμε πάλιν διὰ τὴν χαρμόσυνον αὐτὴν τελετὴν ξέρω ὅτι θὰ εἴμαστε πάρα πολὺ προηγμένοι. Ἀλλὰ ξέρω ἐπίσης ὅτι ὅσα χρόνια κι' ἂν περάσουν κάθε χρόνο ποὺ θ' ἀρχίζῃ θὰ ἔχωμε νὰ κάμωμε πολλά, πολὺ περισσότερα ἀπὸ κάθε περασμένο χρόνο. Καὶ αὐτὴ ἡ ἀγωνιστικὴ διάθεσις, ἡ ἀγωνιστικὴ πίστις εἶναι ἐκείνη, ἡ ὁποία πρέπει νὰ ἀποτελῇ τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν ὅλων ὅσων ἐπίστευσαν μὲ τὴν ψυχήν των εἰς τὸ ἔργον, εἰς τὴν Ἰδέαν καὶ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ι. Μεταξᾶ. Ἐμπνευσμένοι ἀπὸ τὸ παράδειγμα τὸ ἰδικόν του, ὡπλισμένοι ἀπὸ τὸ πνεῦμα του καὶ πιστεύοντες ἀπόλυτα εἰς ὅ,τι αὐτὸς ἐκήρυξε καὶ εἰς ὅ,τι αὐτὸς ἐδίδαξε, σᾶς καλῶ νὰ ἐκφράσωμεν τὰ αἰσθήματά μας κραυγάζοντες μὲ ὅλην μας τὴν δύναμιν ἐν ὀνόματι τῶν παιδιῶν τῆς Ἑλλάδος: Νὰ μᾶς ζήσῃ ὁ Ἀρχηγός.

Γράμματα ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

Η ΓΙΟΡΤΗ

Ἀγαπητοί μου φίλοι,

Ὅσοι μποροῦν νὰ διαβάζουν μέσα στὰ μάτια τῶν παιδιῶν, ὅσοι μποροῦν ν' ἀκούουν τὰ λόγια ποὺ κρύβει, ὅταν δὲν μιλοῦν, ἡ φωνή τους, ὅσοι μποροῦν νὰ νοιώθουν τὰ αἰσθήματα ποὺ ἐκφράζει ἕνας μορφασμός τους, μιὰ χειρονομία τους, ἔχουν αἰσθανθῆ, στὴ γιορτὴ τοῦ Ἀρχηγοῦ, μιὰν ἐξαιρετική, μιὰν ὑπέροχη χαρὰ μαζί Του. Γιόρταζε βέβαια ὅλος ὁ Λαός, ὅλο τὸ Ἔθνος· δοξολογίες, λόγοι, γεύματα, σημαιοστολισμοί, ψηφίσματα, τηλεγραφήματα, μιὰ ἀτέλειωτη χαρμόσυνη πομπὴ ἐνθουσιασμοῦ κι' εὐγνωμοσύνης μπροστὰ στὸ Πρόσωπο ποὺ ἐσυμβόλισε κι' ἐπραγματοποίησε τὴ σωτηρία, τὴν ἑνότητα καὶ τὴν ἀναγέννησι τῆς Πατρίδος. Κι' ὅμως τίποτε ἀπ' ὅλα αὐτὰ δὲν ἔδωσε στὸν ἑορτασμὸ τόσον ὑψηλὸ κι' ὡραῖο τόνο, τόσο ζεστὸ καὶ δυνατὸ παλμό, τόσο ἀνώτερη καὶ πλατύτερη πνοή, ὅσο τοῦ ἔδωσε ἡ συμμετοχὴ τῶν Παιδιῶν, καὶ συγκεκριμένα τῶν Παιδιῶν τῆς Ὀργανώσεώς μας.

Δὲν μιλῶ γιὰ τὴν ἐνθουσιώδη παρουσία τους στὶς δοξολογίες, γιὰ τὶς ὡραῖες παρελάσεις τους, γιὰ τὶς ἰδιαίτερες γιορτές τους στοὺς ὑποτομεῖς τους. Ὅλα αὐτὰ ἦσαν βέβαια ὁλοζώντανες ἐκδηλώσεις τῆς χαρᾶς τους καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τους. Ἐγὼ ὅμως προτιμῶ τὶς ἐκδηλώσεις ἐκεῖνες ποὺ δὲν ἀποτελοῦν θέαμα, ποὺ δὲν ἐκφράζονται μὲ λόγια, ποὺ δὲν περιορίζονται μέσα στὸ πρόγραμμα. Προτιμῶ ἐκεῖνα τὰ κάποτε γελαστά, κάποτε δακρυσμένα ἀπὸ χαρὰ βλέμματα, ποὺ εἶδα στ' ἀθῷα μάτια τους. Προτιμῶ τὴν ἄναρθρη ἐκείνη κραυγή, ποὺ τὴν ἄκουσα νὰ βγαίνῃ ἀπὸ τ' ἁγνά τους στόματα εἴτε ὡς ζητωκραυγή, εἴτε—ἀκόμα καλύτερα—ὡς μιὰ ἁπλῆ, ἀσυγκράτητη φωνὴ ἐνθουσιασμοῦ, ποὺ ξέφευγε ἀπὸ τὰ εὐγενικά τους στήθια. Προτιμῶ τὶς ἄρρυθμες κι' ἄτακτες ἐκεῖνες κινήσεις τῶν λευκῶν χεριῶν τους, ποὺ χάραζαν σχήματα ἀσυγκράτητης ὁρμῆς, τὸν ἁπαλὸ μὰ σταθερὸ μορφασμὸ πίστεως καὶ θελήσεως ποὺ σχηματιζόταν στὶς φωτεινὲς μορφές τους.

Ὅσοι μποροῦν νὰ διαβάζουν μέσα στὰ μάτια τῶν παιδιῶν, εἶδαν καθαρὰ τί ἔγραφαν τὰ βλέμματά τους:

«Αὐτὸ τὸ χαμόγελο τῆς χαρᾶς, Πατέρα, αὐτὸ τὸ δάκρυ τῆς συγκινήσεως, ποὺ λάμπει σήμερα μέσα στὰ μάτια μας, εἶναι τὸ δικό Σου. Εἶναι τὸ ἴδιο χαμόγελο ποὺ εἴδαμε κάθε φορὰ μέσα στὰ στοργικά Σου μάτια, ὅταν μᾶς πλησιάζῃς, ὅταν μᾶς κουβεντιάζῃς, ὅταν μᾶς χαϊδεύῃς. Εἶναι τὸ ἴδιο δάκρυ ποὺ τὸ νοιώσαμε βαθύτατα καὶ τὸ χαρήκαμε ἀφάνταστα ἐκείνη τὴν ἀλησμόνητη μέρα—τὴν περσινὴ Ἐθνικὴ ἑορτὴ—ποὺ Σὲ εἴδαμε νὰ στέκεσαι μαζί μας καὶ νὰ βρέχεσαι μαζί μας σ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς παρελάσεώς μας, ἀκλόνητος κι' ἀλύγιστος παραστάτης μας, παντοτεινὸ σύμβολο θελήσεως κι' ἐπιμονῆς στὴν ἐκπλήρωσι τοῦ καθήκοντος, καὶ νὰ φροντίζῃς ὕστερα καὶ νὰ λαχταρᾷς γιὰ τὴν ὑγεία μας, γεμᾶτος ἀληθινὴ πατρικὴ στοργή. Νά! αὐτὸ τὸ χαμόγελο τῆς χαρᾶς καὶ τὸ δάκρυ τῆς συγκινήσεως ἀντανακλᾷ σήμερα ἡ ματιά μας, Πατέρα, καὶ θὰ τὸ ἀντανακλᾷ πάντα, σὰν μιὰ βαθειὰ κι' ἀνεξάντλητη ἀνταπόδοσι τῶν μεγάλων Σου αἰσθημάτων γιὰ μᾶς».

Κι' ὅσοι μποροῦν νὰ καταλάβουν τὰ λόγια ποὺ κρύβει ἡ φωνή τους, ἄκουσαν:

«Δὲν εἶναι ἄσκοπες οἱ ἄναρθρες αὐτὲς κραυγὲς ποὺ ἀκούεις, μεγάλε μας Ὁδηγέ, μεγάλε μας Δάσκαλε. Εἶναι ἡ ἀπήχησι τῆς δικῆς Σου φωνῆς, ποὺ ἦρθε καὶ μᾶς βρῆκε καὶ μᾶς ξύπνησε καὶ μᾶς ζωντάνεψε τὴν ὡραία ἐκείνη αὐγὴ τῆς 4ης Αὐγούστου· εἶναι ἡ ἀπήχησι τῆς δικῆς Σου κλήσεως, ποὺ μπῆκε μέσα στὰ πιὸ βαθειὰ μέρη τῆς ψυχῆς μας καὶ τὴν γέμισε καὶ τὴν ξεχείλισε καὶ Σοῦ τὴν στέλλει τώρα πίσω σὰν μήνυμα πὼς Σὲ ἄκουσε καὶ Σ' ἔνοιωσε, σὰν ὅρκο πὼς ἡ φωνὴ αὐτὴ τῆς ἔχει γίνει ἱερὴ προσταγή, κανὼν καὶ νόμος ζωῆς καὶ δράσεως».

Κι' ὅσον ξέρουν νὰ ἑρμηνεύσουν τὶς αὐθόρμητες χειρονομίες καὶ τοὺς μορφασμούς τους, ἔνοιωσαν αὐτὸ τὸ νόημά τους:

«Εἴμαστε ἕτοιμοι, Ἀρχηγέ! Αὐτὴ ἡ ἄτακτη χειρονομία ποὺ βλέπεις, εἶναι τὸ αὐθόρμητο κι' ἀσυγκράτητο σκίρτημα τῆς λαχτάρας καὶ τῆς ἀδημονίας μας γιὰ τὸ γρήγορο προχώρημα στὴ μεγάλη πορεία ποὺ μᾶς ὥρισες, τὴν πορεία τῆς ἐθνικῆς ἀναγεννήσεως. Κι' αὐτὸς ὁ μορφασμὸς στὸ πρόσωπό μας εἶναι ἡ ἔκφρασι τῆς θελήσεως, τῆς ἀποφασιστικότητος καὶ τῆς ἀφοσιώσεώς μας στὸν ἱερὸν ἀγῶνα, γιὰ τὸν ὁποῖον μᾶς προώρισες, τὸν ἀγῶνα τῆς ἀναδημιουργίας τοῦ πολιτισμοῦ μας. Εἴμαστε ἕτοιμοι, Ἀρχηγέ! Σὲ ἀκολουθοῦμε, Σὲ ἀκολουθοῦμε πιστά, μέχρι θανάτου!».

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ἀγαπητοί μου φίλοι, ὅτι ὁ Ἀρχηγός, ποὺ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον ξέρει νὰ διαβάζῃ, ν' ἀκούῃ καὶ νὰ αἰσθάνεται τὴν νεανικὴ ψυχή, θὰ δέχτηκε καὶ θὰ χάρηκε στὴ γιορτή Του τὶς ἐκδηλώσεις αὐτὲς τῶν παιδιῶν τῆς Ἑλλάδος ὡς τὸ καλύτερο δῶρο καὶ τὴν πολυτιμότερη ἀμοιβὴ γιὰ τὸν ἀνυπολόγιστο μόχθο Του. Ἀλλὰ μαζὶ μὲ τὸν Ἀρχηγὸ τὶς νοιώθει καὶ τὶς χαίρεται κι' ὁλόκληρο τὸ Ἔθνος, ποὺ μέσα στὶς ἐκδηλώσεις αὐτὲς βλέπει ὄχι μόνο τὴν ἀναγέννησι τῆς ἐθνικῆς Νεότητος, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀναγέννησι τῆς ὅλης ἐθνικῆς Ψυχῆς καὶ συνεπῶς καὶ τὴ μεγαλύτερη καὶ θετικώτερη ἐγγύησι γιὰ τὸ ἐθνικὸ μέλλον.

Μὲ ὅλη μου τὴν ἀγάπη

Μελῆς Νικολαΐδης

ΕΚΚΛΗΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΑΟΝ

Μετὰ μεγάλης λύπης καὶ συγκινήσεως ἐμάθομεν ὅλοι οἱ Ἕλληνες τὴν συμφοράν, ἡ ὁποία ἔπληξε τὸ εὐγενὲς Τουρκικὸν Ἔθνος, μὲ τὸ ὁποῖον μᾶς συνδέουν δεσμοὶ ἀρρήκτου φιλίας καὶ στενῆς συμμαχίας. Σεισμοί, καταιγίδες, πλήμμυραι καὶ θεομηνίαι ἐπέφεραν τὴν ἀπώλειαν πολλῶν χιλιάδων ὑπάρξεων καὶ κατέστρεψαν πόλεις καὶ κώμας ἀνθούσας.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι οὐδενὸς Ἕλληνος ἡ καρδία δύναται νὰ μείνῃ ἀσυγκίνητος ἐνώπιον μιᾶς τοιαύτης καταστροφῆς. Καὶ ἡ μὲν Κυβέρνησις ἔπραξε τὸ καθ' ἑαυτὴν ὅ,τι ὤφειλε νὰ πράξῃ, ἀλλ' εἶμαι βέβαιος ὅτι ἀνταποκρίνομαι πρὸς τὰ αἰσθήματα παντὸς Ἕλληνος, ζητῶν τὴν συνδρομὴν ἐκείνην, ἡ ὁποία ὀφείλεται εἰς τοιαύτας περιστάσεις καὶ δὴ προκειμένου περὶ Ἔθνους μετὰ τοῦ ὁποίου συνδεόμεθα διὰ τοιούτων δεσμῶν. Ὁ κάθε Ἕλλην εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ δώσῃ τὴν συνδρομήν του, ὡς ἂν ἐπρόκειτο περὶ καταστροφῆς, ἥτις θὰ εἶχε πλήξει ἑλληνικοὺς πληθυσμούς.

Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως
ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑΣ

Στὸ περιθώριον

ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

Εἰς τὴν ἄλλην ὕλην τοῦ περιοδικοῦ μας, διὰ τὴν αὔξησιν τῆς ποικιλίας καὶ τὴν ἐν γένει βελτίωσιν τῆς ὁποίας καταβάλλεται κάθε δυνατὴ προσπάθεια, προσετέθη ἀπὸ τὸ περασμένον μας φύλλον ἡ σελὶς τῶν ἑλληνικῶν παραμυθιῶν. Διὰ περιοδικὸν τοῦ ὁποίου ὁ πυρὴν τῶν ἀναγνωστῶν εἶναι παιδιά, ἡ σελὶς αὐτὴ ἐγκαινιάζεται ἴσως μὲ κάποιαν καθυστέρησιν. Αὐτό, φυσικά, δὲν ἐλαττώνει τὴν ἀξίαν της.

Τὰ παραμύθια εἶναι ἕνας λαϊκὸς λογοτεχνικὸς πλοῦτος ποὺ εἰς τὴν πεζογραφίαν μας ἔχουν τὴν ἴδιαν θέσιν ποὺ ἔχουν τὰ δημοτικὰ τραγούδια εἰς τὴν ποίησιν. Ἔχουν τὴν ἰδίαν κλασικὴν ἁπλότητα ὕφους καὶ μαζὶ τὸν ἴδιον πλοῦτον φαντασίας καὶ μέσα των ἱστοροῦνται ὅλαι αἱ φυλετικαὶ ἀρεταὶ καὶ ὅλα τὰ ἐλαττώματα καὶ μαζὶ μὲ ὅλα αὐτὰ ἡ σοφία καὶ ἡ πεῖρα, τὸ καταστάλαγμα τῆς σοφίας καὶ τῆς πείρας ἑνὸς λαοῦ μὲ τόσον μακράν, πλουσίαν εἰς συμβάντα καὶ δημιουργικὴν ἱστορίαν.

Ὅ,τι ἔγινεν ὡς τώρα εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ τὸ λαικὸ παραμύθι — ἐὰν ἐξαιρεθῇ ἡ λαογραφικὴ ἐργασία — εἶναι ἐλάχιστον, ἐν συγκρίσει μὲ ὅσα ἔγιναν διὰ τὸ δημοτικὸ τραγοῦδι. Ἡ «Νεολαία» αἰσθάνεται αὐτὴν τὴν παράλειψιν, τὴν ὁποίαν φιλοδοξεῖ ἐν τῷ μέτρῳ τῶν δυνάμεών της ν' ἀναπληρώσῃ. Ἡ ἐργασία συλλογῆς καὶ ἐπεξεργασίας τῶν παραμυθιῶν ἀνετέθη εἰς γνωστὸν λόγιον. Τὸ ὕφος τοῦ λαϊκοῦ μύθου θὰ διατηρῆται αὐστηρῶς· θ' ἀποφεύγωνται μόνον οἱ ἐκζητημένοι ἰδιωματισμοί, ποὺ καταντοῦν ἀκατανόητοι.

Ἡ «Νεολαία» πιστεύει ὅτι ἀπὸ τὴν προσπάθειαν ποὺ ἐπιχειρεῖ θὰ προέλθουν συλλογαὶ ἱκαναὶ ν' ἀπαρτίσουν ἕναν ἢ καὶ περισσοτέρους τόμους. Τοὺς τόμους αὐτοὺς ὑπολογίζομεν νὰ ἐκδώσωμεν ἐν καιρῷ.

ΤΑ ΒΡΑΧΕΑ ΚΥΜ. ΤΗΣ Ε.Ο.Ν.

Εἰς ἀπάντησιν τῶν ἐπιστολῶν ποὺ λαμβάνει τὸ περιοδικόν, σχετικῶς μὲ τὴν δυσχέρειαν τῆς λήψεως τῶν ἐκπομπῶν τοῦ Ραδιοφ. Σταθμοῦ τῆς Ε. Ο. Ν. γνωρίζομεν ὅτι, καθ' ἃ ἀνεκοίνωσεν εἰς ἡμᾶς ἡ Διεύθυνσις Ραδιοφωνίας τῆς Ὀργανώσεως, εἰς ἀποστάσεις πλησίον ὅπως ἡ Τρίπολι, ἡ Γλῶσσα τῆς Σκοπέλου κλπ. αἱ ἐκπομπαὶ δέον νὰ ἀκούωνται εὐκρινῶς. Ἡ λῆψις ὅμως τῶν βραχ. κυμάτων ἀπαιτεῖ ἰδιαιτέραν προσοχήν, λόγῳ τῆς ἀπειροελαχίστης ἀποστάσεως τοῦ ἑνὸς σταθμοῦ ἀπὸ τοῦ ἄλλου ὡς καὶ τῆς ἐναλλαγῆς εἰς τὴν μετάβασιν ἐκ τῶν μεσαίων ἢ μακρῶν εἰς τὰ βραχέα.

Ο ΕΡΑΝΟΣ

Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς θ' ἀπαντήσῃ ὅπως ξέρει ν' ἀπαντᾷ, μὲ πρόθυμον δηλαδὴ γενναιότητα, εἰς τὴν ἔκκλησιν ποὺ τοῦ ἀπηύθυνεν ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως, προκηρύττων τὸν ἔρανον ὑπὲρ τῶν θυμάτων τῶν φοβερῶν θεομηνιῶν τῆς Μικρασίας.

Ὅλος ὁ κόσμος γνωρίζει — καὶ ὁ κ. Ἰωάννης Μεταξᾶς καλλίτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον — ὅτι ἡ ἐπίδρασις τῶν πολεμικῶν γεγονότων ἔχει σημαντικῶς ἐλαττώσει τὴν δραστηριότητα τῆς Ἑλληνικῆς οἰκονομίας, ἡ ὁποία μὲ δυσκολίαν ἀγωνίζεται νὰ ἐπιτύχῃ τὴν προσαρμογήν της πρὸς τὰς νέας συνθήκας ποὺ ἐδημιουργήθησαν μὲ τὸν πόλεμον. Γνωστὸν εἶναι ἐπίσης εἰς ὅλους ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη καὶ ἰδίᾳ προσφάτως κατὰ τὴν περίοδον τῶν ἑορτῶν, ἐβαρύνθη μὲ ἀλλεπαλλήλους εἰσφορὰς ἀποσκοπούσας τὴν θεραπείαν ζωτικωτάτων τῆς Χώρας κοινωνικῶν καὶ ἄλλων ἀναγκῶν.

Διὰ νὰ ἀποφασίσῃ μολαταῦτα ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως ν' ἀποταθῇ εἰς τὸν λαὸν καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν εἰσφοράν του ὑπὲρ τῶν σκληρῶς δοκιμασθέντων πληθυσμῶν τῆς πρὸς Ἀνατολὰς φίλης καὶ συμμάχου Χώρας, εἶναι πρόδηλον ὅτι ὑπολογίζει εἰς τὸν πλοῦτον τῶν ἑλληνικῶν αἰσθημάτων καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν συμπάθειαν μὲ τὴν ὁποίαν ὅλα τὰ στρώματα τῆς ἑλληνικῆς Κοινωνίας παρηκολούθησαν ὅλας τὰς φάσεις τῆς ζοφερᾶς τραγῳδίας, ἡ ὁποία ἐξετυλίχθη τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ λήξαντος ἔτους εἰς τὴν Ἀνατολήν. Ἡ ἀπὸ δεκαετίας ὑπὸ τόσον εὐτυχεῖς συνθήκας ἀναπτυσσομένη καὶ παγιουμένη Ἑλληνο-τουρκικὴ φιλία δὲν εἶναι σύνηθες ἀποτέλεσμα καλῶς ὑπολογισμένου συνδυασμοῦ κρατικῶν συμφερόντων, ἀλλὰ καρπὸς ἕλξεως λαῶν, τοὺς ὁποίους πλὴν τῆς γεωγραφίας καὶ τῆς μακραίωνος ἱστορικῆς συμβιώσεως καὶ συναναμίξεως, συνέδεσαν διὰ τῶν αἰώνων ἀναπτυχθεῖσαι ἀμοιβαῖαι ἐπιδράσεις πνευματικαὶ καὶ ψυχικαί, ἀκόμη δὲ καὶ βιωτικαὶ καὶ παραγωγικαὶ ἐπιδόσεις καὶ συνήθειαι. Τῶν ἐπιδράσεων τούτων τὸ βάθος ἀπεκαλύφθη εἰς τὴν συνείδησιν τῶν δύο Λαῶν πανίσχυρον, ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμήν, τερματισθείσης διὰ τῆς ἀμοιβαίας ἀνταλλαγῆς τῆς μακραίωνος συμβιώσεώς των, ἐφαίνετο ὅτι αἱ τύχαι των διεχωρίζοντο ὁριστικῶς. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἀκριβῶς ἐκείνης τὸ κυριαρχῆσαν καὶ ἐκτοπίζον κάθε ἄλλο στοιχεῖον εἰς τὰς σχέσεις τῶν δύο Λαῶν ὑπῆρξε μία εὐγενὴς καὶ πρόθυμος ἅμιλλα ἐπιδείξεως ἐνεργοῦ ἀλληλεγγύης. Ὁ διεξαγόμενος ἀπὸ τῆς περασμένης ἑβδομάδος ἔρανος, δίδεται εἰς ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας ὡς εὐκαιρία ἐμπράκτου διαδηλώσεως τῆς ἀνθρωπίνης καὶ ἑλληνικῆς μας συγκινήσεως διὰ τὰ θύματα τῶν καταστροφῶν τῆς βορειοανατολικῆς Μικρασίας καὶ τῆς ἀλληλεγγύης μας πρὸς τὸ τουρκικὸν Ἔθνος. Ὡς τοιαύτη θὰ μετρηθῇ ὄχι τόσον ἀπὸ τὸν ὄγκον τοῦ συναχθησομένου ποσοῦ, ὅσον ἀπὸ τὴν εὐρύτητα τῆς λαϊκῆς συμμετοχῆς καὶ θ' ἀποτελέσῃ μίαν ἀκόμη πολύτιμον συμβολὴν εἰς τὴν κραταίωσιν τῆς ἀδιαρρήκτου Ἑλληνο-τουρκικῆς συνεργασίας.

Ὁ Ἀρχηγὸς συνομιλῶν μετὰ τῆς προέδρου τῆς Δ. Ε. τῆς Στέγης Φαλαγγιτίσσης Θεσ)νίκης κατὰ τὸ κόψιμο τῆς πήττας εἰς τὴν Π.Δ.Θ.Π.

Στὸ περιθώριον

ΑΠΟΣΤΟΛΑΙ

Τὸ περιοδικόν, προκειμένου νὰ παρακολουθήσῃ ἐφέτος ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰ ἐκ τῆς ἀναγνώσεώς του ἀποτελέσματα ἐπὶ τῶν νέων ἀναγνωστῶν του θὰ ὀργανώσῃ διὰ πρώτην φορὰν ἀποστολὰς ἐκ τῶν ἀνωτέρων στελεχῶν τῆς συντάξεως εἰς ὅλα τὰ διαμερίσματα τοῦ Κράτους περιοδικῶς. Θὰ δοθῇ ἔτσι ἡ εὐκαιρία καὶ εἰς τοὺς βαθμούχους τῆς Ὀργανώσεως καὶ εἰς τοὺς Ἐκπαιδευτικοὺς λειτουργοὺς καὶ εἰς τοὺς προϊσταμένους τῶν ἐργατικῶν καὶ ἀγροτικῶν ὀργανώσεων, μεταξὺ τῶν ὁποίων κυκλοφορεῖ τὸ περιοδικὸν καθὼς καὶ εἰς τοὺς γονεῖς καὶ εἰς τοὺς ἀναγνώστας ἐν γένει νὰ παράσχουν τὰς παρατηρήσεις καὶ πληροφορίας των εἰς τοὺς εἰδικοὺς ἀπεσταλμένους μας, ἀλλὰ καὶ νὰ λάβουν χρησίμους ὁδηγίας περὶ τῆς σκοπιμωτέρας χρησιμοποιήσεως τῆς ὕλης διὰ τὴν πληρεστέραν ἐπιτυχίαν τοῦ βασικοῦ Ἐθνικοῦ σκοποῦ, τὸν ὁποῖον ἐπιδιώκει ἡ «Νεολαία».

Τὰ ὀνόματα τῶν εἰδικῶν τούτων ἀπεσταλμένων μας ὡς καὶ τὰς περιοχὰς τῆς περιοδείας των θὰ ἀναγγέλλῃ ἐγκαίρως ἑκάστοτε τὸ περιοδικόν.

ΑΙ ΑΥΤΟΘΥΣΙΑΙ ΤΩΝ ΦΑΛΑΓΓΙΤΩΝ

Αἱ ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα συνεχῶς ἀναγγελλόμεναι αὐτοθυσίαι τῶν νέων τῆς Ὀργανώσεως πυκνοῦνται καθ' ἑκάστην. Εἶναι τὸ θετικώτερον δεῖγμα τῆς πλουσίας καρποφορίας τῶν κηρυγμάτων τῆς Ε. Ο. Ν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναβιώσεως καὶ πάλιν τῶν βασικῶν Ἑλληνικῶν ἀρετῶν, τὰς ὁποίας τὸ καθεστὼς τῆς 4ης Αὐγούστου ἔθεσεν ὡς ἔμβλημά του.

Χαίρομεν εἰλικρινῶς διὰ τὴν τόσον ταχεῖαν ἀπόδοσιν τόσων ὡραίων καρπῶν.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ ΜΑΣ

Ἡ πρώτη: Αἱ Α.Α. Β.Β. Υ.Υ. ὁ Διάδοχος Παῦλος καὶ ἡ Πριγκήπισσα Φρειδερίκη ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως.

Ἡ τελευταία: Σκαπάνισσαι ψυχαγωγούμεναι ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν Φαλαγγιτισσῶν.

Η ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΙΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΓΚΗ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΑΠΟ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΑΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

Η ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΙΣ ἄν δι' ὅλας τὰς χώρας ἀποτελῆ οἰκονομικὴν ἀνάγκην, παρὰ τὰς ἀντιθέτους ὑποστηριχθείσας θεωρίας, περὶ εὐτυχίας καὶ ἀνόδου τῆς οἰκονομίας τῶν Ἐθνῶν διὰ τῆς καταναλώσεως, ὅσον τὸ δυνατὸν περισσοτέρων οἰκονομικῶν ἀγαθῶν, ἔστω καὶ διὰ πληθωρισμοῦ τοῦ νομίσματος, διὰ τὴν Ἑλλάδα ἀποτελεῖ ἄμεσον οἰκονομικὴν ἀνάγκην ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων. Τὴν ἀνάγκην αὐτὴν ἐπιτείνει ἀκόμη περισσότερον ἡ σημερινὴ ἀνώμαλος διεθνὴς οἰκονομικὴ καὶ πολιτικὴ κατάστασις.

Ἀποταμίευσις σημαίνει κατανάλωσις ὀλιγωτέρων οἰκονομικῶν ἀγαθῶν ἐν ὅλῃ τῇ σημασίᾳ τῆς λέξεως. Καὶ πιστεύομεν ὅτι, ἐφ' ὅσον ἡ ἀποταμίευσις διὰ τὴν Ἑλλάδα λόγῳ τῶν διεθνῶν πολιτικῶν καὶ οἰκονομικῶν συνθηκῶν ἀποτελεῖ ἄμεσον οἰκονομικὴν ἀνάγκην πρὸς δημιουργίαν κεφαλαίου, τὸ ὁποῖον ἄλλοτε μᾶς διέθετον αἱ ξέναι οἰκονομίαι διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πλουτοπαραγωγικῶν δυνάμεων αὐτῆς, τοῦτο ἔν τινι μέτρῳ εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ. Δὲν παραγνωρίζομεν τὸ χαμηλὸν ἐπίπεδον τῆς ζωῆς τῶν λαϊκῶν μαζῶν, ὅπως δὲν παραγνωρίζομεν καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ λιτοδίαιτον τοῦ Ἕλληνος, συνακόλουθον τῆς ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων πτωχῆς χωρικῆς μας οἰκονομίας θὰ διατηρηθῇ κατ' ἀνάγκην καὶ πρέπει νὰ διατηρηθῇ, ἄν θέλωμεν νὰ δημιουργήσωμεν ἕνα κράτος ἰσχυρόν, καθολικὸν καὶ ἀνώτερον. Ὡς τόσον αἱ ἀνάγκαι τῶν ἀνθρώπων, λόγῳ τῆς ἐξελίξεως τοῦ πολιτισμοῦ ἔχουν κατ' ἔκτασιν τόσον αὐξηθῆ, ὥστε νὰ ὑπάρχῃ εὐχέρεια μειώσεως τούτων, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ κίνδυνος οὐδὲ ἡ φυλὴ νὰ ἐκφυλισθῇ, οὐδὲ ἡ πνευματικὴ ἄνοδος τοῦ πολιτισμοῦ νὰ σταματήσῃ.

Ἀλλ' ἀποταμίευσιν δὲν ἀποτελεῖ μόνον ὁ περιορισμὸς ὡρισμένων ἀναγκῶν, οὔτε καὶ ἄλλως πως ἱκανοποίησις αὐτῶν. Ἀποταμίευσιν ἀποτελεῖ καὶ ἡ μὴ σπατάλησις τοῦ οἰκονομικοῦ ἀγαθοῦ ἐργασία. Εἰς τὴν Ἑλλάδα οὐδέποτε τὸ οἰκονομικὸν αὐτὸ ἀγαθὸν ἐπροσέχθη, οὐδὲ καὶ διετέθη ὡς ἔπρεπε. Καὶ ὄχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ ποτὲ δὲν διερρυθμίσθησαν οἱ ὅροι, ὅπως ὁ κάθε ἐργαζόμενος ἀποδίδῃ τὸ μάξιμουμ τῆς δυνάμεώς του, ἄν καὶ εἶναι ἀνάγκη διὰ τὴν Ἑλλάδα πολλῆς καὶ σκληρᾶς ἐργασίας.

Κατὰ ταῦτα ἀποταμίευσις διὰ τὴν Ἑλλάδα δὲν εἶναι μόνον ἡ στέρησις ἑνὸς ἀγαθοῦ, ἀλλὰ πολλῶν, ὅπως εἶναι καὶ ἡ μὴ σπατάλη τῶν ὅρων τῆς παραγωγῆς. Καὶ οὕτω πως πρέπει νὰ ἐννοοῦμεν τὴν ἔννοιαν τῆς ἀποταμιεύσεως, ἄν θέλωμεν νὰ δημιουργήσωμεν κεφάλαιον ἐπὶ τῷ τέλει νὰ καταστῇ τὸ Κράτος μας ἰσχυρόν, καθολικόν, μορφωτικὸν καὶ ἀνώτερον, ὥστε νὰ ἐπιτύχῃ εἰς τὸν παγκόσμιον περὶ ὑπάρξεως ἀνταγωνισμὸν τῶν Ἐθνῶν.

Καὶ ὄχι μόνον τοῦτο· ἡ ἀποταμίευσις δὲν ἔχει μόνον τὴν σημασίαν τῆς δημιουργίας κεφαλαίων διὰ τὴν ἀτομικὴν καὶ Ἐθνικὴν οἰκονομίαν, ἀλλ' ἀκόμη περισσότερον. Τὸ πνεῦμα τῆς ἀποταμιεύσεως ἔχει τεραστίαν ἠθικοπλαστικὴν ἐπίδρασιν. Ἡ σώφρων ἀντιμετώπισις τῶν καθημερινῶν προβλημάτων τῆς ζωῆς, ἡ αὐτοπεποίθησις καὶ ἡ αἰσιοδοξία εἶναι συνακόλουθα τοῦ πνεύματος τῆς ἀποταμιεύσεως. Μόνον ὁ ἔχων πνεῦμα ἀποταμιεύσεως εἶναι δυνατὸν λελογισμένως νὰ βαδίζῃ τὸν δρόμον τῆς ζωῆς. Ἀσφαλισμένος συνεπείᾳ τῆς ἀποταμιεύσεως κατὰ τῶν ἐναντιοτήτων τῆς ζωῆς εἶναι ἕτοιμος νὰ ὑπερνικήσῃ αὐτὰς εἰς πᾶσαν των ἐκδήλωσιν καὶ νὰ συνεχίσῃ νικηφόρως καὶ ἀποτελεσματικῶς τὸν δρόμον τῆς προόδου, τὸν δρόμον τῆς ἀτομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐπικρατήσεως. Οὐδέποτε θὰ προσφύγῃ εἰς μεθόδους ἀναξιοπρεπεῖς, οὐδὲ ψυχικῶς θὰ ὑποφέρῃ εἰς περίπτωσιν ἐκτάκτου ἀνάγκης.

Καὶ ἀκόμη περισσότερον: ὁ ἔχων ἀποταμιεύσεις εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐκμεταλλευθῇ πᾶσαν εὐκαιρίαν τοῦ βίου ἐπ' ἀτομικῇ ὠφελείᾳ καὶ νὰ καταστῇ ὑπερήφανος εἰς περίπτωσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ μικρόν του κεφάλαιον παραχωρήσῃ εἰς τὴν Ἐθνικὴν οἰκονομίαν ἐπ' ἀμοιβῇ πρὸς ἐθνωφελῆ διάθεσιν. Μάλιστα ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας, ὅπως ἐτονίσαμεν ἀνωτέρω, ὑψίστην Ἐθνικὴν ὑποχρέωσιν ἀποτελεῖ ἡ δημιουργία πνεύματος ἀποταμιεύσεως καὶ ἡ τοποθέτησις τῶν ἀποταμιευμάτων εἰς τὰ πάσης φύσεως ταμιευτήρια καὶ δὴ εἰς τὰ Ταχυδρομικὰ τοιαῦτα, τῶν ὁποίων τὴν ἀσφάλειαν ἔχει ἐγγυηθῆ αὐτὸ τοῦτο τὸ Κράτος. Διότι, καὶ δὲν πρέπει τοῦτο νὰ ἀφήσωμεν ἀπαρατήρητον, τὸ γεγονὸς τῆς ὑπάρξεως ἀποταμιευμάτων, χωρὶς ταῦτα νὰ τοποθετοῦνται ἐν ἀσφαλείᾳ καὶ ἐπ' ἀμοιβῇ εἰς τοὺς τραπεζιτικοὺς ὀργανισμοὺς καὶ τὰ πάσης φύσεως ταμιευτήρια, ἀποτελεῖ νέκρωσιν κεφαλαίου ὄχι μόνον διὰ τὴν Ἐθνικὴν οἰκονομίαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀτομικήν.

Τοιαύτην λοιπὸν σημασίαν ἔχουσα ἡ ἀποταμίευσις εἶναι ἀνάγκη νὰ κυριαρχήσῃ ἐφ' ὅλων τῶν Ἑλλήνων. Πολὺ δὲ περισσότερον δέον τὴν σημασίαν της νὰ ἀντιληφθῶμεν ἡμεῖς οἱ νέοι καὶ ἀπὸ τοῦδε νὰ συνηθίσωμεν ὄχι μόνον νὰ μὴ σπαταλῶμεν οἰκονομικὰ ἀγαθά, ἀλλὰ καὶ νὰ περιορίσωμεν τὰς ἀνάγκας μας εἰς τὰς ἀπαραιτήτως ἀναγκαίας, μακρὰν τοῦ πνεύματος τῆς ἐπιδείξεως καὶ τῶν ἀνοήτων φιλαυτιῶν, μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι οὕτω πως ζῶντες θὰ δημιουργήσωμεν ἀσφαλῆ ἐρείσματα διὰ τὴν Ἐθνικὴν καὶ ἀτομικήν μας πρόοδον. Ἀπὸ τοῦδε δέον νὰ ἀποταμιεύωμεν ἔστω καὶ ἐλάχιστον ποσόν, ἵνα ἐν καιρῷ τοῦτο ἀποτελέσῃ σεβαστὸν κεφάλαιον ἱκανὸν νὰ μᾶς χρησιμεύσῃ ὅταν αἱ ἀνάγκαι τοῦ βίου μας καταστοῦν ἐπιτακτικώτεραι. Καὶ ὄχι μόνον νὰ ἀποταμιεύωμεν, ἀλλὰ δέον ἀπὸ τοῦδε, ἔχοντες εὐρυτάτην ἀντίληψιν τῆς ἀποταμιεύσεως νὰ διαθέτωμεν ἁπάσας τὰς ἡμέρας μας εἰς ἐργασίαν παραγωγικὴν ἐν τῇ εὐρυτάτῃ σημασίᾳ, ἤτοι καὶ πρὸς πνευματικὴν καὶ ψυχικὴν ὁλοκλήρωσιν, ἄν θέλωμεν πράγματι νὰ καταστῶμεν ἱκανοὶ νὰ ἀντεπεξέλθωμεν εἰς τὰς ἐναντιότητας τοῦ βίου καὶ νὰ συμβάλωμεν εἰς τὴν καθόλου Ἐθνικὴν πρόοδον. Οὕτω μόνον θὰ δημιουργήσωμεν μέσα μας τὴν αὐτοπεποίθησιν, τὴν αἰσιοδοξίαν, τὴν αὐτοκυριαρχίαν, τὴν ἐγκαρτέρησιν καὶ τὴν δυνατότητα τῆς ὑπερνικήσεως πάσης δυσκολίας τῆς ζωῆς, ὥστε ὑπερήφανοι καὶ ἠθικὰ τέλειοι νὰ βαδίσωμεν τὸν δρόμον τῆς προόδου. Καὶ οὕτω μόνον θὰ δυνηθῶμεν πράγματι νὰ βοηθήσωμεν, ὑπὸ τὰς παρούσας μάλιστα στιγμάς, τὸ Ἔθνος μας νὰ ὁλοκληρώσῃ τὰ ἰδεώδη του καὶ νὰ βαδίσῃ τὸν δρόμον τοῦ Ἐθνικοῦ μεγαλείου.

Δημιουργοῦντες ἀπὸ τῆς νεότητός μας συνηθείας λελογισμένου βίου καὶ ἀποταμιεύσεως, ἀποβάλλοντες τὸ αἴσθημα τῆς σπατάλης καὶ τῆς ἐπιδείξεως, διαθέτοντες ἁπάσας τὰς ἡμέρας μας παραγωγικῶς, ζῶντες, ἐν ἄλλοις λόγοις, ἐθνοπρεπῶς, εἴμεθα πράγματι ἀντάξια μέλη τῆς Ὀργανώσεως καὶ τῶν πόθων τοῦ Ἀρχηγοῦ.

Δὲν ἐπιτρέπεται εἰς οὐδὲν μέλος τῆς Ὀργανώσεως, ἔστω καὶ τῆς μικροτέρας ἡλικίας, νὰ μὴ ἔχῃ τὸν κουμπαρᾶ του, εἰς τὸν ὁποῖον ἑκάστοτε νὰ ρίπτῃ καὶ τὸ πλέον μικρὸν ποσόν, τὸ ὁποῖον θὰ ἐξοικονομῇ ἐκ τῆς μὴ διαθέσεως τούτου εἰς ἀνάγκας μὴ ἐπιτακτικάς. Ἐπίσης δὲν ἐπιτρέπεται εἰς κανένα μέλος τῆς Ὀργανώσεως νὰ δημιουργῇ ἀπαιτήσεις πολυτελείας καὶ ἐπιδείξεως. Ὅλα τὰ εἴδη, τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦμεν, πρέπει νὰ τὰ χαρακτηρίζῃ ἡ ἰδιότης τῆς ἱκανοποιήσεως μιᾶς ἀνάγκης κατὰ τὸν πλέον οἰκονομικώτερον τρόπον καὶ οὐχὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπιδείξεως καὶ τῆς συμμορφώσεως εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ἀνοήτου ξενικῆς μόδας.

Εἶναι ἀνάγκη ἡμεῖς οἱ νέοι νὰ δημιουργήσωμεν καθαρῶς Ἐθνικὴν ζωήν, ἀνταποκρινομένην ἀπολύτως πρὸς τὰς ἰδιαιτέρας μας συνθήκας καὶ τὰς οἰκονομικάς μας δυνατότητας. Τὰ πάσης φύσεως ἐγχώρια εἴδη διὰ τοὺς νέους τῆς πόλεως καὶ τὰ εἴδη τῆς οἰκιακῆς βιοτεχνίας διὰ τοὺς νέους τοῦ χωριοῦ, δέον νὰ εἶναι τὰ μόνα, τὰ ὁποῖα θὰ χρησιμοποιῶμεν. Παραλλήλως δέον νὰ διαθέτωμεν τὰς ἡμέρας μας παραγωγικῶς συμβάλλοντες διὰ τῆς προσωπικῆς μας ἐργασίας εἰς τὴν αὔξησιν τῆς Ἐθνικῆς μας οἰκονομίας. Ἡ προσωπική μας ἐργασία εἶναι δυνατὸν νὰ διατίθεται εἴτε ἐν τῇ οἰκογενείᾳ μας, εἴτε καὶ τοῦτο εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν ὑφίσταται ἐργασία ἐν τῇ οἰκογενείᾳ μας, διὰ τοῦ σχηματισμοῦ μας, εἰς ἔργα κοινῆς ὠφελείας.

Οὕτω πως καλλιεργοῦντες τοὺς ἑαυτούς μας, εἴμεθα ἐν τάξει ἀπέναντι τῆς ἀτομικῆς καὶ τῆς Ἐθνικῆς μας συνειδήσεως καὶ σύμφωνοι πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τοὺς σκοποὺς τῆς Ὀργανώσεως. Ἡ ἔννοια τῆς ἀποταμιεύσεως εἶναι ἀπολύτως συνδεδεμένη μὲ τὴν ἰδιότητά μας ὡς μελῶν τῆς Ε.Ο.Ν.

Γεώργιος Δ. Μυλωνᾶς

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΚΡΙΤΑΣ ΜΑΣ

Τὸ βροχερὸ πρωῒ τῆς 29ης Δεκεμβρίου, στὰς 6,31΄ ξεκινήσαμε ὅλοι μαζὶ γιὰ τοὺς συναδέλφους τοῦ Διγενῆ Ἀκρίτα, γιὰ νὰ μεταφέρουμε σ' αὐτοὺς τοὺς χαιρετισμοὺς τοῦ Ἀρχηγοῦ μας, τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως

Εἰς τὸ Πετρίτσι μαζὶ μὲ τοὺς φαντάρους μας.

καὶ τὰ δῶρα ὅλης τῆς Ἀθηναϊκῆς Κοινωνίας.

Τὸ τραῖνο βαρὺ - βαρὺ ξεκινᾶ μὲ κατεύθυνσιν τὴν ἑλκυστικὴν νύμφην τοῦ Θερμαϊκοῦ, τὴν Θεσσαλονίκην, ἐνῶ οἱ Φαλαγγῖται μας ζητωκραυγάζουν.

Τὸ ἑπόμενο πρωϊνὸ τοῦ Σαββάτου τῆς 30ῆς Δεκεμβρίου τὰ 99 παιδιὰ τῆς Ε. Ο. Ν. χωρίζονται σὲ τρεῖς ὁμάδες διὰ τὴν Ἔδεσσαν, τὰς Σέρρας καὶ τὴν Ἀλεξανδρούπολιν. Κατὰ τὰς 7 ἀναχωροῦμε διὰ τὰς Σέρρας ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ συναγωνιστοῦ ὑποφαλαγγάρχου Τζώρτζη, ὁ ὁποῖος καθ' ὅλην τὴν διαδρομὴν ἔδειξεν ὅλην του τὴν ἐνεργητικότητα καὶ ἐφάνη ἕνας μεγάλος ἀδελφὸς δι' ὅλους μας. Τὸ τραῖνο ξεκινᾶ καὶ ἀρχίζει μία εὐχάριστος διαδρομὴ μέσα ἀπὸ χιονισμένα βουνὰ καὶ λαγκάδια.

Πλησιάζομε πρὸς τὸ Κιλκὶς καὶ δεξιά μας ἀντικρύζουμε τὸ μνημεῖον τῆς ἱστορικῆς μάχης τοῦ Κιλκίς, ἐπιβλητικὸ καὶ ὑπερήφανο. Ἀντικρύζοντας τὰ βλαστάρια τῆς Ἑλλάδος, λὲς καὶ θέλει νὰ μᾶς πῆ: «Ἐδῶ, παιδιά, στὴν ἀγκάλη μου, ἐδῶ βαθιὰ στὴ μητέρα γῆ, φυλάττω μὲ στοργὴ πονεμένης ἀλλὰ περήφανης μάνας, τὰ κόκκαλα ἐκείνων ποὺ ἔπεσαν γιὰ τὴν πατρίδα, γιὰ τὴ θρησκεία καὶ γιὰ τὴ λευτεριά».

Πιὸ πέρα τὸ ἡρῶον τῆς Δοϊράνης μᾶς προσθέτει νέαν Ἐθνικὴν ὑπερηφάνεια καὶ συγκίνησι. Ὅλοι μας ἀναμετροῦμε τὰ κατορθώματα τῶν πατέρων μας καὶ ὅλοι μας ἐρωτοῦμε κρυφὰ τὸν ἑαυτόν μας: «Θὰ παρουσιασθῆ ἄραγε καὶ σὲ μᾶς εὐκαιρία νὰ δείξουμε τὴν ἀγάπη μας γιὰ τὴν πατρίδα;»

Κι' ἔτσι, ὅλο ταξιδεύοντας, προσπερνοῦμε τὸν Στρυμόνα μὲ τὸ ἱστορικὸ Σιδηρόκαστρο καὶ κατὰ τὸ μεσημεράκι φθάνουμε στὰς Σέρρας, ὅπου πλῆθος συναγωνιστῶν ἀνέμενε τὴν ἄφιξίν μας.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας ὁ κ. Νομάρχης ἐγκαινίασε παρουσίᾳ μας τὴν πρώτην Λέσχην τοῦ Φαλαγγίτου εἰς τὸ χωρίον Προβατᾶ. Ἦταν ἕνα θέαμα πολὺ συγκινητικό. Γέροι μὲ τὰ ἐγγονάκια τους στὰ χέρια καὶ μεσόκοποι ἄνδρες, ὅλοι ροδοκόκκινοι καὶ γελαστοί, μᾶς ὑπεδέχοντο, ψάλλοντες τὸν «Ὕμνον τῆς Νεολαίας» καὶ τῆς «4ης Αὐγούστου». Ὁ ἐνθουσιασμὸς ἦταν ἀφάνταστος! Ὅταν ὁ κ. Νομάρχης ἐκήρυξε τὴν ἔναρξιν τῆς λειτουργίας τῆς Λέσχης μὲ θερμὰ καὶ πατριωτικὰ λόγια, οἱ χωρικοὶ ἐξέσπασαν σὲ οὐρανομήκεις ζητωκραυγὲς ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους, τοῦ Βασιλέως μας καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ.

Τὸ πρωῒ τῆς 31ης Δεκεμβρίου ξεκινήσαμε γιὰ τὰ Φυλάκια, γιὰ νὰ δώσουμε στοὺς Ἀκρίτας μας τὸν χαιρετισμὸν τῆς Ε. Ο.Ν. καὶ τὰ δῶρα ποὺ τοὺς ἔστειλαν οἱ Ἕλληνες πατριῶται.

Μὲ τί χαρὰ καὶ ἐνθουσιασμὸ ἐδέχθησαν οἱ ἀδελφοί μας τὰ δῶρα!

Φάγαμε μαζί, γευθήκαμε τὴν κουραμάνα, χορέψαμε τοὺς ἀθάνατους ἑλληνικοὺς χοροὺς καὶ φύγαμε κατενθουσιασμένοι γιὰ τὰς Σέρρας.

Ἡ δευτέρα ἡμέρα τοῦ Ἰανουαρίου μᾶς βρίσκει στὸ Σιδηρόκαστρο, μὲ σκοπὸ νὰ ἐπισκεφθοῦμε τὰ φυλάκια τῆς Κούλας. Μὲ ἀληθινὴ συγκίνησι ἀντικρύσαμε τὸν βράχον τοῦ Μπέλεσι, ὁ ὁποῖος δεσπόζει τῆς πόλεως καὶ τὴν φυλάττει ὡς ἄγρυπνος φρουρός.

Τὸ ἀπόγευμα ἐπεσκέφθημεν τὸ φυλάκιο τῆς Κούλας.

Ἐνῶ ὁ Ὑποφαλαγγάρχης Τζώρτζης ἀποχαιρετᾶ ἐκ μέρους τῆς Ε.Ο.Ν. τοὺς Βουλγάρους.

Μὲ πραγματικὴν χαρὰν καὶ ἐνθουσιασμὸν μᾶς ὑποδέχονται οἱ φαντάροι ἐμᾶς τοὺς μικροὺς στρατιώτας, οἱ ὁποῖοι θὰ τοὺς διαδεχθοῦμε στὴν τιμημένη θέσιν των καὶ μὲ ἀκράτητον ἐνθουσιασμὸν ζητωκραυγάζουν γιὰ τὸν μεγάλον μας Βασιλιᾶ, γιὰ τὸν Ἐθνικόν μας Κυβερνήτη καὶ γιὰ τὴν Ε. Ο. Ν.

Ὅλα τὰ γύρω βουνά, ποὺ ἔχουν ἀκούσει ἕως τώρα τοὺς κρότους τοῦ κανονιοῦ, τὴ βοὴ τῆς μάχης καὶ τοὺς νικηφόρους ὕμνους τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, αὐτὰ τὰ ἴδια χιονισμένα βουνὰ ἀκοῦν τώρα τὰς ἐνθουσιώδεις ζητωκραυγὰς καὶ τοὺς ὕμνους τῶν νέων τῆς Ε. Ο. Ν. Ὅλοι οἱ ἐκδρομεῖς μιὰ ἐπιθυμία εἴχαμε. Νὰ ἰδοῦμε τὰ σύνορά μας ἀπὸ κοντά. Καὶ ἡ ἐπιθυμία μας αὐτὴ ἐξεπληρώθη.

Φθάνοντας στὸ τελευταῖο φυλάκιο τῆς Κούλας ἀντικρύσαμε τὰ εὐζωνάκια μας μὲ τὸ ὅπλο στὸ χέρι. Τὰ ἀγκαλιάσαμε δακρυσμένοι ἀπὸ χαρὰ καὶ συγκίνησι.

— Γειά σας λεβέντες, νὰ μᾶς ζήσετε, φωνάζουμε. Ζήτω ὁ Βασιλιᾶς μας, ζήτω ὁ Ἀρχηγός μας, ζήτω ἡ Ε. Ο. Ν.

Ὅλα τὰ βουνὰ καὶ οἱ γύρω λόφοι ὅπου τόσα καρμιὰ ἔχουν πέσει γιὰ τὴν ἐλευθερία μας, ἀντηχοῦν ἀπὸ τὶς χαρμόσυνες φωνές μας. Μέσα στὴν παγωμένη ἔκτασι, ἐνῶ ἀπὸ μακριὰ ἀκούεται τὸ κουδούνισμα τῶν προβάτων καὶ ὁ θόρυβος τοῦ Βουλγάρου σκοποῦ, ἕνας ὕμνος χαρμόσυνος ἀκούστηκε. Εἴμαστε ἐμεῖς ποὺ ψάλλαμε τὸν Ἐθνικόν μας Ὕμνον γιὰ τὴν ἔπαρσι τῆς Σημαίας.

Στὸ ἐκεῖ πλησίον Βουλγαρικὸ φυλάκιο μερικοὶ Βούλγαροι εἶχαν μαζευθῆ γιὰ νὰ μᾶς ἰδοῦν καὶ νὰ μᾶς χαιρετίσουν. Καμμιὰ ἐχθρότης, κανένα μῖσος. Ὅλοι μαζὶ συναδελφωμένοι βγάλαμε φωτογραφίες, χαιρετισθήκαμε καὶ ὁ καθεὶς πῆρε τὸ δρόμο γιὰ τὴν πατρίδα του.

Μὲ πραγματικὴ λύπη ἀποχωρισθήκαμε τοὺς φρουρούς μας καὶ φεύγοντας τοὺς ὑποσχεθήκαμε ὅτι ποτὲ δὲν θὰ τοὺς ξεχάσουμε.

— Νὰ μᾶς ζήσετε λεβέντες τῆς Ε. Ο. Ν., μᾶς φωνάζουν, ἐνῶ τὸ αὐτοκίνητο ἄρχισε νὰ μᾶς παίρνῃ μακριά.

Ε. Μπακαρῖνος - Ι. Καββαθᾶς

ΗΣΑΪΑΣ

Ο ΕΘΝΟΜΑΡΤΥΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΣΑΛΩΝΩΝ

Νύχτα χειμωνιάτικη, σκοτεινή. Ὁ Γέρο-παπᾶς τῆς Δεσφίνας Εὐστάθιος ἀνεβαίνει στὸ χωριὸ ἀπὸ τὰ Ἀντίκυρρα, ποὺ εἶχε πάει γιὰ δουλειές του. Καθὼς προχωρεῖ μέσ' στὸ σκοτάδι τῆς νύχτας ὁλομόναχος, μέσα ἀπὸ μιὰ σπηλιὰ ἀκούει βογγητὰ καὶ στεναγμούς. Σταματάει γιὰ μιὰ στιγμὴ καὶ ἀμέσως προχωρεῖ πρὸς τὴ σπηλιὰ ποὺ ἀκούγουνται τὰ βογγητά. Κάτω ἀπὸ τὸ κοίλωμα ποὺ σχηματίζει ὁ βράχος, πάνω στὸ μουσκεμένο χῶμα, εἶναι ξαπλωμένος ὁ Ἀλῆς, ζαμπίτης Ἀντικύρρας, ποὺ καίγεται ἀπὸ τὸν πυρετό. Οἱ ἀκόλουθοί του, στὸ βάθος, κάθουνται μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια. Βρίσκουνται σὲ μεγάλη ἀμηχανία, γιατὶ δὲν ξέρουν τί ἔχει ὁ ἀφέντης τους. Ὁ Γέρο-παπᾶς πλησιάζει καὶ χαϊδεύει μὲ τὸ χέρι του τὸ πρόσωπο τοῦ ἄρρωστου, σὰν ἄλλος Σαμαρείτης. Μὲ τὴ βοήθεια τῶν ἀκολούθων του τὸν μεταφέρει στὴ Δεσφίνα, στὸ φτωχικό του σπίτι, καὶ τὸν περιποιεῖται καὶ τὸν φιλοξενεῖ μέχρι τῆς τελείας ἀναρρώσεώς του. Φεύγοντας, τελείως ὑγιὴς πλέον, ὁ Ἀλῆς εὐχαρίστησε τὸν Γέρο-παπᾶ καὶ τοῦ εἶπε: «Μονάχα βουνὸ μὲ βουνὸ δὲν σμίγει· ὅμως ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸν ἄνθρωπο συναντιέται».

...Καὶ ὁ ζαμπίτης Ἀντικύρρας ἀργότερα γίνεται πασᾶς τῶν Ἰωαννίνων, ὁ γνωστὸς Ἀλῆ πασᾶς. Μέσα στὴν εὐτυχία του ὅμως δὲν ξέχασε τὴν εὐεργεσία ποὺ τοῦ εἶχε κάνει ὁ Γέρο-παπᾶς καὶ στέλνει διαταγὴ στὸν τότε ζαμπίτη Δεσφίνας, νὰ τοῦ στείλη τὸν Παπᾶ-Εὐστάθιο, ἂν ἦταν ἀκόμη στὴ ζωή, ἢ τὰ παιδιά του.

Τὰ δυὸ παιδιὰ τοῦ παπᾶ-Εὐσταθίου — ὁ Γέρο-παπᾶς εἶχε πεθάνει — ὁδηγοῦνται στὰ Ἰωάννινα καὶ ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ φόβου καὶ τοῦ τρόμου, παρουσιάζονται πρὸ τοῦ Ἀλῆ πασᾶ. Ὁ πασᾶς διηγεῖται τότε στὰ φοβισμένα παιδιὰ τὴν αἰτία ποὺ τὰ κάλεσε καὶ ζητάει νὰ τοῦ ὑποδείξουν ποία βοήθεια ἤθελαν νὰ τοὺς προσφέρῃ. Ἔτσι ὁ μεγαλύτερος ποὺ ἦτανε βοσκός, ἐζήτησε νὰ ἐπανέλθη ἀσφαλὴς στὸ χωριό του γιὰ νὰ συνεχίση τὴ δουλειά του, ὁ δὲ μικρότερος, Ἠλίας, ἐζήτησεν ὡς χάριν νὰ μάθη γράμματα.

Ὁ Ἀλῆ Πασᾶς θέλοντας νὰ ἀνταποδώση τὴν εὐεργεσίαν ποὺ τοῦ εἶχε κάμει ὁ πατέρας τῶν παιδιῶν, ἱκανοποίησε ἀμέσως τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τῶν δύο. Τὸν μεγαλύτερον, ἀφοῦ ἀρκετὰ τὸν ἐφιλοδώρησε, τὸν ἔστειλε στὸ χωριό του, καὶ τὸν μικρότερον τὸν ἔστειλε εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν γιὰ νὰ σπουδάση.

...Ὁ μικρὸς Ἠλίας ποὺ ζήτησε νὰ σπουδάση, εἶναι ἐκεῖνος ποὺ ἀργότερα, ὅταν ἀνδρώθηκε καὶ ἐτελείωσε τὶς σπουδές του στὴν Πόλι, γύρισε στὴν πατρίδα του ὡς Ἐπίσκοπος Σαλώνων μὲ τὸ ὄνομα Ἠσαΐας, καὶ ἀπετέλεσε πατριώτης καὶ ἥρως μαζὶ τὴν ψυχὴν τῆς Ἀνατολικῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν καὶ κατετάχθη τελικὰ ἀνάμεσα στὸ Πάνθεον τῶν ἡρώων καὶ τῶν μαρτύρων τοῦ 1821, μαχόμενος καὶ θυσιάζοντας τὴ ζωή του ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος.

Προσωπογραφία τοῦ Ἐθνομάρτυρος Ἠσαΐα κατὰ παλαιὰν χαλκογραφίαν.

* * *

Ἀπὸ μικρὸς ὁ Ἠσαΐας ἔδειχνε μιὰ ἀκατανίκητη ἐπιθυμία καὶ ἀγάπη γιὰ τὰ γράμματα καὶ γιὰ τὸ τιμημένο ράσο. Στὴ Μονὴ τοῦ Τιμίου Προδρόμου ὡς δόκιμος ἐπῆρε τὰ πρῶτα μαθήματα μαζὶ μὲ τὸν Ἀθανάσιο Διάκο καὶ ἀργότερα στὴ Μονὴ τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ χειροτονεῖται διάκος μὲ τὸ γνωστὸ ὄνομα Ἠσαΐας.

Κατὰ τὸ 1820 ὁ πρωθιεράρχης τοῦ γένους Γρηγόριος μετεκάλεσε στὴν Πόλι τὸν Ἠσαΐα, ποὺ ἦταν Ἐπίσκοπος Σαλώνων πλέον, καὶ τοὺς προεστῶτας τῆς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ, τὸν Θεοδόσιο καὶ τὸν Χατζῆ, τὸν ἡγούμενο τῆς Μονῆς, γιὰ νὰ συσκεφθοῦν καὶ τοὺς ἔδωσε τὶς τελευταῖες του συμβουλὲς καὶ ὁδηγίες.

Ὅταν κατὰ τὸν Μάρτη γύρισαν ἀπὸ τὴν Πόλι στὴ Μονὴ τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ, ἔγινε ἀμέσως σύσκεψις, κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, εἰς τὴν ὁποίαν μετέσχον ὁ Ἀθανάσιος Διάκος, ὁ Ἀθανάσιος Ζαρίφης, ὁ ἀπεσταλμένος τῆς Ἑταιρείας, οἱ προεστῶτες καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν μοναστῶν, ὅπου μετὰ ὀλιγόωρον συζήτησιν ἐψήφισαν τὴν ἐπανάστασιν. Καθένας ὁρκιζόμενος ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου ὑπεσχέθη ὅτι θὰ ἐργασθῇ μὲ ὅλες του τὶς δυνάμεις διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἔφευγε διὰ τὸ μέρος ποὺ τοῦ εἶχεν ἀνατεθῆ νὰ ἐργασθῆ. Ὅλοι οἱ ἁρματωλοὶ καὶ οἱ κλέφτες τῆς Λοκρίδος καὶ τῆς Δωρίδος, ὁ Πανουργιᾶς, ὁ Δυοβουνιώτης, ὁ Σκαλτσᾶς, ὁ Τράκκας, οἱ πρόκριτοι τῆς Ἀμφίσσης, οἱ πλοίαρχοι τοῦ Γαλαξειδίου, πῆραν ἀπὸ τὸν Ἠσαΐα τὶς τελευταῖες διαταγὲς ποὺ ἦσαν ἐπικυρωμένες ἀπὸ τὶς ἐπιστολὲς τοῦ Πατριάρχου καὶ ἀπὸ τοὺς ἑταίρους τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας.

Ἀπὸ τὴ στιγμὴ αὐτὴ ὁ Ἐπίσκοπος Ἠσαΐας ἦταν διαρκῶς σὲ κίνησι. Ἔγινε ἡ ψυχὴ καὶ ὁ ἰθύνων νοῦς τοῦ κινήματος τῆς Ἀνατολικῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος. Εἶναι πανταχοῦ παρών. Πότε βρίσκεται στὴ Μονὴ τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ, πότε στὴν Ἄμφισσα, καὶ ἄλλοτε στὴ Μονὴ τοῦ Προφήτου Ἠλιοὺ Παρνασσίδος νὰ συσκέπτεται μὲ τοὺς ἁρματωλοὺς καὶ τοὺς κλέφτες καὶ τοὺς προκρίτους, γιὰ τὴ διεξαγωγὴ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνα ἀσφαλέστερα... Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ὁ ἡρωϊκὸς Ἐπίσκοπος γίνεται ἡ κινητήριος δύναμις καὶ ὁ ἐμψυχωτὴς τῆς χιλιοδοξασμένης Ρούμελης.

Ἀπὸ τὴν Πελοπόννησο τὰ μηνύματα φθάνουν χαρούμενα... Στὴν Ἀχαΐα ἀπὸ τὶς 23 τοῦ Μαρτίου τοῦ 1821 εἶχε κηρυχθῆ ἡ ἀπὸ τόσον καιρὸ ἀναμενόμενη καὶ παρασκευαζομένη ἐπανάστασις...

...Ὁ Ἐθνομάρτυς Ἐπίσκοπος ἐδάκρυζεν ἀπὸ τὴν χαράν του καὶ δὲν ἔχανε οὔτε στιγμὴ ἀνεκμετάλλευτη... Ἡ Μονὴ τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ γίνεται γιὰ τὴ Ρούμελη ὅ,τι ἡ Ἁγία Λαύρα γιὰ τὴν Πελοπόννησο. Ὁ Ἠσαΐας, ἱεράρχης καὶ πολεμιστής, βρίσκεται στὸ ρόλο του ποὺ ξέρει νὰ τὸν κρατήση καλὰ στὶς δύσκολες καὶ πολύτιμες αὐτὲς στιγμές, ὅπως ἀπαράλλαχτα στὴν Πελοπόννησο ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανός...

Ἕνα ξανθὸ καὶ γαλάζιο πρωΐ τῆς 27ης Μαρτίου, στὸ Ναὸ τῆς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ, ὁ Ἠσαΐας, ψηλὸς καὶ μεγαλοπρεπής, ντυμένος τὰ χρυσοστόλιστα ἄμφιά του, μαζὶ μὲ ὅλους τοὺς ἱερομονάχους, τὸν Διάκο καὶ τὸν Ζαρίφη, μὲ δάκρυα στὰ μάτια ψέλνει τὸ τρισάγιο τῆς δοξολογίας καὶ ἱκετεύει τὸν γλυκύτατο Ναζωραῖο νὰ εὐλογήση τὸν ἱερὸ ἀγῶνα τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς... Ἡ ἀδροκομμένη μορφή του καὶ τὰ ὀνειροπόλα μεγάλα μάτια του ἔχουν πάρει κάτι τὸ ἄϋλο καὶ τὸ ὑπερούσιο σὰν λούζουνται ἀπὸ τὸ ἀχνογάλαζο ἀνοιξιάτικο πρωϊνὸ φῶς...

Μὲ τὸ ἕνα του χέρι κρατεῖ τὴν ἁπλῆ σημαία τῆς Ἐπαναστάσεως ποὺ τὴν φιλοῦν γονατιστοὶ ὅλοι οἱ παριστάμενοι, καὶ μὲ τὸ ἄλλο τοὺς εὐλογεῖ, ἐνῷ μὲ τὴν ἀγγελικὴ φωνή του ψέλνει μὲ κατάνυξι τό: «Σῶσον Κύριε τὸν λαόν σου καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν σου...».

...Μετὰ τὴ δοξολογία καθένας παίρνει τὸ δρόμο ποὺ εἶναι προωρισμένος γι' αὐτόν. Ὁ Διάκος παίρνει τὸ δρόμο γιὰ τὴ Λεβάδεια καὶ ὁ ἐπίσκοπος Ἠσαΐας, μὲ λίγους ἐνόπλους, τὸ δρόμο γιὰ τὴν Ἄμφισσα, ἀφήνοντας πίσω του τὸ ἱστορικὸ μοναστῆρι τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ...

Λέγεται ὅτι, ὅταν φεύγοντας ἔρριξε μιὰ τελευταία ματιὰ στὸν τόπο ποὺ ἦταν χρόνια τώρα ἡ κατοικία του, δάκρυα ἀκατάσχετα ἔβρεξαν «τὰς ρο-

(Συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 512)

Ὁ Μεθώνης Γρηγόριος Παπαθεοδώρου

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Μιὰ ἱστορικὴ μονογραφία
τοῦ κ. ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΑΝΤΖΗ

Σὰν εἶδε τοὺς Τούρκους ποὺ χύμαγαν κατὰ πάνου του, ἔμπηξε φωνὴ βροντερὴ καὶ σπαρακτικὴ στοὺς Δαριῶτες Καπετάνιους, ποὺ ἤτανε λίγο παρὰ πέρα κι' ἑτοιμάζονταν γιὰ νὰ φύγουν...

«Σύντροφοι πᾶρτέ με ἀπ' ἐδῶ καὶ θὰ μὲ φᾶνε τὰ σκυλιά».

Τρέξανε μερικοὶ νὰ τὸν σηκώσουν. Δὲν σηκωνότανε ὅμως. Ἤτανε ἀληθινὰ «πελώριος», καὶ γιὰ τὴ δουλειὰ αὐτὴ χρειαζότανε ἕνας ἄλλος Ἡρακλῆς. Ὁ Χρῆστος Παπαστόπουλος ἀπὸ τοῦ Δάρα πρόλαβε καὶ πῆρε τὸ σελάχι καὶ τὰ δυό του πιστόλια. Ἄλλος ἕνας τὸ σπαθί του. Σὲ λίγο ὁ τουρκικὸς στρατὸς πῆγε κοντά του κι' ἄρχισε νὰ κάνῃ τὸ κορμί του λουρίδες. Οἱ Τοῦρκοι ἔνοιωσαν ἀμέσως ὅτι βρίσκονταν μπροστὰ σὲ διάσημο στρατηγὸ καὶ ὑπουργὸ τοῦ πολέμου. Μετὰ τοὔκοψαν τὸ κεφάλι καὶ τὸ κάρφωσαν σ' ἕνα παλοῦκι. Καὶ οἱ Ἕλληνες, τὰ παλληκάρια του, οἱ φίλοι του, ἀπὸ λίγο παρα-πέρα, ἀπὸ τὶς ἄκρες τοῦ Παληόκαστρου, παρακολούθαγαν τὶς στιγμὲς τοῦ λιανίσματος, ἄφωνοι, μὴ μπορῶντας τὴν ὥρα κείνη νὰ κάμουν τίποτα γιὰ κεῖνον ποὺ εἶχε τόσες λαμπρὲς καὶ ζηλευτὲς νῖκες χαρίσει στὸ Γένος.

∴

Στὶς 26 τ' Ἀπρίλη, κατὰ τὸ δειλινό, ὅσοι Ἕλληνες μπόρεσαν καὶ σώθηκαν ἀπὸ τὴ Σφακτηρία συγκεντρώθηκαν στὸ Παληόκαστρο. Σὲ τοῦτο τὸ κομμάτι τῆς γῆς, μὲ τὴ νησιώτικη μορφή, θὰ δινότανε τώρα ἡ καινούργια μάχη. Ἀπὸ τὴ Σφακτηρία χωρίζεται μ' ἕνα στενὸ κομμάτι θάλασσας ποὺ πλατ.αίνει ἀρκετὰ στὴ βορεινὴ πλευρά του.

Ἀνατολικὰ καὶ μεσημβρινὰ καὶ εἰδικὰ κατὰ τὸ μέρος τῆς Γιάλοβας ἤτανε γιομάτο βάλτους. Ὁ στρατὸς τοῦ Ἰμπραὴμ ἄρχισε ἀμέσως, ἀνάμεσα σ' αὐτὸν τὸν ἄχαρο βαλτότοπο, ν' ἀνοίγῃ πολλὲς γράνες καὶ νὰ ταμπουρώνεται μέσα σ' αὐτές. Κάπου τρεῖς χιλιάδες Ἑλληνικὲς ψυχὲς εἴχανε μαζευτῆ στὸ Παληόκαστρο. Ἀλλὰ καὶ ἐδῶ δὲν ἤτανε εὐχάριστα τὰ πράγματα. Τὸ φάσμα τῆς πείνας ἄρχιζε νὰ φαίνεται καὶ νὰ δείχνῃ σὲ ὅλους τὴ συχαμερὴ μορφή του. Καὶ τὸ Παληόκαστρο, ὅπως καὶ τὸ Νιόκαστρο, ἤτανε ἀνοχύρωτο. Ἔργο κι' αὐτὸ τῆς φαυλότητας καὶ τοῦ πολιτικοῦ ἀνταγωνισμοῦ. Οἱ Ἕλληνες τιμωριόντανε τώρα σκληρά. Ἀπὸ τὶς πρῶτες μέρες τοὺς ἔλειψαν ὅλα, ἀκόμα καὶ τὸ νερό. Ἡ πολιορκία ὅλο καὶ γινότανε στενώτερη. Ὁ Ἰμπραὴμ ἅπλωσε παντοῦ τὸν στρατό του, ἔπιασε τὴν Γιάλοβα καὶ τὴν Πέρα Χώρα, καὶ ἁπλωνότανε πέρα, πρὸς τὸν πλατὺ κάμπο τῶν Φιλιατρῶν. Μὲ τὸ σφίξιμο αὐτὸ ἤτανε ἀδύνατο νὰ φτάσῃ στὸ στόμα τους ψίχουλο τροφῆς καὶ κόμπος νεροῦ. Δημοτικὸ τραγοῦδι μᾶς ζωγραφίζει τὴν πεῖνα τῶν Ἑλλήνων:

Ἐδῶ τὸ λένε Νιόκαστρο, τὸ λένε Παλιαβαρῖνο,
τρῶν τὰ ποντίκια ζωντανὰ καὶ τὰ σκυλιὰ ψη-
[μένα,
κι' ἕνα κεφάλι ἀνθρώπινο μέσ' στὸ νταβᾶ βαλ-
[μένο.
Καὶ τὸ κεφάλι μίλησε καὶ τὸ κεφάλι λέει:
«Ἂν εἶστε ἄνθρωποι χριστιανοί, μὴ τρῶτε
[ἀπ' τὸ κεφάλι».
Κι' ὁ Καπετάνιος π' ἄκουσε πολὺ τοῦ βαρυ-
[φάνη
Κι' εἶπε στοὺς γύρω χριστιανοὺς ποὺ νηστι-
[κοὶ προσμέναν
«Παιδιά, ἐσεῖς τοῦ Νιόκαστρου, καὶ τοῦ
[Παλιαβαρίνου,
μὴν τρῶτε ἀπὸ τὸ κεφάλι μας ποὺ ἔχουμε ψη-
[μένο.
Γιατ' εἶν' κεφάλι χριστιανοῦ, κεφάλι ἀπὸ τοὺς
[δικούς μας.
Καὶ ἂν τοῦ κάνωμε κακό, πολὺ κακὸ μᾶς
[βρίσκει,
καὶ τότε δῶ πεθαίνουμε, στὸ φρούριο κλει-
[σμένοι».

Τὸ τραγοῦδι αὐτὸ μᾶς δείχνει τὴν κατάντια του, κι' ἀκόμα μᾶς λέει πόσο διαφορετικὴ μορφὴ θὰ εἶχε ἡ ἐκστρατεία τοῦ Ἰμπραὴμ, ἂν ἐκεῖνοι ποὺ κυβέρναγαν τὴν Ἑλλάδα ὠχύρωναν τὰ κάστρα καὶ φρόντιζαν γιὰ τὸν πολεμικὸ ἐφοδιασμὸ τῆς χώρας.

Ὁ Μεθώνης δὲν ἔβλεπε τώρα ἄλλη σωτηρία ἀπὸ τὴν ἔξοδο. Μπόρεσαν νἄρθουν σὲ συνεννόησι μὲ τοὺς Ἕλληνας τῆς Λιγούδιστας. Τοὺς φανερώσανε τοὺς σκοπούς τους καὶ τοὺς ὡρίσανε τὴν ὥρα τῆς ἐξόδου. Κι' ἀκόμα τοὺς εἶπαν πὼς τὸν ἴδιον καιρὸ ἔπρεπε νὰ εἶναι ζυγωμένοι πολὺ κοντά, ν' ἀπέχουν μόλις μισὴ ὥρα ἀπὸ τὶς ἐχθρικὲς γραμμὲς καὶ νὰ ἀρχίσουν τοὺς πυκνοὺς πυροβολισμούς. Τρεῖς ὧρες τοὺς παράγγειλαν νὰ τουφεκᾶνε. Ὁ Ἰμπραὴμ θὰ στρέφονταν πρὸς τὰ κεῖ. Κι' ἐκεῖνοι τότε θὰ μπόραγαν νὰ βγοῦν μὲ λιγώτερους κινδύνους καὶ μ' ἀκόμα πιὸ λίγες ἀπώλειες.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰμπραὴμ δὲν ὑστεροῦσε σὲ ἐξυπνάδα. Μόλις ξεμπέρδεψε μὲ τὴ Σφακτηρία, στὶς 29 τ' Ἀπρίλη, διάταξε γενικὴ ἔφοδο στρατοῦ καὶ στόλου κατὰ τοῦ Παληόκαστρου. Ἤθελε ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τοῦτα τὰ ἐφιαλτικὰ κάστρα καὶ νὰ βαδίσῃ γιὰ τὰ μέσα τοῦ Μωρηᾶ.

Ἀπὸ τὰ χαράματα ἄρχισε τὸ βαρὺ τουφεκίδι. Τὰ πλοῖα ἔστελναν πρὸς τὰ κεῖ τοὺς μύδρους των. Τὰ κανόνια τοῦ κάστρου ποὺ κι' ἀργὰ ἀπαντοῦσαν. Τρανὸ ρῆγμα ξεψυχίσματος! Οἱ Ἀραπάδες ὁρμητικὰ προσπάθαγαν νὰ σκαρφαλώσουν στὰ τοιχώματα. Μὰ οἱ Ἕλληνες, μ' ὅλη τους τὴν πεινα, τοὺς θέριζαν. Βρόντοι, καπνοί, αἵματα καὶ φλόγες. Λὲς καὶ κάποιος μεγάλος σεισμὸς τράνταζε κεῖνες τὶς πολεμικὲς ὧρες τὴν ἄκρη τῆς Μεσσηνίας. Ὁ Μεθώνης γύριζε ἀπὸ πολεμίστρα σὲ πολεμίστρα. Ἤξερε τὴν δύσκολη θέσι τῶν Ἑλλήνων. Καὶ προσπάθαγε νὰ τοὺς τονώσῃ τὴ πίστι. «—Χτυπᾶτε ἀδέρφια τοὺς ἐχθροὺς τῆς πίστης μας καὶ τῆς Πατρίδας. Ἡ ἀθανασία περιμένει τοὺς γενναίους. Ἡ περιφρόνησι τοὺς δειλούς, τοὺς ἀνανδρους καὶ τοὺς προδότες».

Πεισματικιὰ ἤτανε κείνη ἡ Τουρκικὴ ἔφοδος κι' ὧρες πολλὲς κράτησε τὸ τουφεκίδι. Οἱ κάτοικοι ἀπὸ τὰ ξάγναντα παρακολούθαγαν τὸν ἄνισον ἀγῶνα ποὺ ἐξαρτιώντανε ἀπ' αὐτόνα ἢ ἡ παντοτεινή τους σκλαβιὰ ἢ ἡ παντοτεινή τους ἐλευθερία.

Δύο ὧρες μετὰ τὸ ἡλιοβασίλεμα ἄρχισαν ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Λιγούδιστας τουφεκιές. Αὐτὸ ἤτανε τὸ σύνθημα. Ἀλλὰ εἴτε ἀπὸ φόβο, εἴτε ἀπὸ κακὴ ἑρμηνεία τῆς διαταγῆς, δὲν εἴχανε ζυγώσει ὅσο ἔπρεπε οἱ Ἕλληνες τῆς Λιγούδιστας κοντὰ στὸ Παληόκαστρο. Βρισκόντανε κάπου δυὸ ὁλάκερες ὧρες μακρυά.

Ὁ Ἰμπραὴμ ἀπὸ τὰ πρῶτα τουφέκια ποὺ ἄκουσε ὠσμίστηκε τὴν ἔξοδο. Καὶ διάταξε νὰ πιάσουν ὅλα τὰ μπογάζια. Ἀκόμα ἄναψε δάδες στὰ στενά, στοὺς δρόμους, στὴν ἀκρογιαλιά. Ἡ νύκτα φαινότανε μέρα μᾶς λένε οἱ αὐτόπτες. Βελόνα νἄπεφτε κάτου θὰ φαίνονταν.

Μὰ ὁ Μεθώνης, ποὺ ὅπως μᾶς λέγει ὁ Φραντζῆς, «εἶχεν ἀχαλίνωτον ἐνθουσιασμὸν διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς Πατρίδος καὶ ἦτο ὁρμητικὸς εἰς τὰς μάχας» δὲν δείλιασε. Μίλησε πάλι φλογερὰ στοὺς στρατιῶτες του καὶ τοὺς ἔκαμε βουνὸ γιγάντιο τὴν καρδιά.

Ἀφοῦ ἑτοιμασθήκανε ὅλα τράβηξαν τὰ σπαθιά, ἄνοιξαν τὶς πόστες τοῦ Κάστρου, καὶ χύθηκαν σὰν δαίμονες ἔξω. Ὁ Δεσπότης μπροστά. Μὲ τὰ γιαταγάνια τους ὅλοι, ἀνοίγανε δρόμο μέσα ἀπὸ τὴν πλημμύρα τῶν ἀραπάδων. Σπαθιὲς δεξιά, ζερβά, μπρὸς καὶ πίσω. Εἴχανε προχωρήσει κάμποσο, ὁ Ἰμπραὴμ εἶδε τὴν ὁρμὴ τῆς ἐξόδου κι' ἔρριξε κι' ἄλλα σώματα κατὰ πάνου τους. Ἔφραξε μονομιᾶς ὁ δρόμος. Πολλοὶ τότε Ἕλληνες γιὰ νὰ γλυτώσουνε πέσανε στὴ θάλασσα. Κάπου τριακόσιοι γλύτωσαν ἔτσι. Ἄλλοι πάλι κόλλησαν στὰ βαλτόνερα. Ἕνα λεφοῦσι εἶχε ζώσει τὸ Μεθώνης ποὺ ἀγωνίζονταν ἀκόμα γιὰ ν' ἀνοίξῃ δρόμο.

Σπαθιὰ δέχτηκε τὸ χέρι ποὺ κράταγε τὸ σπαθί. Οἱ ἀραπάδες εἴχανε ἐντολὴ νὰ τὸν πιάσουν ζωντανό. Στὸν τραυματισμό του ἀπάνω τὸν ἔπιασαν. Πιαστήκανε ἀκόμα κι' ἄλλοι κεῖνο τὸ βράδυ τῆς ἐξόδου αἰχμάλωτοι. Ὁ Χατζηχρῆστος, ὁ Σ. Βάρδογλης, ὁ Α. Κενελλόπουλος ὁ ἀδελφὸς τοῦ Μεθώνης, ὁ Ἱεροδιάκονός του Ἀμβρόσιος Ψηλογιαννόπουλος καὶ ὁ γαμβρός του Ἀναστάσης Κατσαρὸς ποὺ μόλις ἦταν φτασμένος ἀπὸ τὸ νησὶ τῆς ἐξορίας του. Ὅσοι πάλι Ἕλληνες δὲν εἶχαν προλάβει νὰ βγοῦν ἀπὸ τὸ κάστρο, σὰν εἶδαν τὸν ὄγκο τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ, πισωγύρισαν καὶ ἔκλεισαν ξανὰ τὶς πόρτες. Τὴν ἄλλη μέρα ποὺ ὁ Ἀπρίλης εἶχε 30 παραδοθήκανε μὲ συνθήκη στὸν Ἰμπραὴμ καὶ δὲν ἔζησαν παρὰ μονάχα λίγες μέρες τὴ ζωὴ τοῦ αἰχμαλώτου.

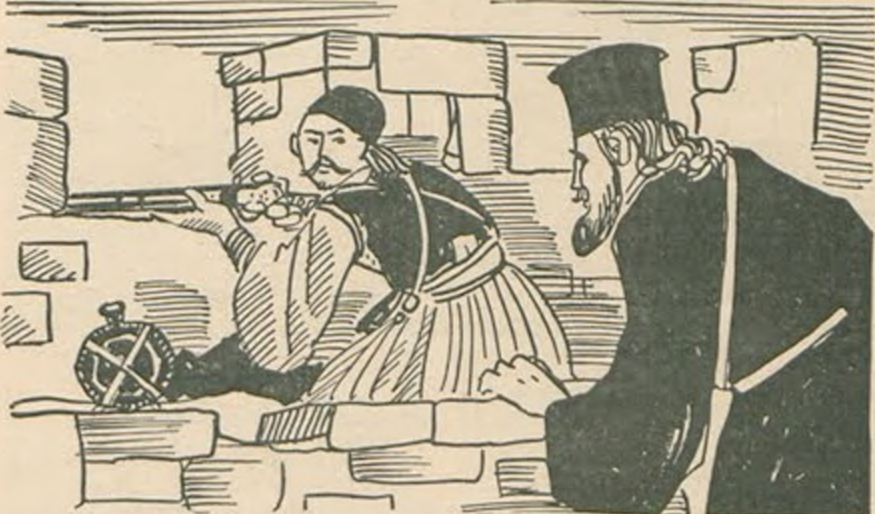
ΟΙ ΜΕΡΕΣ ΤΗΣ ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑΣ ΤΟΥ ΚΙ' Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ.

Οἱ Τοῦρκοι μὲ ξώφρενη χαρὰ παρουσίασαν τὸ ματωμένο καὶ τραυματισμένο Δεσπότη στὸν Ἰμπραήμ. Ἀγέρωχα τὸν κύτταξε ὁ Μεθώνης. Δεσποτικά. Ὁ Ἰμπραὴμ ἔκανε πὼς δὲν πρόσεξε καὶ ζήτησε ἀπὸ τὸ Δεσπότη σύμφωνα μὲ τὸ πρόγραμμα τῆς προσκύνησης ποὺ εἶχε στὸ νοῦ του, νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ γιὰ ἀφέντη, νὰ τὸν προσκυνήσῃ. Τοῦταζε τιμὲς καὶ ἀξιώματα. Μὰ ὁ Ἱεράρχης δὲν εἶχε δίψα γιὰ τέτοια. Ἡ ψυχή του εἶχε κάποιαν ἄλλη δίψα. Κι' ἀρνήθηκε νὰ προσκυνήσῃ τὸν Ἰμπραήμ. Καὶ μαζὺ ἔβαλε στὸν Ἰμπραὴμ ἕνα σκληρὸ ρώτημα ποὺ ἔκανε τὸ Στρατάρχη νὰ θυμώσῃ.

Διάταξε τότε ὁ Ἰμπραὴμ νὰ τὸν πάρουν. Νὰ τὸν κλείσουν τόνισε στοὺς στρατιῶτες του σὲ μπουντρούμι σκοτεινὸ κι' ἀνήλιαγο. Νὰ τὸν βασανίσουν. Καὶ νὰ τοῦ στερήσουν τὴν τροφή, τὸν ἀέρα καὶ τὸ νερό.

Φρουρὰ ἰσχυρὴ συνώδεψε τὸ Δεσπότη στὸ κάστρο τῆς Μεθώνης. Τὸν ἔκλεισαν μέσα σ' ἕνα μικρὸ καὶ μουχλιασμένο ἀπὸ τὴν ὑγρασία διαμέρισμα.

('Ακολουθεῖ)

Τοὺς παρακολουθοῦσε ὅλους στὶς πολεμίστρες καὶ τοὺς ἐγκαρδίωνε.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΕΠΟΜΕΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ διήρχετο τὴν Ἱεριχώ· καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν πλούσιος, καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστι, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. Καὶ προδραμὼν ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδη αὐτόν, ὅτι ἐκείνης ἤμελλε διέρχεσθαι. Καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτὸν καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. Καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. Καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον λέγοντες ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλῦσαι. Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν Κύριον· ἰδοὺ τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς, καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν. Ἦλθε γὰρ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

Ἀπὸ τὸ ἔναντι Εὐαγγέλιον διδασκόμεθα ποίαν μεταστροφὴν τοῦ ἑαυτοῦ του ὑπέστη ὁ ἁμαρτωλὸς τελώνης Ζακχαῖος μόλις ἀντίκρυσε τὸν Θεάνθρωπον. Μέχρι τῆς ἡμέρας ποὺ ἀξιώθηκε νὰ δῇ τὸν Ἰησοῦν ἔζουσε βίον ἀδίκου καὶ πλεονέκτου ἀνθρώπου. Ἀπ' τὴ στιγμὴ ὅμως ποὺ ἀξιώθηκε μὲ τὴν μεγάλην τιμὴν νὰ φιλοξενήσῃ στὸ σπίτι του τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἀπαρνήθηκε εἰλικρινὰ καὶ μ' ὅλη του τὴν ψυχὴ τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον καὶ τὰ κακά του ἔργα καὶ ὑπόσχεται εἰς τὸν Ἰησοῦν νὰ διαμοιράσῃ τὴν περιουσίαν του εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ νὰ ἐπανορθώσῃ κάθε ἀδικίαν τὴν ὁποίαν ἕως τότε εἶχε κάμει εἰς τοὺς συνανθρώπους του. Ἐπειδὴ ἡ μετάνοια τοῦ Ζακχαίου ἦτο εἰλικρινὴς ὁ Κύριος ἐπιβραβεύει αὐτὴν μὲ τὴν φράσιν: «Σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο».

Ἡ φράσις αὐτὴ διαβεβαιοῖ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ὅτι ἂν μετανοήσουν εἰλικρινῶς διὰ τὰ ἁμαρτήματά των ἀσφαλῶς θὰ συγχωρηθοῦν ἀπὸ τὸν ἐπουράνιον καὶ πανάγαθον πατέρα των. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι γνωρίζομεν ὅτι ἀπαραίτητος ὅρος γιὰ νὰ λάβωμε συγχώρησι τῶν ἁμαρτημάτων μας ἀπὸ τὸν Θεὸν εἶναι ἡ εἰλικρινὴς μετάνοια. Ἐκεῖνος ποὺ πράγματι μετανοεῖ ἀλλάσσει τελείως τὸν ἑαυτόν του, γίνεται ἄλλος ἄνθρωπος, σπεύδει νὰ ἐπανορθώσῃ κάθε ἀδικίαν ποὺ εἶχε διαπράξει.

Ὁ Θεὸς βεβαίως εἶναι πρόθυμος νὰ μᾶς συγχωρήσῃ ἂν ἴδῃ ὅτι θέλομεν πραγματικῶς νὰ σωθῶμεν. Ἀλλὰ εἶναι συγχρόνως «κριτὴς δίκαιος καὶ ἰσχυρός». Ὡς δίκαιος δὲ ἔχει τὴν ἀπαίτησιν νὰ πράξωμεν ὅ,τι μᾶς εἶναι δυνατὸν διὰ νὰ φανερώσωμεν τὴν διάθεσίν μας ὅπως σωθῶμεν ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν. Θέλει πρῶτα εἰλικρινὴ μετάνοιαν.

Ὁ γεμᾶτος ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας τελώνης Ζακχαῖος, (οἱ τελῶναι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐθεωροῦντο ὡς οἱ πλέον ἄδικοι ἄνθρωποι) ἐσώθη διότι μὲ ὅλην του τὴν ψυχὴν μετενόησε καὶ ὑπόσχεται εἰς τὸν Ἰησοῦν νὰ ζήσῃ τὸν ὑπόλοιπον βίον του ὡς δίκαιος ἄνθρωπος.

Λοιπὸν τὸν Ζακχαῖον ἔχοντες καὶ ἡμεῖς ὡς τὸ καλύτερον παράδειγμα ἂς μιμηθῶμεν αὐτὸν εἰς τὴν εἰλικρινὴ του μετάνοιαν. Ἂς ἀποστραφῶμεν τὴν ἀδικίαν καὶ ἂς ἀγαπήσωμεν τὴν δικαιοσύνην. Ἂς ἐννοήσωμεν ὅτι καρποὶ τῆς ἀδικίας εἶναι ἡ θλῖψις καὶ ἡ δυστυχία. Εἰς τί δύνανται νὰ μᾶς ὠφελήσουν τὰ ἄδικα καὶ παράνομα κέρδη, ὅταν ἔχοντες αὐτὰ συγχρόνως ἔχωμεν καὶ τὴν διαρκῆ τύψιν τῆς συνειδήσεώς μας, ἡ ὁποία μᾶς προειδοποιεῖ κάθε στιγμὴν διὰ τὴν μέλλουσαν καὶ παντοτινὴν τιμωρίαν μας ἀπὸ τὸν ἐπουράνιον καὶ δίκαιον δικαστὴν μας; Ἂς διδαχθῶμεν ἀπὸ τὸν κορυφαῖον τῶν Ἀποστόλων Παῦλον, ὅστις μᾶς λέγει ὅτι «ἄδικοι βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν». Ποιὸς δὲν μπορεῖ νὰ ἀντιληφθῇ ὅτι ἡ θέσις του θὰ εἶναι ἀξιοθρήνητος ἂν ἐξακολουθῇ νὰ εὑρίσκεται βουτηγμένος μέσα στὴν ἁμαρτία καὶ στὶς ἀδικίες κατὰ τῶν συνανθρώπων του; Γιὰ τοῦτο ἂς ταπεινωθῶμεν μπροστὰ σ' ἐκείνους ποὺ ἀδικήσαμεν, ἂς φροντίσωμεν νὰ ἐπανορθώσωμεν κάθε ἀδικία ποὺ ἐπράξαμε. Μόνο μ' αὐτὸν τὸν τρόπο θὰ ἐπιτύχωμε τὴν συγχώρησιν, τὴν χάριν καὶ εὐλογίαν τοῦ παναγάθου μας Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ἐπιθυμεῖ περισσότερον ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς ἴδιους τὴν σωτηρίαν μας.

«ΑΦΗΣΤΕ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΝΑΡΘΟΥΝ ΚΟΝΤΑ ΜΟΥ»

Ἐγράφτηκαν πολλὰ τὶς μέρες τῶν Χριστουγέννων, καὶ φέτος κι' ἄλλες χρονιές, γιὰ τὴν ἕλξι ποὺ τὸ βρέφος τῆς Βηθλεέμ, ὁ μικρὸς Ἰησοῦς, ἀσκεῖ πάνω στὴν παιδικὴ ψυχή. Εἶπαν γιὰ τὴν ἀγάπη τῶν παιδιῶν πρὸς Αὐτόν, γιὰ τὴ λαχτάρα ποὺ νοιώθουν ὅταν πρόκειται νὰ γιορτάσουν τὴ Γέννησι τοῦ Θεοῦ ποὺ ἔγινε παιδί. Κι' εἶναι σωστὰ κι' ἀληθινὰ ὅλα αὐτά.

Ἡ ἀγάπη ὅμως αὐτὴ τῶν παιδιῶν πρὸς τὸ Χριστὸ δὲν εἶναι μονάχα ἐπίκαιρη, δὲν ἐκδηλώνεται δηλαδὴ μόνο μὲ τὴν εὐκαιρίᾳ τῶν Χριστουγέννων. Εἶναι κάτι διαρκέστερο καὶ μονιμώτερο. Κι' εἶναι κάτι σὰν δροσιὰ καὶ σὰν ἀκτίνα καὶ σὰν φῶς μέσ' στὴν παιδικὴ ψυχή, κάτι ποὺ δίνει στὴν παιδικὴν ἡλικία ἕνα περιεχόμενο, μιὰ χάρι καὶ μιὰ τρυφεράδα ἄγνωστη στὴ ζωὴ τῶν μεγάλων.

Ἂν ὅμως τὰ παιδιὰ ἀγαποῦν τὸ Χριστό, ἡ μυστικὴ αὐτὴ ἕλξις τῆς παιδικῆς των ψυχῆς πρὸς Ἐκεῖνον ἔχει κάποιο βαθύτερο καὶ κρυφὸ ἐλατήριο. Εἶναι γιατὶ νοιώθουν πὼς κοντὰ σ' Ἐκεῖνον βρίσκουν μιὰν ἀνταπόκρισι, μιὰν ἀμοιβαιότητα αἰσθημάτων. Τὸ διαισθάνονται ἢ καὶ τὸ ξέρουν καλὰ πὼς Ἐκεῖνος πρῶτος ἀγάπησε τὰ παιδιὰ μὲ τρυφερὴ στοργὴ καὶ μὲ θερμὴ ἀγάπη.

Κι' ἀλήθεια, Ὁ Ἰησοῦς ἦταν κι' εἶναι ὁ καλύτερος φίλος τῶν παιδιῶν. Πόση τρυφερότητα καὶ τί ἄρωμα γλυκειᾶς καλωσύνης ἀποπνέουν οἱ σκηνὲς ἐκεῖνες, ὅπου τόσο λεπτὰ καὶ χαριτωμένα μᾶς ἔχουν περιγράψει οἱ Εὐαγγελισταὶ συναντήσεις τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν μικρῶν παιδιῶν! Κάποτε — μᾶς διηγοῦνται — ὁ Κύριος ἐδίδασκε σὲ κάποια μικρὴ πόλι τῆς Παλαιστίνης. Ὕπαιθρο, πλατεῖα ἢ χωράφι ἢ κάποιος μικρὸς ἐξοχικὸς λόφος στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ ἦταν τὸ μέρος τῆς θεϊκῆς διδασκαλίας. Κι' ἐνῷ τὰ πλήθη τῶν ἀγροτῶν κυκλώνουν τὸν φημισμένο Διδάσκαλο ν' ἀκούσουνε λόγια πρωτάκουστα καὶ θεία διδαχή, τὰ μικρὰ παιδάκια, ἀθῶα χωριατόπουλα, τρέχουν κοντά, ἀγωνίζονται νὰ περάσουν ἀνάμεσα ἀπ' τοὺς μεγάλους, νὰ προχωρήσουν μπροστὰ - μπροστά, νὰ ἰδοῦν ἀπὸ κοντὰ κι' ἐκεῖνα τὸν Ἰησοῦν.

Μὰ οἱ μεγάλοι τὰ διώχνουν. Δὲν τ' ἀφήνουν νὰ πλησιάσουν. Τὰ παιδιὰ τοὺς εἶναι ὀχληρά, τὰ περιφρονοῦν, δὲν τοὺς δίνουν θέσι καμμιὰ κοντὰ στοὺς μεγάλους. Μὲ τρόπο ἀπότομο καὶ μὲ λόγια αὐστηρὰ κυττᾶνε νὰ τ' ἀπομακρύνουν. Φοβοῦνται, φαίνεται, μήπως θυμώσῃ κι' ὁ Διδάσκαλος, ποὺ ἐτόλμησαν μικρὰ παιδιά, καὶ μάλιστα φτωχὰ χωριατόπουλα, νὰ τὸν πλησιάσουν! Διώχνουν λοιπὸν τὸ «ὀχληρὸ μπουλοῦκι». Τὴ στιγμὴ ἐκείνη οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἦταν ἐκπρόσωποι ὅλου τοῦ προχριστιανικοῦ κόσμου. Ἡ διαγωγή τους ἀπέναντι στὰ παιδιὰ ἐκεῖνα ἦταν δεῖγμα τῆς συμπεριφορᾶς ποὺ ὡς τότε ἔδειχναν στὰ παιδιὰ παντοῦ. Τὰ περιφρονοῦσαν, τὰ παραμελοῦσαν, τὰ εἶχαν φοβερὰ παραπεταγμένα. Πολλὲς φορὲς ἡ διαγωγή τους πρὸς αὐτὰ ἦταν ἐγκληματική.

Ὁ Διδάσκαλος ὅμως εἶχε πολὺ διαφορετικὴ γνώμη. Ἔτρεφε πολὺ καλύτερα αἰσθήματα γιὰ τὰ παιδιά. Κι' ὄχι ἁπλῶς τὰ ἀγαποῦσε, μὰ ἔδειξε γι' αὐτὰ μιὰ προτίμησι, ποὺ γιὰ τὴν ἐποχὴ καὶ τὴ νοοτροπία τοῦ καιροῦ του ἦταν ἀληθινὰ ἐκπληκτική. Κι' ἐνῷ οἱ μεγάλοι προσπαθοῦσαν νὰ διώξουν τὰ παιδιά, ὁ Ἰησοῦς διακόπτει τὴ διδαχή του καὶ λέει: «Ἀφῆστε τὰ παιδιὰ νάρθουν κοντά μου. Δική τους εἶναι ἡ βασιλεία τῶν Οὐρανῶν!».

Κι' ὁ δρόμος ἄνοιξε. Οἱ μεγάλοι παραμέρισαν μπροστὰ στὴν παιδικὴ ἡλικία. Φτερὰ κάνουν τώρα τὰ μικρὰ πόδια, χτυποῦν μὲ λαχτάρα οἱ παιδικὲς καρδιές, ἐρυθρὰ ροδοπέταλα βάφουν τὰ τρυφερὰ μαγουλάκια τους. Κυκλώνουν τὸν Ἰησοῦν. Μερικὰ γονατίζουν μπροστά του. Ἄλλα κρατοῦνται ἀπ' τὰ φορέματά του. Ὅλα ὑψώνουν πρὸς τὸ θεῖό του πρόσωπο τὰ πρόσωπα, καὶ τὰ ἀθῶα τους βλέμματα συναντοῦν τὴν ἄπειρη Ἀθωότητα στὸ δικό του τὸ βλέμμα. Κι' ὁ Ἰησοῦς σκύβει. Παίρνει τὰ παιδιὰ στὰ χέρια, τὰ ἀγκαλιάζει, τὰ ἀσπάζεται, τοὺς χαρίζει τὴ θεϊκή του εὐλογία.

Οἱ μεγάλοι στέκουν τώρα παράμερα. Στὰ μάτια τους καὶ συγχρόνως στὰ μάτια ὅλου τοῦ κόσμου ἀποκαλύπτεται μιὰ καινούργια διδασκαλία καὶ μαζὶ μὲ αὐτὴν ἕνας ὁλόκληρος κόσμος καινούργιος. Καὶ μένουν ἄφωνοι παρακολουθῶντας τὴν ἱεροτελεστία. Γιατί, πραγματικά, ἱεροτελεστία ἐγινόταν τὴν ὥραν ἐκείνη, ποὺ ὁ Ἰησοῦς ἐπλαισίωνε τὸ μέτωπο τῆς παιδικῆς ἡλικίας μὲ τὸν ἀκτινωτὸ φωτοστέφανο.

Α. Ι. ΓΚΙΑΛΑΣ

ὁ Γκουτζούκης

Θυμᾶμαι καὶ τώρα ποὺ εἶμαι μεγάλος ζωηρὰ τὸ σπίτι μας. Συχνὰ ὁ νοῦς μου στρέφεται σ' αὐτὸ τὸ σπίτι, ὅπου μεγάλωσα μὲ τόσα μου ἀδέρφια. Τώρα δὲν ὑπάρχει, ὅσα χρόνια ὅμως κι' ἂν πέρασαν ἀπὸ πάνω μου, τίποτε δὲν ἴσκιωσε τὴ ζωηρὴ θύμησι τοῦ σπιτιοῦ μας. Θαρρεῖς καὶ τὸ βλέπω, θαρρεῖς καὶ θὰ ξαναγίνω παιδί, ἀγοράκι, καὶ θὰ ξαναζήσω τὴν παληὰ κείνη ζωή, ποὺ διάβηκε εὐχάριστη, ἀλησμόνητη κι' ἀγύριστη.

Ἐκεῖ στὴ γειτονιά μας μαζὶ μὲ τὰ παιδιά, παίζοντας καὶ ζητιανεύοντας μιὰ μπούκα ψωμί, γαυγίζοντας χαρούμενα ἢ τρέχοντας τρελλὰ καὶ κυνηγῶντας τὶς πέτρες, ζοῦσε ὁ σκύλος τῆς γειτονιᾶς μας, ὁ Γκουτζούκης. Ὅταν μᾶς ἔβλεπε ἔτσι καθισμένα παιδάκια νὰ μιλοῦμε καὶ νὰ δαγκάνουμε τὸ ψωμοτύρι μας, ἔπαιρνε κι' αὐτὸς μέρος στὴ συντροφιά μας ἀκάλεστος. Καθότανε στὰ πισινά του, ὕψωνε τὸ κεφάλι του κατὰ μᾶς, τέντωνε τ' αὐτιά του καὶ μᾶς ἄκουε. Ἀκούοντας ἔβγαζε τὴ γλῶσσα του καὶ γλυφόταν, ἅπλωνε τὸ λαιμό του καὶ πάλι ἀποτραβιώτανε, κουνοῦσε τὰ μπροστινά του πόδια καὶ μ' ἕνα λόγο γύρευε τὸ μερτικό του. Μόνο ποὺ δὲν εἶχε οὐρὰ νὰ τὴν κουνήση ὁ φτωχὸς ἀπὸ χαρὰ κι' εὐχαρίστησι. Ἡ οὐρά του ἤτανε σύρριζα κουρεμένη, ποιὸς ξέρει γιατί, δὲν εἶχε μάκρος νὰ κουνηθῆ γιὰ νὰ μᾶς δείξη πόσο ὁ κουτσονούρης αὐτὸς ἦταν εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν παρέα μας. Καὶ μεῖς, πότε ὁ ἕνας καὶ πότε ὁ ἄλλος, τοῦ δίναμε ἀπὸ ἕνα κομμάτι ψωμί, κόβοντας ἢ μὲ τὰ δόντια ἢ μὲ τὸ χέρι. Θαρρῶ πὼς προτιμοῦσε ὅ,τι τοῦ κόβαμε μὲ τὰ δόντια· γιατί αὐτό, δὲν ξέρω. Κάποτε τοῦ τὸ δίναμε στὸ στόμα, κάποτε τοῦ τὸ πετούσαμε ψηλὰ κι' αὐτὸς μ' ἕνα ἐπιδέξιο χὰπ τὄχαφτε καὶ τὸ μασοῦσε νόστιμα. Ὁ κουτσονούρης δὲν ἤτανε πολὺ - πολὺ ἀπὸ σόϊ. Ποιὸς ξέρει ποῦ εἶχε γεννηθῆ κι' ἀπὸ ποιοὺς εὐπατρίδες γονεῖς. Οὔτε σγουρὸς ἦταν, οὔτε ἄσπρος σὰ μπαμπάκι, οὔτε καὶ μαῦρος πάλι σὰν κάρβουνο. Τίποτε δὲν εἶχε τὸ εὐγενικό. Πάντα σκονισμένος ἀπὸ τὰ παλαίματα μὲ τ' ἄλλα σκυλιὰ καὶ τ' ἀτελείωτα παιγνίδια μὲ καμμιὰ παληὰ παντούφλα ἢ ἕνα κομμάτι χαρτιοῦ, δὲ μποροῦσε νὰ δείξη τ' ἀληθινὸ χρῶμα τῆς τρίχας του καὶ ἔμοιαζε σὰ δουλευτής, ποὺ σκονισμένος κι' ἄπλυτος γυρνᾶ ἀπὸ τὴ δουλειά του.

Ὅμως εἶχε δυὸ πολὺ ἔξυπνα μάτια, δυὸ ματάκια γλυκά, πάντα ὑγρά, ποὺ τὸν ἔκαμναν συμπαθητικό. Ἔτσι ὁ Γκουτζούκης ἦταν ὁ ἀχώριστος φίλος μας, πού, ὅταν καθόμαστε στὸ κατώφλι καὶ κουβεντιάζαμε τρώγοντας τ' ἀπογευματινό μας, τὸν εἴχαμε παρέα καὶ συντροφιά, μοιράζοντας τὸ ψωμί μας. Ἔτσι ἦταν πάντα χορτᾶτος καὶ ὑπερήφανος. Εἶχε τέλος πάντων κι' ἕνα ἀφεντικὸ — ἕνα νοικοκύρη τῆς γειτονιᾶς, ποὺ κρατοῦσε καφενεῖο κι' ἀγαποῦσε τὸ κυνήγι.

Μέσα στὸ σπίτι του — τὴ μεγάλη αὐλὴ — εἶχε καὶ σταῦλο, ὅπου τὸ ἄλογό του καὶ τὰ σκυλιὰ τοῦ κυνηγιοῦ εἴχανε τὴν κατοικία τους. Μὰ ὁ Γκουτζούκης γιὰ τίποτα δὲν ἦταν ἄξιος. Κοιμώτανε ὅλη μέρα κάτω ἀπὸ τοὺς πάγκους τοῦ καφενείου καὶ περίμενε νὰ τοῦ ρίξουμε ἐμεῖς καμμιὰ μπουκιὰ ψωμὶ ἢ ὁ χασάπης κανένα κόκκαλο.

Καὶ πιότερο μπαλωνότανε καὶ χόρταινε μὲ τὸ ψωμί. Ἦταν ἀδύνατος. Τὰ κόκκαλά του γράφονταν κάτω ἀπὸ τὸ πετσί του, κι' ὅταν στὸ κούρεμα τῶν σκυλιῶν τὸν κούρευαν κι' αὐτὸν ἔτσι γιὰ χάζι καὶ γέλια, φαινότανε σὰν σκελεθρωμένος, θαρρεῖς κι' εἶχε γυρίσει ἀπὸ τὴν ἄλλη ζωή. Μόνο τὸν καιρὸ τῶν σταφυλιῶν πάχαινε, γιατὶ τότε ἔτρωγε πολλὰ σταφύλια, ποὺ τρελλαινότανε καὶ στὸν ὕπνο του γι' αὐτά. Νὰ μὴν ἄκουε: — Γκουτζούκη σταφύλια! Ἔτρεχε τότε σὰ λιμασμένος! Ἔψαχνε δῶ καὶ κεῖ, ὥς που νὰ βρῆ μιὰ ρώγα πεταμένη, ποὺ τρελλὰ τὴν ὠρεγόταν ἢ κανένα τσαμπὶ μισοφαγωμένο στὸν καιρὸ τοῦ τρύγου.

Τὰ παιδιὰ τὸν ἔδιωχναν, τὸν σκουντοῦσαν, τὸν κλωτσοῦσαν, μὰ αὐτὸς ἐκεῖ. Δὲν ἐννοοῦσε νὰ τὸ κουνήση ἀπὸ κοντά τους. Μόνο ποὺ εἶχε τὴ συνήθεια μιὰ φορὰ νὰ γαυγίζη, ὅταν ἔτρωγε καμμιὰ κλωτσιὰ καὶ σώπαινε πάλι, ὥς που νὰ τὸν ξαναχτυπήσουν.

Ἐμεῖς τὰ πολὺ μικρὰ τὸν εἴχαμε συντροφιὰ ἀχώριστη. Παίζαμε μαζί του. Πότε τὸν καβαλικεύαμε, πότε τὸν δέρναμε, πότε τοῦ τραβούσαμε τ' αὐτιά του, πότε τὸν βρέχαμε μὲ τοῦ πηγαδιοῦ τὸ νερὸ καὶ κάποτε τὸν φτούσαμε, τὸ φτωχὸ Γκουτζούκη... Καὶ ὅμως αὐτὸς δὲ θύμωνε μαζί μας, μήτε μᾶς ἔδειχνε τὰ δόντια του θυμωμένα, κι' ὅταν μᾶς ἔβλεπε μὲ ψωμὶ στὸ χέρι, πάλι ἐρχότανε κοντά μας.

* * *

Μιὰ μέρα, δὲν ξέρω πῶς, ἦρθε στὸ μυαλὸ τῶν παιδιῶν νὰ τὸν φαρμακώσουν. «Θὰ τὸν φαρμακώσω», εἶπε ὁ Ζαχαρίας, ἕνα παιδὶ τῆς γειτονιᾶς πολὺ κακό, ποὺ πηδοῦσε φράχτες, ἔκαμνε ζημιές, χτυποῦσε τὰ κούκουρα στὶς πόρτες, καὶ πετοῦσε πέτρες. «Θέλω νὰ δῶ πῶς θὰ πεθάνη», πρόσθεσε πεισματικά. Ὅλα τὰ παιδιὰ μ' εὐχαρίστησι ἄκουσαν τὴν ἀπόφασι: «Τὸν φαρμακώνουμε», εἶπαν.

Πάει ὁ Γκουτζούκης καταδικάστηκε.

Καὶ νά! Ὁ Ζαχαρίας μπαίνοντας στὸ σπίτι, πῆρε λίγη ψίχα ψωμιοῦ καὶ κάμποσα σπίρτα φωσφορικά. Ἔκοψε ἀπ' ὅλα τὰ σπίρτα τὸ φώσφορο, τὸ ἔβαλε στὸ ψωμὶ καὶ τὸ ζύμωσε μὲ τὰ δάχτυλά του.

— Γκουτζούκη, Γκουτζούκη, φώναξε, κι' ὁ Γκουτζούκης ἀνύποπτος, ἔφτασε τρέχοντας.

Τοῦ ρίξανε στὸ λαίμαργο στόμα του τὸ μολυσμένο ψωμί. Χὰπ τὸ ἅρπαξε πεινασμένος κι' ἄρχισε νὰ τὸ μασᾶ, ὥς που τὸ κατάπιε χωρὶς τὴν παραμικρὴ ὑποψία. Καὶ ὅμως ὁ Γκουτζούκης τίποτα δὲν ἔπαθε.

Ἐγὼ δὲν μποροῦσα νὰ καταλάβω γιατὶ τὰ μεγάλα παιδιὰ ἐχθρεύονταν τὸ φτωχὸ Γκουτζούκη. Καὶ ἀνησύχησα πολὺ ὅταν μιὰ μέρα ἄκουσα τὸ παιδὶ τοῦ ἀφέντη του νὰ λέη κρυφὰ στ' ἄλλα παιδιά: «Πᾶμε νὰ σκοτώσουμε τὸ Γκουτζούκη;» Ἔ; ἐγὼ φώναξα χωρὶς νὰ ρωτηθῶ.

— Ὄχι, δὲ θέλω νὰ τὸν σκοτώσουμε τὸ Γκουτζούκη. Θὰ τὸ πῶ στὴ μητέρα μου, θὰ τὸ πῶ στὸν ἀδερφό μου, θὰ τὸ πῶ στὸν κάπελλα.

— Νὰ πάρε μιά, μοῦ λέει ὁ γυιὸς τοῦ ἀφεντικοῦ τοῦ Γκουτζούκη, καὶ μ' ἔσπρωξε στὸν τοῖχο.

Γιὰ λίγες μέρες δὲν ἔγινε τίποτε. Εἴτε ἀπὸ φόβο, εἴτε ἀπὸ λύπη, τοῦ χάρισαν γιὰ λίγες μέρες τὴ ζωή.

Ὅμως ἕνα βράδυ, σὰ γύ-

Ἐκεῖ δέσανε τὸν ἄτυχο Γκουτζούκη.

ΕΝΑ ΑΛΗΘΙΝΟΝ ΜΝΗΜΕΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΓΛΩΣΣΑΝ

Ἔχει κατ' ἐπανάληψιν γραφῆ ὅτι ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ «ἐφευρέθησαν» αἱ ἐγκυκλοπαιδεῖαι, διὰ τὴν Ἑλλάδα τοὐλάχιστον, ἡ μάθησις ἤρχισε νὰ ὑποχωρῇ εἰς τὴν προχειρολογίαν. Ἐφαρμόζεται δηλαδὴ ἀπὸ πλείστους ἀνθρώπους, πού, ἄλλως, θὰ ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ μελετήσουν, ἡ τακτικὴ τοῦ ἥσσονος κόπου. Ὁ φοιτητής, ἡ σπουδάστρια, ὁ δῆθεν λόγιος, οἱ ὁποῖοι ἄλλοτε ἀνέτρεχαν εἰς τὰ κατάλληλα βιβλία, δὲν ἔχουν παρὰ ν' ἀνοίξουν μίαν σελίδα καὶ ὅπως φαντάζονται ἔχουν ὅ,τι θέλουν καὶ ἔμαθαν ὅ,τι ἤθελαν νὰ μάθουν. Ὅπως ὅμως ἠμπορεῖ κάθε λογικὸς καὶ μελετηρὸς ἄνθρωπος νὰ κατανοήσῃ, μία ἐγκυκλοπαιδεία ἢ ἕνα ἐγκυκλοπαιδικὸν λεξικὸν ἀποτελεῖ βοήθημα καὶ ὄχι βάσιν μαθήσεως. Αὐτό, βέβαια, δὲν σημαίνει ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχουν τὰ ἐγκυκλοπαιδικὰ λεξικά. Πρὸς θεοῦ! Νὰ ὑπάρχουν, ἀφοῦ αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ἀποτελοῦν μίαν ὁλόκληρον βιβλιοθήκην. Νὰ μὴ συμβαίνῃ ὅμως αὐτὸ ποὺ συμβαίνει εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου βλέπει κανεὶς — καὶ εἰς τὰς δύο μεγάλας βιβλιοθήκας τῶν Ἀθηνῶν — δεκάδας ἀνθρώπων καθημερινῶς, νὰ κύπτουν ἐμβριθῶς, ἐπάνω εἰς ἕνα τόμον ἐγκυκλοπαιδικοῦ λεξικοῦ, νὰ κρατοῦν σημειώσεις διὰ νὰ συντάξουν τὸ ἄρθρον ποὺ θέλουν, κάπου - κάπου δὲ ὅταν δὲν εἶναι καρφωμένα ἐπάνω των τὰ βλέμματα τοῦ βιβλιοθηκαρίου ἢ τοῦ ἐπόπτου, νὰ σχίζουν καὶ κανένα φύλλον, ἢ κάποιαν εἰκόνα.

Δὲν ὑπάρχουν ὅμως μόνον ἐγκυκλοπαιδικὰ λεξικά, τῶν ὁποίων ἡ ἀρτία ἔκδοσις ἀποτελεῖ ἀληθῆ πολιτισμὸν καὶ τῶν ὁποίων ἡ ἀξία καὶ ἡ χρησιμότης εἶναι ἀναμφισβήτητος ὅταν γίνεται ἡ κατάλληλος χρῆσις. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλης μορφῆς λεξικά, αὐτὰ ποὺ πρῶτοι ἐπενόησαν οἱ πρωτοπόροι εἰς κάθε βῆμα πολιτισμοῦ πρόγονοί μας.

Εἶναι τὰ λεξικὰ ποὺ ἀποθησαυρίζουν τὰς λέξεις μιᾶς ἐθνικῆς γλώσσης. «Τὸ πρῶτον βιβλίον ἑκάστου ἔθνους εἶναι τῆς γλώσσης του τὸ λεξικόν», ἔγραφεν ὁ Κοραῆς πρὸ αἰῶνος. Καὶ πρῶτοι, ἂς τὸ ἐπαναλάβωμεν, οἱ πρόγονοί μας κατανοήσαντες αὐτὴν τὴν ἀνάγκην, μᾶς ἐκληροδότησαν τὰ λεξικὰ τοῦ Ἁρποκρατίωνος, τοῦ Σουΐδα, τοῦ Ἰωάννου τοῦ Φιλοπόνου.

Οἱ Λατῖνοι ἠκολούθησαν πολὺ ἀργότερον βασιζόμενοι εἰς τὰς ἐργασίας τῶν Ἑλλήνων, κατὰ τὴν μέθοδον καὶ τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπόν.

Τὰ ἀρχαῖα λεξικὰ σκοπὸν εἶχαν νὰ ἐξηγοῦν τὰς σπανίας λέξεις ποὺ συνηντῶντο εἰς τοὺς ἀρχαίους ποιητάς, ἰδίᾳ δὲ εἰς τὸν Ὅμηρον. Ἐκ τούτου καὶ οἱ ἀρχαῖοι λεξικογράφοι ὠνομάζοντο γλωσσογράφοι, τοὺς ὁποίους συχνὰ ἀναφέρουν οἱ Ἀλεξανδρινοὶ γραμματικοί.

Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας ἤνθει ἡ λεξικογραφία, διὰ νὰ ὑποστῇ σημαντικὴν καθυστέρησιν κατὰ τὸν Μεσαίωνα. Ἀπὸ τοῦ 17ου, τοῦ 18ου ὅμως καὶ κυρίως τοῦ 19ου αἰῶνος ἀρχίζει νέα λάμψις τῆς λεξικογραφίας καὶ ἀπὸ τὴν περίοδον αὐτὴν ἔχομεν τὸν θησαυρὸν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης (Thesaurus Grecae linguae) τοῦ Didot, τὸ «Totius latinitatis lexicon» τοῦ Forcellini καὶ ἀργότερον εἶδαν τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἀρτιώτατα λεξικά, ὡς τὸ λεξικὸν τῆς γαλλικῆς γλώσσης τοῦ Λιττρὲ καὶ ἄλλα ἀνάλογα λεξικά, ἄρτια ἀπὸ πάσης πλευρᾶς, ἐκδοθέντα εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Γερμανίαν. Καὶ ἡμεῖς οἱ νεώτεροι Ἕλληνες; Εἶναι ἀληθὲς ὅτι καὶ κατὰ τὴν περίοδον τῆς δουλείας, Ἕλληνες λόγιοι ἔδωσαν εἰς τὸ ἔθνος οὐκ ὀλίγα λεξικά, πάσης μορφῆς καὶ ποιότητος, δὲν ἦσαν ὅμως, οὔτε ἠμπορεῖ νὰ εἶναι αὐτὰ τῶν ὁποίων ἔχει ἀνάγκην ἡ σημερινὴ Ἑλλάς. Πρὸ μιᾶς ὅλης τριακονταετίας, ὁ σοφὸς γλωσσολόγος, ὁ Γεώργιος Χατζηδάκης, ἔγραφε, ἐπαναλαμβάνων τὸν Κοραῆ: «Πάντες ὁμολογοῦμεν ὅτι ἀπὸ τοῦ Ὁμήρου μέχρι σήμερον, ἓν ἔθνος, τὸ ἑλληνικόν, ἀπαρτίζομεν καὶ μίαν γλῶσσαν, τὴν ἑλληνικήν, λαλοῦμεν. Θὰ ἐφαίνετο ἄρα ἤδη ἐκ τῶν προτέρων παράδοξον, ἐάν τις ὡμολόγει μὲν ταῦτα, διετείνετο δ' ἅμα ὅτι τοῦ ἑνὸς τούτου ἔθνους καὶ τῆς μιᾶς ταύτης γλώσσης οὐχὶ ἓν λεξικόν, ἀλλὰ τρία ἢ τέσσαρα κατὰ περιόδους αὐτῆς ὡρισμένας πρέπει νὰ συνταχθῶσιν. Καὶ ὅμως τὸ παράδοξον τοῦτο ἐλέχθη, ἀποβαίνει δὲ τοῦτο τοσούτῳ περιεργότερον ὅσῳ προθυμότερον αὐτοὶ οὗτοι οἱ ἀποκρούοντες τὸ ἓν λεξικὸν καὶ ἀξιοῦντες τὰ τρία ἢ τέσσαρα, ἀποδέχονται μίαν μόνην γραμματικὴν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καίτοι, ὡς γνωστόν, ἡ γραμματική, παριστῶσα εἰκόνα τῆς ἑκάστοτε φωνητικῆς, τοῦ τυπικοῦ καὶ τῆς συντάξεως τῆς γλώσσης, δύναται νὰ ποικίλλῃ κατὰ τοὺς διαφόρους χρόνους. Οὐδεὶς, βεβαίως, ἀγνοεῖ ὅτι ἄλλη εἶναι ἡ γραμματικὴ τοῦ Ὁμήρου, ἄλλη ἡ τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου, ἄλλη ἡ τῆς Δωρικῆς, ἄλλη ἡ τῆς Αἰολικῆς καὶ ἄλλη ἡ τῆς κοινῆς, ἀλλὰ τὸ λεξικὸν πασῶν τούτων τῶν διαλέκτων καὶ περιόδων εἶναι ἀναντιλέκτως ἓ ν καὶ μόνον ἕ ν, τὸ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Ἀλλὰ παραλείπων τὰ παράδοξα ταῦτα θέλω ἀρκεσθῆ ν' ἀποδείξω ὅτι κατ' ἀλήθειαν οὔτε τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς εἶναι δυνατὸν νὰ συνταχθῇ λεξικὸν πλῆρες καὶ τέλειον, ἂν τεθῶσιν ὅριά τινα διαστέλλοντα αὐτὴν ἀπὸ τῆς μεταγενεστέρας ἢ τῆς μεσαιωνικῆς ἢ τῆς νέας ἑλληνικῆς, οὔτε τῆς μεταγενεστέρας, μέσης καὶ νεωτέρας δύναται νὰ νοηθῇ ἐπιστημονικὸν λεξικὸν ἄνευ ἀκριβοῦς γνώσεως τῆς ἀρχαίας καὶ ἄνευ ἀδιαλείπτου, ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐπαναλαμβανομένης ἀναφορᾶς εἰς αὐτήν. Καὶ δὲν εἶναι δυνατὰ πάντα ταῦτα, διότι οὔτε τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς πάντα τὰ στοιχεῖα κατεγράφησαν κατὰ τοὺς δοκίμους χρόνους καὶ διεσώθησαν μέχρις ἡμῶν, ἀλλὰ πάμπολλα ἐγράφησαν βραδύτερον ἢ καὶ ἐσώθησαν ἡμῖν ἁπλῶς διὰ τῆς προφορικῆς παραδόσεως, οὔτε τῆς μεταγενεστέρας, μέσης καὶ νεωτέρας τὰ πλεῖστα φαινόμενα δύνανται νὰ νοηθοῦν, ἂν μὴ ἀνάγωνται εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ ἂν μὴ ἐκεῖ ζητῆται ὁ λόγος αὐτῶν».

Τὴν ἀνάγκην αὐτὴν ἦλθε ν' ἀναπληρώσῃ ὁ Οἶκος Δημητρίου Δημητράκου. Τὸ ἴδιον ἔργον ἀνέλαβε καὶ ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, πραγματοποιεῖται ὅμως τοῦτο μὲ βραδύτητα χελωνοειδῆ καὶ μὲ ἀξιώσεις ἀπὸ τὸ κοινὸν ἀπροσπέλαστους εἰς τὰ περισσότερα βαλάντια.

Ὁ Οἶκος Δημητράκου ἐπρόκειτο νὰ ἐκδώσῃ ἕνα τετράτομον λεξικὸν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ὅπως ἀκριβῶς τὸ ἐφαντάσθησαν ὁ Κοραῆς καὶ ὁ Χατζηδάκης. ἐξέδωσεν ὅμως ἤδη πέντε τόμους καὶ θὰ ἐκδώσῃ, προφανῶς, ἄλλους τόσους. Αὐτὸ καὶ μόνον τὸ γεγονὸς ἠμπορεῖ ν' ἀποδείξῃ τὴν εὐσυνειδησίαν τῆς συντελουμένης ἐργασίας, ἀπὸ ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν γνωστοτέρων φιλολόγων μας, γλωσσολόγων καὶ λογίων ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ γνωστοτάτου λογίου κ. Ι. Ζερβοῦ. Δυστυχῶς, ὁ χῶρος τοῦ περιοδικοῦ τούτου δὲν ἐπιτρέπει τὴν εὐρυτέραν κριτικὴν τοῦ μέχρι τῆς στιγμῆς συντελεσθέντος καὶ συντελουμένου ἔργου. θὰ ἤξιζε ὅμως τὸν κόπον διὰ νὰ φανῇ ὅτι ἡ ἐπιμέλεια καὶ ὁ ζῆλος ἠμποροῦν ν' ἀποδώσουν τοὺς λαμπροτέρους καρποὺς καὶ ὅταν ἀκόμη διὰ πρώτην φορὰν ἐπιχειρῆται ἕνα ἔργον ἀληθῶς μνημειῶδες. Καὶ εἶναι πράγματι μνημειῶδες, ὅταν σκεφθῶμεν ὅτι ἐχρειάσθη νὰ κωδικοποιηθῇ τρόπον τινὰ ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ νὰ δοθῇ ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ λεξικοῦ ἕνα εἶδος ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Εἰς τὸ λεξικὸν Δημητράκου εὑρίσκομεν μίαν ἑλληνικὴν λέξιν ἀπὸ τὴν ἡμέραν ποὺ ἄρχιζε νὰ χρησιμοποιῆται διὰ μέσου τῶν αἰώνων, μέχρι τῶν ἡμερῶν μας. Τὴν εὑρίσκομεν ὑπὸ ὅλας τὰς ἐννοίας, ὑπὸ ὅλας τὰς μορφάς, ὑπὸ ὅλας τὰς σημασίας καὶ μὲ παράθεσιν περικοπῶν εἰς τὰς ὁποίας αἱ λέξεις χρησιμοποιοῦνται ἀπὸ ἀρχαίους, βυζαντινούς, μεταβυζαντινούς, νεωτέρους καὶ σημερινοὺς συγγραφεῖς. Καὶ αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι τὸ σπουδαιότερον. Οἱ νεοέλληνες συγγραφεῖς ἐδημιούργησαν πολλὰς λέξεις, ἐπανέφεραν πολλὰς λησμονημένας εἰς τὴν ζωήν, καὶ ἐπέβαλον τέλος ἄλλας, αἱ ὁποῖαι χρησιμοποιοῦνται εἰς τὰ διάφορα τοῦ ἑλληνισμοῦ μέρη, ἀπὸ χιλιάδων ἐτῶν. Καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ σημαντικὸν τοῦ λεξικοῦ τούτου. Διὰ πρώτην φορὰν ἔχει κανεὶς πλήρη εἰκόνα τῆς ἑλληνικῆς, ὅπως ὡμιλεῖτο, ὅπως ὁμιλεῖται καὶ ὅπως διαμορφώνεται, μὲ πλήρη ἐπάρκειαν πηγῶν καὶ ἀρτίαν ἐξήγησιν. Εἶναι ἀσφαλῶς ἕνα λεξικὸν διὰ τὸ ὁποῖον, ἂν ἔζουσε ὁ Κοραῆς, θὰ ἠμποροῦσε νὰ διαδηλώσῃ ἀνενδοιάστως τὸν πολιτισμόν του.

Α

ρισαν τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὸ σκολειὸ καὶ ρίχτηκαν στὰ παιγνίδια, νὰ καὶ τὸ παιδὶ τοῦ κάπελλα μὲ μερικὰ ἄλλα τῆς γειτονιᾶς, ἔφτασαν κρατῶντας ἕνα σκοινὶ στὸ χέρι. Ξεμονάχιασαν τὸ φτωχὸ Γκουτζούκη, τοῦ πέταξαν ἕνα κομμάτι ψωμὶ καὶ τὴ στιγμὴ ποὺ τὸ ἔτρωγε ἀνίδεος, τοῦ πέρασαν μιὰ θηλειὰ στὸ λαιμό. Ἔτσι μ' ἀλαλαγμοὺς τὸν σύρανε μακριὰ ἀπὸ τὰ σπίτια μας. Πήγαινε χαρούμενος ὁ καημένος. Δίχως ἄλλο θὰ φανταζότανε ὁ φτωχὸς πὼς ὅλο αὐτὸ τὸ παιγνίδι γινότανε γιὰ χάρι του. Τὰ χαρούμενα πηδήματα ποὺ ἔκανε, ἔδειχναν στὰ παιδιά, πόσο διασκέδαζε ἀνάμεσά τους δεμένος μ' ἕνα σκοινὶ ἀπὸ τὸ λαιμό. Δὲν κρατήθηκα καὶ γὼ καὶ χώθηκα ἀνάμεσα σ' ὅλα τὰ παιδιά. Ποῦ πήγαινα; Τί μὲ τραβοῦσε κοντὰ στὸ Γκουτζούκη;

Ἔτρεχαν τώρα τὰ παιδιὰ σὰν τρελλά, κι' ὁ Γκουτζούκης ἔτρεχε μαζὶ πότε προσπερνῶντας καὶ πότε μένοντας πίσω. Τότες ἔτρωγε καμμιὰ κλωτσιά. Γαύγιζε κατὰ τὴ συνήθεια μιὰ μόνο, μία φορὰ καὶ ξεχνοῦσε τὸν πόνο του, ὡς που νὰ φάῃ ἄλλη. Ἔτσι φθάσαμε ψηλὰ στὸ λόφο, μακριὰ ἀπὸ τὰ στερνὰ σπίτια τῆς συνοικίας μας. Κάτω φαινόταν ἀτέλειωτος ὁ μακρὺς κάμπος. Ὁ οὐρανὸς σὰ θάλασσα ἔσμιγε μὲ τὴ γῆ. Καὶ κάπου - κάπου μεγάλα δένδρα, σὰ βοῦλλες ἀπὸ μαῦρο μελάνι, φαίνονταν νὰ ἰσκιώνουν ἄσπαρτα χωράφια. Ὁ ἥλιος χρύσωνε τὸ λόφο, κατεβαίνοντας χινοπωρινὸς νωρὶς - νωρὶς πρὸς τὸ ἡλιοβασίλεμα.

Μιὰ πελώρια πλατάνα ὕψωνε τὸ μπόϊ της στὸ μέρος τοῦτο. Τὰ κλαδιά της μὲ τὰ μεγάλα φύλλα τους ἴσκιωναν ἕνα μεγάλον τόπο. Ἐκεῖ τὸ παιδὶ τοῦ κάπελλα ἔδεσε στὸν κορμὸ τοῦ δένδρου τὸ Γκουτζούκη, ποὺ ἀνίδεος χοροπηδοῦσε. Τὰ παιδιὰ πάλι ἀνεβοκατέβαιναν τὸ μικρὸ λόφο κουβαλῶντας πέτρες. Ἔφτιαξαν ἕνα σωρὸ ἀπὸ πέτρες.

— Μπρὸς παιδιά, εἶπε τὸ παιδὶ τοῦ κάπελλα καὶ πέταξε μὲ δύναμι μεγάλη τοῦ Γκουτζούκη τὴν πρώτη κοτρώνα, πολύγωνη καὶ σουβλερή. Μονομιᾶς μιὰ βροχὴ ἀπὸ πέτρες χύθηκε στὸ κορμὶ καὶ στὸ κεφάλι τοῦ σκυλιοῦ. Οὐρλιάσματα ἀπανωτὰ ἁπλώθηκαν. Ἡ ψυχή μου σπάραζε. Ἄρχισα νὰ κλαίω δυνατά.

— Μητέρα, μητέρα! φώναξα. Μὰ οἱ ἄλλοι ἔσκασαν στὰ γέλια.

— Τί κλαῖς, μωρὲ μύξη, μοῦ φώναξε ὁ γυιὸς τοῦ κάπελλα. Θέλεις καὶ σὺ νὰ φᾷς καμμιά;

Ὁ Γκουτζούκης οὐρλιάζοντας ἔτρεχε γύρω στὸν κορμὸ τοῦ πλατάνου νὰ σωθῇ. Πάει τὸ πόδι του, πάει τὸ κεφάλι του, τρύπησε καὶ τὸ πλευρό του κι' ἔσπασε τὸ παγίδι του. Τὰ αἵματα πιτσιλίζουν δεξιὰ - ζερβά. Σακατεμένος ἔπεσε χάμω. Ξεψυχοῦσε πιά.

Τώρα μαζεύτηκαν γύρω του οἱ φονιάδες, ποὺ πετροβόλησαν τὸν φτωχὸ Γκουτζούκη καὶ ἄρχισαν νὰ τὸν χτυ-

(Συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 512)

«Ἡ ἕνωσις ἀποτελεῖ τὴν δύναμιν. Αὐτὸ μὴν τὸ λησμονεῖτε ποτὲ εἰς τὴν ζωήν σας καὶ καταστείλατε κάθε ἀτομικὴν ἐλευθερίαν ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῆς ἑνώσεως τοῦ συνόλου σας».

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

Η ΕΝΩΣΙΣ

Νέο κορίτσι,

Ἀγαπητὴ Φαλαγγίτισσα,

Χρόνια καὶ χρόνια μιλούσανε γιὰ τὶς ἀτομικὲς ἐλευθερίες. Χρόνια καὶ χρόνια γράφανε γι' αὐτὲς τὶς πολυθρύλητες καὶ περιβόητες ἐλευθερίες τοῦ ἀτόμου. Μίλησαν κι' ἔγραψαν πολλὰ ὡς ποὺ χάσαμε πιὰ τὴν ἔννοια καὶ τὴ σημασία τῆς λέξεως αὐτῆς. Ἡ ὡραία αὐτὴ λέξις ποὺ φτέρωσε λαοὺς κι' ἀνύψωσε χῶρες, εἶχε ξεφυλιστῆ, εἶχε ξεφτήσει. Εἶχε ξεπέσει στὴν ἔννοια τῆς ἀναρχίας, τῆς ἀσυνειδησίας, τοῦ ἐγωϊσμοῦ. Ἦτανε ἐλεύθερος ὁ καθένας νὰ κάνῃ ὅ,τι τοῦ κάπνιζε, χωρὶς νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τὸ διπλανό του, χωρὶς νὰ λογαριάζῃ τίποτε.

Μ' αὐτὸ ὅμως ποὺ ἔκανε δὲν καταλάβαινε ὅτι κατάστρεφε κι' ἀπομόνωνε σὲ τρομαχτικὸ βαθμὸ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό του. Ἔμοιαζε σὰν τὸ κακομαθημένο παιδί, ποὺ γυρνᾷ ἕνα ρόπαλο γύρω του γελῶντας καὶ χτυπῶντας καὶ τσακίζοντας ὅ,τι λάχῃ στὸν κύκλο του. Ἔτσι ἔκανε ὁ καθένας μας. Σχημάτιζε μὲ τὶς περίφημες αὐτὲς ἀτομικὲς ἐλευθερίες ἕνα κύκλο ἀπομονώσεως γύρω του. Κι' ὅταν πλάκωνε ἡ μπόρα, μιὰ συμφορὰ ἢ μιὰ δυστυχία, τὸν ἔπαιρνε τὸ ρέμα, γιατὶ δὲν εἶχε κανένα πλάϊ του ποὺ νὰ τὸν βοηθήσῃ.

Ἡ ἔννοια «ἐλευθερία» εἶναι τόσο λεπτή, ὅμως καὶ τόσο βαθειά, ποὺ δὲν μποροῦμε νὰ τὴν πάρουμε ἐπιπόλαια καὶ ἐπιφανειακά. Ἐλευθερία γιὰ ἄτομα δὲν ὑπάρχει. Ὑπάρχει μόνο ἐλευθερία γιὰ λαϊκὰ σύνολα. Τί σημασία ἔχουν οἱ ἀτομικὲς ἐλευθερίες μέσα σ' ἕνα σκλαβωμένο λαό; Δὲν ἀξίζουν. Εἶναι τραγελαφικὲς καὶ πολὺ ἀστεῖες. Τὸ ἄτομο γίνεται ἐλεύθερο μέσα στὴν ἐλευθερία τοῦ λαοῦ του. Γιατὶ τότε καὶ μόνο μπορεῖ νὰ ἀντιδράσῃ σὲ κάθε εἴδους σκλαβιά, ἠθικὴ ἢ πραγματική.

Ἀγαπητὴ Φαλαγγίτισσα,

Μέσα στὴν ὀργάνωσί σου θὰ ἔχῃς νοιώσει τώρα καὶ μόνη σου ὅτι ἔγινες πολὺ πιὸ ἐλεύθερη ἀπὸ πρὶν μὲ τὴ δύναμι τῆς ἑνώσεως μὲ ὅλη τὴ νεότητα τῆς χώρας σου. Σκέψου πόση δύναμι καὶ ἐλευθερία ἔχεις ἀποκτήσει γιὰ τὸ κάθε τι. Μόνη σου δὲν μποροῦσες νὰ ἐπιτύχῃς κάτι, εἴτε γιὰ τὴ θέσι σου, εἴτε γιὰ τὴ σπουδή σου, εἴτε γιὰ τὴν ἐπαγγελματική σου μόρφωσι. Τώρα ἡ ἕνωσι σοῦ χαρίζει δύναμι καὶ σοῦ φέρνει τὴν ἀληθινὴ ἐλευθερία. Δὲν χειρονομεῖς σὰν πρὶν ἐλεύθερα κατ' ἐπιφάνειαν, δὲν φωνάζεις γιὰ δικαιώματα, γιατὶ μέσα στὴν ἕνωσι βρῆκες τὴν ἀληθινὴ ἐλευθερία καὶ τὴ δύναμι.

Μονάχη σου, παρ' ὅλες τὶς ἀτομικὲς ἐλευθερίες σου, μποροῦσε ὁ καθένας νὰ ἀποκρούσῃ τὴν αἴτησί σου, ν' ἀπορρίψῃ τὴν παράκλησί σου, νὰ σὲ γελάσῃ. Ὅμως τώρα ὁ καθένας θὰ τὸ σκεφθῇ. Γιατὶ σήμερα ἑνωμένη ἀποτελεῖς μιὰ δύναμι, ποὺ δὲν μπορεῖ εὔκολα νὰ τσακισθῇ, ποὺ δὲν μπορεῖ στὸ πρῶτο ἐμπόδιο νὰ λυγίσῃ.

Εὐτυχισμένη πρέπει νὰ εἶσαι γι' αὐτή σου τὴ δύναμι.

Ὅμως, ἀγαπητὴ Φαλαγγίτισσα, αὐτὴ ἡ δύναμι προϋποθέτει τελεία ὑποταγὴ τῶν ἀτομικῶν μας ἐπιθυμιῶν καὶ ἐλευθεριῶν κάτω ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ συνόλου, ὅπως μᾶς λέγει καὶ ὁ Ἀρχηγός μας. Προϋποθέτει τὸ λυώσιμο τοῦ ἀτόμου μας μέσα στὸ σύνολο. Προϋποθέτει αὐτοπειθαρχία καὶ αὐτοκυριαρχία, δυὸ ἀρετὲς ποὺ γεννοῦν τὴ δύναμι καὶ τὴν ἐξουσία πάνω στὸν ἑαυτό. Ἔτσι μονάχα χαρίζουμε στὴν Ὀργάνωσί μας καὶ στὸ λαϊκὸ μας σύνολο μιὰ μονάδα, ποὺ ἀξίζει, ἕνα ἄτομο ποὺ θὰ ὠφελήσῃ. Ἔτσι μονάχα θὰ εἴμαστε ὁμοιογενῆ στοιχεῖα μέσα στὸ δυνατό μας σύνολο.

Σ. Καρ.

ΑΠΟΦΕΥΓΕΤΕ ΤΑΣ ΑΧΡΗΣΤΟΥΣ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΕΙΣ

Ἀπὸ μιὰ ὁμιλία τῆς κ. Φράγκου πρὸς τὰς βαθμοφόρους τῆς Ε.Ο.Ν.

Ἀποφεύγετε τὶς ἐξομολογήσεις. Δείχνοντας τὶς ἀδυναμίες σας, χαροποιεῖτε τοὺς ἐχθρούς σας καὶ τοὺς δίδετε ὅπλα ἐναντίον σας. Λυπεῖτε τοὺς φίλους σας. Χάνετε τὴν ἐκτίμησι τῶν ἄλλων. Ἐπιδεινώνετε τὴν θέσι σας, ἐκθέτοντας τὶς ἀδυναμίες, τὰ λάθη σας.

Ἦλθε κάποτε μιὰ νέα στὸ γραφεῖο μου. Εἶχε τελειώσει τὰς ἐπὶ πτυχίῳ Πανεπιστημιακὰς ἐξετάσεις: «Εἶμαι τόσο κουρασμένη, μοῦ ἐπανελάμβανε, ὥστε οὔτε ἐφημερίδα δὲν μπορῶ νὰ διαβάσω. Μὲ πονεῖ διαρκῶς τὸ κεφάλι μου, ὕστερα ἀπὸ αὐτὴν τὴν μελέτη».

Ὕστερα ἀπὸ ὀλίγους μῆνας ξαναῆλθε. Ἔμαθε πὼς ὑπῆρχε μιὰ ὑποτροφία γιὰ τὴν Εὐρώπη καὶ ἤθελε νὰ τὴν βοηθήσω.

Φυσικὰ δὲν ἔκαμα καμμιὰ ἐνέργεια ὑπὲρ αὐτῆς. Εἶχα χάσει τὴν πεποίθησι στὴ δύναμι τοῦ μυαλοῦ της. Ἀρρώστησε ἀπὸ τὸν κόπο τῶν ἐξετάσεων, ἐσκέφθηκα. Φαντάσου τί θὰ πάθῃ ἂν ἐξακολουθήσῃ ἀνώτερες σπουδές.

Ἐκθέτοντας λοιπὸν τὶς ἀδυναμίες σας, τὰ λάθη σας, τὶς τονίζετε, τὶς προσέχετε περισσότερον, τὶς δυναμώνετε, ἑπομένως αὐθυποβάλλεσθε. Παραδείγματος χάριν, ὅταν λέτε εἰς ἄλλους: Δὲν μπορῶ νὰ ἐκθέσω γραπτῶς τὰς ἰδέας μου, ἢ δὲν μπορῶ νὰ ὁμιλήσω δημοσίᾳ, δυναμώνετε τὰς ἐλλείψεις σας αὐτάς. Ὁμοίως ὅταν μιλῆτε γιὰ τὴν ἀρρώστεια σας, ἢ γιὰ ἄλλα τρωτά σας σημεῖα.

Πρέπει λοιπὸν νὰ καυχώμεθα καὶ νὰ λέμε πὼς εἴμεθα δυνατοὶ καὶ ἱκανοὶ γιὰ ὅλα; Ἀσφαλῶς ὄχι. Αὐτὸ λέγεται κομπορρημοσύνη, καυχησιολογία, ψευτιά. Γρήγορα θὰ ἀντιληφθοῦν οἱ ἄλλοι ὅτι ψευδόμεθα καὶ θὰ μᾶς φερθοῦν ἀνάλογα. Εἴπαμε ὅτι πρέπει νὰ σιωπᾶτε. Νὰ μὴν ἐξομολογῆσθε. Αὐτὸ ἀρκεῖ.

Ἐξομολογούμεθα γιὰ νὰ ἀνακουφισθοῦμε, λέγουν ἄλλοι νέοι. Ἡ ἐξομολόγησις ἀνακουφίζει ὅταν πρόκειται γιὰ ὡρισμένη πρᾶξι, ἡ ὁποία ἔγινε παρὰ τὴν θέλησί μου καὶ ἡ ὁποία δὲν ἀποτελεῖ συνήθως ψυχικὴν ἀδυναμίαν. «Ὁμολογῶ ὅτι ἔπταισα, παρεφέρθην. Ὁμολογῶ ὅτι ἀδίκησα. Μετανοῶ δι' αὐτό. Ὁμολογῶ ὅτι ἐφλυάρησα, ὑπόσχομαι νὰ διορθωθῶ. Ὁμολογῶ ὅτι παρημέλησα τὸ καθῆκον μου. Δὲν θὰ ἐπαναληφθῇ αὐτό. Τὸ ὑπόσχομαι». Αὐταὶ αἱ ἐξομολογήσεις ὠφελοῦν. Δείχνουν ὅτι ἐκρίνατε δικαίως τὸν ἑαυτόν σας καὶ συγχρόνως ὅτι ἔχετε τὴν δύναμιν νὰ διορθωθῆτε. Γι' αὐτὸ λέτε: «ὑπόσχομαι».

Βλάπτουν ὅμως αἱ ἀκόλουθοι: «Εἶμαι ὀκνηρός, εἶμαι δειλός, εἶμαι θυμώδης κλπ.». Αὐταὶ δείχνουν ψυχικὴν ἀδυναμίαν. Δυναμώνουν οἱ ἐλλείψεις καὶ τὶς χειροτερεύετε ὅταν τὰς τονίζετε κατὰ τὴν ἐξομολόγησιν.

Ἄλλοι πάλιν λέγουν: «Ἐξομολογούμεθα γιὰ νὰ ζητήσωμε συμβουλὰς καὶ βοήθειαν». Ἀγαπητοὶ βαθμοφόροι, ἀνέλαβα καὶ εἶμαι ἀπέναντί σας τέλεια εἰλικρινὴς καὶ νὰ σᾶς εἰπῶ τὴν ἀλήθεια γιὰ τὴ ζωή, ὅπως τὴν ἐγνώρισα. Ὁ ἔφηβος γίνεται νέος καὶ ὁ νέος ὥριμος, ὁ χαρακτὴρ δηλαδὴ ἰσχυροποιεῖται ὅταν κανεὶς μάθῃ νὰ βλέπῃ τὴν πραγματικότητα ὅπως αὐτὴ εἶναι καὶ παίρνει τὸ θάρρος νὰ τὴν ἀντιμετωπίσῃ.

Λοιπὸν μάθετε κάτι: Στὶς δύσκολες μας στιγμὲς τῆς ζωῆς, ὅταν πρόκειται ν' ἀποφασίσωμε γιὰ τὴν κατεύθυνσι ποὺ θὰ λάβωμε στὴ ζωή μας, γιὰ ἐνέργειές μας ποὺ θὰ ἔχουν σημαντικὲς συνέπειες γιὰ ὅλη τὴν ἄλλη μας ζωή, εἴμεθα μόνοι. Ἀφαντάστως μόνοι. Οἱ συμβουλὲς τῶν ἄλλων, καὶ τῶν πιὸ ἀγαπητῶν ἀκόμα προσώπων, δὲν μᾶς ὠφελοῦν. Πρέπει ἐμεῖς ν' ἀποφασίσωμεν, ἂν θέλωμε ν' ἀνέλθωμε σ' ἀνώτερο ἠθικὸ ἐπίπεδο. Ἂν θέλωμε νὰ ὡριμάσωμεν ψυχικῶς. Ἂν ἐξακολουθήσωμε νὰ ἐνεργοῦμε μόνον καὶ μόνον διότι ἄλλοι μᾶς τὸ συνεβούλευσαν, μένομεν ψυχικῶς παιδιά. Ἑτεροκίνητοι ἄνθρωποι. Ἀκατάλληλοι διὰ βαθμοφόροι καὶ ἀρχηγοί. Θὰ εἴμεθα πάντοτε ἄνθρωποι τοῦ ποιμνίου. Ποτὲ δημιουργικοί. Ἡγέται.

Θὰ θυμᾶσθε τὸν μῦθον τοῦ Ἡρακλέους:

Ὅταν ἔφθασε στὴν ἐφηβική του ἡλικία ἐβγῆκε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν. Ἐκάθησε παράμερα καὶ ἄρχισε νὰ σκέπτεται ποιὰν ὁδὸν θ' ἀκολουθήσῃ. Τοῦ παρουσιάσθηκαν τότε δυὸ γυναῖκες. Ἡ Ἀρετὴ καὶ ἡ Κακία. Κάθε μιὰ τοῦ εἶπε τί θὰ κάμῃ καὶ τί θὰ ἐπιτύχῃ ἂν ἀκολουθήσῃ τὶς ὑποδείξεις της. Ὁ Ἡρακλῆς ἐδιάλεξε τὸν δρόμο τῆς Ἀρετῆς καὶ ἔγινε ἡμίθεος. Μὲ τὸν μῦθον αὐτὸν διδάσκουν οἱ Ἀρχαῖοι παραστατικῶς δι' εἰκόνων τὴν ψυχολογικὴν ἀλήθειαν, περὶ τῆς ὁποίας σᾶς ὡμίλησα ἀνωτέρω: Ὅτι στὶς κρίσιμες στιγμὲς τῆς ζωῆς εἴμεθα πάντοτε μόνοι καὶ πρέπει ἡμεῖς οἱ ἴδιοι, μετὰ σκέψιν, ν' ἀποφασίσωμεν ποῖον δρόμον θ' ἀκολουθήσωμεν. Διαφορετικὰ ὁ χαρακτὴρ μας δὲν θὰ ὡριμάσῃ οὔτε θὰ ἐκτελέσωμεν τίποτε τὸ σπουδαῖον».

ΖΩΗ ΦΡΑΓΚΟΥ

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΚΑΙ Η ΕΞΕΛΙΞΙ ΤΟΥ

Τὸ σπίτι, τὸ οἰκοδόμημα αὐτό, μέσα στὸ ὁποῖον ζοῦμε καὶ τὸ ὁποῖον εἶναι τόσο πολὺ συνδεδεμένο μὲ τὸν συναισθηματικό μας κόσμο, ἀφοῦ μέσα σ' αὐτὸ πρωτοβλέπομε τὸ φῶς τῆς ζωῆς, περιβαλλόμεθα ἀπὸ τὴν οἰκογενειακὴν φροντίδα, ζοῦμε τὶς ὡραιότερες στιγμὲς τῆς ζωῆς μας, πέρασε ἀπὸ μία μεγάλη ἐξέλιξι ἀνάμεσα στὸ πέρασμα τῶν αἰώνων. Καμμία ἀπὸ σᾶς δὲν πιστεύω νὰ ἔχῃ τὴν ἐντύπωσι ὅτι τὸ σπίτι τὸ σημερινό, τὸ τόσο ἄνετο καὶ τόσο σύμφωνο μὲ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ σημερινοῦ ἐξελιγμένου καὶ πολιτισμένου ἀνθρώπου, ἦταν τὸ ἴδιο, τὴν ἐποχὴ ποὺ ὁ ἄνθρωπος ζοῦσε, ἄγριος καὶ πρωτόγονος καθὼς ἦταν μέσα στὰ δάση.

Φυσικὸν ὅμως ἤτανε νὰ ζητοῦσε νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ τὴν βροχήν, τὸ κρύο, τὴ ζέστη καὶ τὴν ἐπίθεσι τῶν ζώων, μέσα στὰ σπήλαια καὶ στὶς κουφάλες τῶν δένδρων.

Ἡ πρώτη λοιπὸν κατοικία τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἦταν τίποτε ἄλλο, ἀπὸ ἕνα φυσικὸ καταφύγιο ἀπαραίτητο γιὰ νὰ προφυλάξῃ τὴν ζωήν του. Σιγὰ - σιγὰ ὅμως ὁ ἄνθρωπος, προικισμένος μὲ ἀνεπτυγμένον νοῦν, πρᾶγμα ποὺ τὸν ἔκανε νὰ ξεχωρίζῃ ἀπὸ τὰ ἄλλα ζῶα, αἰσθάνθηκε τὴν ἀνάγκη νὰ φτιάξῃ μόνος του ἕνα μόνιμο καταφύγιο, ὥστε νὰ μὴν εἶναι ὑποχρεωμένος κάθε φορὰ ποὺ τοῦ παρουσιαζόνταν ἀνάγκη γιὰ νὰ προφυλαχθῇ νὰ τρέχῃ πρὸς ἀναζήτησίν του.

Ἔφτιαξε λοιπὸν ἕνα εἶδος καλύβης, ποὺ ἦταν ἀνάλογη μὲ τὶς ἀνάγκες τοῦ πρωτογόνου ἐκείνου ἀνθρώπου καὶ τὸ ὑλικὸ ποὺ διέθετε. Ἄλλοτε φτιαγμένη μὲ κλαδιὰ δένδρων, πλεγμένα καλάμια καὶ ἄλλοτε ξερὰ χόρτα πάνω ἀπὸ λίμνες καὶ ποταμοὺς ἢ σὲ θέσι ποὺ θὰ νόμιζε ὅτι θὰ τὸν ἐξυπηρετοῦσε καλύτερα. Στὰ ψυχρὰ κλίματα ὅμως, ὅπου βλάστησις δὲν ὑπῆρχε γιατὶ τὸ χιόνι καὶ οἱ πάγοι σκέπαζαν τὸ κάθε τί, ὅταν ἡ καλύβα δὲν ἦταν φτιαγμένη ἀπὸ κομμάτια πάγου ἦταν σκαμμένη κάτω στὴ γῆ καὶ σκεπασμένη ἀπὸ πάνω μὲ χῶμα. Μία ὀπὴ στὸ ἐπάνω μέρος ἔδειχνε πὼς ἐκεῖ ἦταν ἡ εἴσοδος ποὺ συγχρόνως χρησίμευε καὶ γιὰ καπνοδόχο.

Τὸ σχῆμα τῆς καλύβας στὴν ἀρχὴ ἦταν στρογγυλὸ ἢ ἐλλειψοειδές, ἀργότερα ὅμως κατέληξε σὲ εὐθύγραμμο, γιατὶ τὸ

σχῆμα αὐτὸ παρουσίαζε περισσότερη εὐκολία στὴ διαρρύθμισι τοῦ χώρου.

Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου ἐκπολιτίζεται — ἀναπτύσσονται ἡ βιοτεχνία καὶ ἡ βιομηχανία — ἀνακαλύπτει καὶ ἄλλα οἰκοδομήσιμα ὑλικὰ (Κατεργασία τῆς πέτρας πλίνθους κ.λ.π.) καὶ ἔτσι καὶ τὸ σπίτι ἀρχίζει νὰ γίνεται πιὸ τέλειο καὶ νὰ παίρνῃ ὡρισμένο σχέδιο καὶ χαρακτῆρα ἀναλόγως τῆς χώρας καὶ τῆς ἐποχῆς.

Τὸ σπίτι πιὰ ἀποτελεῖται ἀπὸ περισσότερα δωμάτια, ἔχει ἀρχιτεκτονικὴ ἐμφάνισι καὶ ἐσωτερικὴ διακόσμησι. Ὅλα αὐτὰ ὅμως εἶναι σχετικὰ μὲ τὸ πνεῦμα τῶν λαῶν, τὸ κλῖμα τῆς χώρας καὶ τὴν θρησκείαν. — Πρῶτοι οἱ ἀνατολικοὶ λαοὶ διεμόρφωσαν ἕναν χαρακτηριστικὸ τύπο σπιτιοῦ. Οἱ ὑψηλοὶ συμπαγεῖς ἐξωτερικοὶ τοῖχοι μὲ ἕνα ἄνοιγμα γιὰ εἴσοδο εἶναι τὸ χαρακτηριστικὸ τῶν σπιτιῶν αὐτῶν.

Εἰς τὸ ἐσωτερικὸ μιὰ μεγάλη ἀνοιχτὴ αὐλὴ καὶ γύρω ἀπὸ αὐτὴν τὰ δωμάτια.

Ἔτσι μ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπεμόνωναν τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ σπιτιοῦ ἀπὸ τὴν ἔξω κίνησι καὶ ζωή.

Τὶς γενικὲς γραμμὲς τοῦ σπιτιοῦ αὐτοῦ τὶς παίρνουν κατόπιν οἱ Ἕλληνες καὶ διαμορφώνουν νέο τύπο σπιτιοῦ μὲ χαρακτῆρα Ἑλληνικό. Γύρω ἀπὸ τὴν αὐλὴ καὶ ἐμπρὸς ἀπὸ τὰ δωμάτια προσθέτουν τὸ περιστύλιο, δηλ. στοὰ ἡ ὁποία ὑποβαστάζεται ἀπὸ κίονας καὶ ἡ ὁποία θεωρεῖται ἀπαραίτητο στοιχεῖο κάθε ἰδιωτικοῦ σπιτιοῦ. Στὸ βάθος εἶναι τὰ δωμάτια ποὺ χρησιμεύουν διὰ τὴν ἰδιωτικὴν ζωὴν τῆς οἰκογενείας. Πολλὲς φορὲς ὑπάρχει καὶ δεύτερος ὄροφος ὅπου βρίσκονται τὰ δωμάτια τοῦ ὕπνου. Τὸ ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ σπίτι ὅπως παρουσιάζεται στὰ ἐρείπια τῆς Θήρας καὶ τῆς Δήλου δὲν ἦτο ἄνετον, ἀλλὰ ἦταν προσηρμοσμένο στὸ κλῖμα καὶ τὰ ἤθη, ἐξησφάλιζε τὴν ἀπόλαυσι τοῦ ὑπαίθρου καὶ μιὰ ἀπομονωμένη ζωὴ τῶν γυναικῶν (Γυναικωνῖτες).

Τὰ σπίτια τὴν ἐποχὴ αὐτὴ πιὰ κτίζονται ἀπὸ λίθους ἢ ὠμὰς πλίνθους. Ἐπίσης χρησιμοποιοῦν, σπανίως ὅμως, τὸ ἀσβεστοκονίαμα χρωματισμένο καὶ διακοσμημένο μὲ σπάνια ξύλα καὶ γιάλινες ἢ μετάλλινες πλάκες. Οἱ στῦλοι, τὰ μάρμαρα, τὰ μωσαϊκὰ καὶ οἱ πίδακες στὴν αὐλὴ διακοσμοῦν τὸ Ἑλληνικὸ σπίτι.

Ἀργότερα στὴ Ρωμαϊκὴ ἐποχὴ τὸ σπίτι ἔχει περισσότερες ἀνέσεις, ὅπως ὕδρευσι καὶ ἀποχέτευσι, λουτρά, κεντρικὲς θερμάνσεις, διατηρεῖ ὅμως τὴν διάταξι τοῦ Ἑλληνικοῦ σπιτιοῦ μὲ τὴν διαφορὰ ὅτι ἡ αὐλὴ χωρίζεται σὲ δύο μέρη. Καὶ στὸ μὲν Α΄ εἶναι τὰ δωμάτια τῆς ὑποδοχῆς τῶν ξένων, στὸ δὲ Β΄ τὰ δωμάτια τῆς ἰδιωτικῆς ζωῆς τῆς οἰκογενείας.

Κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους παρατηρεῖται μεγαλυτέρα ἐξέλιξις. Ἡ ἐξωτερικὴ ἐμφάνησις τοῦ σπιτιοῦ ἔχει μεγάλη ποικιλία. Πυργίσκοι, μπαλκόνια, γαλαρίες, ταράτσες μὲ κύριο χαρακτηριστικὸ τὴν καμάρα, διακοσμοῦν τὸ ἐξωτερικὸ τοῦ βυζαντινοῦ σπιτιοῦ. Στὸ μέσον μιὰ μεγάλη κεντρικὴ αἴθουσα σὰν κλειστὴ αὐλὴ καὶ γύρω τὰ δωμάτια τῶν διαφόρων ὀρόφων.

Τὸ πρὸς τὸν δρόμον μέρος τῆς κεντρικῆς αὐτῆς αἰθούσης εἶχε μεγάλα ἀνοίγματα γιὰ νὰ φωτίζωνται τὰ δωμάτια.

Ἔτσι μ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ σπίτι ἀκολουθῶντας μιὰ προοδευτικὴ ἐξέλιξι ἔφθασε ἕως τὸν σύγχρονον τύπον τοῦ ὑγιεινοῦ καὶ ἀνέτου σπιτιοῦ.

✱ ΣΑΚΚΟΣ ΕΚΔΡΟΜΙΚΟΣ ✱

Σχ. 1

Μπορεῖτε μόνες σας μὲ λίγη προσοχὴ καὶ καλὴ θέλησι νὰ φτιάξετε ἕνα σάκκο γιὰ τὶς ἐκδρομές σας ἀκολουθῶντας τὶς παρακάτω ὁδηγίες.

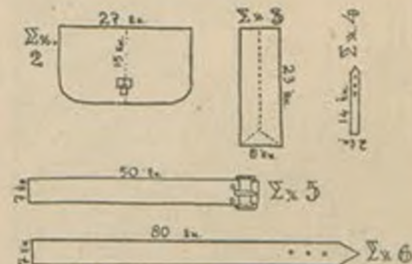
Χρειάζεστε 1 καὶ ¹/₄ πήχεως ὕφασμα ντὸκ πλάτους 80 ἑκατοστῶν καὶ ἕνα τόπι κορδέλλα λινὴ γιὰ τὸ ρέλιασμα (ἂν θέλετε χρησιμοποιεῖτε δέρμα γι' αὐτὴ τὴ δουλειά).

Κόβετε πρῶτα στὸ χαρτὶ ὅλα τὰ κομμάτια τοῦ σάκκου γιὰ νὰ τὰ τοποθετήσετε πάνω στὸ ὕφασμα προσεκτικὰ καὶ νὰ μὴ σπαταλήσετε ὕφασμα.

Τὸ βασικὸ κομμάτι τοῦ σάκκου εἶναι τὸ σχῆμα 1.

Ἡ τσέπη εἶναι τὸ σχῆμα 2. Στὸ κάτω μέρος πρέπει νὰ καμπυλωθοῦν λίγο οἱ γωνίες της, γι' αὐτὸ τσακίζετε στὴ μέση τὸ χαρτί, σχηματίζετε μὲ τὸ μολύβι τὴν καμπύλην καὶ κόβετε συγχρόνως καὶ τὶς δύο γωνιές, γιὰ νὰ γίνουν ὅμοιες.

Τὰ δύο πλαϊνὰ κομμάτια, ποὺ θὰ σχηματίσουν τὴ φυσαρμόνικα, εἶναι ὅμοια καὶ κόβονται πάνω στὸ σχῆμα 3.

Τὸ σχῆμα 4 εἶναι τὸ λωρίδι ποὺ θὰ μπῇ στὸ μέσον τοῦ ἐπάνω μέρους τοῦ σάκκου γιὰ νὰ κουμπώνῃ.

Σχῆμα 5 καὶ 6. Εἶναι οἱ λωρίδες ἀπὸ τὶς ὁποῖες θὰ κρέμεται ὁ σάκκος ἀπὸ τὸν ὦμον σας.

Ράψιμο.

Ρελιάζετε τὴν τσέπη, ράβετε ἐπάνω τὴν πόρπη ποὺ θὰ κλείνῃ τὸν σάκκο καὶ τὴ γαζώνετε πάνω στὸ βασικὸ κομμάτι τοῦ σάκκου, στὸ μέρος ποὺ δείχνει στὸ σχῆμα 1 ἡ διακεκομμένη γραμμή.

Ρελιάζετε τὸ ἐπάνω μέρος τῶν πλαϊνῶν κομματιῶν, τῶν ὁποίων τὶς τρεῖς ἄλλες πλευρὲς τρυπώνετε ἐπίσης στὶς μεγάλες πλευρὲς τοῦ βασικοῦ κομματιοῦ.

Ρελιάζετε ἕνα γῦρο τὰ ἄκρα καὶ τὶς ραφὲς τοῦ σάκκου. Καὶ στὸ τέλος ἑνώνετε τὶς λωρίδες 4, 5 καὶ 6, τὶς ὁποῖες ἔχετε προηγουμένως γαζώσει καὶ τοὺς ἔχετε περάσει τὶς καψοῦλες.

Ἀπὸ τὴ Βυζαντινὴ Ἐποποιΐα

ΜΕ ΤΟ ΝΙΚΗΦΟΡΟ ΦΩΚΑ

ὑπό : Μ. ΑΝ.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

— Εἶδα κάποτε ἕνα ὄνειρο, ἀρχόντοι... Πᾶνε τώρα πολλὰ χρόνια, μὰ συχνὰ ἀνεβαίνει στὴ θύμησή μου... Δὲν ξέρω ἂν ἦταν ἀπὸ τὸ Θεὸ σταλμένο γιὰ νὰ δασκαλέψῃ τὴν ψυχή μου ποὺ ἦταν ἀκόμη ἄμαθη... Περπατοῦσα, λέει, σ' ἕνα λειβάδι, κάτω στὰ πατρικὰ χτήματα ποὺ ἔζησα τὰ ὀμορφότερα χρόνια τῆς ζωῆς μου... Κι' ἦταν ἀνθισμένο τὸ λειβάδι...κι' ὅλα τὰ χαμόκλαδα, ἀκόμα καὶ κεῖνα ποὺ μένουν στεῖρα κι' ἄνανθα, εἶχανε κάτι μεγάλα λουλούδια κίτρινα, στηλωμένα ξερὰ κι' ἀκίνητα, μ' ὅλο ποὺ φυσοῦσε δυνατὸς ἀέρας. Τἄβλεπα παραξενεμένος στὴν ἀρχή... μὰ ὕστερα τρόμαξα, γιατὶ καθὼς πῆγα κοντὰ καὶ τὰ περιεργάστηκα, εἶδα πὼς δὲν ἤτανε λουλούδια, μὰ κεφάλια φειδιῶν πούστεκαν ὀλόρθα καὶ φαρμάκωναν τὸν ἀέρα μὲ τὴ βρωμερὴ ἀνάσα τους... «Θεὲ τοῦ ἐλέους!» φώναξα «ποῦ βρέθηκαν τόσα σερπετὰ στὸ τίμιο λειβάδι μας». Ἀκούστηκε ἕνα γέλιο ὁλοῦθε ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη δυνατό, ἔτσι καθὼς σφυρίζει ὁ ἀγέρας στὰ στενορύμια καὶ μιὰ βαθειὰ φωνὴ μοῦ ἀποκρίθηκε: «Τὰ κατέβασαν οἱ χειμωριάτικες βροχές...» Τότες μὲ κυρίεψε, ἀρχόντοι, μανία... Τράβηξα τὸ σπαθί μου κι' ἔκοβα τὰ καταραμένα κεφάλια, ἔκοβα, ἔκοβα... Ἄφριζα... Τὸ κεφάλι μου σβούριζε καὶ τὸ ἀπαίσιο γέλιο ἐξακολουθοῦσε ὁλοένα καὶ πιὸ δυνατὸ καὶ μοῦ τρυποῦσε, θαρρεῖς, τὸ μυαλό...Τινάχτηκα κάτω ἀπὸ τὸ κρεββάτι... ξύπνησα κι' ἀκόμα κουνοῦσα τὸ χέρι μου ποὺ θέριζε... Εἶχα κάποια γριὰ νένα ποὺ μ' ἀνάθρεψε.. Πῆγα καὶ τὴν βρῆκα καὶ τῆς ἱστόρησα τ' ὄνειρο... «Τὰ σκυλλιὰ τ' ἄπιστα, οἱ Σαρακηνοί, θὰ περάσουν τὶς κλεισοῦρες καὶ θὰ χυθοῦν στὸ χτῆμα σου... Φυλάξου γιέ μου!» μοῦ εἶπε... Μὰ λάθεψε ἡ ἅγια ψυχή της, ἀρχόντοι... Τὰ φίδια τὰ εἶδα ὁλοζώντανα πιὸ ὕστερα καὶ κεῖ ποὺ δὲν τὸ περίμενα... Ὄχι, τὸ ἅγιο κράτος τῶν Ρωμαίων δὲν κιντύνεψε ποτὲ ἀπὸ τοὺς ὀχτρούς. Σᾶς τὸ λέω ἐγώ, ἀρχόντοι, ποὺ ἄκουσα καὶ τὰ οὐρλιάσματα τῶν Σαρακηνῶν καὶ τὰ φαρμακερὰ γλυκόλογα τῶν...

Ἔκοψε τὸ λόγο χωρὶς ν' ἀναφέρῃ ποιῶν. Μὰ ἦταν ἀνάγκη τάχα;

— Καὶ λοιπὸν ἔτσι ὁ πάτερ Εὐτύχιος ἔ; ρώτησε ξαναγυρίζοντας στὸ Γρηγόρη... Ξέρεις τί ἦταν αὐτὸς ὁ πάτερ Εὐτύχιος, ἄγουρε; Δὲν ξέρεις; Λοιπὸν νὰ σοῦ πῶ ἐγώ. Ἂν εἶχε τέτοιους δέκα ἀνθρώπους ἡ αὐτοκρατορία... μὰ δὲ λέω μεγάλο λόγο... γιατὶ μπορεῖ καὶ νάχῃ... Ἐξαχρειώσαμε τὸ λαό, ἀρχόντοι, μέσα στὴν ἀγραμματωσύνη καὶ στὴν πρόληψη... τὸν κάναμε ὄργανό μας γιὰ νὰ καταφέρουμε τοὺς ἀνόσιους σκοποὺς μας καὶ τώρα; Σάπισε μαθὲς μέσα ἡ ψίχα τοῦ καρποῦ καὶ σκουλήκιασε, πῶς νὰ κρατήσῃ καὶ τὸ φλούδι τόση σαπίλα; Ποιὸς θὰ τοῦ δώσῃ πνοή, δύναμη, πίστη; Ποιὸς νὰ τραβήξῃ ἀπὸ τὴν ἄβυσσο τοῦ χαμοῦ τόσο πλῆθος ποὺ πάει ἴσα κατ' αὐτὴ χασκογελῶντας; Ὄχι δέκα, χρειάζονται πολλοί, ἑκατοντάδες, χιλιάδες ἴσως, σὰν τὸν πάτερ Εὐτύχιο, ποὺ θ' ἀνακατευτοῦν ἄσημοι καὶ ἄγνωστοι μέσα στὸ πλῆθος καὶ θὰ δουλέψουν μὲ ἀγάπη τὴν ψυχὴ τῶν παιδιῶν καὶ θ' ἀναθρέψουν μιὰ νέα γενιὰ γερὴ καὶ τίμια γιὰ νὰ διαδεχτῇ τὴ δική μας... Ἀλλοιῶς... θαρρῶ πὼς μοιάζουμε, ἀρχόντοι, μ' ἕνα τζουτζὲ ἀλλοίθωρο καὶ στραβοπόδη, φθονερὸ καὶ λογᾶ ποὺ θέλει ναὶ καὶ καλὰ νὰ κρατάῃ στὰ χέρια του τὸ σκῆπτρο τῆς οἰκουμένης.

Τὰ λόγια τοῦ Δομέστικου ἔπεφταν σὰν πέτρες βαρειὰ καὶ πονοῦσαν. Ἡ ζωγραφιὰ τούτη ἡ γεμάτη σαρκασμὸ καὶ πίκρα ποὺ ὁ Λέων στήλωσε μπροστὰ στὰ μάτια τους νὰ τὴν καμαρώσουν, παράσταινε σκληρά, μὰ πιστὰ ὅλη τὴν κατάντια τῆς ἐποχῆς τους. Τὴ θαμποβλέπαν κι' αὐτοὶ ἀπὸ καιρὸ μέσα τους, μὰ ποτὲς δὲν κατάφεραν μὲ τόσα ζωηρὰ χρώματα νὰ τὴν ἀνεβάσουν στὴ συνείδησή τους.

— Μὴν πῇ κανεὶς πὼς δὲ φταίει... ἐξακολούθησε μὲ τὴν ἴδια ὁρμή...ὅλοι φταῖμε. Καὶ σεῖς ποὺ βρίσκεστε τραβηγμένοι στὰ χτήματά σας καὶ τὰ παλάτια κι' ἀκοῦτε ἀπὸ μακρυά, σὰν ἀπὸ ἄλλον κόσμο, τί γίνεται στὴ βασιλεύουσα καὶ μεῖς ποὺ βρισκόμαστε στὰ σκαλοπάτια τοῦ θρόνου μὲ σταυρωμένα χέρια. Ὅλοι ἔχουμε εὐθύνη κι' ὅλοι θὰ δώσουμε λόγο μπροστὰ στὸν κύριο καὶ Θεό μας. Ἡ ἀδιαφορία μάλιστα κατὰ τὴ γνώμη μου εἶναι χειρότερη ἀπὸ τὴ δειλία. Γιατὶ ὁ δειλὸς ἔχει τὴν ὄρεξη μὰ δὲν μπορεῖ, ὁ ἀδιάφορος ὅμως, ἴσως νὰ μπορῇ, μὰ δὲ θέλει. Κι' αὐτὸ εἶναι τὸ χειρότερο. Συχώρεσέ με Κύριε, μὰ θαρρῶ, ὄχι ἕνας - ἕνας, μὰ ὁλόκληρη ἡ γενιὰ ἔπρεπε νὰ παρουσιάζεται μπροστὰ στὸ τρομερὸ κριτήριό σου καὶ ὅλη μαζὶ ἢ νὰ σώζεται ἢ νὰ πέφτῃ στὴ γέενα τοῦ πυρός.

Τράβηξα τὸ σπαθί μου
κι' ἔκοβα τὰ καταραμένα κεφάλια.

Ἕνα μουρμουρητὸ ἀκούστηκε ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ ὡς τὴν ἄλλη τοῦ τραπεζιοῦ. Οἱ ἀρχόντοι κατέβασαν τὰ κεφάλια καὶ μιλοῦσαν συναμεταξύ τους χαμηλόφωνα. Τὸ δεῖπνο ποὺ ἄρχισε τόσο καλά, πῆρε ἀναπάντεχη στροφὴ καὶ πήγαινε νὰ τελειώσῃ ἄσκημα. Ὁ Πρωτοσπαθάρης μάλιστα ἔδειχνε πολὺ ἀνήσυχος. Ἤξερε τί ἀψὺς καὶ πεισματάρης ἦταν ὁ Λέων κι' ἅμα ἄναβε μιὰ φορὰ φούντωνε, σὰν τὴ φωτιά, καὶ λαμπάδιαζε καὶ δὲν μποροῦσες πιὰ νὰ πῇς ποῦ θὰ τελέψῃ τὸ κακὸ καὶ πότε. Ὅσο γιὰ τοὺς τρεῖς φίλους ἔπεφταν ἀπὸ ξάφνιασμα σὲ ξάφνιασμα. Τοῦτοι εἶχανε βέβαια κάποια ἰδέα ὕστερα μάλιστα ἀπὸ κεῖνα ποὺ ἄκουσε στὴν αὐλὴ τῆς κυρὰ Σταύραινας ὁ Γρηγόρης γιὰ «σημεῖα καὶ τέρατα» κι' ὕστερα ἀπὸ τὴ συνομιλία του μὲ τὸν Ἀθανάσιο ἀπάνω στὸ ζήτημα αὐτό, τώρα ὅμως ἦταν κάτι διαφορετικό. Ὄχι πιὰ ἀνόητες γυναικοῦλες, μὰ ὁ ἴδιος ὁ Δομέστικος, τὸ ἕνα χέρι τοῦ βασίλειου, βεβαίωνε καὶ ἐξαπολοῦσε τὴν εὐθύνη στὰ κεφάλια ὅλων χωρὶς νὰ ξεχωρίζῃ κανένα. Τὸ λαμπρὸ ὄραμα ποὺ, παρακινημένοι ἀπὸ τὴ ζωηρὴ καὶ ἁγνὴ φαντασία τους, εἶχαν πλάσει γιὰ τὴ δύναμη καὶ τὴ δόξα τῆς αὐτοκρατορίας, θάμπωσε μονομιᾶς ἀπὸ τὰ λόγια τοῦτα. Καὶ τὸ βλέμμα τους ποὺ ἦταν πάντα στηλωμένο στὸν Φωκᾶ θὰ φανέρωνε φαίνεται τόση θλίψη καὶ ἀπογοήτευση, ποὺ ἐκεῖνος, μιὰ στιγμὴ ποὺ τὸ ἀντίκρυσε, κατάλαβε πόσο ἦταν σκληρὸ καὶ ἄπρεπο νὰ βάζῃ χαλινάρι στὴν ὁρμὴ τῶν ἄγουρων μὲ τέτοιο τρόπο, μιὰ καὶ τοῦτοι εἶναι ἡ ἐλπίδα τῆς νέας γενιᾶς. Καὶ κεῖνο ποὺ ὁ Πρωτοσπαθάρης ἀποζητοῦσε ἔγινε μόνο του. Ὁ Λέων κρατήθηκε στὸν κατήφορο τῆς ὀργῆς του... κι' ἀφοῦ σώπασε μιὰ στιγμὴ πρόσθεσε μὲ μαλακὸ τρόπο:

— Ἐμεῖς γεράσαμε ἐν ἁμαρτίαις, ἂν μπορούσαμε τουλάχιστο νὰ κάμωμε παιδιὰ καλύτερά μας γιὰ νὰ παραδώσουμε στὰ χέρια τους τὴν προγονικὴ κληρονομιά... Αὐτὸ μοῦ ἦρθε στὸ νοῦ ἀκούοντας μὲ ποιὸ τρόπο ἀνάθρεψε τὸν ἄγουρο τοῦτο ὁ παλιός μου φίλος, ὁ γενναῖος Βικέντιος...

(Ἀκολουθεῖ)

ΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝ ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ ΤΗΣ ΓΗΣ;

Μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν οἱ ἐπιστήμονες παρεδέχοντο ὅτι τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Γῆς εὑρίσκεται ἐν διαπύρῳ καταστάσει καὶ τὰ διάφορα στοιχεῖα, λόγῳ τῆς ὑψηλῆς θερμοκρασίας ὑπὸ τὴν ὁποίαν διατελοῦν, εἶναι ὑγρὰ ἢ καὶ ἀέρια. Ἀπόδειξις ἦτο τὸ γεγονὸς ποὺ συχνὰ παρατηροῦμεν, τὸ φαινόμενον τῶν ἡφαιστείων, ὅπου διάπυροι μᾶζαι ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Γῆς ἐξερχόμεναι μετὰ πατάγου, διασπείρουν εἰς μεγάλην ἔκτασιν τὴν καταστροφὴν καὶ τὸν θάνατον. Ἐξ ἄλλου αἱ θερμαὶ πηγαὶ ποὺ ὑπάρχουν εἰς πλεῖστα μέρη τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης μᾶς ὑποδεικνύουν ὅτι κάτω ἀπὸ τὸν στερεὸν φλοιὸν τῆς Γῆς ὑπάρχουν θερμὰ στρώματα γηΐνης μάζης, τὰ ὁποῖα θερμαίνουν τὰς κοιλότητας τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ ποὺ εἶναι γεμᾶτες ἀπὸ διάφορα ὕδατα. Ἐκ τρίτου ὁ ἐμπειρικὸς νόμος ποὺ εὑρέθη, κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ θερμοκρασία τῆς Γῆς αὐξάνει κατὰ ἕνα βαθμὸν ἀνὰ 33 μέτρα βάθους, ὥστε εἰς τὰ ἐσώτερα στρώματα τῆς Γῆς ὅπου οἱ ἐργάται ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἀποκάλυψιν διαφόρων ὀρυκτῶν, νὰ μὴ ἠμποροῦν πολλάκις νὰ ὑποφέρουν τὴν ἐπικρατοῦσαν εἰς τὰ βάθη ἐκεῖνα θερμοκρασίαν, μᾶς ἐνισχύουν τὴν πεποίθησιν ὅτι τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Γῆς εὑρίσκεται ἐν διαπύρῳ καταστάσει καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ πυκνότης αὐτοῦ εἶναι μικροτέρα τῆς τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ αὐτῆς.

Καὶ αὐτὰ μὲν εἶναι γεγονότα τὰ ὁποῖα δὲν ἐπιδέχονται καμμίαν ἀμφισβήτησιν.

Παρὰ ταῦτα, τὰ τελευταῖα ἔτη παρουσιάσθησαν ἄλλα γεγονότα καὶ φαινόμενα ποὺ ἔβαλαν τοὺς εἰδικοὺς σὲ κάποια ἀμφιβολία. Ἰδοὺ μερικὰ ἐξ αὐτῶν:

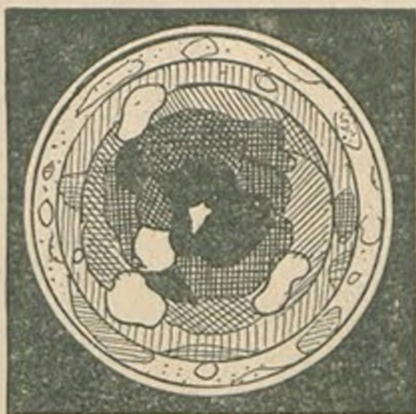
Ὡς γνωστόν, τὰ διάφορα ὀρυκτὰ δὲν ἔχουν τὴν αὐτὴν σκληρότητα. Ὁ σίδηρος π. χ. ἔχει ἄλλην σκληρότητα, ὁ χρυσὸς ἄλλην καὶ ὁ ἀδάμας ἔχει τὴν μεγαλυτέραν σκληρότητα, ἡ ὁποία εἰς τὴν σκληρομετρικὴν κλίμακα ἰσοῦται μὲ τὸν ἀριθμὸν 10.

Μὲ διαφόρους μεθόδους προσδιώρισαν τὴν μέσην πυκνότητα τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς καὶ εὗρον ὅτι εἶναι 2,5. Μὲ ἄλλας ἐπίσης μεθόδους εὑρῆκαν καὶ τὴν μέσην πυκνότητα τῆς ὅλης μάζης τῆς Γῆς καὶ εἶδαν ὅτι εἶναι περίπου 5,5. Ἐκ τῶν δύο τούτων ἀριθμῶν συνάγομεν ἀμέσως τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Γῆς, καὶ ἰδίᾳ μεγάλη περιοχὴ περὶ τὸ κέντρον αὐτῆς, πρέπει νὰ ἔχῃ πυκνότητα πολὺ μεγαλυτέραν τοῦ 5,5, ὥστε προστιθεμένη εἰς τὴν πυκνότητα τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς ποὺ εἶναι 2,5 νὰ μᾶς δίδῃ μέσον ὅρον 5,5.

Ὥστε, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, πρέπει εἰς τὸ κέντρον τῆς Γῆς νὰ εὑρίσκωνται τὰ πυκνότερα στοιχεῖα ἐξ ὧν αὕτη συνίσταται.

Ὑπάρχει ὅμως καὶ ἄλλος λόγος.

Ὅταν γίνεται σεισμός, ὁ σεισμογράφος ἀναγράφει αὐτόν, μεταδίδονται ὅμως αἱ κυμάνσεις καὶ εἰς γειτονικοὺς τόπους τῆς Γῆς, ὅπου γίνεται ἐπίσης αἰσθητὸς ὁ σεισμός. Ἕνα κῦμα κατέρχεται πρὸς τὸ κέντρον τῆς Γῆς καὶ φθάνει εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον τῆς ἐπιφανείας της, ὅπου ἀνακλώμενον ἐπανέρχεται, ἀσθενέστερον φυσικά, εἰς τὸ μέρος ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀνεχώρησε. Ὁ σεισμογράφος ἀναγράφει καὶ τὴν δευτερογενῆ αὐτὴν κύμανσιν. Γνωρίζομεν ἤδη τὸ διάστημα ποὺ διέτρεξε τὸ κῦμα τοῦτο καὶ τὸν χρόνον ποὺ ἐχρειάσθη πρὸς τοῦτο. Εὐκόλως πλέον δυνάμεθα νὰ ὑπολογίσωμεν καὶ τὴν πυκνότητα τοῦ μέσου διὰ τοῦ ὁποίου διῆλθε τὸ κῦμα. Διότι ἡ ταχύτης μεταδόσεως τοῦ σεισμοῦ ἐξαρτᾶται καὶ ἀπὸ τὸ μέσον διὰ τοῦ ὁποίου διέρχεται. Ὅσον πυκνοτέρα εἶναι ἡ ὕλη, δι' ἧς διέρχεται τὸ κῦμα, τόσον ἡ ταχύτης μεταδόσεως αὐξάνει. Καὶ ἀπὸ τοὺς σχετικοὺς ὑπολογισμοὺς προκύπτει ὅτι τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Γῆς, εἰς μεγάλην κλίμακα, πρέπει νὰ ἔχῃ μεγάλην πυκνότητα.

Τὸ συμπέρασμα εἶναι ὅτι δὲν γνωρίζομεν ἐπακριβῶς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Γῆς, ἐφ' ὅσον δὲν ἔχουν γίνει κατ' εὐθεῖαν παρατηρήσεις. Πάντως αἱ δύο ἀνωτέρω ἐκτεθεῖσαι θεωρίαι συμβιβάζονται σήμερον, ἂν δεχθῶμεν ὅτι τὸ κέντρον τῆς Γῆς εὑρίσκεται εἰς στερεὰν κατάστασιν καὶ ὅτι μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ φλοιοῦ αὐτῆς ὑπάρχουν μεγάλαι κοιλότητες ἐν διαπύρῳ καταστάσει, αὗται δὲ προκαλοῦν τὰ φαινόμενα τῶν ἡφαιστείων, τῶν θερμῶν πηγῶν καὶ τῆς αὐξήσεως τῆς θερμοκρασίας μετὰ τοῦ βάθους.

ΣΕΙΡΙΟΣ

Η ΣΤΗΛΗ του Ιατρού

Β΄.

Αἱ ἐπιπλοκαὶ τῆς γρίππης καὶ ἡ θεραπεία της.

Στὸ προηγούμενον ἄρθρον μας μιλήσαμε γιὰ τὸ τρόπο τῆς μεταδόσεως τῆς γρίππης, γιὰ τὴ διαφορὰ ποὺ ὑπάρχει μεταξὺ τῆς κυρίας γρίππης καὶ τῶν ἐπιπλοκῶν της καὶ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ προφυλαχθοῦμε ἀπ' αὐτή. Σήμερον θὰ μιλήσωμε γιὰ τὰς ἐπιπλοκὰς τῆς γρίππης ἢ ὅπως λέγονται καλλίτερον κλινικαὶ μορφαὶ καὶ γιὰ τὴ θεραπεία αὐτῆς.

Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ θὰ ἔλθωμε σὲ ἐπαφὴ μὲ γριππιῶντα μέχρι νὰ ἀρχίσουν τὰ πρῶτα συμπτώματα τῆς γρίππης περνοῦν 1 - 3 ἡμέρας. Ὁ χρόνος αὐτὸς ὀνομάζεται καὶ χρόνος ἐπωάσεως τοῦ μικροβίου εἰς τὸν ὀργανισμόν μας. Μετὰ τὰ πρῶτα ἐλαφρὰ συμπτώματα, ἀδιαθεσία γενική, πόνοι διάχυτοι κτλ. ἐμφανίζεται πυρετὸς ἀπὸ 38 μέχρι 40,5, ἀναλόγως τῆς ἐντάσεως τῆς νόσου. Διαρκεῖ 1 - 4 ἡμέρας καὶ κατόπιν ὑποχωρεῖ βαθμιαίως ἢ ἀποτόμως, χωρὶς νὰ δημιουργήσῃ οὐδεμίαν ἄλλην ἐπιπλοκὴν ποὺ νὰ φανερώνῃ καλλίτερον τὴν ὕπαρξιν γρίππης. Συνηθέστερον ὅμως μετὰ τὰ πρῶτα συμπτώματα ἐπακολουθοῦν ἡ ἐπιπλοκές, δηλ. ἡ ἐγκατάστασις τοῦ μικροβίου εἰς διάφορα ὄργανα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα παίρνει καὶ τὸ ὄνομα ἡ μορφὴ τῆς γρίππης. Ἡ πιὸ συχνὴ καὶ ἐλαφρὰ ἐπιπλοκὴ εἶναι ἡ καταρροϊκὴ γρίππη δηλ. τὸ συνάχι, ἡ λαρυγγίτις, τραχειιτις, ἡ ἀμυγδαλίτις καὶ ἡ βρογχῖτις. Διαρκεῖ ἀπὸ 1 - 5 ἡμέρες καὶ κατόπιν ὑποχωρεῖ, ἐὰν δὲν προκαλέσῃ καμμίαν ἄλλην ἱστορίαν καὶ ἰδίως σὲ μικρὰ παιδιά. Ἡ πεῖρα μᾶς ἐδίδαξε ὅτι πολλὲς φορὲς μιὰ ἐλαφρὰ γριππούλα κακῶς θεραπευθεῖσα, ἐγένετο αἰτία ἐπικινδύνων ἐπιπλοκῶν (ὠτῖτις, ἀδενῖτις κλπ.). Δευτέρα ἐπιπλοκὴ καὶ ἀρκετὰ ἀτυχῶς συχνή, ἰδίως στὰ παιδιά, εἶναι ἡ πνευμονικὴ γρίππη. Αὐτὴ ἔχει δύο μορφάς, τὴν γριππώδη πνευμονίαν ποὺ διαρκεῖ 8 - 10 ἡμέρας μὲ ἔκβασιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καλὴν καὶ τὴν βρογχοπνευμονίαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀριθμοῦνται οἱ περισσότεροι θάνατοι ἐκ γρίππης καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν προῆλθον τὰ ἑκατομμύρια θύματα κατὰ τὴν ἐπιδημίαν τοῦ 1918. Ἡ μορφὴ αὐτὴ τῆς γρίππης διαρκεῖ 15 - 20 ἡμέρες μὲ ἀλλεπαλλήλους φάσεις, πότε βελτιώσεως καὶ πότε ἐπιδεινώσεως τῆς καταστάσεως καὶ ἄλλοτε ἐμφανίσεως τῶν πλέον ἐπικινδύνων ἐπιπλοκῶν (πυώδης πλευρῖτις κλπ.).

Τρίτη μορφὴ γρίππης εἶναι ἡ νευρική, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκτὸς τοῦ πυρετοῦ ἐμφανίζονται ἐκδηλώσεις νευρικαὶ καὶ σπανιώτερα μηνιγγιτικαί. Ἡ νευρικὴ γρίππη εἶναι ἡ περισσότερον ἐνοχλητικὴ ἐξ αἰτίας τῶν ἐντόνων κεφαλαλγιῶν, νευραλγιῶν καὶ νευριτίδων. Πολλὲς φορὲς οἱ πόνοι εἶναι τόσον δυνατοὶ στὰ ἄκρα, στὶς ἀρθρώσεις καὶ ἰδίως στὴ μέση, ὥστε χαρακτηρίζονται καμμιὰ φορὰ ὡς ρευματισμοί. Ἡ γριππώδης μηνιγγῖτις εἶναι εὐτυχῶς σπανία. Ἄλλη τέλος μορφὴ τῆς γρίππης εἶναι ἡ κοιλιακὴ μορφὴ καὶ ἡ ὁποία εἶναι σπανιωτέρα εἰς τοὺς μεγάλους καὶ συχνοτέρα στὰ παιδιὰ ἀπὸ τὴ μεγάλη εὐπάθεια ποὺ ἔχουν στὸν ἐντερικὸ σωλῆνα. Χαρακτηριστικὸν τῆς κοιλιακῆς γρίππης στὰ παιδιὰ εἶναι ἡ ἐμφάνισις μαζὶ μὲ τὸν πυρετόν, ἐμέτων, πόνων κοιλιακῶν καὶ διαρροίας, ἡ ὁποία φθάνει στὰ πιὸ μικρὰ παιδιὰ μέχρι πραγματικῆς ἐντεροκολίτιδος. Σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσι γίνονται τὰ πιὸ ἐπικίνδυνα λάθη ἀπὸ τὸ φόβο τῆς διαρροίας. Ἀρχίζουν τὴν καταστρεπτικὴ δίαιτα μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἐξάντλησιν τοῦ παιδιοῦ καὶ τὴν παράτασιν τόσο τῆς γρίππης, ὅσο καὶ τῆς διαρροίας, ἡ ὁποία γιὰ νὰ γιατρευτῇ θέλει τὴν κανονικὴ τροφή του καὶ τὴν τόνωσιν τοῦ παιδιοῦ, ὥστε νὰ περάσῃ ἡ γρίππη ποὺ ἔκανε τὴ διάρροια καὶ ἔτσι νὰ γιατρευτῇ κι' αὐτή. Ἄλλοτε πάλιν ἡ κοιλιακὴ γρίππη μοιάζει, ὅπως καὶ ἄλλοτε ἔχομε γράψει, μὲ τύφο, ἢ παρανοεῖται τελείως καὶ ὀνομάζεται γαστρικὸς πυρετὸς ἢ γαστρικά, (βλέπε «Νεολαία» τεύχ. 45, 46, 47) μὲ ἀποτέλεσμα τὴν κατατυράννησιν τοῦ ἀρρώστου μὲ ἐπικίνδυνον δίαιταν καὶ ἄσκοπα φάρμακα.

Τέλος ἡ γρίππη δὲν ἀφήνει κανένα ὄργανον ποὺ νὰ μὴ τὸ θίξῃ τόσον κατὰ τὴν ὀξεῖαν τῆς φάσιν, ὅσον καὶ κατὰ τὴν ἀνάρρωσιν.

Διὰ τὴν θεραπείαν της δὲν δύναμαι ἐνταῦθα νὰ εἰσέλθω εἰς λεπτομερείας, περιορίζομαι μόνον νὰ τονίσω ὅτι τὰ κυριώτερα φάρμακα τῆς γρίππης εἶναι ἡ συνέχισις τῆς κανονικῆς τροφῆς τοῦ ἀρρώστου πρὸς ἐνίσχυσιν αὐτοῦ, ὁ περιορισμὸς τῆς πολυφαρμακίας καὶ τέλος ἡ ἀποφυγὴ τῶν γνωστῶν γιατροσοφιῶν τῆς γειτόνισσας ἢ τῶν διαφόρων... παθῶν τοῦ φιλικοῦ περιβάλλοντος. Ἡ ἔγκαιρος ἐπέμβασις τοῦ γιατροῦ καὶ ὁ κανονισμὸς μιᾶς ἁπλῆς καὶ συστηματικῆς θεραπείας ἔχει πάντοτε τὰ ὡραιότερα ἀποτελέσματα κατὰ τῆς γρίππης.

Γ. Μπαμπούρης
Παιδίατρος

ΣΟΛΩΝ
Ο ΣΟΦΟΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΣ

Ἀρχαῖον Ἀθηναϊκὸν νόμισμα εἰκονίζον τὸν Σόλωνα.

Ἕνας ὀλιγάριθμος ὅμιλος ἀνθρώπων, μὲ λευκὲς χλαμύδες, διέσχισε βιαστικὰ τὴν ἀκτὴ τῆς Μουνυχίας καὶ σταμάτησε ἀντικρὺ στὴ μεγάλη τριήρη, ποὺ λικνιζόταν ἤρεμα στὰ γαλανὰ νερά, πάνοπλη γιὰ μεγάλο ταξίδι. Ἕνας μεσόκοπος ἄνδρας, σφικτοδεμένος, ἀποσπάσθηκε ἀπὸ τὸν ὅμιλο, ὕψωσε τὸ χέρι σὲ τελευταῖο ἀποχαιρετισμὸ πρὸς τοὺς συντρόφους του, κι' ἐνῷ ἐκεῖνοι ψιθύριζαν δακρυσμένα «Χαῖρε Σόλων», αὐτὸς μὲ καθαρὸ βῆμα προχώρησε κι' ἀνέβηκε στὸ πλοῖο.

Τὰ σχοινιὰ τοῦ καραβιοῦ λυθῆκαν καὶ τὰ κουπιὰ χτύπησαν ρυθμικὰ τὰ καταγάλανα νερά. Γοργόφτερο τὸ πλοῖο ξεκινοῦσε γιὰ τὸ ἄγνωστο. Ἡ αὔρα, Σειρῆνα ἀσύλληπτη, χαϊδεύοντας ἁπαλὰ τὰ τεντωμένα στὰ ψηλὰ κατάρτια κατάλευκα πανιά, σιγανοτραγουδοῦσε τὸν χιλιοειπωμένο σκοπὸ τοῦ ξενητεμοῦ.

Ὁ νηόφερτος, ποὺ οἱ σύντροφοί του ἀποκάλεσαν Σόλωνα, στήλωσε τὸ αὐστηρό του βλέμμα κατὰ τὴ στεριά. Μπροστά του ἁπλωνόταν ἡ μεγαλόπρεπη εἰκόνα τῆς Ἀττικῆς ὑπογραμμισμένη ἀπὸ τὸ γαλάζιο πέλαγος, ποὺ τὴ συνέχειά του διέκοπτε κάτω ἐκεῖ ὁ μυστηριώδης ὁρίζοντας.

Ἀπὸ τὸν πάμφωτο λόφο τῆς Ἀκροπόλεως, ὅμοιο μὲ φωτοστέφανο, ἐξακοντιζόταν στὸ ἄπειρο ἀντικατοπτριζόμενες στὰ μάρμαρα τῶν ναῶν της οἱ παιγνιδιάρικες ἀκτῖνες τοῦ ἥλιου, λὲς κι' ὁ βράχος τῆς Ἀθηνᾶς ζητοῦσε νὰ διαμφισβητήσῃ τοῦ Φοίβου τὴ δόξα.

Βαθειὲς ρυτίδες αὐλάκωναν τὸ εὐρὺ μέτωπο τοῦ ἀνθρώπου ποὺ ἔφευγε στὸ μακρινὸ ταξίδι. Ρυτίδες ποὺ πρόδιδαν πὼς ἡ σκέψι του ἦταν σκλαβωμένη στὶς σκληρὲς ἁρπάγες μεγάλων συλλογισμῶν. Μὴν τάχα δὲν ἦταν ὁ ἄνθρωπος, ποὺ ὅταν ρωτήθηκε γιὰ κάτι, ἀπάντησε τό: «Γηράσκω ἀεὶ διδασκόμενος»; Κάτι θὰ τοῦ δίδασκε ὁ ξαφνικὸς καὶ θεληματικὸς ἐκπατρισμός του.

Ὡς τόσο ἡ συλλογή του δὲν κράτησε πολύ. Τὰ ἀδρὰ κι' ἀντρίκια χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του συσπάσθηκαν κι' ἕνα χαμόγελο ἀνείπωτης ἱκανοποίησης φάνηκε στὰ χείλη του. Τὰ μεγάλα γαλανὰ μάτια του φωτίστηκαν, λὲς κι' ἀντίκρυζαν κάποιο μεγαλόπρεπο κι' ἀπόκοσμο δράμα. Ἕνα δράμα ἀπὸ κεῖνα ποὺ εἶναι προωρισμένα μόνο γιὰ τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς ἐκλεκτούς.

Ὁ Σόλων, ὁ μεγάλος σοφὸς καὶ νομοθέτης, ὁ δυνατὸς ἄρχοντας καὶ μεταρρυθμιστής, αὐτοεξωριζόταν, ἔπειτα ἀπὸ τεσσάρων χρόνων κοπιαστικὴ δουλειὰ γιὰ τὴν πατρίδα του, μακριὰ ἀπὸ τὴ χώρα ποὺ τόσο ἀγάπησε. Δὲν αἰσθανόταν καμμιὰ πικρία γιὰ τὴν ἀναχώρησί του αὐτή. Μποροῦσε ἄλλωστε, ἂν ἤθελε, νὰ μείνῃ στὴν Ἀθήνα, νὰ ἐξακολουθῇ νὰ κυβερνᾷ τὸν τόπο του, καὶ νὰ χαίρεται τ' ἀγαθὰ τῆς δύναμης ποὺ δίνει ἡ ἀρχή. Ὅμως ὁ Σόλων δὲν ἦταν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἐπιθυμοῦν τὴ δόξα. Ὅ,τι ἔκαμε, δὲν τὸ ἔκαμε γιὰ νὰ μαζέψῃ γύρω του ἐφήμερες δάφνες. Δὲν πῆρε τὴν ἀρχὴ γιὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ προσωπικὲς φιλοδοξίες. Ἂν δέχθηκε νὰ κυβερνήσῃ, τὸ ἔπραξε μονάχα γιὰ ν' ἀνοίξῃ τὸ δρόμο στὰ μεγάλα πεπρωμένα τῆς φυλῆς του. Γιὰ νὰ φέρῃ μιὰ τάξι στὴν ἀναρχουμένη πατρίδα του. Καὶ τώρα πού, ὕστερα ἀπὸ τέσσερα χρόνια, θεμέλιωσε καλὰ τὸ ἔργο του, ἔφευγε μακριὰ γιὰ νὰ ἀφήσῃ σ' ἄλλους ἐλεύθερο τὴ λεωφόρο ποὺ αὐτὸς χάραξε.

* * *

Ὁ Σόλων γεννήθηκε στὸ νησὶ τῆς Σαλαμῖνος στὰ 640 π. Χ. Καταγόταν ἀπὸ παληὰ ἀρχοντικὴ οἰκογένεια. Ὁ

Ἀρχαία προτομὴ τοῦ Σόλωνος.

πατέρας του Ἐξηστεκίδης ἦταν ἀπόγονος τῆς γενεᾶς τῶν Κοδριδῶν κι' ἡ μητέρα του ἦταν πρωτεξαδέλφη τοῦ Πεισιστράτου. Φτωχός, ἀναγκάστηκε, πολὺ νέος, νὰ καταπιαστῇ μὲ τὸ ἐμπόριο γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ ζήσῃ. Ἔτσι ταξίδεψε σὲ μακρινὲς χῶρες. Πνεῦμα ὅμως ἀνήσυχο κι' ἐρευνητικό, διψῶντας ἀπὸ μάθησι καὶ σοφία, ὁ Σόλων, δὲν περιωριζόταν μόνο στὶς ἐμπορικὲς συναλλαγές, στὶς χῶρες ποὺ ἐπισκεπτόταν. Μελετοῦσε τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τῶν λαῶν μὲ τοὺς ὁποίους ἐρχόταν σ' ἐπαφὴ κι' ἐρευνοῦσε προσεχτικὰ τὰ πολιτικο - κοινωνικο - οἰκονομικά τους συστήματα.

Ὅταν, στὸ τέλος τριάντα χρόνων, ἐπέστρεψε κι' ἐγκατεστάθηκε μόνιμα στὴν Ἀθήνα δὲν ἦταν μόνο πλούσιος σὲ χρήματα, ἀλλὰ καὶ σὲ γνώσεις. Βαθὺς μελετητὴς εἶχε βαθειὰ γνῶσι τῆς φιλοσοφίας τῆς ἐποχῆς του, κι' ἤξερε νὰ κρίνῃ ὀρθὰ ἀνθρώπους καὶ πράγματα.

Ἡ Ἀθήνα βρισκόταν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη σὲ πολὺ κακὴ κατάστασι. Ἐξωτερικά, σὰν ἀνεξάρτητη πόλις, εἶχε χάσει κάθε γόητρο καὶ ἰσχύ. Οἱ Μεγαρεῖς εἶχαν γίνει κύριοι τῆς Σαλαμῖνος, ποὺ δέσποζε τῆς Ἐλευσῖνος καὶ τοῦ Πειραιῶς, τῶν κυριωτέρων λιμανιῶν τῆς Ἀττικῆς. Οἱ εὐγενεῖς κατεῖχαν ἀποκλειστικὰ τὴν ἀρχὴ καὶ μὲ τὰ ἀπεριόριστα προνόμια τους πίεζαν τυραννικὰ τὸ λαό. Οἱ φόροι ἦσαν ἀβάστακτοι γιὰ τὶς μικροαστικὲς καὶ μικροαγροτικὲς τάξεις. Ἀγρόται καὶ ἀστοὶ ἀναγκαζόταν νὰ δανεισθοῦν γιὰ νὰ πληρώσουν τοὺς φόρους, πληρώνοντας τόκο ἐξωφρενικὸ στοὺς πλουσίους, ποὺ τοὺς ἐξεμεταλλεύοντο. Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς μὴ μπορῶντας νὰ ἐξοφλήσουν τὰ χρέη τους, ἔχαναν, σύμφωνα μὲ τὸ νόμο, τὰ δικαιώματα τοῦ ἐλευθέρου πολίτου, γινόντουσαν δοῦλοι τῶν πιστωτῶν τους, καὶ δὲν ἦσαν λίγοι ἀπ' αὐτοὺς ἐκεῖνοι ποὺ εἶχαν πουληθῆ σὰν κτήνη στὶς ξένες ἀγορὲς τῶν δούλων. Ἡ δημαγωγία, ἄλλη πληγὴ αὐτὴ τοῦ Φαραώ, ἐκμεταλλευόταν τὴν ἀθλία αὐτὴ κατάστασι κι' οἱ ἔριδες, ποὺ χώριζαν τὸ λαὸ καὶ τοὺς εὐγενεῖς κι' ἀκόμα τὶς τάξεις τῶν εὐγενῶν, ἦσαν τόσο πλατειές, ὥστε ἡ πόλις τῆς Ἀθηνᾶς βρισκόταν σὲ πραγματικὴ ἀναρχικὴ κατάστασι. Ἡ ἐπανάστασι ἦταν ἕτοιμη νὰ ἐκραγῇ. Κι' ὡσὰν νὰ μὴν ἀρκοῦσαν ὅλ' αὐτά, οἱ Ἀλκμεωνίδαι δὲν ἐννοοῦσαν νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν πόλιν καὶ τὴν τυραννίδα καὶ ν' ἀπαλλάξουν τὴν Ἀθήνα ἀπὸ τὸ Κυλώνειον ἄγος.

Στὴ δύσκολη αὐτὴ ἀκριβῶς ἐποχὴ ἔκαμε στὸ Ἄστυ τῆς Παλλάδος τὴν ἐμφάνισί του ὁ Σόλων καὶ μὲ τὸ βαθὺ φιλοσοφικὸ καὶ πολιτικό του πνεῦμα, ἀντελήφθηκε ἀμέσως πὼς μόνο ἂν ἀνακουφιζόταν οἰκονομικὰ ὁ λαὸς καὶ ἐπερχόταν προσέγγισι μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν εὐγενῶν, θὰ ἦταν δυνατὸν ἡ πόλις νὰ βρῇ τὸ δρόμο της πρὸς τὰ μεγάλα της πεπρωμένα.

Χωρὶς δισταγμὸ καταπιάστηκε ἀμέσως μὲ τὴν πολιτική, παρακινούμενος κι' ἀπὸ τοὺς φίλους του, μὲ μόνη φιλοδοξία νὰ ἐξυπηρετήσῃ τοὺς συμπολίτες τους. Οἱ ἄρχοντες ἔπειτα ἀπὸ τὶς ἐπανειλημμένες συμφορὲς ποὺ εἶχε ὑποστῆ ἡ πόλις, κατὰ τὶς ἄτυχες προσπάθειές των ν' ἀνακαταλάβουν τὴν Σαλαμῖνα, εἶχαν ἀπαγορεύσει κάθε πρότασι ἐκδιώξεως τῶν Μεγαρέων ἀπὸ τὸ νησί. Ὁ Σόλων δὲν χάνει καιρό. Προσποιεῖται τὸν τρελλό. Βάζει στὸ κεφάλι του, κάποια μέρα, τὸ σκουφάκι τῶν ἀσθενῶν τοῦ φρενοκομείου, καὶ παρουσιάζεται ἔξαλλος στὴν Ἀγορά, ψάλλοντας τὴν Ἐλεγεία του «Σαλαμίς». Οἱ νέοι ἐνθουσιάζονται ἀπὸ τὸ προτρεπτικὸ ποίημα τοῦ Σοφοῦ. Τίθεται ἐπὶ κεφαλῆς των, ἐξαναγκάζει τοὺς ἄρχοντας νὰ τὸν βοηθήσουν, ἐπιτίθεται κατὰ τῶν Μεγαρέων καὶ

Ὁ Μητροπολίτης Δημητριάδος εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς ἐντατικῆς καλλιεργείας εἰς Βόλον.

Τὸ Ἐπιτελεῖον τοῦ 6ου Ὑποτομέως Ἀθηνῶν.

1) Ένα στιγμιότυπον άπό τό κοψημ
νων Πρωτευούσης. 2) Όμάς βαθμοφόρ
3) Μερικά άπό τά ένδυθέντα (100) ά
ληνίδων. 4) Σκαπανείς τής Δ 135ης Φά
μησιν τής Ε.Ο.Ν. Άρρένων Χίου διά τ
Ε.Ο.Ν. καί βαθμοφόροι τής Κεντρ. Δι
πρός τον Άρχηγόν. 7) Παρέλασις τμ
ήμέραν τής όνομαστικής έορτής τού Άρ
Έπόπτου Θράκης κατά τήν άπαρχήν τ

ο τῆς πηττας εἰς τὴν Περιφ. Διοικ. Ἀρρι-
ων τῆς Ὑποδιοικήσεως Ε.Ο.Ν. Ἄνδρου.
ορα παιδάκια ὑπὸ τοῦ Λυκείου τῶν Ἐλ-
λαγγος Θεσσαλονίκης. 5) Ἀπὸ τὴν ἐξόρ-
ὴν ἀναδάσωσιν. 6) Ὁ Ἐπιτελάρχης τῆς
οικήσεως, μετὰ τὴν ὑποβολὴν τῶν εὐχῶν
ημάτων Ε.Ο.Ν. Πρωτευούσης κατὰ τὴν
ρχηγοῦ. 8) Ἀπὸ τὴν περιοδείαν τοῦ Γεν
ς μάχης τῆς αὐταρκείας.

Καλλιέργεια τοῦ σχολικοῦ κήπου ὑπὸ τῶν Σκαπανέων εἰς Σαββάλια Ἠλείας.

Ἀπὸ τὴν ἑορτὴν τῆς ἐντατικῆς καλλιεργείας εἰς Σέρρας.

ΟΙ ΔΥΟ ΠΟΝΤΙΚΟΙ

Δυὸ ποντικοὶ ταξιδέψανε καὶ φτάσανε σὲ μιὰ πολιτεία. Λοιπὸν ὁ ἕνας εἶδε ἕνα πλουσιόσπιτο, καὶ λέει: Ἐγὼ θὰ μείνω ἐδῶ. Ὁ ἄλλος εἶπε: Ἐγὼ θὰ πάω στὸ βουνό, νὰ βρῶ μιὰ βελανιδιά, νὰ τρώω τὰ βελανίδια, νὰ πίνω καὶ τὸ νερό μου, καὶ νἄχω τὴν ἡσυχία μου· καὶ τοῦ ἔδειξε τὸ μέρος ποὺ ἤτανε ἡ βελανιδιά, ἂν θέλῃ καμμιὰ φορὰ νὰ πάῃ νὰ τὸν βρῇ. Ἐκάθισε δυὸ χρόνια στὸ σπίτι αὐτὸς καὶ πάχυνε. Μιὰ μέρα λέει: Δὲν πάω νὰ βρῶ τὸν φίλο μου νὰ δῶ τί κάνει; Κίνησε λοιπὸν καὶ πῆγε νὰ τὸν βρῇ.

—Ὥρα καλή, ἀδερφέ. Πῶς τὰ περνᾶς μὲ τὰ βελανίδια;

—Καλά.

—Ἐγὼ τρώω βούτυρα, λάδια, μέλια, καὶ πάχυνα· ἐσὺ ἀχάμνηνες. Ἔλα ἐκεῖ πέρα ποὺ εἶμαι κι' ἐγώ, νὰ τρῶς καλά, καὶ νὰ πίνῃς καλά.

Καὶ κεῖνος τὸν ρώτησε· μήπως ἔχει γάτα τὸ σπίτι;

—Δὲν ἔχει, μόνο ἔλα νὰ πᾶμε.

Ἐπήγανε λοιπὸν στὸ σπίτι, ἀνεβήκανε ἀπάνω στὰ κεραμίδια, καὶ καθίσανε στὴν τρύπα τῆς καμινάδας. Ἐκεῖ, κάτω στὸ τζάκι, ἔτυχε νὰ κάθεται ἡ γάτα.

Τρομαγμένος ὁ δεύτερος τότε τοῦ λέει:

—Νὰ ποὺ ἔχει λοιπὸν γάτα, κι' ἐσὺ μοῦ εἶπες πὼς δὲν ἔχει.

—Ἀμ' εἶναι στραβή, δὲ βλέπει, τοῦ ἀπαντᾷ ὁ πρῶτος.

—Γιὰ πέσε κάτω νὰ δοῦμε εἶναι στραβή;

—Στάσου νὰ πέσω.

Πέφτει λοιπόν· ἡ γάτα ἐκοιμώτανε ἀπάνω στὴ στάχτη· μπῆκε στάχτη στὰ μάτια της καὶ δὲν ἐπρόφτασε νὰ τὸν πιάσῃ. Ἀνέβηκε κατόπιν στὰ κεραμίδια καὶ τοῦ λέει:

—Νά, δὲ σοῦ εἶπα ἐγὼ πὼς εἶναι στραβή;

Ὁ σύντροφος ὅμως τοῦ ξαναλέει:

—Γιὰ ξαναπέσε, νὰ δοῦμε ἂν θὰ σὲ πιάσῃ.

Πέφτει πίσω. Ἡ γάτα ἦταν ἑτοιμη,

καθὼς ἔπεσε, τὸν ἅρπαξε καὶ βγῆκαν τ' ἄντερά του.

Ἔ, λέει ὁ ἄλλος· κάλιο βελάνια καὶ μέσα τ' ἄντερα, παρὰ βούτυρα, λάδια καὶ μέλια, καὶ ὄξω τ' ἄντερα.

Κάλιο πουλάκι στὸ κλαρὶ
παρὰ πουλάκι στὸ κλουβί.

* * *

Η ΑΛΕΠΟΥ ΚΙ' Ο ΚΑΒΟΥΡΑΣ

Μιὰ ἀλεποῦ κι' ἕνας κάβουρας συμφωνήσανε μιὰ φορὰ νὰ σπείρουν σιτάρια, καὶ τὰ σπείρανε.

Ὅταν ἦρθε τὸ θέρος, πήγανε νὰ τὰ θερίσουν· καὶ μόλις ἀρχίσανε νὰ τὰ θερίζουν, τοῦ λέει ἡ ἀλεποῦ:

—Θέρισε ἐσύ, κι' ἐγὼ νὰ πάω νὰ βαστάξω τὸ βράχο, ποὺ εἶναι ἀντίκρυ μας, μὴν πάει καὶ πέσῃ καὶ σὲ πλακώσῃ· κι' εὐθὺς ἐκίνησε καὶ πῆγε στὸ βράχο.

Ὁ κάβουρας μὲ ἀδιαφορία ἄκουσε ὅ,τι τοῦ εἶπε ἡ ἀλεποῦ· καὶ θέριζε ὥσπου τὰ τέλειωσε. Τότε πῆγε καὶ ἡ ἀλεποῦ, καὶ μαζὶ τ' ἀλωνίσανε, καὶ σκεπτόντουσαν πῶς νὰ τὰ μοιράσουνε. Ἐκεῖ ποὺ σκεπτόντουσαν, εἶπε ἡ ἀλεποῦ:

—Ποῦ νὰ καθίσουμε νὰ τὸ μοιράσουμε· τὸ μοιράζουμε ἀμέτρητο.

—Καὶ πῶς νὰ γίνῃ; εἶπε ὁ κάβουρας.

—Πάρε σὺ τ' ἄχυρο κι' ἐγὼ τὸ σιτάρι. Ἢ παίρνω ἐγὼ τὸ σιτάρι κι' ἐσὺ τ' ἄχυρο, εἶπε ἡ ἀλεποῦ.

—Ὄχι ἔτσι, εἶπ' ὁ κάβουρας.

—Πῶς λοιπόν; λέει ἡ ἀλεποῦ.

—Νὰ τραβηχθοῦμε πέρ' ἀπὸ τ' ἀλῶνι κι' ὅποιος ἔρθῃ πρῶτος στὸ σωρό, ἐκεῖνος νὰ πάρῃ τὸ σιτάρι.

—Ἄ, εἶπε ἡ ἀλεποῦ, καὶ τοῦ Θεοῦ ἀρέσει τοῦτο.

Ἔτσι λοιπὸν τραβηχτήκανε πέρ' ἀπὸ τ' ἀλῶνι. Ἅμα φτάσανε σ' ἕνα διάστημα, λέει ἡ ἀλεποῦ:

—Ἴσια νὰ σταθοῦμε, νὰ μὴν εἰπῇς πὼς εἶμαι μπροστὰ ἐγώ.

—Ἄ ὄχι, εἶπε ὁ κάβουρας· στάσου πιὸ μπροστὰ ἐσύ· δὲ μὲ μέλει· κι' ὅταν σοῦ πῶ τράβα, τραβᾶς.

—Καλὰ λοιπόν, εἶπε ἡ ἀλεποῦ.

—Τότε, λέει ὁ κάβουρας, τράβα.

Καθὼς ἔκανε νὰ κινήσῃ, ὁ κάβουρας ἐκόλλησε στὴν οὐρά της, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ καὶ τραβάγανε. Ἅμα φτάσανε ἐκεῖ ποὺ ἤτανε ὁ σωρὸς τοῦ σιταριοῦ, γύρισε ἡ ἀλεποῦ νὰ δῇ ἂν ἔρχεται κι' ὁ κάβουρας. Καθὼς ἐγύρισε ἐκεῖνος πάτησε ἀπάνω στὸ σωρό, κι' ἀρχίνησε πρῶτος Κυττάζει ἡ ἀλεποῦ, τὸν βλέπει καὶ τοῦ λέει:

—Ἦρθες;

—Ἄ, εἶπε ὁ κάβουρας, ἐγὼ ἄρχισα νὰ μετράω κιόλας.

Ἔτσι ἐκέρδισε ὁ κάβουρας τὴν κυ-

ρὰ Μαριὰ τὴν ἀλεποῦ μ' ὅλες τὶς πονηριές της.

(Τ. Δρ.)

τοὺς ἐκδιώκει ἀπὸ τὴν ἰδιαίτερή των Πατρίδα. Ἀμέσως κατόπιν, ἐπιστρέφοντας στὴν Ἀθήνα, πείθει μὲ τὴν εὐγλωττία του καὶ τ' ἀκαταμάχητα σοφά του ἐπιχειρήματα τοὺς Ἀλκμεωνίδας νὰ παραδοθοῦν σὲ δίκην τοῦ λαοῦ καὶ νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν πόλιν. Ἡ ἰσχυρά του προσωπικότης ἐπιβάλλεται ἔπειτα ἀπὸ τὰ κατορθώματά του αὐτὰ στὸ λαό, καὶ τ' ἀλληλομισούμενα κόμματα συμφωνοῦν καὶ τὸν ἐκλέγουν ἄρχοντα τὸ 594. Ἀμέσως πείθει τοὺς Ἀθηναίους νὰ λάβουν μέρος στὸν ἱερὸ πόλεμο ὑπὲρ τῆς πόλεως τῶν Δελφῶν καὶ ἀρχίζει τὸ ἐπίπονο ἔργο τῆς κοινωνικῆς καὶ νομοθετικῆς μεταρρυθμίσεως. Μὴν ἀκούοντας τοὺς φίλους του, ποὺ τοῦ συνιστοῦν πλήρη ἀνατροπὴ τοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶτος, ἀναλαμβάνει, μὲ τὴ βαθειὰ πολιτική του διαίσθησι, τὴν ἤρεμη κοινωνικὴ μεταρρύθμισι, ποὺ θ' ἀνοίξῃ τὴ λεωφόρο στὴ στενὴ συνεργασία τῶν ἀλληλομισουμένων φατριῶν. Χωρίζει ἀμέσως τὸ λαὸ σὲ τέσσερις τάξεις, τοὺς πεντακοσιομεδίμνους, τοὺς ἱππεῖς, τοὺς ζευγίτας καὶ τοὺς θῆτας, καὶ μεταφέρει τὸ φορολογικὸ φορτίο στὶς τρεῖς πρῶτες πλούσιες τάξεις. Καταργεῖ τὰ προνόμια τῶν εὐγενῶν, κηρύσσει τὴ σεισάχθεια, ἀπαλλάσσοντας τοὺς βαριὰ χρεωμένους ἀπὸ τὶς ὀφειλές των, μειώνει τὸν τόκο, καταργεῖ τὴν ἀπώλεια τῆς ἐλευθερίας τῶν πολιτῶν γιὰ χρέη, ὁρίζει ἀνώτατο ὅριο τῆς ἰδιοκτησίας τῆς γῆς καὶ μειώνει τὴν ἀξία τοῦ νομίσματος ἀντικαθιστῶντας τὸ Αἰγινητικὸ νομισματικὸ σύστημα μὲ τὸ Εὐβοϊκό, ἀνακουφίζοντας ἔτσι πλατύτερα τὶς φτωχὲς τάξεις.

Τέσσερα ὁλόκληρα χρόνια χρειάστηκε ὁ Σόλων νὰ συμπληρώσῃ τὴν νομοθετικὴ καὶ πολιτική του μεταρρύθμισι. Τὴν ἴδια ἐποχή, ποὺ συνεπλήρωσε τὸ ἔργο του, τέλειωσε ἱκανοποιητικὰ γιὰ τὴν πόλι καὶ ὁ ἱερὸς πόλεμος.

Κατόπιν πῆγε στὴν Αἴγυπτο, στὴν Κύπρο καὶ κατὰ πολλοὺς στὴ Μικρὰ Ἀσία. Φιλοξενήθηκε ἀπὸ τὸν Φαραὼ Ἄμασιν, τοὺς μεγάλους σοφοὺς ἱερεῖς τῆς Αἰγύπτου, ἐπεσκέφθηκε τὸ Φιλόκυπρον, βασιλέα τῆς Κύπρου καὶ κατὰ κάποιαν παράδοσιν καὶ τὸν Κροῖσον τῆς Λυδίας.

Πολλοὶ ἰσχυρίζονται πὼς ὁ Σόλων γύρισε ἔπειτα ἀπὸ δέκα χρόνια στὴν Ἀθήνα, ὅπου βρίσκοντας τὴν πόλι νὰ τυραννιέται ἀπὸ τὸν Πεισίστρατο, αἰσθάνθηκε βαθειὰ ἀπογοήτευσι καὶ ἐξήγειρε τοὺς Ἀθηναίους κατὰ τοῦ τυράννου. Κατ' ἄλλους ἔμεινε καὶ πέθανε στὴν Κύπρο. Ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους συγκατελέχθηκε μεταξὺ τῶν ἑπτὰ σοφῶν.

Γ. Ν. Βιστ.

ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ ΤΟΥ HECTOR MALOT

Χωρίς οικογένεια

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἀλλ' ἂν στὴν ἀρχὴ τὰ συζητούσαμε μὲ τόση θέρμη, ἂν φιλονικούσαμε σχεδὸν γιὰ αὐτά, τώρα δὲν προφέραμε παρὰ λίγα λόγια.

Ἅμα ρωτοῦσε κανένας τοῦ ἀπαντοῦσαν ἁπλῶς:

— Καλὰ θὰ τὸ ἰδοῦμε...

Ἤμαστε ἀλήθεια θαμμένοι δυὸ μέρες ἢ ἔξη; Θὰ τὸ βλέπαμε ὅταν θὰ ἔφθανε ἡ στιγμὴ τῆς σωτηρίας. Μὰ θὰ ἔφθανε ποτὲ αὐτὴ ἡ στιγμή; Ἐγὼ τοὐλάχιστον ἄρχισα νὰ ἀμφιβάλλω πολύ. Μὰ καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους ξέφευγαν κάπου - κάπου λόγια ποὺ μαρτυροῦσαν ὅτι ἡ ἴδια ἀμφιβολία τοὺς κυρίευε.

— Τὸ μόνο ποὺ μὲ παρηγορεῖ, ἂν μείνω γιὰ πάντα ἐδῶ μέσα, εἶπε ὁ Μπεργκουνοῦ, εἶναι ὅτι ἡ ἑταιρεία θὰ βγάλῃ σύνταξι στὴ γυναῖκα μου καὶ στὰ παιδιά μου. Τοὐλάχιστον δὲν θὰ καταντήσουν ζητιάνοι.

Ὁ Δάσκαλος, σὰν Ἀρχηγὸς θεώρησε χρέος του νὰ μᾶς ἐνθαρρύνῃ, γιατὶ ἔκρινε πὼς ἡ ἀπελπισία ἦταν τόσο ἐπικίνδυνη στὴ θέσι μας, ὅσο καὶ ἡ θέσι μας ἡ ἴδια.

— Δὲν θὰ μείνῃς ἐδῶ μέσα περισσότερο ἀπὸ μᾶς εἶπε στὸ Μπεργκουνοῦ, τὰ βαγονάκια δουλεύουν καλά, τὸ νερὸ χαμηλώνει.

— Ποῦ χαμηλώνει τὸ νερό;

— Στὰ πηγάδια.

— Ἀμή, στὴ στοά;

— Θὰ γίνῃ κι' αὐτό, περίμενε...

— Ἀλήθεια, Μπεργκουνοῦ, εἶπε ἄξαφνα ὁ Καρρορῆς, ἂν χρεωκοπήσῃ ἡ ἑταιρεία μας, ὅπως ἐχρεωκόπησε ἡ ἑταιρεία τοῦ Δασκάλου, τί θὰ γίνουν ἡ γυναῖκα σου καὶ τὰ παιδιά σου;

— Σώπα βλάκα, ἡ ἑταιρεία μας δὲν ἔχει ἀνάγκη.

— Δὲν ἔχει ἀνάγκη ὅσο ἔχει τὸ ἀνθρακωρυχεῖο, μὰ τώρα ποὺ τὸ ἀνθρακωρυχεῖο ἐπνίγηκε; Ἂς εἶναι ὅμως. Ἂν ἤμουν τώρα ἔξω θὰ χαιρόμουν πολύ.

— Γιατί;

— Γιατὶ θάβλεπα τοὺς Διευθυντάδες καὶ τοὺς μηχανικοὺς μὲ πεσμένα αὐτιά. Δὲ θὰ εἶναι πιὰ ὑπερήφανοι σὰν πρῶτα. Ψέματα;

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Δάσκαλο ποὺ ἔκρυβε τὰ αἰσθήματά του καὶ τὸν Καρρορῆ ποὺ δὲν αἰσθανόταν μεγάλα πράγματα, ἐμεῖς οἱ ἄλλοι δὲν μιλούσαμε πιὰ γιὰ τὴ σωτηρία. Μόνο λόγια ἀπελπιστικὰ ἀνέβαιναν ἀπ' τὴν ψυχή μας στὰ χείλη.

— Λέγε ὅ,τι θέλεις Δάσκαλε, τὰ βαγονάκια δὲν θὰ μπορέσουν ποτὲ νὰ βγάλουν τόσο νερό.

— Κι' ὅμως σᾶς ἔκαμα τὸ λογαριασμὸ πόσες φορές, λιγάκι ὑπομονή.

— Ὁ λογαριασμὸς δὲν θὰ μᾶς βγάλῃ ἀπὸ ἐδῶ μέσα.

Ὁ λόγος ἦταν τοῦ Παγῆ.

— Ἀλλὰ ποιός;

— Ὁ Θεός.

— Φυσικά, ἀποκρίθηκε ὁ Δάσκαλος, τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ θὰ γίνῃ καὶ θὰ σωθοῦμε.

— Ἐμένα μοῦ φαίνεται, εἶπε ὁ Παγῆς, πὼς ἂν βρισκώμαστε ἐδῶ μέσα, εἶναι γιατὶ ὑπάρχουν μεταξύ μας καὶ κακοί, ποὺ ὁ Θεὸς θέλησε νὰ τοὺς τιμωρήσῃ.

— Χωρὶς ἄλλο εἶπε ὁ Μπεργκουνοῦ. Ὁ Θεὸς θέλησε νὰ δώσῃ σὲ κάποιον ἀπὸ μᾶς τὴν εὐκαιρία νὰ ξεπληρώσῃ κάποιο μεγάλο του ἁμάρτημα. Στὸν Παγῆ, σ' ἐμένα; Δὲν ξέρω. Ὅσο γιὰ μένα θὰ παρουσιαζόμουν μπροστὰ στὸ Θεὸ μὲ τὴ συνείδησι πιὸ ἥσυχη ἂν μποροῦσα νὰ ζήσω τὶς τελευταῖες ἡμέρες μου σὰν καλὸς χριστιανός. Τὸν παρακαλῶ μ' ὅλη μου τὴν καρδιὰ νὰ μοῦ συγχωρέσῃ τὶς ἁμαρτίες.

Καὶ γονατίζοντας χτύπησε μὲ τὶς παλάμες του τὸ στῆθος.

— Κι' ἐγὼ ἔχω ἁμαρτίες καὶ τ' ὁμολογῶ μπροστὰ σ' ὅλους, φώναξε ὁ Παγῆς. Μὰ ὁ καλός μας ἄγγελος καὶ ὁ Ἅη Γιάννης ὁ προστάτης μου ξέρουν καλὰ πὼς ποτέ μου δὲν ἁμάρτησα θεληματικά, καὶ πὼς ποτέ μου δὲν ἔβλαψα κανένα.

Δὲν ξέρω ἂν ἦταν ἡ ἐπίδρασι τῆς σκοτεινῆς ἐκείνης φυλακῆς, ὁ φόβος τοῦ θανάτου, ἡ ἐξάντλησις ἀπὸ τὴν πεῖνα, τὸ θαμπὸ φῶς τῆς λυχνίας ποὺ μόλις ἐφώτιζε τὴν ἀλλόκοτη αὐτὴ σκηνή, μὰ σὰν ἄκουγα τὴν δημόσια αὐτὴ ἐξομολόγησι βαθειὰ σὰν τοῦ Παγῆ καὶ τοῦ Μπεργκουνοῦ, ἤμουν ἕτοιμος νὰ γονατίσω κι' ἐγὼ καὶ νὰ ἐξομολογηθῶ. Ἔξαφνα ἄκουσα πίσω μου ἕναν λυγμὸ καὶ γυρίζοντας βλέπω τὸν πελώριο Καμπουροῦ νὰ γονατίζῃ χάμω. Εἶχε κατεβῆ πρὸ ὀλίγου ἀπὸ τὸ σκαλί του γιὰ νὰ πάρῃ στὸ δικό μας τὴ θέσι τοῦ Καρρορῆ κι' ἔτσι τὸν εἶχα κοντά μου.

— Ὁ ἁμαρτωλός, ἐφώναξε, δὲν εἶναι οὔτε ὁ Παγῆς, οὔτε ὁ Μπεργκουνοῦ· εἶμαι ἐγώ! Ἐμένα τιμωρεῖ ὁ Θεὸς ἀλλὰ μετανοῶ, μετανοῶ. Ἀκοῦστε νὰ σᾶς πῶ ὅλη τὴν ἀλήθεια. Ἂν βγῶ ἀπὸ δῶ μέσα ὀρκίζομαι νὰ διορθώσω τὸ κακὸ ποὺ ἔκαμα. Ἂν δὲ βγῶ διορθῶστέ το ἐσεῖς. Ἐδῶ κι' ἕνα χρόνο, ἔλεγε, ὁ Ρουκέττος δικάστηκε σὲ 5 χρόνια φυλακὴ γιατὶ ἔκλεψε τάχα ἕνα ρολόϊ ἀπὸ τὴν κάμαρη τοῦ Βιντάλ. Εἶναι ἀθῶος. Ἐγὼ τὸ ἔκλεψα, ἐγὼ ἔκλεψα τὸ ρολόϊ. Τὄχω κρυμμένο κάτω ἀπ' τὸ κρεββάτι μου. Ἂν σηκώσετε τὴν τρίτη πλάκα ἀριστερὰ θὰ τὸ βρῆτε.

— Στὸ νερό! στὸ νερό! ἐφώναξαν συγχρόνως ὁ Παγῆς κι' ὁ Μπεργκουνοῦ.

— Ἂν τὸν ρίξετε στὸ νερό, θὰ ρίξετε μαζί του κι' ἐμένα, φώναξε ὁ Δάσκαλος.

— Καλά, ἀποκρίθηκαν, δὲν τὸν ρίχνουμε ἀλλὰ μὲ μιὰ συμφωνία: Θὰ τὸν ἀφήσῃς μονάχο στὴν ἄκρη. Κανένας δὲν θὰ τοῦ μιλήσῃ, κανένας δὲν θὰ τὸν προσέξῃ πιά.

— Αὐτὸ εἶναι δίκαιο, εἶπε ὁ Δάσκαλος, τοῦ ἀξίζει...

Ὕστερα ἀπὸ τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Δασκάλου ποὺ ἦταν σὰ νὰ ποῦμε ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασι τοῦ Καμπουροῦ, στριμωχθήκαμε ἐμεῖς οἱ τρεῖς. Ὁ θεῖος Γάσπαρος, ὁ Δάσκαλος κι' ἐγώ, κι' ἀφήσαμε ἀρκετὸ διάστημα ἀνάμεσα σὲ μᾶς καὶ τὸν δυστυχισμένον ἐκεῖνο ποὺ ἦταν ἀκόμα γονατιστὸς ἀπάνω στὸ κάρβουνο. Πολλὲς ὧρες, στοχάζομαι, θἄμεινε στὴ θέσι ἐκείνη ἀκίνητος. Μόνο κάπου - κάπου ξανάλεγε:

— Μετανοῶ!

Καὶ τότε ὁ Παγῆς καὶ ὁ Μπεργκουνοῦ τοῦ ἐφώναξαν:

— Πολὺ ἀργὰ μετανοεῖς δειλέ, γιατὶ φοβᾶσαι. Ἐδῶ κι' ἔξη μῆνες, ἐδῶ κι' ἕνα χρόνο σ' εἶχα καλὸ νὰ μετανοήσῃς.

Ἀγκομαχοῦσε· καὶ χωρὶς νὰ τοὺς ἀποκρίνεται ἀπευθείας, ἔλεγε καὶ ξανάλεγε:

— Μετανοῶ, μετανοῶ.

Θὰ τὸν εἶχε πιάσει πυρετός, γιατὶ ὅλο του τὸ σῶμα τρεμούλιαζε κι' ἀκούγαμε τὰ δόντια του νὰ χτυποῦν.

Ἔλεγε καὶ ξανάλεγε: Μετανοῶ, μετανοῶ!

— Διψῶ, εἶπε, δῶστε μου τὸ παποῦτσι...

— Δὲν εἶχε πιὰ νερὸ στὸ παποῦτσι. Σηκώθηκα γιὰ νὰ φέρω. Ὁ Παγῆς ὅμως ποὺ μὲ εἶδε μοῦ φώναξε νὰ σταθῶ καὶ ὁ θεῖος Γάσπαρος μὲ κράτησε ἀπ' τὸ χέρι.

— Ὡρκιστήκαμε νὰ μὴν τὸν ξανακοιτάξουμε πιά, εἶπε ὁ Παγῆς.

Δυὸ τρεῖς φορὲς ἀκόμα ὁ Καμπουροῦ εἶπε πὼς διψᾷ· ἔπειτα σηκώθηκε γιὰ νὰ πάρῃ νερὸ μόνος του.

— Θὰ γκρεμίσῃ τὴ σκάλα, φώναξε ὁ Παγῆς.

— Ἀφῆστέ του τοὐλάχιστον τὴν ἐλευθερίαν του, εἶπε ὁ Δάσκαλος.

Ὁ Καμπουροῦ μὲ εἶχε ἰδῆ πρωτήτερα νὰ κατεβαίνω γλιστρώντας μὲ τὴ ράχη. Θέλησε νὰ κάμῃ καὶ αὐτὸς τὸ ἴδιο· μὰ ἐγὼ ἤμουν ἐλαφρός, ἐνῷ αὐτὸς πολὺ βαρύς, ἐγὼ εὐκίνητος ἐνῷ αὐτὸς ἕνας ὄγκος ἀδρανής. Καὶ μόλις ἔπεσε μὲ τὴ ράχη, τὸ κάρβουνο βούλιαξε ἀπὸ κάτω του καὶ πρὶν προφθάσῃ νὰ κρατηθῇ μὲ τ' ἀνοιχτά του σκέλια ἢ μὲ τὰ χέρια του ποὺ κτυποῦσαν τὸ κενό, γλίστρησε μέσα στὴ μαύρη τρύπα. Τὸ νερὸ τινάχθηκε ὡς ἀπάνω σ' ἐμᾶς, ἔπειτα ξανάκλεισε καὶ δὲν ξανάνοιξε πιά...

Ἔσκυψα μπροστά, μὰ ὁ θεῖος Γάσπαρος κι' ὁ Δάσκαλος μὲ κράτησαν καθένας ἀπὸ ἕνα χέρι:

— Δὲν ἦταν καλὸς ἄνθρωπος, εἶπε ὁ θεῖος Γάσπαρος.

— Τώρα ὅλα θὰ πᾶνε καλά, εἶπε ὁ Παγῆς, κτυπώντας μὲ τὰ δυό του πόδια τὸ τοίχωμα τοῦ ἀνεβάσματος.

⁂

Ἂν δὲν πῆγαν ὅλα καλὰ καὶ γρήγορα ὅσο φαντάστηκε ὁ Παγῆς, δὲν ἔφταιγαν οὔτε οἱ μηχανικοί, οὔτε οἱ ἐργάτες ποὺ δούλευαν ἔξω γιὰ τὸ γλυτωμό μας.

Ἡ τρύπα ποὺ εἶχαν ἀρχίσει νὰ σκάβουν, ἐβάθαινε ὁλοένα. Μὰ ἡ δουλειὰ ἦταν δύσκολη. Τὸ κάρβουνο ποὺ τρυποῦσαν ἐκεῖ ἦταν ἀπὸ κεῖνα ποὺ οἱ ἐργάτες τὰ λένε νευροδεμένα, δηλαδὴ σκληρότατο, κι' ἐπειδὴ ἕνας μόνο σφυρῆς μποροῦσε νὰ δουλεύῃ μέσα — γιατὶ τὸ κατέβασμα αὐτὸ γιὰ τὸ γρηγορώτερο, τὄκαναν ὅσο τὸ δυνατὸν πιὸ στενό — ἔπρεπε νὰ τὸν ἀντικαθιστοῦν ἀμέσως γιατὶ κουράζονταν φοβερά.

Ἀλλὰ καὶ ὁ ἀερισμὸς τῆς καινούργιας αὐτῆς στοᾶς γίνονταν δύσκολα. Εἶχαν βάλει σωλῆνες ἀπὸ τενεκὲ ποὺ τοὺς μάκραιναν ὁλοένα. Ἀλλά, μολονότι ἕνας δυνατὸς ἀνεμιστήρας ἔμπαζε τὸν ἀέρα στοὺς σωλῆνες αὐτούς, οἱ λυχνίες κάτω δὲν ἔκαιγαν παρὰ μονάχα μπροστὰ στὴν τρύπα τῶν σωλήνων.

Γιὰ ὅλα αὐτὰ τὸ τρύπημα ἀργοῦσε καὶ ἑφτὰ ὁλόκληρες μέρες μετὰ τὴν καταστροφὴ δὲν εἶχε φτάσει παρὰ σὲ βάθος εἴκοσι μέτρων. Μὰ κι' αὐτὸ ἦταν πολύ. Στὰ καλὰ καθούμενα τὰ εἴκοσι ἐκεῖνα μέτρα θὰ ἀπαιτοῦσαν ἑνὸς μηνὸς ἐργασία. Μὰ τώρα ἔβαζαν ὅλο τους τὸ ζῆλο. Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς χρειάστηκε κι' ὅλη ἡ ἐπιμονὴ τοῦ μηχανικοῦ γιὰ νὰ ξακολουθήσῃ τὸ τρύπημα γιατὶ κατὰ τὴν γενικὴ γνώμη ἦταν δυστυχῶς περιττό. Ὅλοι οἱ ἐργάτες ποὺ ἦταν στὸ πλημμυρισμένο ἀνθρακωρυχεῖο θὰ ἦταν νεκροί. Δὲν εἶχαν παρὰ νὰ ἐξακολουθήσουν τὸ ἄντλημα μὲ τὰ βαγονάκια γιὰ νὰ βροῦν κάποτε τὰ πτώματά τους. Τί τοὺς ἐβίαζε; Τί σημασία εἶχε ἂν θἄφταναν λίγες ὧρες νωρίτερα ἢ ἀργότερα; Αὐτὴ ἦταν ἡ γνώμη καὶ τῶν εἰδικῶν καὶ ὅλων. Καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ συγγενεῖς, γυναῖκες, παιδιὰ τῶν χαμένων, μαυροφορέθηκαν ἀπελπισμένοι. Κανένας δὲν θἄβγαινε πιὰ ζωντανὸς ἀπὸ τὸν Τρουγέρα!

Ὁ μηχανικὸς ὅμως δὲν ἄκουε τίποτα, οὔτε τὶς γνῶμες τοῦ κόσμου, οὔτε τὶς παρατηρήσεις τῶν συναδέλφων καὶ τῶν φίλων του. Καὶ χωρὶς ν' ἀφήσῃ καθόλου τὸ ἄντλημα ποὺ ἐξακολουθοῦσε ἀκατάπαυστα, χωρὶς ἄλλες διακοπὲς παρὰ ἐκεῖνες ποὺ ἔφερνε κάπου κάπου ἡ βλάβη τῶν μηχανημάτων, ἔκανε ὥστε νὰ προχωρῇ μὲ τὸν ἴδιο πάντα ζῆλο καὶ τὸ κατέβασμα.

Εἶχε μέσα του τὴν ἐπιμονή, τὴν ἀκλόνητη ἐκείνη πίστι ποὺ ἔκαμε μιὰ φορὰ τὸν Κολόμβον ν' ἀνακαλύψῃ ἕναν καινούργιο κόσμο.

—Ἀκόμη μιὰ μέρα, παιδιά μου, ἔλεγε στοὺς ἐργάτες, κι' ἂν ὡς αὔριο δὲν παρουσιαστῆ τίποτα τ' ἀφήνουμε ὅλα.

Σᾶς γυρεύω γιὰ τοὺς συντρόφους σας, ἐκεῖνο ποὺ θὰ γύρευα καὶ γιὰ σᾶς ἂν ἤσαστε στὴ θέσι τους.

Ἡ πεποίθησί του περνοῦσε ἔτσι στὴν ψυχὴ τῶν ἐργατῶν, ποὺ ἔρχονταν μουδιασμένοι ἀπὸ τὰ λόγια τῆς χώρας, καὶ γύριζαν πίσω μὲ τὴν ὡραία πίστι τοῦ Ἀρχηγοῦ. Ἔτσι μὲ μιὰ ὁμόνοια, μὲ μιὰ δραστηριότητα θαυμαστὴ τὸ κατέβασμα προχωροῦσε. Ἀπὸ τ' ἄλλο μέρος ἐξυλόδεναν τὴ στοὰ τοῦ λυχνοστασίου ποὺ σὲ πολλὰ μέρη εἶχε γκρεμισθῆ. Κι' ἔτσι μὲ ὅλα τὰ δυνατὰ μέσα προσπαθοῦσαν ν' ἀποσπάσουν ἀπὸ τὸ ἀνθρακωρυχεῖο τὸ φοβερό του μυστικό, καὶ τὰ θύματά του ἂν ὑπῆρχαν ἀκόμη ζωντανά.

Τὴν ἑβδόμη λοιπὸν ἡμέρα, σὲ μιὰ ἀλλαγή, ὁ σφυρῆς ποὺ κατέβηκε στὴν τρύπα νὰ σκάψη ἐνόμισε σὰ νἄκουσε ἕνα ἐλαφρὸ κρότο σαν ἀπὸ κτυπήματα ἀδύνατα. Κι' ἀντὶ νὰ κατεβάση τὴ σφύρα, τὴ σήκωσε καὶ ἐκόλλησε τὸ αὐτί του στὸ κάρβουνο.

Ἔπειτα, σὰ νὰ τοῦ φάνηκε πὼς γελιοῦνταν, φώναξε ἕναν σύντροφό του γιὰ ν' ἀκροασθῆ κι' αὐτός. Καὶ οἱ δυὸ τότε στάθηκαν χωρὶς νὰ βγάλουν ἄχνα, καὶ ὕστερα ἀπὸ μιὰ στιγμὴ ἕνας δυνατὸς κρότος ποὺ ἐπαναλαμβάνονταν κατὰ διαστήματα κανονικά, ἔφτασε στ' αὐτιά τους. Ἀμέσως ἡ εἴδησι διαδόθηκε ἀπὸ στόμα σὲ στόμα ἀπαντῶντας πιὸ πολλὴ δυσπιστία παρὰ πίστι κι' ἔτσι ἔφτασε στὸ μηχανικὸ ποὺ ὥρμησε στὴ στοά.

Νὰ λοιπὸν ποὺ εἶχε δίκηο. Νὰ ποὺ ὑπῆρχαν ἀκόμη ζωντανοὶ ἄνθρωποι ποὺ ἡ πεποίθησίς του θὰ τοὺς ἔσωζε.

Πολλοὶ τὸν εἶχαν ἀκολουθήσει. Παραμέρισε τοὺς σφυρῆδες καὶ ἀκροάσθηκε, μὰ τόση ἦταν ἡ συγκίνησί του ποὺ δὲν ἄκουσε τίποτα.

—Δὲν ἀκούω, εἶπε ἀπελπισμένος.

—Εἶναι τὸ στοιχειὸ τοῦ Ἀνθρακωρυχείου, εἶπε ἕνας ἐργάτης. Θέλει νὰ παίξη μὲ μᾶς καὶ κτυπᾶ γιὰ νὰ γελαστοῦμε. Ἀλλὰ οἱ δυὸ σφυρῆδες ποὺ εἶχαν πρωτακούσει, ἐπέμειναν πὼς δὲν ἐγελάστηκαν καὶ πὼς κτυπήματα εἶχαν ἀποκριθῆ στὸ κτύπημά τους. Ἦταν ἄνθρωποι μὲ πεῖρα ποὺ γέρασαν στὴν ἐργασία ἐκείνη, κι' ὁ λόγος τους εἶχε πέρασι.

Ὁ μηχανικὸς ἔβγαλε ἔξω ἐκείνους ποὺ τὸν εἶχαν ἀκολουθήσει, ἔδιωξε ἀκόμα καὶ τοὺς ἐργάτες ποὺ σχημάτιζαν ἁλυσίδα γιὰ νὰ κουβαλοῦν τὰ καλάθια μὲ τὸ κάρβουνο κι' ἔμεινε μονάχα μὲ τοὺς δυὸ σφυρῆδες. Κτύπησαν τότε μὲ τὶς σφῦρες τους πολὺ δυνατὰ καὶ ρυθμικά· ἔπειτα κρατῶντας καὶ τὴν ἀναπνοή τους κόλλησαν τ' αὐτιά τους στὸ κάρβουνο.

Περίμεναν ἔτσι μιὰ στιγμὴ κι' ὕστερα δέχτηκαν στὴν ψυχὴ μιὰ βαθειὰ συγκίνησι: Κτυπήματα ἀδύνατα, ἀλλεπάλληλα, ρυθμικά, ἀποκρίθηκαν στὰ δικά τους.

—Κτυπῆστε πάλι, γιὰ νὰ βεβαιωθοῦμε πὼς δὲν ἦταν ὁ ἀντίκτυπος τῶν δικῶν μας, ἐπρόσταξε ὁ μηχανικός.

Ξανακτύπησαν μὲ ἄλλο ρυθμό, μὲ ἄλλα διαστήματα τώρα, καὶ πάλι τοὺς ἀποκρίθηκαν κτυπήματα μὲ τὸν ρυθμὸ τὸν πρῶτο.

Δὲν μποροῦσαν πιὰ νἄχουν ἀμφιβολία: Ζωντανοὶ ἄνθρωποι, περίμεναν κλεισμένοι τὴ σωτηρία τους.

Ἡ εἴδησις διαδόθηκε στὴν πόλι ἀμέσως καὶ πλῆθος ἔτρεξε πάλι στὸν Τρουγέρα, ἀκόμα ἴσως πιὸ μεγάλο καὶ πιὸ συγκινημένο ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς καταστροφῆς. Μέσ' στὰ μαῦρα τους φορέματα οἱ συγγενεῖς τῶν θυμάτων, μητέρες, γυναῖκες, παιδιά, ἀκτινοβολοῦσαν ἀπὸ ἐλπίδα. Πόσοι νὰ ἦταν ζωντανοί; Πολλοὶ βέβαια... ὁ δικός σου χωρὶς ἄλλο. Μὰ καὶ ὁ δικός μου ἐξάπαντος!... Ἤθελαν νὰ φιλήσουν τὸν μηχανικό. Αὐτὸς ὅμως ἀπαθὴς τώρα στὴ χαρὰ καὶ στὴν εὐγνωμοσύνη, ὅσο πρωτήτερα στὴν λύπη, στὴν ἀπελπισία καὶ στὴν ἀγανάκτησι, δὲν συλλογίζονταν ἄλλο παρὰ τὴ διάσωσι. Καὶ γιὰ ν' ἀπομακρύνη τοὺς περιέργους καὶ τοὺς συγγενεῖς ζήτησε στρατιῶτες τῆς Φρουρᾶς ποὺ ἀπόκλεισαν τὴ στοὰ καὶ δὲν ἄφηναν νὰ πλησιάση κανένας.

Ἔτσι οἱ ἐργάτες ἐξακολούθησαν τὴν ἐργασία τους ἀνενόχλητοι! Οἱ κρότοι ποὺ ἄκουσαν ἦταν τόσο ἀδύνατοι ποὺ δὲν μπόρεσαν νὰ προσδιορίσουν ἀκριβῶς ἀπὸ ποιὸ μέρος ἔρχονταν.

Ὁπωσδήποτε ἡ ἔνδειξις ἦταν ἀρκετὴ γιὰ νὰ συμπεράνουν ὅτι ἐργάτες γλυτωμένοι ἀπὸ τὴν πλημμύρα βρίσκονταν σ' ἕνα ἀπὸ τὰ τρία ἀνεβάσματα τῆς Ἴσιας στοᾶς τοῦ Πολησοῦ. Ἔπρεπε λοιπὸν νὰ σκάψουν ὄχι ἕνα κατέβασμα ἀλλὰ τρία γιὰ ν' ἀπαντήσουν τὰ τρία ἐκεῖνα ἀνεβάσματα.

Καὶ ὅταν θὰ προχωροῦσαν περισσότερο καὶ θ' ἄκουγαν καλύτερα, τότε θ' ἄφηναν τὰ δύο περιττὰ καὶ θὰ συγκέντρωναν ὅλες τους τὶς προσπάθειες στὸ ἕνα καὶ καλό.

(Ἀκολουθεῖ)

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΙΕΡΟΜΑΡΤΥΣ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

Στὸ κάτω μέρος τοῦ φρουρίου τοῦ Μιστρᾶ, πλάϊ στὴν Μητρόπολι, τὸν Ἅη-Δημήτρη, ὑψωνόταν τὸ 1765 ἕνα ὄμορφο σπίτι γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ποὺ χρησίμευε ὡς κατοικία στὸν ἀρχιεπίσκοπο Λακεδαίμονος Ἀνανία.

Ὁ Ἀνανίας, μὲ τὸ πραγματικὸ ὄνομα Ἀναστάσιος Θεοφίλης, γεννήθηκε στὶς ἀρχὲς τοῦ 18ου αἰῶνος, δηλαδὴ κατὰ τὸ 1710 στὴ Δημητσάνα. Ἡ οἰκογένειά του ἦταν ἀπ' τὶς πρῶτες, καὶ γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἔλαβε μιὰ μόρφωσι ἀρκετὰ καλή, ὅση μποροῦσαν τότε νὰ δώσουν στὰ παιδιά, ἀσπάσθηκε δὲ κατόπιν τὸν κληρικὸν βίο.

Ἐξυπνότατος καὶ φιλομαθέστατος, συγχρόνως δὲ καὶ ἐξαιρετικὰ δραστήριος, γρήγορα διακρίθηκε, ὥστε τὸ 1750 προχειρίσθηκε ἐπίσκοπος τῆς πατρίδος του Δημητσάνας. Ἕξη χρόνια ἀργότερα προβιβάστηκε σὲ Μητροπολίτη Λακεδαίμονος.

Κληρονόμος τοῦ πατέρα του καὶ τοῦ πάππου του ἐκ μητρὸς Σύντικο — παραφθορὰ τοῦ βενετσιάνικου τίτλου Σύνδικος — θεωρήθηκε καὶ ὡς ὁ διάδοχος τῆς πολιτικῆς τους θέσεως καὶ ἔτσι, λόγῳ τῆς καταγωγῆς του, τοῦ σπανίου πνεύματός του καὶ τοῦ πλούτου του, ἐξελέγη μέλος τοῦ Πελοποννησιακοῦ Συμβουλίου, τῶν Μωραγιὰν Βιλαετλίδων, σὰν νὰ ποῦμε τῶν γερουσιαστῶν.

Φιλελεύθερος, μεγαλεπήβολος καὶ πρὸ πάντων θερμὸς πατριώτης, βλέποντας τὸ λαὸ νὰ βογγᾶ κάτω ἀπ' τὴ σκληρὴ δουλεία, θέλησε, σὰν πρωτοπόρος τῆς ἐλευθερίας, νὰ ὀργανώση τὸ ἐπαναστατικὸ κίνημα τῆς Ἑλλάδος.

Ἄρχισε λοιπὸν τὶς συνεννοήσεις μὲ τοὺς γερουσιαστάς, τοὺς προκρίτους καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν νησιῶν, συγχρόνως δὲ ἦρθε σ' ἐπαφὴ μὲ τοὺς καπετανέους τῶν Κλεφτῶν καὶ Ἀρματωλῶν.

Στὴν ἐπισκοπὴ τῆς Δημητσάνας προετοίμαζε τοὺς ὁπλαρχηγούς, στὴ Σπάρτη δὲ περιέθαλπε ὅλους ἐκείνους ποὺ εἶχαν βγῆ στὸ κλαρί, φεύγοντας τὸ ζυγὸ καὶ ποὺ οἱ Τοῦρκοι κυνηγοῦσαν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸν Ζαχαριᾶν, τὸν κατόπιν περιβόητο κλεφτοκαπετάνιο.

Ὅλοι συμφωνοῦσαν πὼς ἦταν ἀπαραίτητο νὰ ξεσπάση ἡ ἐπανάστασις, μὰ συγχρόνως ἔβλεπαν ὅτι μόνοι τους, χωρὶς ἐξωτερικὴ ἐπέμβασι, δὲ θὰ μποροῦσαν νὰ κάνουν τίποτε.

Τὴν ἐποχὴ ὅμως ἐκείνη οἱ δυτικὲς Δυνάμεις δὲν μᾶς συμπαθοῦσαν καὶ πολύ, καὶ τοῦτο, λόγῳ τοῦ ὑπάρχοντος θρησκευτικοῦ σχίσματος.

Στὴ Δύσι βασίλευε τότε ὁ Πάπας, ὁ παντοδύναμος ἡγέτης τοῦ Καθολικισμοῦ, τοῦ ὁποίου τὰ αἰσθήματα γιὰ τὴν ὀρθοδοξία ἦταν γνωστά. Ἀπ' τὸ μέρος λοιπὸν αὐτὸ δὲν μποροῦσαν νὰ περιμένουν βοήθεια θετική. Γι' αὐτό, τὰ βλέμματα ὅλων κυττοῦσαν στὴν κραταιὰ αὐτοκράτειρα τῆς Ρωσσίας, τὴν Αἰκατερίνη τὴ Μεγάλη, ἡ ὁποία καὶ ὁμόθρησκός μας ἦταν καὶ τοὺς Τούρκους εἶχε νικήσει.

Αὐτῆς τὴν προστασία ζήτησαν, μέσῳ ἑνὸς Ἕλληνος πατριώτου ὀνόματι Παπαδοπούλου ἢ Παπάζογλου, ποὺ ἦταν στὴν ὑπηρεσία της ἀπὸ τὸ 1765, ἂν καὶ κατ' ἄλλους ἡ Αἰκατερίνη ὑπεκίνησε τὴν πρώτη μας ἐπανάστασι διὰ τοῦ Μακεδόνος Παπαζώλη, ποὺ ἴσως νὰ εἶναι παραφθορὰ τῆς λέξεως Παπάζογλου.

Ὁ Ἀνανίας ὅμως, ποὺ ἦταν ἡ ψυχὴ ὅλης αὐτῆς τῆς κινήσεως, δὲν πρόφθασε νὰ δῆ τὴν πρώτη αὐτὴ προσπάθεια τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Οἱ Τοῦρκοι ποὺ ἦσαν τότε παντοδύναμοι, εἴτε ἀπὸ προδοσία, εἴτε ἀπὸ ἐπιτήρησι, ἔμαθαν τὶς ἐνέργειες τοῦ γενναίου Μητροπολίτου κι' ἀποφάσισαν νὰ δώσουν ἕνα σκληρὸ μάθημα στοὺς κινηματίας. Χωρὶς νὰ δείξουν τίποτε, μὲ μεγάλη μυστικότητα, στεῖλαν μιὰ στρατιωτικὴ δύναμι στὸν Τοῦρκο Διοικητὴ τῆς Σπάρτης μὲ ἐντολὴ νὰ παρέχη κάθε βοήθεια στὸν ἐπὶ κεφαλῆς της. Αὐτός, ἂν καὶ ἐκτιμοῦσε τὸν Ἀνανία, ἀναγκάστηκε νὰ ὑποκλιθῆ μπρὸς στὶς διαταγὲς τοῦ αὐθέντου (1767). Καὶ τὸ δρᾶμα ἐξετυλίχθη γοργά. Εἶχε πιὰ βραδυάσει. Ὁ Μητροπολίτης ἥσυχος κι' εὐχαριστημένος, γιατὶ οἱ συνεννοήσεις μὲ τοὺς Ρώσσους πήγαιναν καλά, συζητοῦσε μὲ τὸν ἀρχιδιάκονό του Γερμανό.

— Παιδί μου, ἔλεγε ὁ Ἀνανίας, εἶμαι βέβαιος πὼς θὰ ἐπιτύχουμε. Ἦρθε πιὰ ἡ ὥρα νὰ ἀναπνεύσουμε.

Ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ σεβασμίου αὐτοῦ γέροντος ἦταν ἀπεριόριστος. Εἶχε ἀπόλυτη πίστι στὸ μέλλον τοῦ Ἔθνους. Ὕστερα ἀπὸ λίγο ὁ ἀρχιδιάκονος ἀποσύρθηκε κι' ὁ Μητροπολίτης ἑτοιμάστηκε νὰ πλαγιάση. Ἔξαφνα, δυνατὰ χτυπήματα τράνταξαν τὴν πόρτα, ἐνῷ τὰ τζάμια τοῦ δωματίου του σπάζαν μὲ ὁρμή. Πρὶν καταλάβη καλὰ καλὰ τί συνέβαινε ἕνα μπουλοῦκι ἀπὸ ἀγριωποὺς στρατιῶτες πλημμύρισε τὸ σπίτι.

— Γκιαούρ, φώναξε ὁ ἐπὶ κεφαλῆς, ἔλα μαζί μου.

Ἔτσι ὅπως ἦταν, χωρὶς νὰ τὸν ἀφήσουν νὰ ντυθῆ, τὸν ἔσυραν στὸ δρόμο, ποὺ ἦταν γιομᾶτος γεννιτσάρους. Ἕνας ἀπαίσιος ἀλαλαγμὸς ὑποδέχτηκε τὸ σεβάσμιο πρεσβύτη.

Στὸ θόρυβο ποὺ γινόταν, ὁ Γερμανὸς βγῆκε ἀνήσυχος ἀπ' τὸ διαμέρισμά του. Ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν ὅμως τῶν ὅπλων ἀναγκάστηκε νὰ μείνη ἀκίνητος. Μὲ κλωτσιὲς καὶ γροθιές, ὡδήγησαν τὸν Ἀνανία στὸ δυτικὸ μέρος τῆς Μητροπόλεως. Ἐκεῖ τὸν ὑπεχρέωσαν νὰ γονατίση. Ἕνα σπαθὶ ἄστραψε μέσα στὴ σκοτεινιὰ καὶ τὸ κεφάλι τοῦ μεγάλου αὐτοῦ πατριώτου κυλίστηκε στὴ γῆ, αἱματοβάφοντας τὴν μικρὴ πόρτα τῆς ἐκκλησιάς.

Ἡ πρώτη σελὶς τῆς ἑλληνικῆς ἐποποιίας εἶχε γραφῆ.

Β. Ν. Νικολετόπουλος

Ἀπὸ τὴν ἡρωϊκὴ ἐποποιΐα τῆς Κρήτης

Η ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΚΑΣΤΡΟΥ

Η Βασιλεύουσα εἶχε πιὰ πέσει καὶ σ' ὁλόκληρη τὴν παλαιὰ Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία ἀντηχοῦσε τώρα ἡ φωνὴ τοῦ Χότζα, ποὺ καλοῦσε τοὺς πιστοὺς στὴ Λατρεία τοῦ Προφήτη.

Βρισκόμαστε στὰ 1664. Οἱ Τοῦρκοι εἶχαν ἐπικρατήσει σ' ὁλόκληρη τὴ Βαλκανικὴ Χερσόνησο. Ἕνα κομμάτι ὅμως τοῦ παληοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ἔμενε ἀκόμα ἔξω ἀπ' τὴν κυριαρχία τους. Ἦταν ἕνα νησί, κεῖ κάτω στὴν ἄκρη τοῦ Αἰγαίου. Ἡ Κρήτη. Ἄλλοι εἶχαν προλάβει στὴν κατάκτησί της καὶ ἡ ἔνδοξη μεγαλόνησος ἀποτελοῦσε τώρα τὴν πιὸ σημαντικὴ ἐπαρχία τῆς κριτικῆς Ἐνετικῆς Δημοκρατίας. Τὰ μαρτύρια ποὺ τραβοῦσαν οἱ Κρητικοὶ κάτω ἀπ' τὴν Ἐνετικὴ κυριαρχία ἦσαν ἀφάνταστα. Οἱ Ἐνετοί, φανατικοὶ καθολικοὶ καθὼς ἦσαν, ἔβλεπαν πάντα μὲ περιφρόνησι τοὺς Ἕλληνες, γιατὶ ἡ παλαιὰ ἔχθρα μεταξὺ τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἐκκλησίας εἶχε δημιουργήσει μιὰ μεγάλη ἀντιπάθεια ἀνάμεσα στοὺς Καθολικοὺς καὶ τοὺς Ὀρθοδόξους.

Αὐτὴ ἦταν ἡ κατάστασι στὴν Κρήτη ὡς τὸ 1664, ὁπότε ὁ τότε σουλτᾶνος Ἰμπραὴμ ἀποφάσισε νὰ τὴν καταλάβη. Αὐτὸ ἦταν ἀνέκαθεν τὸ ὄνειρο κάθε σουλτάνου ποὺ ἀνέβαινε στὸ θρόνο, γιατὶ τὸ νησὶ αὐτό, κομμάτι τῆς παληᾶς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, τὸ θεωροῦσαν δικό τους μιὰ ποὺ ἀντικατέστησαν τοὺς Βυζαντινοὺς κατακτῶντας σπιθαμὴ πρὸς σπιθαμὴ τὸ Κράτος τους. Ἀφορμὴ γυρεύανε λοιπὸν κι' ἡ ἀφορμὴ βρέθηκε. Ἦταν μιὰ ἐπίθεσι τῶν Ἱπποτῶν τῆς Μελίτης (Μάλτας) σ' ἕνα Τουρκικὸ καράβι ποὺ πήγαινε ἐπίσημους προσκυνητὲς καὶ τάματα στὴ Μέκκα. Τὸ καράβι αὐτὸ τὸ κουρσέψαν καὶ πολλοὺς αἰχμαλώτους καὶ λάφυρα πούλησαν σὲ διάφορα λιμάνια τῆς Κρήτης.

Τὸ τόλμημα ἐξώργισε τὸ σουλτᾶνο καὶ παίρνοντας ἀφορμὴ ἀπ' τὴν ὑποδοχὴ ποὺ κάνανε στοὺς Ἱππότες οἱ Ἐνετικὲς ἀρχὲς τῆς Κρήτης, ἀποφάσισε νὰ ἐπιτεθῆ. Δὲν φανέρωσε ὅμως ἀμέσως τὸν σκοπό του.

Τὸ Μάρτη τοῦ 1645 κηρύττει ἐπίσημα τὸν πόλεμο στοὺς Ἱππότας καὶ στέλνει ἀμέσως πολυάριθμο στρατὸ καὶ στόλο ἐναντίον τους. Τὸ σχέδιό του ὅμως ἦταν ἄλλο. Ἤθελε νὰ παραπλανήση τοὺς Ἐνετούς, ὥστε νὰ τοὺς βρῆ ἐντελῶς ἀπροετοίμαστους μὲ μιὰ αἰφνιδιαστικὴ ἀπόβασι στὴν Κρήτη. Οἱ Ἐνετοὶ κάτι ὑποπτεύτηκαν καὶ σύναξαν ὅπως - ὅπως ὅσο στόλο μποροῦσαν καὶ στρατὸ στὸ νησὶ γιὰ κάθε ἐνδεχόμενο. Μ' ἂν μ' αὐτὴ τὴν πρόχειρη ἑτοιμασία εἶχαν μερικὲς ἐλπίδες γιὰ μιὰ ἀποτελεσματικὴ σχεδὸν ἄμυνα, ἔνοιωσαν γρήγορα πὼς οἱ δυνάμεις αὐτὲς θἆταν ἀσήμαντες ἂν μαζὶ μὲ τὴν Τουρκικὴ ἐπίθεσι εἶχαν νὰ παλαίψουν καὶ μὲ τοὺς Κρητικούς, ποὺ σίγουρα θἄβρισκαν τὴν εὐκαιρία κατάλληλη νὰ ἐπαναστατήσουν κι' αὐτοί, ἐκδικούμενοι ἔτσι γιὰ τὰ τόσα ποὺ τράβηξαν τετρακόσια σχεδὸν χρόνια ἀπ' αὐτούς. Γιὰ νἄχουν λοιπὸν εἰς τὴ μιὰ μεριὰ ἀσφαλισμένα τὰ νῶτα τους κι' ἀπ' τὴν ἄλλη μιὰ σημαντικὴ βοήθεια τοὺς Ἕλληνας, ἄλλαξαν ἀπότομα τακτικὴ καὶ διοίκησι. Ἔτσι κι' ὀρθόδοξες ἐκκλησίες τοὺς ἐπέτρεπον νὰ χτίζουν ἀπὸ δῶ καὶ πέρα, μὰ καὶ πολλοὺς τιμητικοὺς τίτλους καὶ ἀξιώματα δώσανε σὲ πλούσιους Ἕλληνες τῆς Κρήτης. Ἡ χειρονομία αὐτὴ ἀνακούφισε τοὺς Κρητικοὺς κι' ἀπὸ τότε, ὡς τὴν τελικὴ κατάληψι τῆς Κρήτης ἀπ' τοὺς Τούρκους, Κρητικοὶ καὶ Ἐνετοὶ ἀπετέλεσαν ἕνα ἑνιαῖο μέτωπο. Τὸ Χριστιανισμό.

Καὶ τὰ γεγονότα ἐξελίχθηκαν πιὰ γοργὰ μ' ὅλα τὰ δραματικά τους ἐπακολουθήματα.

Ἕνα καλοκαιριάτικο πρωΐ, στὶς 24 Ἰουνίου 1664, ἔντρομοι οἱ Χριστιανοὶ εἶδαν ἕνα κολοσσιαῖο στόλο ἀπὸ 400 Τουρκικὰ καράβια ν' ἀράζη στὸ μικρὸ λιμανάκι τῶν Μεσόγειων τῆς Κισάμου. Ὕστερα ἀπὸ λίγο ἑξῆντα χιλιάδες Τοῦρκοι ἀποβιβάστηκαν στὰ Κρητικὰ χώματα. Στρατηγὸς τῆς ἐκστρατείας ἦταν ὁ Γιουσοὺφ Πασᾶς, ἕνας ἄνθρωπος ἔξυπνος, τολμηρὸς καὶ δραστήριος. Τὸ σχέδιό του ἦταν νὰ καταλάβη ὅσο τὸ δυνατὸ γρήγορα τὰ διάφορα πολεμικὰ κέντρα τῶν Ἐνετῶν κι' ἔτσι νὰ δημιουργήση σύντομα «τετελεσμένα γεγονότα», προτοῦ προλάβουν οἱ Χριστιανοὶ νὰ φέρουν βοήθεια ἀπ' τὴ Δύσι. Κι' ἡ ραγδαία βέβαια κατάληψι δὲν κατωρθώθηκε γιατὶ μὲ πεῖσμα οἱ Ἐνετοὶ ἀμύνονταν, μὰ τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν τὸ ἴδιο. Μέσα σὲ δυὸ μῆνες ὁ Γιουσοὺφ κατέλαβε τὰ Χανιά, ποὺ ἀποτελοῦσαν μιὰ σημαντικὴ ἐλπίδα ἀντιστάσεως τῶν Ἐνετῶν. Ἡ ἅλωσι πανηγυρίστηκε στὴν Πόλη, μὰ ὁ πορθητής, γιὰ ἄγνωστους λόγους, κατηγορήθηκε καὶ δολοφονήθηκε μέσ' στὰ Χανιὰ ἀπὸ ἀνθρώπους τοῦ σουλτάνου. Τὴν ἀρχηγία ἀνέλαβε τότε ὁ Χουσεῒν Πασᾶς, ποὺ στὴν ἀρχὴ τοῦ Σεπτέμβρη πολιόρκησε τὸ Ρέθυμνο καὶ τὸ ἀνάγκασε νὰ παραδοθῆ ἔπειτα ἀπὸ δίμηνο ἀποκλεισμό. Δὲν ἔμενε πιὰ παρὰ τὸ Μεγάλο Κάστρο γιὰ νὰ ὁλοκληρωθῆ ἡ κατάληψι τοῦ νησιοῦ.

Ὁ Χάνδακας, ἢ Μεγάλο Κάστρο, ὅπως τὸ λέγανε ἦταν ἕνα φρούριο ἰσχυρότατο μὲ ἑπτὰ προμαχῶνες ποὺ ὁ καθένας ἀποτελοῦσε καὶ ἰδιαίτερο φρούριο καὶ ποὺ συγκοινωνοῦσαν μεταξύ τους μὲ ὑπογείους διαδρόμους. Ἦταν τόσο τεχνικὴ ἡ διαρρύθμισί του, ποὺ θεωροῦνταν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη σὰν ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα φρούρια τῆς Ἀνατολῆς. Ἐκεῖ ἔμελλε νὰ σταματήση γιὰ πολὺν καιρὸ ἡ ὁρμὴ τῶν Τούρκων. Εἴκοσι σχεδὸν χρόνια τὸ πολιορκοῦσαν καὶ ὁ Κρητικὸς αὐτὸς πόλεμος, ὅπως ὠνομάστηκε ὁ ἀγῶνας γύρω ἀπ' τὸ θρυλικὸ αὐτὸ φρούριο, πῆρε τέτοια φήμη, ποὺ ὁλόκληρος σχεδὸν ὁ τότε γνωστὸς κόσμος εἶχε στραμμένα μὲ ἀγωνία καὶ θαυμασμὸ τὰ βλέμματά του στοὺς ἡρωϊκοὺς ὑπερασπιστάς του. Ἦταν οἱ τελευταῖες ἀναλαμπὲς τοῦ Χριστιανικοῦ μεγαλείου ποὺ ἀγωνίζονταν ἀκόμα ἐνάντια στοὺς Μωαμεθανούς.

Ἡ πρώτη πολιορκία ἄρχισε στὶς 16 τοῦ Νοέμβρη τοῦ 1647. Βάστηξε ἔξη μῆνες, κι' ἦταν τέτοια ἡ πανωλεθρία, ποὺ πάθανε οἱ πολιορκηταὶ — χάσανε πάνω ἀπὸ εἴκοσι χιλιάδες ψυχὲς — ποὺ ἀναγκάστηκαν νὰ τὴν λύσουν περιμένοντας ἀπ' τὴν Πόλι περισσότερες ἐνισχύσεις σὲ στρατὸ καὶ πυροβολικό. Πραγματικὰ στὶς 28 τοῦ Σεπτέμβρη 1648 φτάνουν στὰ Χανιὰ εἴκοσι χιλιάδες Γεννίτσαροι μὲ ἄφθονα πολεμεφόδια καὶ βαρὺ πυροβολικό. Ἔτσι οἱ Τοῦρκοι ξαναγυρίζουν καὶ πολιορκοῦν στενώτερα τὸν Χάνδακα. Στρατηγὸς τῶν ἡνωμένων χριστιανικῶν δυνάμεων ἦταν ὁ Φραγκῖσκος Μοροζίνης, ἕνας ἀπὸ τοὺς περιφημότερους στρατηγοὺς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Στὸ πλάϊ του πολεμοῦσαν δύο ἀκόμη γενναῖοι Ἱππόται τῆς Δύσεως, ὁ Κόμης Μᾶρκος καὶ ὁ Βέλγος Ζὶλ ντ' Ἄς. Ἡ στάσι τῶν πολιορκουμένων στὴ δεύτερη αὐτὴ πολιορκία δὲν ἦταν καθόλου παθητική, ὅπως θὰ περίμενε κανείς. Δὲν ἀρκοῦνταν δηλαδὴ μόνον νὰ ἀποκρούουν τὶς ἐχθρικὲς ἐπιθέσεις, μὰ ἐνάντια κάνανε κι' αὐτοὶ ὁρμητικὲς ἀντιπιθέσεις. Κι' ἦταν φοβεροὶ οἱ αἰφνιδιασμοὶ τῶν Χριστιανῶν. Κάνανε τέτοια θραῦσι στοὺς πολιορκητές, φέρνανε τέτοια σύγχυσι στὶς τάξεις τους, ποὺ σὰν γυρίζανε στὸ Κάστρο θριαμβευταὶ καὶ νικηφό-

Κρὴς ὁπλαρχηγὸς κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Ἐνετοκρατίας.

ροι κουβαλούσανε μαζί τους πλούσια λάφυρα καὶ πολλοὺς αἰχμαλώτους. Οἱ σιδερόφραχτοι Ἱππόται μὲ τὰ κολοσσιαῖα τους ἀναστήματα, ποὺ τὰ κάνανε ἀκόμα μεγαλύτερα οἱ φοβερὲς πανοπλίες τους, κραδαίνοντας τὶς πελώριες σπάθες του, προκαλοῦσαν τὸν τρόμο στοὺς Τούρκους καὶ βρίσκανε γιὰ μόνη σωτηρία τους τὴ φευγάλα πετῶντας ἀπὸ πάνω τους ὅ,τι μποροῦσε νὰ τοὺς βαραίνη, ὅπλα, σπαθιά, μπαροῦτι καὶ βόλια.

Ἂν εἴχανε ὅμως οἱ Χριστιανοὶ σημαντικὲς ἐπιτυχίες, διατρέξανε ἀντίθετα καὶ σοβαροὺς κινδύνους, ποὺ οἱ κρισιμώτεροι ἀπ' ὅλους ἦταν οἱ ἀνατινάξεις τῶν Τούρκων. Ἀρχίσανε στὶς 25 Ἰουλίου. Τὸ πρωῒ ἐκεῖνο μιὰ τρομαχτικὴ ἔκρηξι ἀκούστηκε κι' ὁ προμαχῶνας «Μαρτινέγκα» τινάχτηκε στὸν ἀέρα. Μὲ ἄγριες φωνὲς ὁρμᾶνε ἀπ' τὶς σχισμάδες οἱ Τοῦρκοι κι' οἱ Χριστιανοὶ τρέχουν βιαστικὰ στὸ μέρος ἐκεῖνο γιὰ νὰ τοὺς ἐμποδίσουν. Ἐννηὰ ὁλόκληρες ὧρες πολεμοῦσαν! Δὲν ἦταν ἀγῶνας αὐτός. Σωστὴ τιτανομαχία. Ἐκινδύνευσαν σοβαρὰ τότε οἱ Χριστιανοί, μὰ στὸ τέλος ὑπερίσχυσαν καὶ κατώρθωσαν νὰ διώξουν τὸν ἐχθρὸ ἔξω ἀπὸ τὰ τείχη τους. Πρὶν προλάβουν καλὰ-καλὰ νὰ ἀνασάνουν καὶ νὰ διορθώσουν τὸ μισογκρεμισμένο τεῖχος, νέα ἔκρηξις γίνεται σ' ἄλλο. Ἄλλη πάλη ἐκεῖ φοβερώτερη ἀπ' τὴν πρώτη. Ἦταν ἀπερίγραπτη ἡ λύσσα τῶν πολεμιστῶν, ποὺ ἀγωνίζονταν μὲ τέτοιο πεῖσμα, ἡ βοὴ ποὺ γίνονταν ἀπ' τὰ βογγητὰ τῶν πληγωμένων, τὶς φωνὲς τῶν ἀνδρῶν καὶ τὰ στριγκλιάρικα τριξίματα τῶν σπαθιῶν!

Ἄλλες τέσσερις ἀνατινάξεις ἔγινναν, μὰ ὅλες εἶχαν τὴν τύχη τῶν πρώτων. Στὸ τέλος ἀπελπισμένοι οἱ Τοῦρκοι ἀπ' τὸν ἄκαρπον ἀγῶνα, ἔλυσαν τὴν πολιορκία καὶ γύρισαν ἄπρακτοι στὰ Χανιά.

Μόλις ὅμως πέρασε ὁ χειμῶνας τοῦ 1649 ξαναθυμοῦνται πάλι τὸ Κάστρο καὶ ἡ πολιορκία ξαναρχίζει στὶς 30 Αὐγούστου. Αὐτὴ βάστηξε δυὸ μόνο μῆνες κι' ἦταν ἀπ' τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος μιὰ σειρὰ ἀπὸ θριάμβους τῶν χριστιανικῶν ὅπλων.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως ἄλλα ἀπρόοπτα γεγονότα διακόπτουν γιὰ ἀρκετὸ καιρὸ τὶς ἐπιχειρήσεις. Στὴν Κεντρικὴ Εὐρώπη ξεσπάει ὁ Οὐγγρικὸς πόλεμος καὶ πολλὲς τουρκικὲς δυνάμεις ἦταν ἀπασχολημένες στὴν Βοσνία. Καὶ δὲν ἀρκοῦσε μόνο αὐτὸς ὁ πόλεμος, μιὰ μεγάλη ἐπανάστασι κλονίζει τὰ θεμέλια τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας. Ὁ Ἰμπραὴμ ἐκθρονίζεται καὶ φονεύεται στὶς φυλακὲς τοῦ Βοσπόρου, ἐνῷ τὰ τάγματα τῶν Γεννιτσάρων ἀνεβάζουν στὸ θρόνο ὡς Σουλτᾶνο τὸν Μωάμεθ Δ΄.

Μόλις τὸ 1660 πάλι, ἔπειτα ἀπὸ ἕντεκα ὁλόκληρα χρόνια, ἐπαναλαμβάνουν τὴν πολιορκίαν. Οἱ ἐπιχειρήσεις ὅμως αὐτὲς δίχως καμμιὰ μέθοδο, δίχως κανένα σχέδιο, εἶχαν τὴν ἴδια τύχη μὲ τὶς προηγούμενες.

Ἔτσι ὁ «Κρητικὸς πόλεμος» συνεχίζονταν δίχως τὸ τέλος του νὰ φαίνεται κοντά. Ἐκτὸς ἀπ' τὶς ἐπιτυχίες τῶν στρατιωτικῶν χριστιανικῶν δυνάμεων, ὁ ἐνετικὸς στόλος εἶχε κι' αὐτὸς μεγάλες καὶ σημαντικὲς νῖκες, καταναυμαχῶντας σχεδὸν πάντα τὸν τουρκικὸ κι' ἐνοχλῶντας ἔτσι τὶς ἀδιάκοπες ἐνισχύσεις ποὺ ἔφταναν ἀπ' τὴν Πόλι.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ ὅμως ἡ κατάστασι ἄλλαξε ἀπότομα. Ἐντελῶς τυχαῖα ὁ Σουλτᾶνος, ποὺ νόμιζε τὴν Κρήτη ἐντελῶς ὑποταγμένη, πληροφορήθηκε τὴν ἀδικαιολόγητη ἀπραξία τοῦ στρατοῦ του. Ἀποφασίζει λοιπὸν νὰ λάβη δραστικὰ μέτρα γιὰ τὴν ξεκαθάρισι τῆς καταστάσεως. Τὸ πρῶτο μέτρο ἦταν νὰ ἀνακαλέση τὸν Χουσεῒν καὶ νὰ διορίση γενικὸ Ἀρχιστράτηγο τὸν ἴδιο τὸ Μέγα Βεζύρη, τὸν περίφημο Ἀχμὲτ Κιοπρουλῆ.

Καὶ πραγματικὰ στὶς 21 τοῦ Ὀκτώβρη 1666 φτάνει στὰ Χανιὰ καὶ στὶς 14 τοῦ Δεκέμβρη τοῦ ἴδιου χρόνου στρατοπεδεύει ἔξω ἀπ' τὸ Κάστρο.

(Ἡ συνέχεια στὸ προσεχές)

Εἰκονογραφημένα χειρόγραφα

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

ΑΝ ἡ τοιχογραφίες τῶν Ἁγιορείτικων μοναστηριῶν καὶ τὰ πάνω σὲ ξύλο εἰκονίσματα, τῶν καθολικῶν του, δὲν μποροῦν νὰ μᾶς μιλήσουν παρὰ γιὰ τὴν τέχνη μέχρι τοῦ 16ου αἰῶνος, ὅμως ὁ πολύτιμος θησαυρὸς τῶν σκευοφυλακίων του καὶ τῶν βιβλιοθηκῶν του ποὺ βρίσκεται ζηλότυπα ἀσφαλισμένος στὶς σκοτεινὲς κρύπτες τους μᾶς πηγαίνει πολὺ παλαιότερα, φτάνοντας μέχρι τοῦ 12ου καὶ πέρα ἀκόμη αἰῶνος. Εἶναι τὰ χρυσοΰφαντα τὰ χρυσοχοϊκά, τα σμάλτα, τὰ ξυλόγλυπτα, καὶ τέλος ἡ μικρογραφίες ἀπὸ τὰ περίφημα εἰκονογραφημένα του χειρόγραφα. Στὶς τελευταῖες μάλιστα,— παρὰ τὸ στενὸ σύνδεσμο ποὺ παρουσιάζουν μὲ τὸ μεγάλο εἰκονογραφικὸ κύκλο — ἐπειδὴ ἐπιτρέπεται περισσότερη ἐλευθερία συνθέσεως καὶ θεμάτων, παρ' ὅση εἰς τὶς τοιχογραφίες καὶ τὰ εἰκονίσματα, μποροῦμε νὰ παρακολουθήσωμε ὄχι μονάχα τὴ σύγχρονή τους καλλιτεχνικὴ ἐκδήλωσι, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ πολὺ ἴσως περισσότερο τὴ σύγχρονή τους ζωή, ἰδίως στὶς μικρογραφίες ἀπο τὰ Δημώδη, τὸ λαϊκὸ χέρι τοῦ εἰκονογράφου, ὅπως ἐγκαταλείπεται σ' ἕνα σωρὸ ἀπὸ ἀθῶες καὶ ἐντελῶς ἰδιωτικὲς ἐκμυστηρεύσεις, μᾶς ἐπιτρέπει νὰ δοῦμε τὴ βαθειὰ παρατήρησι ποὺ εἶχαν τῆς ζωῆς καὶ τὴν πλούσια γνῶσι τῆς ἱστορίας.

Ἡ εἰκονογραφίες τοῦ «Ἰὼβ» (χειρόγραφο ὑπ' ἀριθ. 590 τῆς Μονῆς Βατοπεδίου) εἶναι βουτηγμένες θαρρεῖς μέσα σὲ ἀραβικὴ αἴσθησι, κι' ἡ κατοχὴ τῶν στρατιωτικῶν θεμάτων τοῦ τεχνίτου τῶν μικρογραφιῶν τῆς ὑπ' ἀριθ. 344 ὀκτατεύχου τοῦ Βατοπεδίου τὶς κάνει νὰ σπαρταροῦν ἀκόμα ἀπὸ ζωή. Κοντὰ σ' αὐτὲς μποροῦμε νὰ ἀναφέρουμε τὸν περίφημο εἰκονογραφημένο κώδικα τοῦ Διοσκουρίδου στὴ Μονὴ τῆς Λαύρας, ἕνα εἰλητάριο ποὺ τ' ἀρχικά του γράμματα παρουσιάζουν συμπλέγματα ἀπὸ ζῶα τῆς Μονῆς Σταυρονικήτα, τὰ περίφημα εἰκονογραφημένα τῆς Ρωσικῆς Μονῆς, τῆς Λαύρας, τοῦ Βατοπεδίου καὶ τῶν Ἰβήρων.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπ' αὐτά, τὸ συναίσθημα ποὺ σοῦ γεννᾶ καὶ τὸ ἁπλούστερο εἰκονογραφημένο χειρόγραφο, εἶναι αὐτόχρημα κατάπληξις. Αὐτὰ δὲν εἶναι πιὰ βιβλία, εἶναι ποιήματα ἐντελείας. Μᾶς μένει σχεδὸν ἀσύλληπτος ὁ ζῆλος ποὺ τοὺς κρατοῦσε καθισμένους στὸν «σκίμποδα» γιὰ νὰ γεμίσουν κατεβατὰ ἀπὸ πελώριους τόμους, μὲ χρώματα ψιλώτερα πολλὲς φορὲς ἀπ' τὸ ψιλώτερο μαργαριτάρι, νὰ τὰ ἐπαναστολίσουν μὲ θαυμάσια «ἐπίτιλτα» ἢ νὰ καταστολίσουν τὰ πλατιά τους περιθώρια,— τὰς ὤας,— μὲ γενναιοφροσύνη καὶ ξενοιασιὰ ἀκατανόητη, ἀρκούμενοι στὸν τίτλο τοῦ «ταπεινοῦ» ἢ «ἁμαρτωλοῦ» ἢ σε καμμιὰ συγκινητική, καθὼς τουτη, ἐκμυστήρευσι: «Ἱδρῶτι πολλῷ συσχεθέντες καὶ πόνῳ, τὸ γλυκύτατον μόλις εὕρομεν τέλος». Σ' ἕνα θαυμάσιο εἰκονογραφημένο χειρόγραφο τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγ. Διονυσίου, ποὺ περιέχει 19 λόγους Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, στὸ πρῶτο φύλλο του αὐτοεικονίζεται ὁ τεχνίτης ντυμένος πολυτελέστατο πορφυρόχρυσο ὡς κάτου τὰ πόδια χιτῶνα (περιβολὴ ἀληθινὰ ἑορτῆς) νὰ παρουσιάζη τὸν ἀποτελειωθέντα τόμο στὸν Ἅγιο, ποὺ ἀτενίζοντάς τον αὐστηρὰ στὸ πρόσωπο τὸν εὐλογεῖ. Αὐτὸ θὰ πῆ «ΕΡΩΣ» ἀρετῆς.

Ἀλλ' ἂς ἔλθουμε τέλος στὸ ὑπ ἀριθ. 61 ψαλτήριο τῆς Μονῆς Παντοκράτορος. Ἕνα ἀκέφαλο ψαλτῆρι, χαρακτηρισμένο ἀπὸ τὸ Λάμπρο ὡς ἐργασία τοῦ 13ου αἰῶνα. Μέσα στὰ ἁπλόχωρα κατεβατά του, μὲ τὸ ἐλάχιστο κείμενο καὶ τὰ πλατειὰ περιθώρια εἶναι χυμένος ἄφθονα ὁ θησαυρὸς ἑκατὸ περίπου παραστάσεων. Στὶς περισσότερες γίνεται μιὰ χριστολογικὴ μεταφορὰ τῶν ψαλμῶν. Εἶναι ἀφάνταστο τὸ ὑψηλὸ καὶ σύγχρονα ἀβίαστο τῆς ἐξευρέσεως. Μιὰ λεπτότης κριτικὴ καὶ μιὰ σαφήνεια ἐντελῶς Ἑλληνική. Ἀπέναντι στὴ Δαυϊδικὴ φράσι, «ἵνα τὶ ἐγκατέλειπές με» ὁ Χριστὸς μόνος στὸ σταυρό του, μεταφερομένης ἔτσι στὸ εὐαγγελικὸ «ἵνα τί μὲ ἐγκατέλιπες;». Εἰς τὸ Δαυϊδικὸ «Γεύσασθε καὶ εἴδατε ὅτι Χριστὸς ὁ Κύριος» ἡ ἀνάμνησι τοῦ «λάβετε φάγετε» «πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες» μὲ τὸν Ἰησοῦ μπροστὰ στὴν τράπεζα, ὀρθιο, στὴ μέση ἀπὸ τοὺς «περιεστῶτας» μαθητάς του. Εἰς τὸ «ἀνήγαγες ἐξ Ἅδου τὴν ψυχήν μου», ἡ ἀνάστασι τοῦ φίλου του Λαζάρου. Ἔτσι τὴν βαρύηχη Δαυϊδικὴ λύρα, τὴν συνοδεύει ἀδιάπτωτα, ἀβίαστα καὶ σὲ ὅλη της τὴν ἔκτασι, ἡ λεπτὴ χάρις ἑνὸς πλαγιαύλου Ἑλληνικοῦ. Καὶ τὴν Ἑλληνικότητα αὐτὴ δὲν τὴν ἀντικρύζει κανεὶς μόνο σ' αὐτὸ τὸ χαριτωμένο τρόπο τῆς μεταφορᾶς. Τὴν ἀντικρύζει παντοῦ. Στὴ σύνθεσι, στὸ χρῶμα, στὴν ἔκφρασι, στὴν αἴσθησι, στοὺς τύπους, ὅλου αὐτοῦ τοῦ κόσμου ποὺ μεταχειρίζεται. Ὅλοι τοῦτοι μοιάζουν σὰν χαριέστατοι λιποτάκτες τῶν Ἑλληνικῶν ἀγγείων, καὶ εἶναι κωμικὴ ἡ ὑποκρισία των, ὅταν προσποιοῦνται τὸν Ἑβραῖο ἢ τὸν Χριστιανὸ τῶν Γραφῶν. Καὶ ὅμως εἴμεθα διατεθειμένοι νὰ τοὺς πάρουμε γιὰ ὅτι αὐτοὶ θὰ ἤθελαν. Τόσο ὑποβλητικὴ εἶναι ἡ ἁπλότης τοῦ τεχνίτου των. Γιατὶ αὐτὰ δὲν εἶναι τυμβώρυχα λείψανα, εἶναι «κόσμος ζῶν», στὶς «πληγὲς» ἡ παράστασι ἐκείνων ποὺ στρεβλώνοντας τὸ σῶμα, προφυλάσσουν μὲ τὰ δυὸ χέρια τὸ πρόσωπο, ἀπὸ τὸ δάγκωμα τῆς «σκυλόμυγας» καθὼς καὶ κείνη μὲ τὰ ζῶα, ποὺ χώνοντας τὸ κεφάλι στὰ σκέλια τους συμμαζεύονται περίφοβα περιμένοντας νὰ ξεσπάση ἡ καταιγίδα ἐνῷ τὸ ἐλαφότραγο σκιρτᾶ ἀπὸ ἀνησυχία, δείχνουν μιὰ πλατειὰ παρατήρησι τῆς ζωῆς

Στὸ «ὅτι παρὰ σοὶ πηγὴ ζωῆς» πάλι, τὸ νερὸ τῆς Σαμαρείτιδος, τέσσερις περίστροφες γραμμὲς ποὺ ξεφεύγουν ἀπ' τὸν ἀνασυρμένο κάδο της, εἶναι τόσο νερό, ὅσο δὲν εἶναι ὅλαμαζὶ τὰ ποτάμια τοῦ ρεαλισμοῦ. Στὸ «ὁ Θεός, ὁ Θεός μου πρὸς σὲ ὀρθρίζω» εἶναι λεπτότατος ὁ λυρισμός του. Φέρει τὸν Δαυῒδ νέο βοσκό, καθισμένο μὲ τὴν γκλίτσα του ἀπάνω σὲ ἀκρότατη κορφὴ ποὺ τὴν ἔχει περιβάλει ἕνας ἀγέρας ἀπὸ αὐγινὸ φῶς, στὸ «ἐνώτισε τῶν δακρύων μου» δραματικώτατος. Ὁ πετεινὸς σηκωμένος στὰ νύχια του, φωνάζει τοῦ Πέτρου, ἐνῷ ἐκεῖνος σπάνει στοὺς λυγμούς του. Τὸ ἴδιο στὸ «ἐκωφώθην καὶ οὐκ ἤνοιξα τὸ στόμα μου, ὅτι σὺ ἐποίησας». Ὁ Ἰησοῦς ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς ἐμπαικτὰς καὶ ραπίζοντας, προβλέπει παραπονετικὰ στὸν πατέρα, ἐνῷ ἐκεῖνος τὸν εὐλογεῖ ἀποστρέφοντας τὸ πρόσωπο.

Ἴσως νὰ χρειαζόταν ν' ἀποτινάξη κανεὶς τὶς χειροπέδες μιᾶς ξερῆς περιγραφῆς καὶ ν' ἀναχθῆ σὲ καθαρὰ αἰσθητικὴ ζήτησι, γιὰ νὰ μπορέση νὰ προσδιορίση ἐπακριβέστερα τὴν καλλιτεχνικὴ ἀξία ὅλου αὐτοῦ τοῦ θησαυροῦ καθὼς καὶ τὴν ἀνυπολόγιστη ἐπίδρασι ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ ἀσκήση ἡ γνωριμία καὶ ἡ κατανόησί του, ἀπάνω στὸ μέλλον τῆς νέας Ἑλληνικῆς Τέχνης. Ἀλλὰ γι' αὐτὰ ὅλα θὰ ἔπρεπε νὰ μιλήσουμε καὶ ἄλλοτε.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΔΟΥΚΑΣ

(Ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους χρόνους μέχρι σήμερα)

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΓΡΑΦΙΚΗΣ ΥΛΗΣ

Στὸ σημερινό μας σημείωμα θὰ ἐξετάσωμεν σύντομα τὰ μέσα ποὺ μεταχειρίστηκαν οἱ ἄνθρωποι γιὰ νὰ γράφουν ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους μέχρι σήμερα, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὰ πιὸ πρωτόγονα, γιὰ νὰ καταλήξωμε στὸ τελειότερο, τὸ γνωστὸ σ' ὅλους μας χαρτί, τὸ συνηθέστερο καὶ ἀφθονώτερο εἶδος γραφικῆς ὕλης.

Οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοί μας, προκειμένου νὰ διατυπώσουν γραπτὰς τὶς σκέψεις τους, εὕρισκαν φοβερὲς δυσκολίες, γιὰ τὸ λόγο ὅτι δὲν εἶχαν πρόχειρη καὶ φθηνὴ γραφικὴ ὕλη.

Τὰ παλαιότερα καὶ τὰ πιὸ πρωτόγονα εἴδη γραφικῆς ὕλης ἦταν ἡ πέτρα, πλάκες ἀπὸ ψημένο χῶμα, ὄστρακα, λεπτὲς ξύλινες σανίδες, πλατειὰ φύλλα δένδρων, μετάλλινες πλάκες κλπ.

Ἀπ' ὅλα αὐτά, τὰ μόνα ποὺ ἄντεχαν στὴν καταστροφὴ τοῦ χρόνου ἦταν βέβαια οἱ πέτρες καὶ τὰ κομμάτια τῶν μετάλλων, πλὴν ὅμως ἡ χρησιμοποίησί τους ἦταν πολὺ δύσκολη καὶ γιὰ τὴν σκληρότητά τους ὅσο καὶ γιὰ τὸν ὄγκο τους (ἰδίως τῶν κομματιῶν τῆς πέτρας). Ὕστερ' ἀπ' αὐτὰ καταλαβαίνει ὁ καθένας τί δύσκολο ἦταν νὰ γράψῃ κανεὶς κάτι καὶ νὰ τὸ φυλάξῃ. Χρειαζόταν ὁλόκληρη ἀποθήκη! Παρ' ὅλα ταῦτα ὅμως, ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχε ἄλλο εἶδος γραφικῆς ὕλης, ἀναγκαζόνταν οἱ ἄνθρωποι νὰ σκαλίζουν ἐπάνω σὲ μεγάλες πέτρες τὰ γραφτά τους ποὺ ἤθελαν νὰ φυλάξουν καὶ νὰ θυμοῦνται. Ἔτσι π. χ. ἔγραφαν οἱ πολιτεῖες τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος τοὺς νόμους τους καὶ τοὺς φύλαγαν σὲ διάφορα δημόσια μέρη, συνήθως ἱερὰ ἱδρύματα. Τὰ γραφτὰ ποὺ εἶναι ἐπάνω σὲ πέτρες, τὰ λέμε συνήθως ἐ π ι γ ρ α φ ὲ ς καὶ ἀσχολεῖται γι' αὐτὲς μιὰ ἰδιαίτερη ἐπιστήμη, ποὺ λέγεται Ἐ π ι γ ρ α φ ι κ ή.

Μετὰ τὴν πέτρα οἱ ἄνθρωποι χρησιμοποίησαν γιὰ γραφικὴ ὕλη τὴν ψημένη χωματένια πλάκα. Ἔπαιρναν πηλὸ καὶ ἀφοῦ τοῦδιναν ἕνα σχῆμα ὀρθογώνιο, σὰν τὰ σημερινὰ τοῦβλα ἀπάνω-κάτω, ἐχάραζαν στὶς δύο πλατειὲς ἐπιφάνειες τὸ κείμενο ποὺ ἤθελαν νὰ γράψουν καὶ μετὰ τὸ ἔψηναν σὲ δυνατὴ φωτιὰ γιὰ νὰ ξεραθῇ καὶ ἔτσι νὰ μὴν μποροῦν νὰ σβησθοῦν τὰ γράμματα. Ὁ τρόπος αὐτὸς τῆς γραφῆς μοιάζει μὲ τὸ σκάλισμα τῆς πέτρας, μὲ τὴ διαφορὰ ὅτι εὐκολώτερα χαράζεται ὁ πηλὸς παρὰ ἡ σκληρὴ πέτρα. Ἔχει ὅμως κι' ἕνα μεγάλο μειονέκτημα: ὅτι δὲν ἀντέχει στὸ χρόνο, ἐπειδὴ εἶναι εὐκολώτατο νὰ σπάσῃ ἡ πήλινη πλάκα.

Ἄλλο εἶδος γραφικῆς ὕλης ἦταν τὸ ξύλο. Ἔπαιρναν λεπτὲς ξύλινες σανίδες καὶ σκάλιζαν ἀπάνω τὸ κείμενο, ἢ ἄλειφαν τὴν μιὰ ἐπιφάνεια τῆς σανίδας μὲ κερὶ καὶ κατόπι ἐχάραζαν ἀπάνω στὸ κερὶ τὰ ψηφία μὲ ἕνα μυτερὸ ἐργαλεῖο. Τὴν κερωμένη πλάκα μεταχειριζόνταν περισσότερο οἱ μαθητὲς τῶν σχολείων, γιὰ νὰ κρατοῦν τὶς σημειώσεις τους, κι' αὐτὸ γιατὶ ἦταν εὔκολο νὰ ξαναστρώσουν τὸ κερὶ στὴ σανίδα καὶ νὰ ξαναγράψουν ἐπάνω στὴν ἴδια ἐπιφάνεια ὅσες φορὲς ἤθελαν.

Ὡς τώρα εἴδαμε τὶς κυριώτερες πρωτόγονες ὗλες ποὺ μεταχειρίστηκαν οἱ ἄνθρωποι γιὰ γραφή. Τώρα θὰ ἐξετάσωμε μιὰ δεύτερη μεγάλη κατηγορία γραφικῶν ὑλῶν, ποὺ ἀποτελοῦν τὸν πρῶτο σημαντικὸ σταθμὸ στὴν ἱστορία τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος: τὸν πάπυρο καὶ τὴν περγαμηνή. Καὶ πρῶτα ἂς μιλήσουμε γιὰ τὸν πάπυρο.

Ἐπάνω στὴν γραφικὴν αὐτὴ ὕλη, ποὺ ὑπῆρξε πολὺ διαδεδομένη στοὺς ἀρχαίους χρόνους, ἐγράφτηκαν ὅλα τὰ μεγάλα ἀριστουργήματα τῆς ἀρχαιότητος. Ἂν οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶχαν ἐφεύρει τὸν πάπυρο, εἶναι ζήτημα ἂν θὰ ἔφτανε ὡς τοὺς χρόνους μας ἡ πνευματικὴ κληρονομιὰ τῶν προγόνων μας. Μὰ ἂς ἐξετάσωμε τί εἶναι πρῶτα-πρῶτα ὁ πάπυρος: Στὴν Αἴγυπτο στὶς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ Νείλου φύτρωνε κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἕνα φυτὸ μὲ παχὺ κορμὸ καὶ φύλλα καὶ ποὺ οἱ κάτοικοι τῆς Αἰγύπτου ὠνόμαζαν στὴν γλῶσσα τους π ά π α. Οἱ Ἕλληνες τὸ φυτὸ αὐτὸ τὸ εἶπαν π ά π υ ρ ο, ὄνομα ποὺ ἐπεκράτησε σ' ὅλες τὶς γλῶσσες. Ἀπὸ τὸ στέλεχος τοῦ φυτοῦ αὐτοῦ, τὸ κοτσάνι δηλαδή, κατασκευαζόταν ἡ γραφικὴ ὕλη ποὺ πῆρε τὸ ὄνομα τοῦ φυτοῦ. Ἔκοβαν τὸν κορμὸ σὲ λεπτὲς λουρίδες καὶ τὶς ἔπλεκαν μεταξύ τους, ὅπως πλέκομε σήμερα τὶς ψάθες. Κατόπι, βουτοῦσαν τὸ πλεγμένο κομμάτι στὸ νερὸ τοῦ Νείλου καὶ τἄφιναν τόσο, ὅσο χρειαζόταν γιὰ νὰ κολλήσουν οἱ λουρίδες μεταξύ τους. Μετὰ τὸ ξέραιναν στὸν ἥλιο, τὸ κτυποῦσαν μὲ σφυριὰ γιὰ νὰ γίνῃ παντοῦ ἴδιο στὸ πάχος, καὶ στὸ τέλος τὸ γυάλιζαν τρίβοντάς το μὲ μεγάλα κοχύλια. Ἀφοῦ τελείωνε ὅλη ἡ ἐργασία αὐτή, ἐκοβόταν τὸ μεγάλο κομμάτι σὲ φύλλα καὶ παραδινόταν στὸ ἐμπόριο. Ἐκεῖνος ποὺ ἤθελε νὰ γράψῃ σὲ πάπυρο, ἔπαιρνε ὅσα φύλλα τοῦ χρειαζόνταν κι' ἔγραφε μὲ μελάνη, ἀλλὰ μόνο ἀπ' τὴν μιὰ μεριά. Κατόπι, ἔπαιρνε τὰ γραμμένα φύλλα καὶ τὰ κολλοῦσε τὸ ἕνα κάτω ἀπὸ τὸ ἄλλο, ὥστε νὰ σχηματίσῃ μιὰ μακρυὰ σειρὰ σὰν κινηματογραφικὴ ταινία. Ὕστερα κάρφωνε τὴν ἀπάνω καὶ τὴν κάτω μεριὰ σὲ δυὸ κυλινδρικὰ ξύλα καὶ κατόπι τύλιγε τὴν τανία στὸ κάτω ξύλο. Ἔτσι σχηματίζονταν ἕνα ρολὸ ποὺ εἶχε στὴν ἄκρη καρφωμένο ἕνα δεύτερο κυλινδρικὸ ξύλο. Τώρα ἂν κανένας ἤθελε νὰ διαβάσῃ τὰ γραφόμενα, δὲν εἶχε παρὰ νὰ ξετυλίγῃ σιγὰ σιγὰ τὸ ρολὸ ἀπὸ τὸ τελευταῖο ξύλο καὶ νὰ τὸ τυλίγῃ στὸ πρῶτο, διαβάζοντας συγχρόνως. Ὁ πάπυρος, παρ' ὅλο ποὺ ἦταν φτηνὴ καὶ σχετικὰ ἄφθονη γραφικὴ ὕλη, εἶχε ἕνα μεγάλο ἐλάττωμα: ξεραινόταν εὔκολα κι' ἔσπαζε σὰν ξερὸ φύλλο. Γι' αὐτὸ ἀργότερα ἀντικατεστάθηκε ἀπὸ τὴν π ε ρ γ α μ η ν ή. Ἡ περγαμηνὴ δὲν εἶναι τίποτα ἄλλο, παρὰ δέρμα ζώων κατεργασμένο. Ἔπαιρναν τὸ δέρμα κι' ἀφοῦ τὸ ταρίχευαν καὶ τοῦ ἀφαιροῦσαν τὶς τρίχες, τὸ ἔκοβαν σὲ φύλλα καὶ τὰ δίπλωναν σὰν τὰ σημερινὰ τετράδια. Ἡ περγαμηνὴ ἦταν πολὺ πιὸ στερεὰ ἀπὸ τὸν πάπυρο, ἄντεχε στὸ χρόνο, καὶ μποροῦσε νὰ πάρῃ πιὸ εὔχρηστο σχῆμα ἀπ' αὐτόν. Τὸ μόνο της ἐλάττωμα ἦταν ἡ ἀκριβὴ τιμή της, ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι τὴν προτίμησαν γιὰ τὰ μεγάλα της προτερήματα. Τὸ πολυτελέστερο μάλιστα εἶδος περγαμηνῆς ἦταν ἐκεῖνο ποὺ ἔφτιαναν μὲ δέρματα πολὺ μικρῶν ζώων (ἀκόμη ἔφταναν ὡς τὸ σημεῖο ν' ἀνοίγουν τὴν κοιλιὰ τῶν ζώων καὶ νὰ παίρνουν τὸ δέρμα τῶν ἐμβρύων, πρὶν ἀκόμη γεννηθοῦν!). Μὲ τὸ τρυφερὸ αὐτὸ δέρμα ἔφτιαναν περγαμηνὴ κατάλληλη γιὰ πλούσια καὶ ἀκριβὰ χειρόγραφα, στολισμένα μὲ χρυσὲς καὶ ἀργυρὲς εἰκόνες.

Ἡ περγαμηνὴ στάθηκε τὸ κοινότερο εἶδος γραφικῆς ὕλης μέχρι τῆς ἐφευρέσεως τοῦ χαρτιοῦ, ποὺ τὴν ἐκτόπισε μόλις παρουσιάστηκε, ἐξ αἰτίας τῆς ἀφθονίας του καὶ τῆς χαμηλῆς του τιμῆς.

Τὸ χαρτί, ποὺ ἔγινε γνωστὸ στὴν Εὐρώπη τὸν 12ο αἰῶνα π. Χ. ἀπὸ τοὺς Ἄραβες, φαίνεται πὼς ἦταν κοινὸ πρᾶγμα στὴν Κίνα πολλοὺς αἰῶνες πρωτήτερα. Ἡ Ἀνατολικὴ Εὐρώπη ἔμαθε τὸ χαρτὶ τὸν 13ο αἰῶνα καὶ ἀπὸ τότε ἄρχισε ἡ χρῆσι του καὶ ἡ κατάργησι κάθε ἄλλου εἴδους γραφικῆς ὕλης. Ἂν κοιτάξωμε παληὰ χειρόγραφα γραμμένα σὲ χαρτί, θὰ δοῦμε ὅτι διαφέρει πολὺ ἡ ποιότης τοῦ τότε χαρτιοῦ ἀπὸ τὸ σημερινό. Τὸ χρῶμα του εἶναι σκοῦρο καὶ ἡ ἐπιφάνειά του γεμάτη κηλῖδες. Ἡ συνηθέστερη ὕλη γιὰ τὴν κατασκευή του ἦταν τὸ ξύλο, τὸ λινάρι, τὸ μπαμπάκι καὶ ἄλλες φυτικὲς οὐσίες. Σιγὰ σιγὰ ὅμως μὲ τὴν πάροδο τῶν αἰώνων ἐπλουτίστηκαν οἱ πρῶτες ὗλες τῆς κατασκευῆς του καὶ ἐκαλυτέρεψε ἡ ποιότητά του, μέχρι σημείου νὰ κατασκευάζωνται ἀφάνταστες ποικιλίες καὶ ποιότητες χαρτιοῦ ἀπὸ τὴν φτηνότερη ὡς τὴν ἀκριβώτερη καὶ τὴν πολυτελέστερη.

Τελευταῖα, ἂς ποῦμε δυὸ λόγια γιὰ τὴ μελάνη καὶ τὶς πέννες τῶν ἀρχαίων καὶ τῶν μεσαιωνικῶν μας προγόνων.

Ἡ μελάνη τῶν ἀρχαίων ἔχει συνήθως ἕνα καστανὸ μαῦρο χρῶμα. Ἡ μελάνη τοῦ μεσαίωνος εἶναι ἐπίσης καστανόμαυρη, ἀλλὰ ὑπάρχει καὶ κόκκινη, ἀκόμη καὶ χρυσὴ καὶ ἀργυρή!

Ἡ πέννα συνήθως ἦταν ἀπὸ φτερὸ χήνας, ὑπῆρχαν ὅμως καὶ διάφορα ἄλλα ἐργαλεῖα κατάλληλα γιὰ τὸ ξύσιμο τῶν λανθασμένων λέξεων, γιὰ τὸ χαράκωμα τῶν φύλλων, κλπ.

Β.

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΑΙΝΕΤΕ

Τὸ ἱερὸ προσκύνημα τῶν Μουσουλμάνων

Ἕνα ἀπὸ τὰ περιεργότερα θεάματα ποὺ μπορεῖ νὰ συναντήση κανεὶς στὶς Ὁλλανδικὲς Ἰνδίες εἶναι ἡ ἡμέρα τοῦ «Ταβαλί», δηλαδὴ ἡ ἡμέρα τῆς ἀναχωρήσεως τῶν πιστῶν Μουσουλμάνων τῶν Ὁλλανδικῶν Ἰνδιῶν γιὰ τὸ προσκύνημα τῆς Μέκκας. Χιλιάδες προσκυνητῶν κάθε τάξεως ἀναχωροῦν τὴν ἡμέραν ἐκείνην διὰ τὸ ἱερὸν προσκύνημα μαζὶ μὲ ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας των καὶ τὰ «μπαγάζα» των, δηλαδὴ τὶς ἀποσκευὲς ποὺ περιέχουν τὰ ἀναγκαῖα εἴδη γιὰ τὸ ταξίδι των.

Τὸ ταξίδι των διαρκεῖ 20 ἡμέρες καὶ εἶναι ἀρκετὰ ἐπίπονο. Τὰ ἀτμόπλοια ποὺ τοὺς μεταφέρουν τοὺς ἀποβιβάζουν στὸ Τζεντά.

Μετὰ τὸ προσκύνημα στὴ Μέκκα οἱ προσκυνητὲς ἀποκτοῦν τὸν τίτλο τοῦ «Χατζῆ» καὶ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ φοροῦν στὸ κεφάλι τους τὸ περίφημο «τουρμπάνι», σύμβολο τῆς ἰδιότητός των.

Ἡ μικρότερη φυλακή

Ἡ μικρότερη φυλακὴ στὸν κόσμο βρίσκεται στὸ Κράτος τοῦ Βατικανοῦ. Ἀποτελεῖται μονάχα ἀπὸ δύο δωμάτια, ποὺ ἄλλωστε παραμένουν διαρκῶς κενά. Ὡστόσο ἡ φυλακὴ αὐτὴ ποὺ ποτὲ δὲν ἔχει κρατουμένους, ἔχει δική της βιβλιοθήκη, αἴθουσα λουτροῦ καὶ αἴθουσα γυμναστικῆς!

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ ΤΟΥ 1834

Διὰ Διατάγματος τῆς Ἀντιβασιλείας ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδος μετετέθη τὴν 18ην Σεπτεμβρίου 1834 εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἡ ἐγκατάστασις τῶν Ἀρχῶν τῆς πρωτευούσης ἐγένετο βεβιασμένα καὶ χωρὶς νὰ γίνῃ καμμιὰ μελέτη ἐκ τῶν προτέρων. Ὑπὸ πολλῶν κρατῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ὑπεδεικνύετο ὡς πρωτεύουσα ἡ Κόρινθος, μὲ τὴν δικαιολογίαν ὅτι εὑρίσκετο εἰς τὸ κέντρον τοῦ τότε ἐλευθέρου Κράτους καὶ ἀπετέλει τὸν κόμβον τῶν διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης συγκοινωνιῶν. Ἄλλοι ἐπρότεινον τὸ Ἄργος καὶ πολλοὶ τὸ Ναύπλιον, ἀλλ' ὁ Ἀντιβασιλεὺς Ἄρμανσμπεργ ἔσπευσε νὰ μεταφέρῃ τὴν πρωτεύουσαν εἰς τὰς Ἀθήνας, προτρεπόμενος εἰς τοῦτο ὑπὸ τοῦ Βασιλέως Λουδοβίκου, ὁ ὁποῖος ἀπὸ ἐνθουσιασμὸ πρὸς τὴν εὔκλειαν τῆς ἀρχαίας πρωτευούσης ἐπεθύμει νὰ καταστήσῃ πρωτεύουσαν τοῦ Κράτους, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἐβασίλευεν ὁ υἱός του, τὴν Ἱερὰν πόλιν τῆς Παλλάδος Ἀθηνᾶς. Τόσον πρόθυμοι εὑρέθησαν οἱ Ἀντιβασιλεῖς πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἐπιθυμίας τοῦ φιλέλληνος Ἡγεμόνος, ὥστε δὲν ἐδίστασαν νὰ ἐγκρίνουν τὸ διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην παράτολμον καὶ μεγαλοπρεπὲς σχέδιον τῶν ἀρχιτεκτόνων, οἱ ὁποῖοι ἐσχεδίασαν τὰς Ἀθήνας μὲ μεγαλοπρέπειαν, τὴν ὁποίαν μόνον πρωτεύουσαι μεγάλων Κρατῶν θὰ ἠδύναντο νὰ ἀποκτήσουν.

Ἡ Ἀντιβασιλεία λοιπὸν ἐνέκρινε τὸ σχέδιον, ἀλλὰ ἦλθεν ἡ ἐφαρμογή του, ὅπου ἀπεδείχθη ὅτι ἐχρειάζοντο δέκα ἓξ ὁλόκληρα χρόνια καὶ ἀπῃτοῦντο πολλὰ ἑκατομμύρια διὰ τὴν ἀποπεράτωσίν του.

Κατόπιν τούτου ἐγκατελείφθη ἡ ἰδέα αὐτὴ καὶ μετεκλήθη ὁ αὐλικὸς ἀρχιτέκτων τοῦ Μονάχου Κλέτσε, ὁ ὁποῖος ἐχάραξε νέο καὶ ἁπλούστερο σχέδιο.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην αἱ Ἀθῆναι ἦσαν ἕνας σωρὸς ἀπὸ ἐρείπια. Μόλις ἑξακόσιοι ἄνθρωποι, ἀναφέρει κάποιος περιηγητής, κουρελιάρηδες ἐπηγαινοήρχοντο ἄνω - κάτω. Μερικὲς καλύβες, χωρὶς πόρτες καὶ παράθυρα, ὑπῆρχον μόνον, καὶ αὐτὲς τὶς κατέλαβον οἱ πρῶτοι ἐπαρχιῶται καὶ οἱ δημόσιες ὑπηρεσίες ποὺ ἦλθαν ἀπὸ τὴν παλιὰ πρωτεύουσα. Δύο - τρία καφενεῖα ἦσαν κοντὰ στὴ βρύση τοῦ «Βοριᾶ» καὶ στὸ «Μεγάλο Τζαμί» ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Τούρκων. Ἀπὸ τὶς ἐκκλησίες εἶχαν σωθῆ μόνον οἱ τοῖχοι. Δὲν ὑπῆρχον φανάρια στοὺς δρόμους οὔτε ταχυδρομεῖο. Τὸ ταχυδρομεῖο μετέφερε ἀπὸ τὸ Ναύπλιον ἕνας φουστανελλοφόρος κλητῆρας, ὁ ὁποῖος κατὰ τὰς ἑσπερινὰς ὥρας ἀνέβαινε σ' ἕνα κατεστραμμένο «ντεπόζιτο» καὶ ἐφώναζε τὶς ἐπιγραφὲς τῶν ἐπιστολῶν.

Ἡ ἀνοικοδόμησις τῆς πόλεως ἤρχισε ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ ἐγκατεστάθη ἡ Κυβέρνησις. Εἰς τὴν παλαιὰν πόλιν, ἡ ὁποία ἐξετείνετο παρὰ τοὺς πρόποδας τῆς Ἀκροπόλεως, γύρω ἀπὸ τὸ μνημεῖο τοῦ Λυσικράτους καὶ πλησίον εἰς τὴν Πύλην τῆς Ἀγορᾶς, ὑπῆρχον παλαιὰ σπίτια σχεδὸν κατεστραμμένα.

Τὰ σπίτια αὐτὰ ἐπεσκευάσθησαν πρόχειρα καὶ ἐστρώθηκαν οἱ στενοὶ δρόμοι καὶ ἔτσι ἔγινε τὸ πρῶτο συγκρότημα κωμοπόλεως, ἡ ὁποία θὰ ἐστέγαζε τὴν νέαν πρωτεύουσαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου. Δὲν ὑπῆρχον οὔτε λατομεῖα, οὔτε πλινθουργεῖα, οὔτε στρατῶνες, οὔτε νοσοκομεῖα, οὔτε σχολεῖα, οὔτε κανένα ἄλλο κοινωφελὲς ἵδρυμα. Μέσα στὰ ἐγκαταλειφθέντα ἐρείπια ἀπὸ τὸν πόλεμον κατέλαβον οἱ 162 ἄρχοντες τὰ πτωχικὰ σπίτια καὶ ἦσαν οἱ μόνοι ποὺ ζοῦσαν κάπως ἄνετα.

Ἀπὸ τὰ σπίτια τῶν 162 αὐτῶν εὐγενῶν, ὅπως θὰ λέγαμε σήμερα, δὲν ἔλειπαν αἱ διασκεδάσεις καὶ οἱ χοροί, οἱ δὲ κυρίες ποὺ πήγαιναν στοὺς χοροὺς καὶ στὶς δεξιώσεις καβαλίκευαν σὲ γαϊδουράκια.

Γ. Μπ...ς

Αἱ μακραὶ περιγραφαὶ τοῦ πολέμου, ποὺ διεξάγεται εἰς τὴν ἔκτασιν τοῦ Βορρᾶ μὲ θερμοκρασίαν 30° καὶ 40° βαθμοὺς ὑπὸ τὸ μηδὲν καὶ ὑπὸ τὸ πολικὸν σκότος μᾶς δίδουν ἀφορμὴν νὰ ὁμιλήσωμεν σήμερον πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ τὰς μαθητρίας, ποὺ ἀποτελοῦν τὰ μέλη τῆς Ἐθνικῆς Ὀργανώσεως τῆς Νεολαίας, διὰ τὰς ὡραίας καὶ περιέργους ἐμφανίσεις τοῦ πολικοῦ φωτός, τὸ ὁποῖον φωτίζει κατὰ τὰς μακρὰς νύκτας τοὺς κατοίκους τῶν πόλων.

Τὸ πολικὸν ἢ βόρειον σέλας ἀποτελεῖται ἀπὸ φωτεινὰ ἀκτινωτὰ νέφη, τὰ ὁποῖα εἰς τὰ βόρεια κλίματα ἀρχίζουν νὰ ἐμφανίζωνται πρὸς τὸ βόρειον μέρος τοῦ οὐρανοῦ, μὲ τὴν ἀρχὴν τῆς νυκτός. Τὰ σύννεφα αὐτὰ παρουσιάζουν πολλάκις θέαμα ἐκτάκτως ὡραῖον καὶ μαγευτικόν. Τὸ σχῆμα τῶν νεφῶν, αἱ διαστάσεις των, τὸ χρῶμά των, ἡ ἔκτασις τοῦ φωτὸς ποὺ ἐκπέμπουν, ὅλα αὐτὰ δὲν εἶναι σταθερά, ἀλλὰ μεταβάλλονται ἕνεκα πολλῶν καὶ διαφόρων λόγων.

Τὸ σπουδαῖον γεγονὸς εἶναι ὅτι ἡ ἐμφάνισις τοῦ φωτὸς αὐτοῦ εἰς τὰς βορείους περιοχὰς τῆς Γῆς, (ὅπως καὶ εἰς τὰς νοτίας, ὅπου ἔχομεν τὸ νότιον σέλας) ἐκπληροῖ σπουδαῖον σκοπόν. Φωτίζει τὰ μέρη ἐκεῖνα κατὰ τὰς μακρὰς νύκτας τοῦ χειμῶνος, κατὰ τὰς νύκτας ποὺ διαρκοῦν δύο, τρεῖς, τέσσαρας καὶ ἓξ μῆνας καὶ δὲν φαίνεται καθόλου Ἥλιος. Τὸ φῶς τοῦ πολικοῦ σέλαος εἶναι πολλὲς φορὲς τόσον ἰσχυρόν, ὥστε νὰ ὑπερβαίνῃ τὸ φῶς τῆς Πανσελήνου! Ἂν λάβωμεν δὲ ὑπ' ὄψιν ὅτι εἰς τὰ βόρεια μέρη, ὅπως εἶναι ἡ Σουηδία, ἡ Νορβηγία, ἡ Φινλανδία, ἡ Ρωσία, ἐπὶ πολλοὺς μῆνας τὸ χιόνι σκεπάζει ὁλοκλήρους περιοχάς, θὰ ἴδωμεν ὅτι τὸ φῶς τὸ προερχόμενον ἀπὸ τὰ φωτεινὰ αὐτὰ νέφη ἀνακλώμενον καὶ διαχυνόμενον εἰς τὰς λευκὰς περιοχὰς εἶναι ἀρκετόν, ὥστε νὰ φωτίσῃ καλῶς τοὺς τόπους ἐκείνους καὶ νὰ διευκολύνῃ τὴν ἀραιὰν ἄλλωστε κίνησιν τῶν ὀλίγων κατοίκων ποὺ εἶναι ἐγκατεσπαρμένοι εἰς τὰς ἀχανεῖς ἀρκτικὰς ἐκτάσεις.

Ἔπειτα πρέπει νὰ ἐνθυμηθῶμεν ὅτι τὸ λυκαυγὲς καὶ τὸ λυκόφως, ποὺ στὰ ἰδικά μας πλάτη διαρκοῦν τὸ πολὺ μιὰ ὥρα ἢ καὶ ὀλιγώτερον, ἐκεῖ διαρκοῦν ἡμέρας καὶ ἑβδομάδας καὶ πολλάκις καὶ μῆνας. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον αἱ νύκτες δὲν διαρκοῦν ἓξ μῆνας ἀλλὰ τὸ περισσότερον 3 μῆνας.

Ἐμφανίσεις ὅμως πολικοῦ σέλαος ἔχομεν καὶ εἰς τὴν βόρειον Εὐρώπην, κατ' ἀραιὰ δὲ διαστήματα ἐμφανίζεται καὶ νοτιώτερον. Τὴν 25 Ἰανουαρίου 1938 ἦτο τόσον ζωηρὸν τὸ πολικὸν σέλας, ὥστε ἔγινεν ὁρατὸν καὶ ἀπὸ πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν Κρήτην.

Θὰ ἐρωτήσουν ἴσως πολλοί, ποῦ ἔχει τὴν ἀφορμήν του τὸ πολικὸν σέλας; Πολλαὶ θεωρίαι ἐπενοήθησαν γιὰ νὰ ἐξηγήσουν τὴν ἐμφάνισιν τοῦ βορείου αὐτοῦ φωτός. Τὰς θεωρίας αὐτὰς δὲν θὰ τὰς ἀναφέρωμεν ἡμεῖς ἐνταῦθα. Θὰ εἴπωμεν μόνον ὅτι αἱ ἐμφανίσεις τοῦ πολικοῦ σέλαος εἶναι φαινόμενον ποὺ γίνεται μὲν ἐντὸς τῆς γηΐνης ἀτμοσφαίρας καὶ εἰς ὕψος ἀπὸ 500 ἕως 1000 χιλιομέτρων ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Γῆς, ἔχει ὅμως τὴν καταγωγήν του εἰς αὐτὸν τὸν Ἥλιον.

Διότι παρετηρήθη ὅτι ὁσάκις ἔχομεν πολλὰς διαταράξεις ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ Ἡλίου, ἐμφανίσεις πολλῶν κηλίδων ἐπ' αὐτῆς κλπ., τότε ἔχομεν καὶ συχνότερα καὶ ἐντονώτερα βόρεια ἢ νότια φωτεινὰ νέφη, δηλαδὴ ἐντονώτερον πολικὸν φῶς, ὁσὰν ἐκεῖνο ὑπὸ τὸ ὁποῖον ἤρχισαν ἤδη νὰ μάχωνται οἱ Φινλανδοί. Εἰς τὰ μέρη αὐτά, τὰ κάπως νοτιώτερα, ἡ ἡμέρα διαρκεῖ 4 ἢ 5 ὥρας καὶ τὸ ὑπόλοιπον διάστημα εἶναι νύκτα.

Ἡ πλουσία ἐμφάνισις ἡλιακῶν κηλίδων εἶναι ἀπόδειξις μεγάλων διαταραχῶν ἐπὶ τῆς ἡλιακῆς μάζης, ἄρα ἔχομεν πλουσίαν ἐκπομπὴν ἀκτινοβολίας καὶ διαφόρων ἄλλων σωματιδίων ποὺ ἀποτελοῦν τὰ ἔσχατα μέρη τοῦ ὑλικοῦ ἀτόμου. Τὰ ὑλικὰ ταῦτα σωμάτια, φθάνοντα εἰς τὰ ἀνώτερα στρώματα τῆς γηΐνης ἀτμοσφαίρας, τὰ ὁποῖα εἶναι πολὺ ἀραιά, παράγουν τὸ θαυμάσιον φαινόμενον τοῦ πολικοῦ σέλαος, τὸ ὁποῖον σκοπίμως ὁ πάνσοφος Δημιουργὸς τοῦ κόσμου ὥρισεν ὥστε νὰ κάμνῃ συχνὰς τὰς ἐμφανίσεις του εἰς τὰς πολικὰς περιοχάς, διὰ νὰ ἀναπληροῦται ἐν μέρει ἡ ἔλλειψις ἡλιακοῦ φωτὸς ποὺ παρατηρεῖται εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα.

Τὸ πολικὸν σέλας εἶναι ἠλεκτρομαγνητικὸν φαινόμενον ποὺ γίνεται εἰς τὰ ὑψηλότερα στρώματα τῆς ἀτμοσφαίρας τῆς Γῆς καὶ ἔχει περίοδον 11 ἐτῶν. Ἀλλ ὅπως ἐγράφομεν ἄλλοτε εἰς τὴν «Νεολαίαν» καὶ αἱ ἡλιακαὶ κηλῖδες ἔχουν καὶ αὐταὶ περίοδον 11 ἐτῶν, καὶ μάλιστα αἱ δύο περίοδοι εἶναι ἀντιστοίχως παράλληλοι ἐπὶ τοῦ Ἡλίου καὶ ἐπὶ τῆς Γῆς. Ἔτσι λοιπὸν ὁ Ἥλιος, ἡ πηγὴ τῆς ὑλικῆς ζωῆς ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου πλανήτου ἐμμέσως ἐπιδρᾷ καὶ κανονίζει τὸν φωτισμὸν τῶν μακρῶν νυκτῶν τῶν πολικῶν χωρῶν.

ΣΕΙΡΙΟΣ

ὁ Κῆπος

Η ΥΠΕΡΗΦΑΝΕΙΑ ΤΟΥ ΣΚΑΠΑΝΕΩΣ

Κρύο πολὺ αὐτὲς τὶς ἡμέρες! Καὶ οἱ συνάδελφοί μου — τὰ σκαπανάκια — εἶναι μιὰ χαρὰ καθὼς τρέχουν μὲ τὶς κόκκινες μύτες καὶ τὰ κόκκινα πρόσωπα νὰ πᾶν στὶς δουλειές τους.

Ἔτσι καθὼς ἔτρεχα κι' ἐγὼ προχθὲς πηγαίνοντας στὸν Τομέα μου, συναντῶ μιὰ παρέα ἀπὸ πεντέξη Σκαπανάκια ποὺ κρατοῦσαν περίεργα πράγματα στὰ χέρια τους: Ὁ ἕνας ἕνα κουβᾶ μὲ κάρβουνα, ὁ ἄλλος ἕνα δεματάκι δαδί, ἕνας ἄλλος ἕνα ψωμὶ κι' οἱ ἄλλοι ἀπὸ ἕνα δέμα τυλιγμένο σὲ ἐφημερίδες.

— Καλὰ ποὺ σὲ βρήκαμε, μοῦ εἶπαν: Ξέρεις ποῦ εἶναι ἡ ὁδὸς Ἀντιφίλου;

— Πῶς; ξέρω! τοὺς εἶπα. Ἐκεῖ κάθεται ὁ φίλος μας ὁ Νιόνιος.

— Πηγαίνουμε γι' αὐτόν. Εἶναι ἄρρωστος ἀπὸ προχθὲς καὶ καθὼς ξέρεις ἔχει πολλὴ φτώχια στὸ σπίτι του. Συνεννοηθήκαμε λοιπὸν ν' ἀνοίξουμε τοὺς κουμπαράδες μας καὶ ν' ἀγοράσουμε λίγα κάρβουνα, λίγα τρόφιμα καὶ νὰ τὰ πᾶμε.

Εἶχα μαζί μου λίγα χρήματα κι' ἐγώ, ἔτρεξα στὸ περίπτερο τὸ διπλανὸ καὶ πῆρα λίγες καραμέλλες καὶ σοκολάτες καὶ ὅλοι μαζὶ πήγαμε στὸ σπίτι του.

Ἔπρεπε νὰ δῆτε τὴ χαρὰ τοῦ Νιόνιου καθὼς μᾶς εἶδε. Ἡ μητέρα του μᾶς εὐχαρίστησε γιὰ τὰ δῶρα μας μὲ δάκρυα, μὰ ἡ χαρὰ τοῦ Νιόνιου δὲν ἦταν τόσο γιὰ τὰ δῶρα, ὅσο γιατὶ εἶδε πὼς οἱ συνάδελφοί του δὲν τὸν ξέχασαν καὶ γιατὶ εἶδε πὼς ὅσα μᾶς ἔλεγαν στὸν Τομέα γιὰ τὴν ἀλληλοβοήθεια ποὺ χρωστᾶμε ὁ ἕνας στὸν ἄλλο μας, τάχουμε πρόγραμμα στὴ ζωή μας.

— Εἶμαι ὑπερήφανος, μᾶς εἶπε, γιατὶ ἀνήκω στὴν Ἐθνική μας Ὀργάνωσι ποὺ μοῦ ἔδωκε τόσο καλοὺς καὶ τόσο εὐγενικοὺς φίλους...

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΣΚΑΠΑΝΕΑΣ

<u>Τὸ παραμυθάκι μας</u>

Ο ΑΝΤΙΛΑΛΟΣ

— Λὰ τρα-λα-λὰ λα-λά, ἄρχισε νὰ τραγουδᾶ ὁ Τάκης καὶ βγῆκε στὸ δάσος.

— Λὰ τρα-λαλὰ λα-λά, ἀκούστηκε νὰ τοῦ ἀπαντᾶ ἀπὸ μακρυὰ μιὰ περίεργη φωνή.

Ποιὸς εἶσαι; φώναξε ὁ Τάκης.

— Ποιὸς εἶναι; ρώτησε δυνατὰ ὁ Τάκης ξαφνιασμένος.

— Ποιὸς εἶσαι; ἀποκρίθηκε πάλι μὲ τὰ ἴδια λόγια ἡ μακρινὴ φωνή.

— Εἶσαι τρελλός! φώναξε ὁ Τάκης θυμωμένος.

— Εἶσαι τρελλός! ἀπάντησε θυμωμένη ἡ παράξενη φωνή.

Κι' ὁ Τάκης ἔγινε θηρίο ἀπὸ τὸ κακό του! Ἄρχισε νὰ βρίζη μὲ πολὺ κακὲς λέξεις, ποὺ ποτέ του δὲν εἶχε πῆ ὣς τότε. Μὰ τὸ ἴδιο ἔκανε κι' ἡ περίεργη μακρινὴ φωνή. Ἔτσι ὅλες οἱ βρισιὲς καὶ τὰ κακὰ λόγια ξαναγύριζαν στὸν Τάκη. Ἔτρεξε λοιπὸν στὸ σπίτι του, βρῆκε τὸν πατέρα του καὶ τοῦ εἶπε:

— Πατέρα, ἔλα νὰ δείρης ἕνα κακὸ παιδί, ποὺ γυρίζει στὸ δάσος καὶ μὲ βρίζει μὲ παληόλογα.

— Ἆ! Τάκη, γελιέσαι!... Τὸ παιδί, ποὺ ἔλεγε τὰ κακὰ λόγια, ἤσουν σὺ ὁ ἴδιος... Σὺ ἄρχισες πρῶτος νὰ βρίζης κι' ὁ ἀντίλαλος, ἡ ἠχὼ τοῦ δάσους, ξανάλεγε ὅσα ἔλεγες σὺ πρῶτος... Ἂν ἔλεγες καλὰ λόγια, τὰ ἴδια καλὰ λόγια θὰ σοῦ ξανάλεγε ὁ ἀντίλαλος... Πρόσεχε λοιπόν, παιδί μου, ὅταν μιλᾶς... Ἂν θὲς νὰ μὴ σοῦ κακομιλοῦν οἱ ἄλλοι, μὴ τοὺς κακομιλεῖς ἐσύ... Ἂν θὲς ν' ἀκοῦς καλὰ λόγια ἀπὸ τοὺς ἄλλους, καλὰ λόγια λέγε κι' ἐσὺ γι' αὐτούς... Μόνον ἔτσι ὁ ἀντίλαλος ποτὲ δὲ θὰ σὲ βρίση, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Τάκη.

Τὸ μαγικὸ ταξίδι...

Μυθιστορηματάκι παραμύθι....

(Συνέχεια)

...Κρεμασμένος ἀπ' τὸ κορμὶ τοῦ φιδιοῦ ὁ Λεμονῆς εἶχε μαρμαρώσει ἀπ' τὸ φόβο του ὅταν ἀντίκρυσε τὸ μεγάλο του στόμα ὀρθάνοικτο καὶ ἕτοιμο νὰ τὸν χάψη...

— Μανούλα μου! ξεφώνισε ὁ Λεμονῆς.

Ὅλα τὰ μικρὰ ζούδια, ἡ παρέα τοῦ Λεμονῆ, εἶχαν γίνει ἄφαντα κι' ἡ μαϊμοῦ εἶχε ἀνεβῆ στὴν πιὸ ψηλὴ κορφὴ μιᾶς βελανιδιᾶς...

Κι' ὁ Λεμονῆς περίμενε νὰ τὸν χάψη τὸ φίδι ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμή...

Εἶχε κοπῆ ἡ ἀναπνοή του ἀπὸ τὴν τρομάρα του καὶ μετάνοιωσε ποὺ εἶχε φύγει ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ πατέρα του!

Ἦταν ὅμως ἀργὰ πιά!

Τὸ φίδι προχωροῦσε γιὰ νὰ τὸν καταπιῆ καὶ ἀπὸ κάτω του μέσα στὰ χόρτα ἀκουγόταν τὸ μούγκρισμα ἑνὸς θηρίου.

— Οὐμμφφ!

Ὤχ μανούλα μου, πάει πιά, ὁ Λεμενῆς τρόμαξε τόσο πολὺ ποὺ τὰ χέρια του λύθηκαν κι' ἔπεσε...

Καὶ πέφτοντας ὁ Λεμονῆς σίγουρα θάπεφτε στὸ στόμα ἑνὸς λιονταριοῦ ποὺ τριγύριζε ἐκεῖ, ἄν...

Ἡ τύχη πάλι ἔσωσε τὸ ἄμυαλο παιδὶ ποὺ νόμισε ὅτι ἡ ζούγκλα εἶναι τό... σαλόνι τοῦ σπιτιοῦ του, ὅπου ἔπαιζε καὶ περνοῦσε τὶς ὧρες του.

Ἕνα μεγάλο ζαρκάδι, ποὺ ἔτρεχε νὰ ξεφύγη ἀπ' τὰ νύχια τοῦ λιονταριοῦ, περνοῦσε κάτω ἀπ' τὸ δέντρο τὴν ὥρα ποὺ ἔπεφτε ὁ Λεμονῆς κι' ὁ ἀνόητος πιτσιρίκος μας βρέθηκε καβάλλα στὴ ράχι του...

Ἔτσι σώθηκε.

Τὸ ζαρκάδι μὲ κάτι μεγάλα πηδήματα τὸν πῆγε μακρυὰ πολύ, ὥς που βγῆκε ἀπὸ τὰ δέντρα!...

Σὰν βγῆκε ἔξω ἀπ' τὰ δέντρα, τὸ ζαρκάδι ἄρχισε τέτοια πηδήματα ὥστε κατάφερε νὰ πετάξη κάτω τὸν Λεμονῆ καὶ νὰ φύγη.

Παρ' ὅλο ὅμως τὸ πέσιμο ποὺ ἔκανε ὁ Λεμονῆς, ἦταν εὐχαριστημένος.

«Ἐπὶ τέλους, σκέφθηκε, καλλίτερα νὰ πέση κανεὶς ἀπὸ ἕνα ζαρκάδι, παρὰ νὰ τὸν... μασήση τὸ λιοντάρι...

Μισοζαλισμένος ὁ Λεμονῆς σηκώθηκε καὶ προχώρησε χωρὶς νὰ ξέρη ποῦ πηγαίνει...

τῶν σκαπανέων μας

Ὁ μικρὸς Σκαπανεὺς Νῖκος Χάρακας ἐκ Ν. Καρολίνας τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν

ἔξυπνα — κουτά

Ὁ δάσκαλος ρωτᾷ τὸν Πέτρο κάτι ἀπὸ τὴν Ἱστορία, κι' αὐτὸς ποὺ δὲν θυμᾶται μένει ἄφωνος.

— Μήπως σὲ στενοχωρεῖ ἡ ἐρώτησις; τὸν ἠρώτησε ὁ δάσκαλος.

—Ἄ, ὄχι, κύριε... Δὲ μὲ στενοχωρεῖ ἡ ἐρώτησις ἀλλὰ ἡ ἀπάντησις!...

Στὴν πρώτη Δημοτικοῦ:

Ἡ δασκάλα: Ἔχω εἴκοσι μῆλα καὶ χαρίζω τὰ μισά, πόσα μοῦ μένουν;

Ὁ Γρηγόρης: Τ' ἄλλα μισά, κυρία...

Σκέψεις τοῦ Κωστάκη, τοῦ ὑπναρᾶ:

Τί καλὰ ποὺ θὰ περνοῦσα
εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα - κεῖ
πού, καθὼς ἀκούω, ἡ νύχτα
ἔξη μῆνες διαρκεῖ.

Ο ΓΕΝΝΑΙΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ

Θέλω νὰ ὑπηρετήσω
τὴν Πατρίδα μιὰ φορὰ
καὶ τὸ αἷμα μου νὰ χύσω
θἆναι ἡ μόνη μου χαρά.

Θὰ κρατήσω τὸ τουφέκι,
θἄχω καὶ σπαθὶ χρυσὸ
καὶ γιὰ νόστιμο τσουρέκι
κουραμάνα θὰ μασῶ.

Γύρω - γύρω σὰν διαβόλια
θὰ σφυρίζουνε τὰ βόλια
κι' ἐγὼ δίχως μιὰ τρομάρα
θὲ νὰ μπῶ μέσ' στὴν ἀντάρα

Τοὺς ἐχθροὺς θὰ πολεμήσω
θὰ γινῶ κατακτητὴς
καὶ μιὰ μέρα θὰ γυρίσω
δοξασμένος, νικητής!

ΝΤΟΡΑ - ΛΗ

Πεινοῦσε φρικτὰ καὶ διψοῦσε πολύ...

«Γιὰ κύττα, σκεπτόταν, μέσα σὲ

Κρεμάστηκε ἀπ' τὸν βόα!

ὁλόκληρο δάσος νὰ μὴ μπορῆς νὰ φᾶς δυὸ μπανάνες καὶ νὰ πιῇς λίγο νερό...».

Ἀπ' τὶς σκέψεις του αὐτὲς τὸν ἔβγαλε ἕνα ποδοβολητό, σὰν νὰ ἔτρεχαν μαζὶ χίλια ἄλογα...

Ἦταν ἕνα κοπάδι ἀπὸ ἐλέφαντες ποὺ ἔτρεχαν σὰν τρελλοί...

Ποῦ νὰ πάῃ καὶ ποῦ νὰ κρυφτῇ ὁ Λεμονῆς;

Τὄβαλε κι' αὐτὸς στὰ πόδια βλαστημῶντας τὴν τύχη του ποὺ βρέθηκε στὸ δάσος. Μπροστὰ ὁ Λεμονῆς, πίσω οἱ ἐλέφαντες... Εἶχε βγῆ ἡ γλῶσσα του...

Τί καταραμένος τόπος, κι' ὅμως τί ὄμορφα ποὺ περιέγραφαν τὸ δάσος τὰ βιβλία!....

Ὁ Λεμονῆς ἀντίκρυσε σὲ μιὰ στιγμὴ ἕνα ποτάμι.

«Σώθηκα!» σκέφθηκε.

Ὥρμησε λοιπὸν μέσα στὰ νερὰ γιὰ νὰ σωθῇ...

Ὁ Λεμονῆς ὅμως λογάριαζε χωρὶς τὸν ξενοδόχο!

Τὸ ποτάμι ἦταν γιομᾶτο κροκοδείλους.

Μόλις ὁ Λεμονῆς ρίχθηκε μέσα κι' ἄρχισε νὰ κολυμπᾷ νά καὶ τὸν παίρνει στὸ κυνῆγι ἕνα κροκόδειλος...

«Ἀνάθεμα τὴ ζούγκλα καὶ τὰ βιβλία, σκέφθηκε ὁ Λεμονῆς. Βρὲ εἶναι καλλίτερα ἐκεῖ στὸ σπιτάκι τοῦ μπαμπᾶ μου».

Ὁ κροκόδειλος κόντευε νὰ τὸν φτάξῃ.

Τὸ μυαλὸ τοῦ Λεμονῆ δούλευε... Σὲ κάτι τέτοιες περιστάσεις τὰ βιβλία ποὺ εἶχε διαβάσει λέγανε ὅτι ἔπρεπε νὰ κάνῃ μακροβούτι κάτω ἀπ' τὸν κροκόδειλο καὶ νὰ μπορέσῃ νὰ τοῦ σκίσῃ τὴν κοιλιὰ μ' ἕνα μαχαῖρι...

Μὰ ἐλᾶτε ποὺ δὲν εἶχε ὁ Λεμονῆς μαζί του μηδὲ καρφίτσα!

Κι' ὅσο σκεφτότανε τὰ τρομερὰ σαγόνια τοῦ κροκόδειλου τὸν ἔπιανε τρέλλα!

Ἄ, ἔκανε πολὺ ἄσχημα ποὺ ἄφησε τὸ σπίτι του καὶ γίνηκε... ἐξερευνητής.

Ἔκλεισε λοιπὸν ὁ Λεμονῆς τὰ μάτια του χωρὶς νὰ πάψῃ ὅμως νὰ κολυμπᾷ καὶ παρακάλεσε πάλι τὴν Παναγία νὰ τὸν σώσῃ...

Καβαλίκεψε ἕνα ζαρκάδι.

Καὶ πραγματικὰ ἡ Παναγία ἔκανε τὸ θαῦμα της...

(Ἡ συνέχεια στὸ ἑπόμενο)

Γιά νά μαθαίνετε

Ἀκροστιχὶς

Τὰ ἀρχικὰ τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων ἀποτελοῦν Πρωτεύουσαν ἡρωϊκοῦ κράτους τῆς Εὐρώπης.

1) Κράτος τῆς Ν. Α. Εὐρώπης, 2) Πόλις τῆς Ἀγγλίας, 3) Χώρα τῆς Δ. Ἀσίας, 4) Βιβλικὸν πρόσωπον, 5) Πλοῖον (ἀρχ.), 6) Ἀθηναῖος σοφός, 7) Ἡ βορειοτέρα τῶν Ἑλληνικῶν νήσων, 8) Ὁ πρῶτος ἀεροπόρος.

Α. ΔΟΥΚΟΥΜΟΠΟΥΛΟΥ

Μία νῆσος...

Σὺ καὶ κεῖνος
νὰ παρέα!
Νῆσο κάνει,
τί ὡραία!

Σ. Ε. ΔΕΜΕΣΤΙΧΑ

Γεωγραφικὴ ἀκροστιχὶς

Τὰ ἀρχικὰ τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων ἀποτελοῦν πόλιν τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς:

1) Κράτος τῆς Ἀσίας, 2) Κράτος τῆς Εὐρώπης, 3) Πρωτεύουσα κράτους τῆς Ἀφρικῆς, 4) Νῆσος τῶν Κυκλάδων, 5) Κράτος τῆς Β. Εὐρώπης, 6) Ποταμὸς τῆς Ἀφρικῆς, 7) Ποταμὸς τῆς Β. Ἀφρικῆς.

Χ.

Ἀπορίες

— Γιατὶ Βερολῖνος (βερο-λινὸν) καὶ ὄχι Βερομάλλινον;

— Γιατὶ οὐρανὸς (οὐρά-νος) καὶ ὄχι Κεφαληνός;

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΝ

Ὁ ρ ι ζ ο ν τ ί ω ς: 1) Ἦτο ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ Κωνσταντῖνος, ὁ Πέτρος τῆς Ρωσίας — Χωράφι, 2) Ὑποθετικὸν — Φρόνιμη — Νότα, 3) Νῆσος τῆς Ἑλλάδος, 4) Κάτοικος ἀρχαίας πόλεως παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον — Λαϊκὴ προσφώνησις, ἐλάχιστα εὐγενική..., 5) Εὑρίσκεται στὸν οὐρανὸ — Τὸ ἀντίθετον τοῦ ζενίθ, 6) Θριαμβευτικὸν σάλπισμα, 7) Ἄνθρωπος μικρᾶς ἡλικίας... — Κουτά, 8) Μέρος τοῦ τσαμπιοῦ τοῦ σταφυλιοῦ — Ἐκεῖνος ποὺ λείπει, 9) Βλέπει (ἀρχ.), 10) Βυζαντινὴ νότα — Μυρωδιὰ εὐχάριστη — Ἄνθη, 11) Στολίζουν τὸν οὐρανὸ — Εἶναι στὴ θάλασσα.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Μ	Ε	Γ	Α	Σ	■	Α	Γ	Ρ	Ο	Σ
2	Α	Ν	■	Σ	Ε	Μ	Ν	Η	■	Α	Ν
3	Λ	■	Λ	■	Κ	Ε	Α	■	Δ	■	Δ
4	Τ	Ρ	Ω	Σ	■	Ν	■	Μ	Ω	Ρ	Ε
5	Α	Σ	Τ	Η	Ρ	■	Ν	Α	Δ	Ι	Ρ
6	Σ	■	■	Π	Α	Ι	Α	Ν	■	■	Ο
7	■	Π	Α	Ι	Σ	■	Σ	Ι	Μ	Α	■
8	Ρ	Α	Γ	Α	■	Ο	■	Α	Π	Ω	Ν
9	Ι	■	Ω	■	Ο	Ρ	Α	■	Α	■	Ε
10	Γ	Α	■	Α	Ρ	Ω	Μ	Α	■	Ι	Α
11	Α	Σ	Τ	Ρ	Α	■	Α	Λ	Α	Τ	Ι

Κ α θ έ τ ω ς: 2) Νῆσος τῆς Μεσογείου — Πρωτεύουσα κράτους τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης, 2) Ἀριθμητικὸν — ΡΣ — Νότα Βυζαντινῆς μουσικῆς — Ἀντωνυμία, 3) Βιβλικὸν πρόσωπον — Ὁδηγῶ (ἀρχ.), 4) Τὸ αὐτὸ μὲ τὴν τελευταίαν λέξιν τοῦ 2 καθέτως — Θαλασσινὸ (καθ.) — Μέτρον ἐπιφανείας, 5) Σιδηρόδρομοι Ἑλληνικοῦ Κράτους — Ἀθησσυνὸς φύλαρχος — Βλέπει (ἀρχ.), 6) Ἀντιθετικὸς σύνδεσμος — Βλέπω (ἀρχ.), 7) Πρόθεσις — Μάρκα αὐτοκινήτου — Χρονικὸν ἐπίρρημα, 8) Πλανήτης — Εἶδος τρέλλας — Τὰ δύο πρῶτα γράμματα λέξεως ἡ ὁποία σημαίνει εἰς τὴν ἀρχαίαν «πόνος», 9) Τὰ τρία πρῶτα γράμματα ἀρχαίου Μαντείου — Ἀρνητικὸν (δημ.), 10) Ἀναφορικὴ ἀντωνυμία (ἀρχ.) — ΡΙ — Ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος — ΙΤ, 11) Μέταλλον (δημ.) — Ὄχι γρηὲς (καθ.).

Δ. Ν. ΚΑΤΣΙΠΟΔΗΣ

Γνωρίζετε:

— Πότε ἀνέκτησε τὴν ἀνεξαρτησίαν της ἡ Φινλανδία καὶ σὲ ποιὸ κράτος ὑπήγετο πρίν;

— Εἰς τὴν συμμαχίαν τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν ἐπὶ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ποία Ἑλληνικὴ πόλις δὲν ἔλαβε μέρος;

— Πόσας πρώτας νίκας ἐσημείωσαν οἱ Ἕλληνες ἀθληταὶ στίβου εἰς τοὺς Α΄ Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας τοῦ 1896;

— Πότε ἔγινεν ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος;

Ὀπτικὴ ἀπάτη

Ποιὸ εἶναι μεγαλύτερο; Τὸ ὕψος τοῦ καπέλλου ἢ ὁ γῦρος του;

Μαγικὴ εἰκὼν

— Γιὰ ποιὸν εἶναι αὐτὰ τὰ ὡραῖα λουλούδια;

— Γιὰ τὴν ἀδελφούλα μου. Γιορτάζει σήμερα τὰ γενέθλιά της.

Θέλετε νὰ γνωρίσετε τὴν ἀδελφούλα τοῦ καλοῦ παιδιοῦ; Ἑνῶστε μὲ τὸ μολύβι σας τὶς κουκίδες τοῦ σχεδίου, ἀρχίζοντας ἀπ᾿ τὸν ἀριθμὸ 1 καὶ τελειώνοντας στὸν ἀριθμὸ 54. Θὰ παρουσιασθῆ τὸ πρόσωπο τῆς μικρῆς.

ΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΟΥ 15ου ΦΥΛΛΟΥ

Σ τ α υ ρ ό λ ε ξ ο ν: Ὁριζοντίως 1 Μεδίνα—Κατίνα, 2 ἄπορα, 3 ροῦς—ρῆμα, 4 σάλι—Μάης, 5 Κῶ—σῶα—Πά, 6 ἄρρην—Σάμος, 7 Ἑλένη, 8 Βίλνα—σῖτος, 9 Ρᾶ—Σήμ—σή, 10 ἡνία—ἄρια, 11 σόλα—Σινᾶ, 12 Μοῖρα, 13 σωσίας—ἀνάσσα. Καθέτως 1 Μαρίκα—βράσις, 2 ὡραία, 3 δρῦς—ἧλος, 4 Σάμη—νονά, Σ νά—νέα—ιά, 6 ἄπαις—σανός, 7 ὡλένη, ὁ κρίμα—μακρά, 9 ΑΑ—σῆς—ἄν, 10 ρῆμα—Ἶρις, 11 Ἶσις—αἶας, 12 πόνος, 13 ἀδάμας—σήματα.

Σ τ α υ ρ ό λ ε ξ ο ν: Ὁριζοντίως 1 παρατατικός, 3 πόλεμος, 4 αὐλή—σιγή, 5 ἀήρ, 6 ἑστία—ἄδηλα, 7 ρίς, 8 ἁγία—πονῶ, 9 ἄνοστος, 11 ἀπερίσπαστος. Καθέτως 1 παραπέτασμα, 3 πλατεῖα, 4 ἀλόη—ἀνήρ, 5 Ἀαρ, 6 ἀρετή—ἴασις, 7 Ρᾶς, 8 ἴσος—ποτά, 9 σίδηρος, 11 σκληραγωγία.

Ὀλίγη εὐθυμία

ΝΑ ΜΗ ΧΑΛΑΣΟΥΝ!

Ἡ γιαγιὰ ράβει κάτι κι᾿ ἔχει σηκωμένα τὰ γυαλιά της στὸ μέτωπό της, γιατὶ τὰ γυαλιά της εἶναι γιὰ νὰ βλέπη μακριά.

— Γιατί, γιαγιά, σήκωσες τὰ γυαλιά σου, τὴ ρωτᾶ ὁ ἐγγονός της· γιὰ νὰ μὴ χαλάσουν κι᾿ αὐτὰ ἀπ᾿ τὴν πολλὴ δουλειά, ὅπως χάλασαν τὰ μάτια σου;

ΚΑΤΙ ΗΞΕΡΕ...

Σ᾿ ἕνα ὑπερωκεάνειο ποὺ διέσχιζε τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανό, ξέσπασε μιὰ τρομερὴ ἐπιδημία καὶ κάθε μέρα πέθαιναν ἀρκετοὶ ἀπ᾿ τοὺς ἐπιβάτες. Ὁ γιατρὸς τοῦ ὑπερωκεανείου κουραζόταν ἐξαιρετικὰ καὶ ζήτησε ἀπ᾿ τὸν πλοίαρχο νὰ τοῦ δώση ἕνα ναύτη γιὰ νὰ τὸν βοηθῆ, πρᾶγμα ποὺ ἔγινε.

Ὁ ναύτης φυσικὰ δὲν εἶχε ἰδέαν νοσοκομειακῆς περιθάλψεως. Καμάρωνε ὡστόσο γιατὶ ἔτρεχε πίσω ἀπ᾿ τὸν γιατρό, τὸν ὁποῖον ἐκτιμοῦσε καὶ θαύμαζε ἐξαιρετικά.

Μιὰ μέρα ὁ γιατρός, ἀφοῦ κοίταξε βιαστικὰ ἕναν ἄρρωστο ξαπλωμένο στὸ κατάστρωμα, εἶπε:

— Εἶναι νεκρός. Ρίχτε τον στὴ θάλασσα!

Ὁ γιατρὸς ἀπομακρύνθηκε. Ἀλλὰ ὁ ἄρρωστος, ποὺ δὲν εἶχε πεθάνει, σήκωσε τὸ κεφάλι του καὶ ψιθύρισε μὲ ἀγωνία.

— Γιατρέ, δὲν πέθανα ἀκόμη!

— Σκασμός! τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ βοηθὸς τοῦ γιατροῦ ναύτης. Καλύτερα ξέρεις ἐσὺ ἀπ᾿ τὸ γιατρό;

Η ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ!

Ὁ Μίμης, διαβάζοντας ἕνα βιβλίο, σταμάτησε στὴ λέξι «ἐψηλάφησα».

— Ἐψηλάφησα, ἐψηλάφησα. Τί θὰ πῆ αὐτὸ ἄραγε; μονολογεῖ.

Καὶ ὁ μικρός του ἀδελφός:

— Δὲν καταλαβαίνεις καϋμένε; Ἔπιασα ψύλο καὶ τὸν ἄφησα.

ΕΙΧΕ ΔΙΚΑΙΟ!

Ὁ Δ ά σ κ α λ ο ς: Μετὰ τὸ Θεὸ πρέπει νὰ ἀγαπᾶτε τοὺς γονεῖς σας. Αὐτοὶ σᾶς τρέφουν, αὐτοὶ σᾶς ντύνουν, αὐτοὶ φροντίζουν γιὰ σᾶς, αὐτοὶ πονοῦν...

Ἕ ν α ς μ α θ η τ ή ς: Ναί, μὰ ὅταν μᾶς τὶς βρέχουν πονοῦμε ἐμεῖς!

Διασκεδάζοντας

Ἡ «ἀλεπού»

Ὁ ρ ι ζ ο ν τ ί ω ς:

1) Ἀρχηγὸς τῆς Ἀχαϊκῆς συμπολιτείας, 2) Ἄρθρον (πληθ.)—Εἶναι σύντροφος τοῦ ἀνθρώπου στὸν πόλεμο (δημ.), 3) Νότα Βυζαντινῆς μουσικῆς, 4) Κλωστή (ἀρχ.), 5) Νότα, 6) Ὑποθετικὸν — Ὅστις, 7) Τρώγεται μὲ τὸ ψητό, τὸ ψάρι κτλ.

Κ α θ έ τ ω ς:

1) Ὀνομαστὸς βασιλεὺς τῶν Οὔννων, 2) Θεὸς τοῦ ἡλίου — Τροφὴ τῶν ζώων (πληθ.), 4) Λίμνη τῆς Ἀφρικῆς, 5) Σύνδεσμος — Τὰ δύο πρῶτα γράμματα τῆς προηγουμένης λέξεως, 6) Νότα — Εἰδικὸν ἔ ν δ υ μ α (πληθ.).

ΛΑΒΥΡΙΝΘΟΣ

Ὁ μικρὸς ποὺ βλέπετε στὸ κέντρο τοῦ σχεδίου, μπῆκε ἀνύποπτος μέσα στὸ λαβύρινθο, ἀλλὰ ὅταν θέλησε νὰ βγῆ, δὲν τὰ κατάφερε. Ὅσο κι' ἂν γύριζε βρισκόταν πάλι στὸ ἴδιο μέρος. Στὸ τέλος ἀπελπίστηκε κι' ἔβαλε τὶς φωνὲς ζητῶντας βοήθεια.

Ἂν θέλετε νὰ τὸν βγάλετε ἀπ' τὴ δύσκολη θέσι του καὶ νὰ τὸν ὁδηγήσετε ἔ ξ ω, πρέπει νὰ ξεκινήσετε ἀπ' τὸ κέντρο τοῦ λαβυρίνθου πρὸς τὴν κατεύθυνσι ποὺ δείχνει τὸ βέλος. Θὰ περάσετε ἀπ' ὅλα τὰ λευκὰ τετραγωνίδια — μιὰ καὶ μόνο φορὰ ἀπ' τὸ καθένα — καὶ ἀποφεύγοντας τὰ μαῦρα τετραγωνίδια θὰ βγῆτε ἀπ' τὸ ἄνω ἀριστερὰ μέρος, ὅπως δείχνει τὸ ἄλλο βέλος.

Α. ΔΟΥΚΟΥΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΙΑ ΜΙΚΡΗ ΠΑΡΑΒΟΛΗ...

Στὸν κόσμον ὑπάρχει μιὰ οἰκογένεια μὲ καλὸ οἰκογενειακὸ ὄνομα καὶ μὲ ἔνδοξη ἱστορία. Ἡ οἰκογένεια αὐτὴ στὰ παλιὰ χρόνια ζοῦσε εὐτυχισμένη, γιατὶ εἶχε πολλὰ χωράφια καὶ πολὺ χρυσό. Ἦρθαν ὅμως μέρες δύστυχες καὶ ἐχθροὶ πῆραν τὰ χωράφια της καὶ κλείσανε καὶ τὴν ντουλάπα μὲ τὸ χρυσὸ καὶ ἡ οἰκογένεια δυστυχοῦσε. Μιὰ μέρα ὅμως τὰ παιδιὰ τῆς οἰκογενείας μπόρεσαν νὰ πάρουν τὰ χωράφια τους καὶ ν' ἀνοίξουν μιὰ τρύπα στὴ ντουλάπα, μὰ καὶ πάλι ἕνας μεγάλος ἐχθρὸς τὴ φοβέριζε. Ἐνῷ λοιπὸν βρικόνταν σ' αὐτὰ τὰ χάλια νά σου καὶ ἔρχεται ἕνας σοφὸς θεῖος, ὁ ὁποῖος μπόρεσε νὰ σκοτώση τὸν ἐχθρὸν τῆς οἰκογενείας καὶ ν' ἀνοίξη τὴν ντουλάπα μὲ τὸν χρυσόν. Καὶ ἡ οἰκογένεια βαδίζει χωρὶς ἐμπόδια, στὴν παλιὰ δόξα της.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ: 1) Ποιὰ εἶναι ἡ οἰκογένεια; 2) Ποιὸς ὁ χρυσός; 3) Ποιὲς οἱ δύστυχες ἡμέρες; 4) Ποιὸς ὁ ἐχθρός; 5) Ποιὸς ὁ σοφός.

Κ. Ν. ΤΑΜΙΟΛΑΚΗΣ

Ὀλίγη εὐθυμία

ΠΙΟ ΑΚΑΘΑΡΤΑ!

Ὁ Ἰάσων εἶναι καλὸ παιδί, ἀλλὰ δὲν διακρίνεται καὶ τόσο γιὰ τὴν καθαριότητά του...

— Πλύνεις τακτικὰ τὰ δόντια σου; τὸν ἐρωτᾶ κάποιος μεγάλος του φίλος.

— Τὰ πλύνω μέρα παρὰ μέρα.

— Μέρα παρὰ μέρα; Δὲν ἀρκεῖ! Ἐγὼ τὰ πλύνω δυὸ φορὲς τὴν ἡμέρα!

Καὶ ὁ μικρός, κάνοντας πὼς δὲν καταλαβαίνει τὴν παρατήρησι:

— Τὰ δικά σας θὰ εἶναι πιὸ ἀκάθαρτα ἀπ' τὰ δικά μου!

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

— Ἀμαξᾶ, ἔχεις ἀγώγι;

— Ὄχι!

— Ἔ, τότε πήγαινε νὰ ξεζέψης!

⁂

Στὸ θέατρο, ἐνῷ τραγουδοῦν, ὁ Κωστάκης δένει κόμπο στὸ μαντήλι του.

— Γιατί; τὸν ρώτησαν.

— Γιὰ νὰ θυμηθῶ αὐτὸ τὸ τραγοῦδι ποὺ μ' ἀρέσει!

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ...

Ὁ Τοτὸς πηγαίνει κρυφὰ στὴν τραπεζαρία καὶ τρώει λίγη φάβα. Τὸν βλέπει ἡ ἀδελφή του καὶ τὸν ρωτᾶ.

— Τί θὰ πῆ τώρα ἡ μαμά;

— Θὰ πῆ: Κάτι λάκκον ἔχει ἡ φάβα.

ΠΡΩΤΑ ΤΟ ΚΕΡΙ!...

Ἐχάηκε ἡ ἀσφάλεια τοῦ ἠλεκτρικοῦ κι' ἔσβησαν τὰ φῶτα. Ἡ Κατίνα ζητεῖ τὰ σπίρτα γιὰ ν' ἀνάψη ἕνα κερί, μὰ δὲν τὰ βρίσκει. Κι' ὁ Γιαννάκης τῆς λέει:

— Ἄναψε πρῶτα τὸ κερὶ κι' ἔπειτα βρίσκεις τὰ σπίρτα.

ΗΤΑΝ ΚΟΝΤΟ...

Ὁ π α τ έ ρ α ς. — Κωστάκη, πάρε αὐτὸ τὸ μέτρο καὶ μέτρησε τὸ μάκρος τοῦ τραπεζιοῦ...

Ὁ Κ ω σ τ ά κ η ς, μετρῶντας. — Ἕνα μέτρο... οὔ... οὔ!...

Ὁ π α τ έ ρ α ς. — Λοιπόν, τί μάκρος ἔχει;

Ὁ Κ ω σ τ ά κ η ς. — Δὲν ξέρω... Εἶναι κοντὸ τὸ μέτρο.

Χρωματίσατε

Χρωματίσατε τὰ μέρη τῆς εἰκόνος ὡς ἑξῆς:

Ὅπου βλέπετε:

0 μὲ μπλὲ ἀνοικτό,
1 μὲ μπλὲ σκοῦρο,
2 μὲ κόκκινο σκοῦρο,
3 μὲ κίτρινο,
4 μὲ καφετί,
5 μὲ γκρίζο σκοῦρο,
6 μὲ μώβ,
7 μὲ πράσινο,
8 μὲ βιολετί.

Ὅταν τελειώσετε, θὰ παρουσιασθῆ μιὰ χαριτωμένη πολύχρωμη εἰκόνα.

Αἴνιγμα

Δίκαιος ἐγὼ δὲν εἶμαι
ἂν ὅμως σὺ θελήσης
εὔκολα θὰ ἐπιφέρης
μιὰ μεταβολὴ σὲ μένα.
Τὶς δυὸ πρῶτες συλλαβές μου
ἀρκεῖ μόνο νὰ κινήσης
γιὰ νὰ γίνω δοξασμένος
ἥρωας τοῦ Εἰκοσιένα.

ΧΑΡ. ΠΑΓΚΑΛΟΥ

Κρυπτογραφικόν

12345678	= Ἦτο προδότης.
15548	= Εἶναι δοξασμένη.
15467	= Δένδρον.
784348	= Προφήτης.
75134	= Μέρος τῆς Ἑλλάδος.
23534	= Εὐγενὲς αἴσθημα.
45678	= Ἀθλητής.

Π. Ι. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Μαγικὴ εἰκὼν

— Στέλλα, δάνεισέ μου τὴν Ἄτλαντα νὰ τὴν σχεδιάσω.

— Ποιὰν Ἀννοῦλα;

— Μὰ αὐτὴν ποὺ σοῦ εἶπα.

Μ. Ε. ΜΑΤΣΑΚΗΣ

Μεταγραμματισμὸς

Ἑρπετὸ συχαμερὸ
ἂν τοῦ ἀλλάξης τὸ ξερὸ
θὰ σὲ κάμη νὰ καψώσης
καὶ στὸν ἵδρωτα νὰ λυώσης.

Σ. Ε. ΔΕΜΕΣΤΙΧΑΣ

ΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΟΥ 15ου ΦΥΛΛΟΥ

Π ο ι κ ί λ. Ἀ κ ρ ο σ τ ι χ ί ς: Κωνσταντῖνος (Κόρινθος, χΩρίον, καΝάτι, ΠέρΣης, ὈρέσΤης, ΠαλαμΑς, καραβάΝι, πολεμιστΉς, παράστασΙς, ραπτομηχαΝή, ΠελοπόννησΟς, ΚολοκοτρώνηΣ).

Κ ρ υ π τ ο γ ρ α φ ι κ ό ν: Ἀριστοφάνης, Ἱστορία, Ὀρόντης, ὀρφανός, ἄριστος, ἱστός, ἀνία, Ἥρα.

Τ ρ ί γ ω ν ο ν: Μάντικας, ἀνησία, νουνός, Τῆνος, ἴσως, κίς, ΑΑ, Σ.

Ἀ κ ρ ο σ τ ι χ ί ς: Τρίπολις (Τερψιχόρη, Ρῆνος, Ἰμαλάϊα, Πόρος, Ὄλυμπος, Λακωνία, Ἱεροσόλυμα, Σῦρος).

Α ἴ ν ι γ μ α: Λαμία—Λάμα.

Μ α γ ι κ ό ν: Μπανάνα (καΜ ΠΛΝΑ ΝΑρθῆς).

Δ ι κ τ υ ω τ ό ν: Ἀφρός, ἀπάτη, σκάλα, Ἀθηνᾶ, ἀγωγή, πάγος, Οἶνος, τῆξις, κηρός, Θάσος, Φαλαγγίτης.

Ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ Ε.Ο.Ν.

ΚΕΡΑΤΕΑ.— Ὁ Α΄ Ἐπιτελὴς τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Ἀττ)τίας μετὰ τῶν λοιπῶν Ἐπιτελῶν παρηκολούθησαν τὸ ποδοσφαιρικὸν πρωτάθλημα Μεσογείων ἐν Κερατέᾳ μεταξὺ τῶν δύο τελευταίων νικητριῶν ὁμάδων Μαρκοπούλου καὶ Παιανίας. Ὁ ἀγὼν διεξήχθη μετὰ πλήρους τάξεως. Ἀμφότεραι αἱ ὁμάδες ἐθαυμάσθησαν διὰ τὴν ὡραίαν ἐμφάνισιν καὶ τὸ τεχνικὸν παιγνίδι των.

Τὸν ἀγῶνα παρηκολούθησαν αἱ Τοπικαὶ Ἀρχαὶ Κερατέας, Μαρκοπούλου καὶ Λιοπεσίου. Πλῆθος κόσμου ἐκ Κερατέας καὶ Μαρκοπούλου παρηκολούθησε τὸν ἀγῶνα καὶ ἐχειροκρότησε μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ τὰς δύο ὁμάδας. Ὁ ἀγὼν κατέληξε μὲ ἰσοπαλίαν (2—2) καὶ θὰ συνεχισθῇ διὰ τὴν ἀνάδειξιν τῆς πρωταθλητρίας τῆς Ὑποδιοικήσεως Μεσογείων.

ΕΔΕΣΣΑ.— Κατὰ τοὺς τελεσθέντας ἀγῶνας ἀνωμάλου δρόμου 5.000 μέτρων τῆς Περ. Διοικήσεως Ε. Ο. Ν. Πέλλης ἔλαβον μέρος αἱ ἀθλητικαὶ ὁμάδες τῶν σχηματισμῶν Ἐδέσσης καὶ Γιαννιτσῶν.

Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἀγῶνος ἔχουν ὡς ἑξῆς:

α) Παπαδημητρίου Χρῆστος, Ὑποδ. Ἐδέσσης 13΄. 35΄΄.

β) Ἀποστολίδης Βασίλειος, Ὑποδ. Ἐδέσσης.

γ) Ζηλιάδης Δημήτριος, Ὑποδ. Γιαννιτσῶν.

δ) Λότζας Δημήτριος, Ὑποδ. Ἐδέσσης.

ε) Χατζηγεωργίου Κωνσταντῖνος, Ὑποδ. Ἐδέσσης.

στ) Δότσας Νικόλαος, Ὑποδ. Γιαννιτσῶν.

ζ) Ζαγανίδης Ἐλευθέριος, Ὑποδ. Γιαννιτσῶν.

ΣΠΑΡΤΗ.— Τὸ φίλαθλον κοινὸν παρηκολούθησε μετ' ἐξαιρετικοῦ ἐνδιαφέροντος τοὺς τελεσθέντας ἀγῶνας τῆς Περ. Διοικήσεως Λακωνίας, οἵτινες ἐσημείωσαν σημαντικὴν ἐπιτυχίαν ἀπὸ ἀπόψεως τάξεως καὶ ἐπιδόσεων.

Τὰ τεχνικὰ ἀποτελέσματα ἔχουν ὡς ἀκολούθως:

Δρόμος 100 μ. Φαλαγγιτῶν Β΄ κατηγορίας:

1ος. Καρελλᾶς Δημήτρ. 12΄΄ 4)10
2ος. Περγαντῆς Παναγ. 12΄΄ 8)10.

Ἅλμα τριπλοῦν Φαλαγγιτῶν Β΄ κατηγορίας:

1ος. Λιναρδάκης Γεώργ. 11.48 μ.
2ος. Καρελλᾶς Δημήτρ. 11.42 μ.
3ος. Παναγάκης Παναγ. 11.16 μ.

Σφαιροβολία Φαλαγγιτῶν Β΄ κατηγορίας:

1ος. Παναγάκης Παναγ. 11.17 μ.
2ος. Λιναρδάκης Γεώργ. 10.90 μ.
3ος. Λάσκαρης Λεωνίδας 10.70 μ.

Δρόμος 60 μ. Φαλαγγιτισσῶν Β΄ κατηγορίας:

1η. Παπαγεωργίου Γεωρ. 10΄΄ 2)10
2α. Ζῆ Ἑλένη 10΄΄ 4)10
3η. Σταυροπούλου Φανὴ 10΄΄ 5)10

ΚΑΛΑΜΑΙ.— Κατὰ τὴν τελευταίαν ποδοσφαιρικὴν συνάντησιν μεταξὺ τῶν ὁμάδων 89ης Φάλαγγος καὶ τῆς 90ῆς τοιαύτης, τὴν ὁποίαν παρηκολούθησε πλῆθος κόσμου, νικήτρια ἀνεδείχθη ἡ ὁμὰς τῆς 89ης Φάλαγγος μὲ τέρματα 5—4. Ἐπίσης κατὰ τὴν μεταξὺ τῶν ὁμάδων τῶν Φαλάγγων 97ης καὶ 39ης συνάντησιν, νικήτρια ἀνεδείχθη ἡ πρώτη διὰ τερμάτων 4—1. Ἐν συνεχείᾳ ἡ ὁμὰς 89ης Φάλαγγος ἐνίκησε κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν συνάντησιν τὴν ὁμάδα τῆς 97ης τοιαύτης, διὰ τερμάτων 2—0.

Ποδοσφαιρισταὶ τῆς Ε.Ο.Ν. Ἡλιουπόλεως.

—Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἀνωμάλου δρόμου 4.000 μ. τῆς Περ. Διοικήσεως Μεσσηνίας ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Ἀγὼν ἀτομικός:

α) Κορμᾶς Ἀντώνιος, Ὑπ)σεως Μεσσηνίας.

β) Βέκος Ἀντώνιος Ὑπ)σεως Καλαμῶν.

γ) Καρμπίρης Βασίλειος, Ὑπ)σεως Καλαμῶν.

δ) Γκιουλὲς Γεώργιος, Ὑπ)σεως Καλαμῶν.

ε) Καραγιάννης Γεώργιος, Ὑπ)σεως Καλαμῶν.

στ) Παπαβασιλείου Παρασ., Ὑπ)σεως Φιλιατρῶν.

Ἀγὼν ὁμαδικός.

α) Ὑποδιοίκησις Καλαμῶν.
β) Ὑποδιοίκησις Μεσσηνίας.
γ) Ὑποδιοίκησις Κυπαρισσίας.

ΧΙΟΣ.— Εἰς ἐκτέλεσιν τῆς διαταγῆς τῆς Κεντρ. Διοικήσεως, ἐτελέσθησαν οἱ ἀγῶνες ἀνωμάλου δρόμου τῶν ἀθλητῶν τῆς Ε. Ο. Ν. τῇ συμμετοχῇ 22 Φαλαγγιτῶν τῶν διαφόρων Σχηματισμῶν μὲ τὰ ἑξῆς ἀποτελέσματα:

Δρόμος 4 χιλιομέτρων Α΄ κατηγορίας Φαλαγγιτῶν:

1) Σκουφάκιας Ἰωάν. 13΄ 20΄΄.
2) Καρακωνσταντῆς Στ. 13΄22΄.
3) Σπανογιάννης Ἐλευθ. 13΄26΄.

Δρόμος 2½ χιλιομέτρων Β΄ κατηγορίας Φαλαγγιτῶν:

1) Τζούμας Νικόλ. 8΄.
2) Κουμπᾶς Ἄγγελ. 8΄2΄΄.
3) Ἁλμυρούδης Νικόλ. 8΄3΄΄.

Τοὺς νικητὰς Φαλαγγίτας συνεχάρησαν οἱ παραστάντες ἀνώτεροι καὶ κατώτεροι βαθμοφόροι τῆς Ε. Ο. Ν. ὡς καὶ οἱ παρευρεθέντες συναγωνισταί. Εἰς τοὺς πρώτους νικητὰς καὶ τῶν δύο κατηγοριῶν θ' ἀπονεμηθοῦν μετάλλια καὶ διπλώματα.

Ἐξ ἄλλου τὸ ἀπόγευμα τῆς ἡμέρας τῆς Πρωτοχρονιᾶς εἰς τὸ γήπεδον Μεζάρια ἐπὶ παρουσίᾳ πολλοῦ φιλάθλου κόσμου ἔλαβε χώραν ἀγὼν προπονήσεως τῆς ποδοσφαιρικῆς ὁμάδος τῆς Ε. Ο. Ν., ἥτις θὰ ἀντιπροσωπεύσῃ τὴν Περιφ. Διοίκησιν Χίου εἰς τὸ Πανελλήνιον Ποδοσφαιρικὸν πρωτάθλημα τῆς Ε. Ο. Ν. Ἑλλάδος.

Τὴν προπόνησιν παρηκολούθησεν ὁ Δ)ντὴς τοῦ 11ου Ἐπιτ. Γραφείου τῆς Ε. Ο. Ν.

ΜΥΤΙΛΗΝΗ.— Κατὰ τοὺς τελεσθέντας ποδοσφαιρικοὺς ἀγῶνας μεταξὺ τῶν ποδοσφαιρικῶν ὁμάδων τοῦ 1ου καὶ 3ου λόχου τῆς Ὑποδ. Μυτιλήνης, νικήτρια ἀνεδείχθη ἡ ὁμὰς τοῦ 1ου λόχου διὰ τερμάτων 15—5 κατὰ τὸ πρῶτον ἡμιχρόνιον, 8—15 κατὰ τὸ δεύτερον καὶ 15—12 κατὰ τὴν τελικὴν συνάντησιν.

ΔΡΑΜΑ.— Κατὰ τὴν τελευταίαν συνάντησιν τῶν ποδοσφαιρικῶν ὁμάδων τῶν Ὑπ)σεων Δράμας καὶ Δοξάτου, νικήτρια ἀνεδείχθη ἡ πρώτη μὲ τέρματα 1—0. Ἡ ὁμὰς Δοξάτου ἐνίκησε τὴν ὁμάδα Ἁγίου Ἀθανασίου διὰ τερμάτων 4—0.

—Ἡ αὐτὴ νικήτρια ὁμὰς κατὰ τὴν συνάντησίν της μὲ τὴν ὁμάδα Ἐλευθερουπόλεως ἐνίκησε τὴν τελευταίαν μὲ τέρματα 1—0.

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Σχηματισμοί Πρωτευούσης

Φοιτήτριαι

Οἱ διακοπὲς τελείωσαν, οἱ φοιτήτριες ποὺ εἶχαν πάει νὰ γιορτάσουν στὰ σπίτια τους τὶς ἡμέρες αὐτὲς ἐπέστρεψαν καὶ πάλιν στὸ ἔργο τους.

Ἀμέσως ἀπὸ τὴν Δευτέραν ἄρχισαν οἱ συγκεντρώσεις τῆς Δ. Α. Σ. Θ. Τὸ θέμα δὲ ποὺ τὸ ΙΙΙ Γραφεῖον ἀνέπτυξε στὶς συγκεντρώσεις τῶν Σχολῶν τὴν ἑβδομάδα αὐτὴ εἶναι τὸ «Περὶ Θρησκείας καὶ Βασιλείας».

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν Ἑορτῶν καὶ τοῦ Νέου ἔτους ἡ Δ. Α. Σ. Θ. ἔστειλε τὰς εὐχάς της στὴν Α. Β. Υ. Διάδοχον καὶ Α. Ε. τὸν Ἀρχηγόν, οἱ ὁποῖοι ἀπήντησαν ὡς ἑξῆς:

«Ὑμᾶς, βαθμοφόρους καὶ Φαλαγγιτίσσας εὐχαριστῶ ἐγκαρδίως δι' εὐχάς.

Παῦλος Διάδοχος - Φρειδερίκη».

«Εὐχαριστῶ θερμῶς Ὑμᾶς, βαθμοφόρους καὶ Φαλαγγιτίσσας Διοικήσεως Ἀνωτάτων Σχολῶν Ε. Ο. Ν. δι' εὐχάς.

Ἰωάννης Μεταξᾶς
Πρόεδρος Κυβερνήσεως»

Λόγῳ τῆς κακοκαιρίας ποὺ παρουσιάστηκε αὐτὲς τὶς ἡμέρες, οἱ Φαλαγγίτισσες τῆς Δ. Α. Σ. Θ. μὲ λύπη εἶδαν ν' ἀναβάλλεται ἡ ὡραία ἐκδρομὴ τῆς παρελθούσης Κυριακῆς, ποὺ ἡ Διοίκησις εἶχεν ἑτοιμάσει γιὰ τὸ Σούνιον.

Ἄλλαξαν οἱ ὧρες συγκεντρώσεως τῆς Ε. Ο. Ν. γιὰ τὸν λόχον Ψυχικοῦ. Ἀντὶ ὁλοκλήρου τῆς Τετάρτης, ὡρίσθησαν τὰ ἀπογεύματα τῆς Τετάρτης καὶ Παρασκευῆς.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΘΗΛΕΩΝ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ

Κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἑορτῶν ἡ κίνησις τῆς Π.Δ.Θ.Π. ἦτο ἐξαιρετικὰ ἐντατική. Ἡ Διοικήτρια ἐπὶ κεφαλῆς τῆς κινήσεως ὠργάνωνε, ἐμελέτα καὶ παρουσίαζε τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐργασιῶν της κατὰ τρόπον σύμφωνον μὲ τὸ πνεῦμα τῶν ἡμερῶν καὶ τῆς Ὀργανώσεως.

Ἀρχίζοντες ἀπὸ τὴν Διοίκησιν ἔχομεν ν' ἀναφέρωμεν: 1ον) Τὴν ἑορτὴν τοῦ Καλλιτεχνικοῦ Τμήματος τοῦ ΙΙΙ Γραφείου εἰς τὸ Θέατρον Ἀλίκης, ὅπου παρουσίᾳ τοῦ Ἀρχηγοῦ, τῆς Κας Προέδρου, Ἐπιτελάρχου, μελῶν τῆς Κεντρικῆς Δ)σεως κλπ. ἐξετελέσθη τὸ σκὲτς «Εἰκόνες ἀπὸ τὴν ζωὴν τῶν Σκαπανισσῶν» τῆς βαθμοφόρου Κας Σ. Σβορώνου, ρυθμικοὶ καὶ ἑλληνικοὶ χοροὶ κατὰ διδασκαλίαν τῆς Συνεργάτιδος Δδος Λ. Σακελλαρίου, ὁμαδικὴ ἀπαγγελία καὶ χορῳδία ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν Συνεργατῶν Κας καὶ Κου Γλυκοφρίδη. 2ον) Τὴν ἑορτὴν Διευθύνσεως Ψυχαγωγίας εἰς τὴν αἴθουσαν Λ.Ε.Κ. Τὸ πρόγραμμα ταύτης ἦτο πλουσιώτατον τόσον ἀπὸ ἀπόψεως ἐμπνεύσεως ὅσον καὶ ἀποδόσεως ὑπὸ τῶν Φαλαγγιτισσῶν. Περιελάμβανε τὴν Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ (εἰς 4 εἰκόνας), τὸ ὄνειρο τοῦ Ξυλοκόπου (παραμύθι μὲ μουσικὴν ὑπόκρουσιν), τὴν 4ην Αὐγούστου, θαυμασίαν ἔμπνευσιν τοῦ Συναγωνιστοῦ Δ. Μοναστηριώτη, χαρισμένη στὸν Ἀρχηγό μας, τὰ κάλανδα καὶ τοὺς ὕμνους. 3ον) Τὴν δρᾶσιν τῆς «Ἐθελοντικῆς ἐργασίας», ἡ ὁποία μετέβη εἰς τὸ Ἐμπειρίκειον Ἀναμορφωτικὸν Ἄσυλον, Ἀσκληπιεῖον Βούλας, Πρότυπον Εἰδικὸν Σχολεῖον Καισαριανῆς, Βρεφοκομικὸν Σταθμὸν Βούλας, Γυναικείας Φυλακὰς καὶ ἀνάπηρα παιδιά, ὅπου ἐμοίρασε πῆττες, ἐξετέλεσε διάφορα προγράμματα ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Καλλιτεχνικοῦ τμήματος τῆς Δ)σεως Ψυχαγωγίας, καὶ ὡμίλησεν εἰς τὰς Φυλακὰς ἡ Συνεργάτις Κα Ζωὴ Φράγκου.

Μέσα εἰς τὴν χαράν της ἡ Διοίκησις δὲν ἐλησμόνησε καὶ τὰ δυστυχῆ ἐκεῖνα πλάσματα ποὺ ἔχουν περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον ἀνάγκην τῆς ἀγάπης καὶ τῆς συμπόνιας τὰς ἡμέρας αὐτάς. Σχετικὰ μὲ τὴν δρᾶσιν τῆς Ἐθελοντ. Ἐργ. παραθέτομεν καὶ τὸ εὐχαριστήριον τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Πληροφορηθέντες διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 13 ἀναφορᾶς τοῦ Ἀσκληπιείου ὅτι μέλη τῆς ὑφ' ὑμᾶς Ὀργανώσεως διένειμαν τὴν 2αν τρέχοντος Βασιλόπηττας εἰς τοὺς ἀσθενεῖς τοῦ Ἀσκληπιείου, ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ εὐχαριστήσωμεν ὑμᾶς θερμῶς διὰ τὸ στοργικὸν ὑμῶν ἐνδιαφέρον ὅπερ ἐπεδείξατε εἰς πάσχοντας ἀπόρους ἀσθενεῖς, οἱ ὁποῖοι δι' ἡμῶν ἐκφράζουσι τὴν εὐγνωμοσύνην των.

Μετὰ τιμῆς
Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
Ξ. Ξανθοπουλίδης».

4ον) Τὴν παραμονὴν τῆς Πρωτοχρονιᾶς ἡ μικτὴ χορῳδία ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Συνεργάτου Κου Π. Γλυκοφρίδη μετέβη εἰς τὰ Ἀνάκτορα, Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν, Κεντρικὴν Διοίκησιν, Π.Δ.Α.Π., Π.Δ.Θ.Π., Δ.Α.Σ.Θ. & Δ.Α.Σ.Α. ὅπου ἔψαλε τὰ κάλανδα.

Τὸ βράδυ τῆς ἰδίας ἡμέρας ἡ Διευθύντρια Π.Δ.Θ.Π. μετὰ τοῦ Ἐπιτελείου της παρευρέθη εἰς τὴν πῆτταν τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως. 5ον) Ὡραιοτάτη ἦτο ἡ ἑορτὴ τῆς πῆττας εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Διοικήσεως, ἡ ὁποία εἶχε διακοσμηθῆ καταλλήλως μὲ σημαίας, γιρλάντες, σκίτσα κλπ. Παρέστησαν ὁ Ἀρχηγός, ὁ Κ.Ε.Ν. μετὰ τοῦ Ὑπασπιστοῦ του, ὁ Ἐπιτελάρχης, οἱ Διευθυνταὶ καὶ τμηματάρχαι τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως, Περιφερειακοὶ Διοικηταὶ Ἀρρένων καὶ Θηλέων, ἡ Διοικήτρια τῆς Δ.Α.Σ.Θ. μετὰ τῆς Ὑποδιοικητρίας, ὁ Διοικητὴς Ταγμάτων Ἐργασίας, αἱ Ὑποδιοικήτριαι Ἀθηνῶν, Βορρᾶ, Νότου, Πειραιῶς καὶ ὁλόκληρον τὸ Ἐπιτελεῖον τῆς Π.Δ.Θ.Π. Ἀπηγγέλθησαν σατυρικοὶ στίχοι ὑπὸ τοῦ Ἀγ. Βασιλείου, καὶ ἐτραγούδησεν ἡ χορῳδία τῶν Σκαπανισσῶν. Τὸ νόμισμα ἔτυχεν εἰς τὴν Α. Β. Υ. Πριγκήπισσαν Φρειδερίκην, ἐπίτιμον Ἀρχηγὸν τῆς Ε.Ο.Ν. Θηλέων.

Ἡ ἀναγγελία τοῦ ὀνόματος τῆς Ὑψηλῆς τυχηρᾶς ἐγένετο δεκτὴ μὲ ζητωκραυγὰς καὶ χειροκροτήματα. Εἰς τὸ τέλος ἐκυκλοφόρησε μεταξὺ τῶν παρευρισκομένων ἔμμετρος σατυρικὴ ἐφημερὶς ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὸ Κουζινάκι» τῆς Π.Δ.Θ.Π. 6ον) Ἐπίσης ἡ Διοικήτρια τῆς Π.Δ.Θ.Π. μετὰ τοῦ Ἐπιτελείου της, τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἀρχηγοῦ, μετέβη εἰς τὴν δοξολογίαν, ἥτις ἐγένετο εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀγ. Διονυσίου καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Κεντρ. Δ)σιν, ἀπὸ ὅπου παρηκολούθησε τὴν παρέλασιν τῶν τμημάτων. Τὴν μεσημβρίαν παρεκάθησεν εἰς τὸ δοθὲν πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀρχηγοῦ γεῦμα εἰς τὸ Μαξίμ. Κατὰ τὴν διάρκειάν του, ὡμίλησε μεταξὺ ἄλλων ἡ βαθμοφόρος, Ἐπιτελὴς τῆς Π.Δ.Θ.Π., Κα Σ. Σβορώνου διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἀρχηγοῦ. Εἰς ἀπάντησιν τῶν εὐχῶν τῆς Διοικήσεως, ὁ Ἀρχηγὸς ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς: «Σᾶς εὐχαριστῶ θερμῶς διὰ τὰς εὐχάς σας. Παρακαλῶ δὲ διαβιβάσατε εὐχάς μου φαλαγγιτίσσας καὶ βαθμοφόρους Περιφερειακῆς Διοικήσεως Ε.Ο.Ν. Θηλέων Πρωτευούσης».

Μὲ τὸν ἴδιον ἐνθουσιασμὸν ἑώρτασαν καὶ αἱ Ὑποδιοικήσεις, αἱ ὁποῖαι παρουσίασαν ὡραιότατα προγράμματα καθὼς καὶ οἱ Ὑποτομεῖς των.

— Ζωηρὰ παρετηρήθη ἡ κίνησις τὰς ἑορτὰς εἰς τὴν Υ.Θ.Α. Ἀπὸ τῆς 29ης Δεκεμβρίου ἤρχισαν εἰς τοὺς Ὑποτομεῖς αἱ ἑορταὶ τοῦ κοψίματος τῆς πῆττας, εἰς αὐτὰς δὲ παρευρέθη ἡ Περιφ. Διοικήτρια Θηλέων Πρωτευούσης μετὰ τῆς Ὑποδιοικητρίας Ἀθηνῶν.

Κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν ἐξαιρετικαὶ ὑπῆρξαν αἱ ἑορταὶ τῶν 7ου 8ου καὶ 13ου Ὑποτομέων. Τὴν πρώτην τοῦ μηνὸς ἔγινεν ἡ ἑορτὴ τῆς Ὑποδιοικήσεως. Τὴν ἑορτὴν μας ἐτίμησεν ἡ Α. Ε. ὁ Ἀρχηγός, ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ε.Ο.Ν. καὶ ἡ Περιφερειακὴ Διοικήτρια Θηλέων Πρωτευούσης. Ἡ ἑορτὴ ἦτο πολὺ ἐπιβλητική, τὸ μικρὸ δὲ ἀλλὰ ἐξαιρετικὸ πρόγραμμά της μὲ τὰ ὀλίγα διαλεκτὰ πατριωτικὰ ποιήματα ἦταν κάτι τὸ ἐξαιρετικό. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ προγράμματος ἡ Α. Ε. ὁ Ἀρχηγὸς ἔκοψε τὴν πῆτταν, **τὸ δὲ νόμισμα ἔτυχεν εἰς τὴν Α. Υ. τὸν Διάδοχον**, κατόπιν ἐψάλη ὁ Ἐθνικὸς Ὕμνος καὶ ἡ ἑορτὴ ἔληξε μὲ τὰς καλλιτέρας ἐντυπώσεις. Τὴν 2αν Ἰανουαρίου καὶ τὴν 6ην ἐσυνεχίσθησαν αἱ ἑορταὶ εἰς τοὺς Ὑποτομεῖς, ἐξ αὐτῶν δὲ εἶχον μεγάλην ἐπιτυχίαν ἡ ἑορτὴ τῶν 1ου καὶ 2ου Ὑποτομέων, ἡ ὁποία ἔγινε εἰς Α' Γυμνάσιον Θηλέων, παρευρέθησαν δὲ ὁ Ἀρχηγὸς καὶ ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος τῆς Ε.Ο.Ν.

Ἐπίσης ἐκόπησαν πῆττες εἰς διάφορα ἐργοστάσια. Ἐξαιρετικὴ ὑπῆρξεν ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἐργοστασίου Μεταξουργίας, ὅπου παρευρέθη καὶ ὁ Ἀρχηγός. Κατ' αὐτὴν τὴν ἑβδομάδα ἤρχισε πάλιν ἡ κανονικὴ ἐκπαίδευσις εἰς τοὺς Ὑποτομεῖς. Ἐπίσης διωργανώθη ἡ ἐκδρομὴ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ὅπου θὰ συμμετάσχουν οἱ Τομεάρχαι, Ὑποτομεάρχαι καὶ τὸ Ἐπιτελεῖον τῆς Υ.Θ.Α.

ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΘΗΛΕΩΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Μία ἀξιοπρόσεκτος κίνησις, μιὰ δημιουργικὴ ἐξόρμησις συντελεῖται εἰς ὅλους τοὺς Ὑποτομεῖς καὶ εἰς ὅλας τὰς Φάλαγγας τῆς Ὑποδιοικήσεώς μας κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας. Ἀθόρυβα συμπληροῦται ἡ δημιουργικὴ ἐργασία μὲ τὴν Διοικήτριαν κ. Μανούσκου, τὴν Ὑπ)τριαν, τὰς Ἐπιτελεῖς, Τομεάρχας, Ὑποτομεάρχας καὶ λοιπὰς βαθμοφόρους τῆς Ὑποδιοικήσεώς μας, ποὺ ἡ κατὰ λόχους ἑορταστικὴ μορφὴ ἀπέδειξε τὴν κατανόησιν τοῦ ἐμψύχου δημιουργικοῦ πνεύματος τῆς Ε.Ο.Ν.

Εἰς ὅλους τοὺς Ὑποτομεῖς παρατηρεῖ κανεὶς τὸ ζωηρὸν τῶν παιδιῶν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἀλληλεγγύην πρὸς τὰς συναγωνιστρίας των, ποὺ ἡ Ε.Ο.Ν. μέσα εἰς τὴν ἔκκλησιν τοῦ Ἀρχηγοῦ μας ἐνέπνευσε, καθὼς καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν ποὺ τρέφουν διὰ τοὺς πρωτοπόρους τῆς Ε.Ο.Ν. ποὺ ἐθυσίασαν πολύτιμον τῆς ζωῆς των μέρος διὰ τὴν ἐμψύχωσιν καὶ καθοδήγησιν τῆς νεότητος, εἰς τὰ πεπρωμένα καὶ εὐκλεῆ προγονικὰ κατορθώματα. Εὔχονται δὲ ἐξ ὅλης ψυχῆς των Φαλαγγίτισσαι καὶ Σκαπάνισσαι, βαθμοφόροι καὶ μή, νὰ τοὺς χαρίζῃ ὁ Παντοδύναμος μακροημέρευσιν διὰ νὰ προστατεύουν πάντοτε τὴν Νεότητα.

Ὁ 1ος Ὑποτομεὺς ἐνέδυσε δέκα πτωχὰς Σκαπάνισσας καὶ προσέφερε δῶρα. Ὁ 2ος Ὑποτομεὺς ἐνέδυσε δέκα ἓξ Σκαπανίσσας καὶ προσέφερε δῶρα. Ὁ 3ος ἔδωσεν εἰς πτωχὰς οἰκογενείας διάφορα δῶρα. Ὁ 4ος ἔδωσε θεατρικὰς παραστάσεις εἰς τὸ Δημ. Θέατρον Πειραιῶς, καὶ προσέφερε διάφορα χρηματικὰ ποσὰ εἰς πτωχὰς οἰκογενείας. Ἐπίσης τὴν ἡμέραν τῆς Πρωτοχρονιᾶς ἔγινε τὸ κόψιμο τῆς πῆττας τῶν ἐργαζομένων Φαλαγγιτισσῶν τῶν Χρωματουργείων, ἐτίμησε δὲ τὴν ἑορτὴν διὰ τῆς παρουσίας της καὶ μετά τινων ἐπιτελῶν της ἡ Περιφερειακὴ Διοικήτρια Θηλέων Πρωτευούσης.

Εἰς τὸν 5ον Ὑποτομέα ἔγινεν ὡραία ἑορτὴ μὲ πλούσιον πρόγραμμα.

Εἰς τὸν 6ον Ὑποτομέα ἔγινεν ἡ ἑορτὴ τῆς πῆττας, τὴν ὁποίαν ἐτίμησε διὰ τῆς παρουσίας της ἡ Περιφερ. Διοικήτρια.

ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΘΗΛΕΩΝ ΒΟΡΡΑ

— Τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1939 Δ' εἰς τοὺς 2, 3, 4, 6 Ὑποτομεῖς τῆς Ὑποδιοικήσεως Θηλέων Βορρᾶ ἑωρτάσθη τὸ κόψιμο τῆς πῆττας. Κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην αἱ πλεῖσται τῶν Φαλαγγιτισσῶν καὶ Σκαπανισσῶν προσῆλθον καὶ παρηκολούθησαν μὲ ἐνθουσιασμὸν τὸ κόψιμο τῆς πῆττας, ὡς καὶ τὸ ἑορταστικὸν πρόγραμμα.

— Τὴν 4ην Ἰανουαρίου 1940 Ε' ἐγένετο ἡ ἑορτὴ τῆς πῆττας εἰς τοὺς ὑπολοίπους Ὑποτομεῖς τῆς Ὑποδιοικήσεως Θηλ. Βορρᾶ ἤτοι 1ον, 5ον, 7ον, 8ον.

Τὴν ἑσπέραν τῆς 4ης Ἰανουαρίου ἐγένετο τὸ κόψιμο τῆς πῆττας εἰς τὴν Ὑποδιοίκησιν Θηλ. Βορρᾶ. Τὸ ἑορταστικὸν πρόγραμμα ἦτο κατάμεστον ἐνθουσιωδῶν ποιημάτων τῆς Νεολαίας διὰ τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα, τὸν Διάδοχον, τὸν Ἀρχηγὸν ὡς καὶ τὸν Συναγωνιστὴν Κυβερνητικὸν Ἐπίτροπον. Τὴν ἑορτὴν παρηκολούθησεν ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος ὡς καὶ ἡ Περιφερειακὴ Διοικήτρια Θηλ. Πρωτευούσης.

Περὶ τὸ τέλος τῆς ἑορτῆς ἐχορεύθησαν παρ' ὅλων τῶν βαθμοφόρων Φαλαγγιτισσῶν καὶ Σκαπανισσῶν Ἑλληνικοὶ χοροί.

Μετὰ τὰς ἑορτὰς ἤρχισαν ἐκ νέου τὰ Συμβούλια εἰς τὴν Διοίκησιν καὶ ἡ ἐντατικὴ ἐργασία διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματός της.

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Οἱ Σχηματισμοὶ Πρωτευούσης

Πλήρης Χριστιανικῶν ἡμερῶν ἐτελεύτησε τὸ ζῆν εὐτυχὴς μήτηρ καὶ μάμμη, ἡ σεβαστὴ Δέσποινα Ἄννα Χατζηϊωάννου, μήτηρ τῆς ἐριτίμου κυρίας τοῦ Ἀρχηγοῦ. Τὴν κηδείαν τῆς ἀειμνήστου Δεσποίνης γενομένην τὴν προπαρελθοῦσαν Παρασκευὴν ἐκ τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγ. Γεωργίου Καρύτση, παρηκολούθησεν ὁλόκληρον τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου, ὁ Κυβ. Ἐπίτροπος Νεολαίας κ. Ἀλέξ. Κανελλόπουλος, ὁ ὑπασπιστής του κ. Ἰ. Νικολόπουλος, ὁ ἐπιτελάρχης τῆς Ε. Ο. Ν. κ. Θεοχαρόπουλος, οἱ διευθυνταὶ ὑπηρεσιῶν τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως Ε. Ο. Ν., πλεῖστοι βαθμοφόροι τῆς Ε. Ο. Ν. καὶ ἡ καλλιτέρα μερὶς τῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας.

«Ἡ Νεολαία» ἀπευθύνει τὰ πλέον εἰλικρινῆ καὶ θερμὰ συλλυπητήρια πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν καὶ τὴν ἐρίτιμον κυρίαν Λέλαν Μεταξᾶ, εἰς τὴν ὁποίαν εὔχεται τὴν ἐξ ὕψους παρηγορίαν διὰ τὴν σκληρὰν δοκιμασίαν.

ΑΠΟΝΟΜΗ ΕΥΑΡΕΣΚΕΙΑΣ

Λαβὼν ὑπ' ὄψιν μου τὴν ὑπ' ἀριθ. 1726/9-12-1939/Δ' ἀναφορὰν τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Ἀρρένων Σερρῶν, ἐκφράζω τὴν πλήρη μου εὐαρέσκειαν εἰς τὸν Ἐνωμοτάρχην Κιτίδην Ἰωάννην καὶ Φαλαγγίτην Ἀλεξιάδην Γερμανόν, διότι μὲ κίνδυνον τῆς ἰδίας των ζωῆς ἐξετέλεσαν ὑπέροχον πατριωτικὴν πρᾶξιν, τιμῶσαν αὐτοὺς τοὺς ἰδίους, ὡς ἄτομα, ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα τῆς Ε.Ο.Ν. εἰς τὰς τάξεις τοῦ ὁποίου ἀνήκουν.

Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως
καὶ Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς τῆς Ε.Ο.Ν.
ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑΣ

ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΙΣ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΩΝ

Δι' ἀποφάσεως τοῦ Ἀρχηγοῦ ἀνεκηρύχθη οἰκονομικῶς καὶ διοικητικῶς ἀνεξάρτητος ἡ περιοχὴ Καστορίας.

Δι' ὁμοίας ἀποφάσεως ἀνεκηρύχθη ἐπίσης οἰκονομικῶς καὶ διοικητικῶς ἀνεξάρτητος ἡ περιοχὴ τοῦ τέως Νομοῦ Βόλου.

Η ΣΤΕΓΗ ΤΟΥ ΦΑΛΑΓΓΙΤΟΥ

Ἀπεφασίσθη ἁρμοδίως ἡ ἵδρυσις ἐν Πειραιεῖ στέγης τοῦ Φαλαγγίτου καὶ τῆς Φαλαγγιτίσσης, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ λειτουργήσουν νυκτερινὸν Δημοτικὸν σχολεῖον καὶ γυμνάσιον, ὡς καὶ τὸ σχολεῖον οἰκοκυρικῆς.

— Παρομοία στέγη Φαλαγγίτου μὲ λειτουργίαν οἰκοτροφείου, συσσιτίου καὶ νυκτερινοῦ σχολείου πρόκειται νὰ ἱδρυθῇ λίαν προσεχῶς καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας.

— Ὁμοίαν πρὸς τὴν ἐν Πειραιεῖ στέγην Φαλαγγίτου ἀπέκτησε καὶ ἡ Μακεδονικὴ πρωτεύουσα. Ἡ στέγη Φαλαγγίτου Θεσσαλονίκης περιλαμβάνει καὶ οἰκοτροφεῖον.

— Εἰς Θεσσαλονίκην ἱδρύθησαν παραλλήλως καὶ λειτουργοῦν ἀρτίως ἄσυλα τοῦ παιδιοῦ τῆς ἐργαζομένης γυναικός. Ἡ διοικοῦσα ἐπιτροπὴ τῶν ἀσύλων τούτων ἀπετελέσθη ἐκ τῶν κυριῶν:

Ἑλένης Σκούρα Προέδρου, Ἑλένης Τάρα Ἀντιπροέδρου, Β. Στιβαχτάρη Ἀντιπροέδρου, Ρόζας Παπαδοπούλου Γραμματέως, Π. Ἀρσένη Ταμίου καὶ Β. Ρεμίρη, Σ. Καρίκα, Ε. Λαζανᾶ, Κ. Γεωργιάδου, Μ. Ταλιανίδου καὶ Β. Μαυρίδου συμβούλων. Τεχνικὸς Δ)τὴς τῶν ἀσύλων διωρίσθη ὁ κ. Ι. Κοπανᾶς.

ΔΩΡΕΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ Ε.Ο.Ν.

Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τῆς τέως Χ. Α. Ν. Θεσσαλονίκης δι' ὁμοφώνου ἀποφάσεώς της παρεχώρησεν ὁλόκληρον τὴν κινητὴν καὶ ἀκίνητον περιουσίαν της εἰς τὴν Ἐθνικὴν Ὀργάνωσιν Νεολαίας.

Δι' ὁμοίας ἐπίσης ἀποφάσεως τῆς Γεν. Συνελεύσεως τῆς τέως Χ.Ε.Ν. Θεσσαλονίκης παρεχώρησε καὶ αὐτὴ ἅπασαν τὴν κινητὴν καὶ ἀκίνητον περιουσίαν της πρὸς τὴν ΕΟΝ.

Σημειωτέον ὅτι ἡ παραχωρηθεῖσα περιουσία εἶχε σχηματισθῇ σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου κατὰ τὴν μεταυγουστιανὴν περίοδον διὰ διαφόρων παροχῶν καὶ εὐκολιῶν τῆς Κυβερνήσεως, ἡ δὲ λειτουργία τῶν ἀνωτέρω ἱδρυμάτων ὠφείλετο εἰς ἐπιχορήγησιν τοῦ Ὑπ. Ὑγιεινῆς καὶ Προνοίας.

Ὑπὲρ τῶν ἐπιδιώξεων καὶ τῶν σκοπῶν τῆς Ε.Ο.Ν. προσέφερον οἱ κ. κ. Α. Λόγγος ἐξ Ἀθηνῶν Κοραῆ 4 δρχ. 50, Εὐάγγελος Φλόκας Κοραῆ 4 δρχ. 1.000, καὶ Δημ. Ἀναστασόπουλος δρχ. 50. Ἐπίσης ὁ Βοιωτικὸς Σύνδεσμος Ἀθηνῶν δρχ. 1.500, ὁ Κυνηγετικὸς Σύνδεσμος Ζακύνθου δρχ. 6.400 καὶ ὁ κ. Ἀντώνιος Ζέρβας ἐκ Κριεζωτῶν Εὐβοίας ἕνα γήπεδον ὅπως οἰκοδομηθῇ ἐπ' αὐτοῦ ὁ οἶκος τοῦ Φαλαγγίτου.

Ἀθήνησιν

Εἰς τὴν τελετὴν ἡ ὁποία ἐγένετο ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ ἑορτῇ τοῦ Ἀρχηγοῦ ἔλαβε μέρος καὶ ἡ Διοίκησις Ἀνωτάτων Σχολῶν.

Τάγμα αὐτῆς παρετάχθη ἔξωθεν τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, ὅπου ἐγένετο δοξολογία, καὶ ἀπέδωσε τιμάς. Μετὰ τὸ πέρας τῆς δοξολογίας μαζὶ μὲ τὰ ἄλλα τμήματα τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως παρήλασε πρὸ τοῦ Κ. Ε. Ν. καὶ τῶν ἀνωτάτων βαθμοφόρων τῆς Ε. Ο. Ν.

Ἐπίσης πεντήκοντα Φαλαγγῖται μετέβησαν εἰς τὴν Κηφισιὰν καὶ ἀνέπεμψαν δέησιν ὑπὲρ μακροημερεύσεως τοῦ Ἀρχηγοῦ πρὸ τοῦ εἰκονοστασίου ποὺ ἔκτισαν Φαλαγγῖται τῆς Ὑποδιοικήσεως Ε. Μ. Π. εἰς τὸν περίβολον τῆς οἰκίας του.

— Εἰς τὸν χορὸν ὑπὲρ τῆς Φοιτητικῆς Προνοίας ἐνεφανίσθη ἡ ὀρχήστρα τζὰζ τῆς Δ. Α. Σ. προκαλέσασα τὰ εὐμενέστατα σχόλια ὅσων τὴν ἤκουσαν. Ἡ ἴδια ὀρχήστρα μετέδωσεν ἀπὸ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ μας Σταθμοῦ τὴν 5ην τρ. μηνὸς ἐλαφρὰν μουσικὴν καὶ τραγούδια.

— Εἰς τὴν Δ. Α. Σ. κατηρτίσθη καὶ ὀρχήστρα κλασικῆς μουσικῆς, περιλαμβάνουσα περὶ τὰ 25 ὄργανα.

— Ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως Ὑγιεινομικοῦ τῆς Δ. Α. Σ. κατηρτίσθη τμῆμα προπαγάνδας ὑγιεινῆς, σκοπὸν ἔχον τὴν δι' εἰδικῶν ἐκδόσεων, διαλέξεων καὶ ὑποδείξεων διαφώτισιν τῶν Φαλαγγιτῶν ἐπὶ σπουδαιοτάτων ὑγειονομικῶν ζητημάτων. Ἤδη ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ τμήματος δύο διαλέξεις ἀπὸ τὸν Ραδιοφωνικὸν μας Σταθμόν.

ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟΥΣ Υ/ΜΕΙΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ ἑορτὴ τῆς Βασιλόπηττας ἑωρτάσθη εἰς ὅλους τοὺς Ὑποτομεῖς Ἀθηνῶν τὴν 6ην τρ. μηνὸς. μὲ μεγάλην ἐπιτυχίαν.

Εἰς τοὺς πλείστους τούτων ὡμίλησαν καταλλήλως καὶ συνεργάται τῆς πολιτικῆς διαφωτίσεως, ἀποσπάσαντες τὰ συγχαρητήρια καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸν τοῦ ἀκροατηρίου. Ἰδιαιτέραν ἐπιτυχίαν ἐσημείωσεν ἡ ἑορτὴ τοῦ 8ου Ὑποτομέως Ἀρρένων, τοῦ Ὑποτομέως τῆς Βαρβακείου Σχολῆς, καὶ τῶν 4ου, 6ου καὶ 9ου Ὑποτομέων Θηλέων Πρωτευούσης.

ΠΕΡΙΦ. ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΑΡΡΕΝΩΝ ΑΤΤΙΚΟΒΟΙΩΤΙΑΣ

Ὁ ἑορτασμὸς τῆς πρωτοχρονιᾶς ὑπῆρξε μεγαλοπρεπὴς εἰς ὅλους τοὺς Σχηματισμοὺς τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Ἀττικοβοιωτίας. Τὰ κατὰ τόπους τμήματα, μεθ' ὅλης τῆς δυνάμεώς των καὶ τῇ συμμετοχῇ τῶν τοπικῶν ἀρχῶν καὶ Λαοῦ, ἑώρτασαν τὴν κοπὴν τῆς Βασιλόπηττας μὲ διαφόρους καλλιτεχνικὰς ἐπιδείξεις.

Μεγάλην ἐπιτυχίαν ἐσημείωσεν ἐπίσης ὁ ἑορτασμὸς τῆς πρωτοχρονιᾶς εἰς τὰς Ὑποδιοικήσεις Θηβῶν, ὅπου ἔλαβον μέρος καὶ τὸ θεατρικὸν καὶ χορῳδιακὸν τμῆμα τῆς Λέσχης τοῦ «Ἐργαζομένου παιδιοῦ» Ἀθηνῶν. Εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην παρέστησαν οἱ Περιφερειακοὶ Διοικηταὶ Ἀρρένων καὶ Θηλέων Ἀττικοβοιωτίας μετὰ τῶν ἐπιτελείων των, αἱ τοπικαὶ ἀρχαὶ καὶ σύμπας ὁ Λαὸς τῶν Θηβῶν. Εἰς τὰ ἀνωτέρω Τμήματα ὡμίλησεν ὁ Α' Ἐπιτελὴς τῆς Περ. Διοικήσεως Ἀρρένων Ἀττικοβοιωτίας, ἀναλύσας τὸ ἐπιτυχὲς ἔργον τῆς Ε. Ο. Ν. κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος καὶ συστήσας πίστιν εἰς τὸ ἔργον τοῦ Ἀρχηγοῦ κατὰ τὸ νέον ἔτος, τὸ ὁποῖον ἡ σοφὴ Του διάνοια ἔκαμεν ὥστε νὰ ἀνατείλῃ φωτεινὸν διὰ τὴν ἔνδοξον πατρίδα μας, ἐνῷ διὰ τὰ περισσότερα Κράτη ἤρχισεν ἀρκετὰ ζοφερὸν ἀπὸ τὴν δίνην τοῦ πολέμου.

ΠΕΡΙΦ. ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΘΗΛΕΩΝ ΑΤΤΙΚΟΒΟΙΩΤΙΑΣ

Εἰς ἅπαντας τοὺς Σχηματισμοὺς τῆς Π.Δ.Θ. Α. συνεχίζονται τακτικῶς αἱ συγκεντρώσεις τῆς Τετάρτης πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ καθορισθέντος προγράμματος, τῆς Διοικήσεως. Ὁ ἐκκλησιασμὸς ὅλων τῶν Φαλαγγιτισσῶν καὶ Σκαπανισσῶν γίνεται τακτικά, μετὰ τὸ πέρας δὲ τούτου γίνονται διάφοροι διαλέξεις παρὰ τῶν κ.κ. ἰατρῶν τῶν Κοινοτήτων περὶ ἰατρικῆς περιθάλψεως καὶ ὑγιεινῆς. Εἰς Κουβαράδες τὰς διαλέξεις παρακολουθοῦν ἐκτὸς τῶν μελῶν τῆς Ὀργανώσεως καὶ πλεῖστοι γονεῖς καὶ τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον μετὰ τοῦ προέδρου. Ἡ καλλιέργεια τῆς γῆς ἐξακολουθεῖ εἰς ἅπαντας τοὺς Σχηματισμούς. Εἰς Θήβας μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Γυμνασιάρχην καὶ τοὺς καθηγητάς, αἱ Φαλαγγίτισσαι καὶ Σκαπάνισσαι ἔσπειραν περὶ τὰ 20 στρέμματα ἀγρῶν μὲ ἐκλεκτὴν ποιότητα σίτου. Εἰς Λαύριον μετὰ τὸν ἐκκλησιασμὸν αἱ Φαλαγγίτισσαι ἐφύτευσαν δενδρύλλια εἰς τὸν Λόφον τοῦ Λαυρίου. Εἰς Σπάτα ἐγένετο ἡ ἑορτὴ τῆς ἡμέρας τοῦ Δάσους ὑπὸ τῆς Δασικῆς ἑνώσεως, καθ' ἣν ἀνεδασώθη ὁ Λόφος τοῦ Μπούρα τῇ συμπράξει τῆς Ε.Ο.Ν. Σπάτων. Τὴν ἑορτὴν ἐτίμησαν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας καὶ ὁ Γενικὸς Ἐπόπτης Νομάρχης Ἀττικοβοιωτίας. Εἰς τὴν Λεβάδειαν αἱ Φαλαγγίτισσαι ἐφύτευσαν τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ πρασίνου ἑκατέρωθεν τοῦ κεντρικοῦ δρόμου λεῦκες. Ἐπίσης ἅπαντες οἱ Σχηματισμοὶ παρακολουθοῦν μαθήματα παθητικῆς ἀεραμύνης. Εἰς Θήβας γίνεται ἐκπαίδευσις σκοποβολῆς, ἐσχηματίσθη δὲ μανδολινάτα ἐκ 40 - 50 Φαλαγγιτισσῶν.

Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ

Ἐξακολουθοῦν νὰ καταφθάνουν εἰς τὰ Γραφεῖα τοῦ περιοδικοῦ πληθώρα τηλεγραφημάτων καὶ περιγραφῶν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ὀνομα-

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Κίνησις Περιφερειακών Διοικήσεων

στικής εορτής του Αρχηγού, ελάχιστον δείγμα της λατρείας με την οποίαν Τον περιβάλλουν τα απανταχού μέλη της Ε.Ο.Ν.

«Η Νεολαία», θλιβομένη διότι λόγω ελλείψεως χώρου, δεν καθίσταται δυνατή η δημοσίευσις όλων των τηλ)μάτων και περιγραφών, θα δημοσιεύση ό,τι είναι δυνατόν να συμπεριληφθή εις τας ολίγας σελίδας της κινήσεως.

ΤΟ ΓΕΥΜΑ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΤΑΓ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Επ' ευκαιρία της ονομαστικής εορτής του Αρχηγού παρετέθη υπό της Διοικήσεως Ταγμάτων εργασίας εις την αίθουσαν της Διπλαρείου Βιοτεχνικής Σχολής γεύμα κατά το οποίον ο εθελοντής Ε. Ζακυνθινάκης απήγγειλε το κάτωθι ποίημα:

ΣΤΗ ΓΙΟΡΤΗ ΣΟΥ

Αντί λουλούδια στέλνουμε ευχές γιά τη γιορτή σου
νάν' ο θεός μαζί σου
σ' έστειλ' η Θεία Πρόνοια.

Η αγάπη σου κι' η δύναμις σε έφερε κοντά μας
η δόξα σου χαρά μας
πολλά να ζήσης χρόνια.

Τα χρόνια ήρεμα κυλούν κ' η δόξα σου τρανώνει
μ' ανθούς σε στεφανώνει
κάθε πού φέγγ' η μέρα.

Τα έργα σου τιμήθηκαν με άγια καλωσύνη
σαν ήρθε η γαλήνη
Μεγάλε μας πατέρα.

Επάλαιψες κι' ενίκησες, γι' αυτό σε αγαπούμε
πόσο σ' ευγνωμονούμε,
γιατ' είσαι στην ψυχή μας.

Και στη γιορτή σου σήμερα πίνουμε στην υγειά σου
χαρά μας η χαρά σου
μαζί σου η ευχή μας.

Καθ' όλην την διάρκειαν του γεύματος επεκράτησεν αφάνταστος ενθουσιασμός υπέρ του

Από το Χριστουγεννιάτικο δένδρο των Σκαπανισσών Μυτιλήνης.

Αρχηγού και εκδηλώσεις λατρείας και αφοσιώσεως συγκινητικαί.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΕΣΧΗΝ ΤΟΥ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Η ονομαστική εορτή του Αρχηγού εωρτάσθη με μεγάλον ενθουσιασμόν εις την Λέσχην του Εργαζομένου Παιδιού, όπου συνεκεντρώθησαν άπαντες οι Φαλαγγίται και οι Σκαπανείς του Ιδρύματος. Οι Φαλαγγίται και οι Σκαπανείς έψαλαν διάφορα άσματα, εχόρευσαν ελληνικούς χορούς, μετά ταύτα δε ο Διευθυντής του Ιδρύματος ανέπτυξε διά μακρών το αναδημιουργικόν μέγα έργον του εορτάζοντος Αρχηγού κ. Ι. Μεταξά.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

ΚΙΛΚΙΣ.— Οι Φαλαγγίται και Σκαπανείς του Σχηματισμού Σιδηροκάστρου μετέσχον ενθουσιωδώς εις τον εορτασμόν της εορτής του Αρχηγού.

Μετά την δοξολογίαν, ήτις ετελέσθη μετά πάσης επισημότητος εις τον Ιερόν Ναόν του Αγίου Γεωργίου, έλαβε χώραν ωραιοτάτη παρέλασις ολοκλήρου της δυνάμεως διά της πλατείας της Ομονοίας, όπου είχον συγκεντρωθή αι αρχαί του τόπου και πλήθος κόσμου.

Μετά την παρέλασιν οι Φαλαγγίται ετραγούδησαν και εχόρεψαν διαφόρους ελληνικούς χορούς πρός τιμήν του εορτασμού του Αρχηγού.

ΕΔΕΣΣΑ.—Εξ ονόματος δεκακισχιλίων μελών Υποδιοικήσεως Ε.Ο.Ν. Πιερίας, παρακαλώ ευαρεστηθήτε αποδεχθήτε ευλαβώς υποβαλλομένας θερμάς ευχάς επ' ονομαστική Σας εορτή εμού προσωπικώς και μελών, προσβλεπόντων πρός Δημιουργόν Τρίτου Ελληνικού Πολιτισμού μετά πίστεως και αναλλοιώτου αφοσιώσεως. Μυριόστομες ιαχές χιλιάδων αγοριών και κοριτσιών ύμνολογούν σημερινήν ημέραν, συμβολίζουσαν άνοδον Νεολαίας εις σφαίρας ανώτερης δημιουργίας και δοξολογούν Ύψιστον διότι εις ανεγειρόμενον Εθνικόν Οικοδόμημα θεμελιώνονται μαζί με πίστιν και αυτοθυσίαν Μεγάλου των Αρχηγού και δυνάμεις Ελληνικής συνεταγμένης Νεότητος ποτισμένες με τις γενναίες και δίκαιες αρχές Κράτους 4ης Αυγούστου.

Υποδιοικητής Ε.Ο.Ν. Πιερίας Ευστρατιάδης.

ΚΡΗΤΗ

ΡΕΘΥΜΝΟΝ.— Εις την αίθουσαν του Λυκείου των Ελληνίδων εδόθη μουσική επίδειξις της εκ Φαλαγγιτισσών και Σκαπανισσών καταρτισθείσης χορωδίας, τη επιμελεία των συνεργατίδων δεσποινίδων Δαφνομήλη.

Την συναυλίαν παρηκολούθησαν ο κ. Νομάρχης Ρεθύμνου μετά της Περιφ. Διοικητρίας, ως και πλείστα επίλεκτα μέλη της κοινωνίας Ρεθύμνου. Αι εκ της συναυλίας εισπράξεις διετέθησαν πρός αγοράν υποδημάτων απόρων μελών της Ε.Ο.Ν.

Διετέθησαν επίσης, υπέρ διαφόρων φιλανθρωπικών σκοπών αι εκ των καλάνδων εισπράξεις, τα οποία έψαλαν χορωδία θηλέων Ρεθύμνου υπό την διεύθυνσιν της καθηγητρίας της μουσικής Δίς Δαφνομήλη.

—Εξ άλλου ενισχύθησαν δι' εράνου διενεργηθέντος μεταξύ των Φαλαγγιτισσών και τα μαθητικά συσσίτια.

ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ (Κρήτης).—Ο Νομάρχης Λασηθίου και Γεν. Επόπτης της Ε.Ο.Ν. κ. Κωνστ. Παπαδημητρίου μετέβη μετά του επιτελείου του εις Νεάπολιν και ωμίλησεν ενώπιον των αξιωματικών των Σχηματισμών Αρρένων και Θηλέων με θέμα: «Το όραμα του Αρχηγού διά την Εθνικήν Νεολαίαν».

—Το καθορισθέν πρόγραμμα της Τετάρτης εκτελείται μετά πάσης επιμελείας και είναι αξιοσημείωτος η προθυμία καθ' ων Φαλαγγίται και Φαλαγγίτισσαι παρακολουθούν τα διδασκόμενα μαθήματα νοσοκομειακής περιθάλψεως.

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΚΟΡΙΝΘΟΣ.— Τα μαθήματα του Ουλαμού βαθμοφόρων της 72ας Φάλαγγος εξακολουθούν μετά πολλής επιτυχίας.

Ο Ουλαμός αποτελείται από 100 Φαλαγγιτίσσας, παρακολουθούσας δίς της εβδομάδος τα μαθήματα.

Εις το 11 Τάγμα μετά τα γενικά μαθήματα Υγιεινής εχωρίσθησαν εις ομάδας τραυματιοφορέων νοσοκόμων.

Το κατά Τετάρτην πρόγραμμα Μέσης επλουτίσθη διά της προσθήκης μαθημάτων Αισθητικής και Ρυθμολογίας. Το καλλιτεχνικόν τμήμα εργάζεται εντατικώς. Ούτως υπολογίζεται ότι μετά δίμηνον θα αναβιβασθή από σκηνής θεατρικόν έργον το οποίον διδάσκονται ήδη Φαλαγγίτισσαι και Σκαπάνισσαι.

Ιδιαιτέρα προσπάθεια καταβάλλεται διά την μόρφωσιν των εξωσχολικών Φαλαγγιτισσών, εις τας οποίας η Υποδιοικήτρια διδάσκει και οικιακήν οικονομίαν.

Την συγκέντρωσιν της Κυριακής παρακολουθούν όλαι αι εξωσχολικαί Φαλαγγίτισσαι.

ΚΑΛΑΜΑΙ.— Ευχόμεθα ολοψύχως μέλη Ε.Ο.Ν. Καρποφόρου χρόνια πολλά δι' εορτήν Σας. Ελλάς στηρίζει ήδη ελπίδας Εθνικής αναγεννήσεως εις στιβαράς χείρας σας. Ζήσατε διά το μεγαλείον της Πατρίδος μας.

Ο ομαδάρχης Γεώργιος Σταθάκης.

ΤΑ ΝΗΣΙΑ

ΜΥΤΙΛΗΝΗ.—Επ' ευκαιρία των Μεγάλων εορτών της Χριστιανωσύνης διωργανώθησαν υπό της Περιφ. Διοικήσεως Θηλέων Λέσβου Χριστουγεννιάτικα δένδρα εις άπαντας τους Σχηματισμούς Σκαπανισσών Μυτιλήνης και περιχώρων.

Χίλιαι πεντακόσιαι Σκαπάνισσαι συνεώρτασαν την εορτήν των Χριστουγέννων. Αι μικραί εύποροι Σκαπάνισσαι με επί κεφαλής τας βαθμοφόρους εφιλοτιμήθησαν να προσφέρωσι την μεγαλυτέραν δυνατήν χαράν εις τας απόρους συναγωνιστρίας των με τον λεπτότατον και ευγενέστερον τρόπον, παρουσιάσασαι δείγματα μεγάλου αλτρουϊσμού και αλληλεγγύης.

Τα διανεμηθέντα εις τας Σκαπανίσσας δώρα ηγοράσθησαν εκ των εισπράξεων διοργανωθείσης συναυλίας υπό της Περιφ. Διοικήσεως Θηλέων. Την συναυλίαν παρηκολούθησαν η μεγαλυτέρα μερίς της Μυτιληναϊκής κοινωνίας, αι εισπράξεις δε ανήλθον εις 8000 δραχμάς.

Επίσης εκ των εισπράξεων των καλάνδων τα οποία έψαλαν Φαλαγγίτισσαι την παραμονήν των Χριστουγέννων συνεκεντρώθησαν περί τας 4.000 δραχ., αίτινες διετέθησαν διά την αγοράν τεσσάρων πηττών, ήτοι μιάς διά τους προσκεκλημένους Συνεργάτας και τριών διά τας βαθμοφόρους και Φαλαγγιτίσσας.

ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΝ.—Την παραμονήν των Χριστουγέννων η χορωδία Ε.Ο.Ν. Αργοστολίου

Ανώτεροι βαθμοφόροι Υποδιοικήσεως Κορινθίας μετά της Υποδιοικητρίας.

περιελθούσα την πόλιν έψαλε τα κάλανδα, συλλέξασα πληθώραν δώρων, τα οποία διενεμήθησαν διά λαχνών παρουσία του Γεν. Επόπτου Νομάρχου κ. Γ. Ν. Γεωργίου και των λοιπών αξιωματούχων πρός τα μέλη της Ε.Ο.Ν. και τους προσκεκλημένους κατά την εορτήν των Χριστουγέννων εις τα γραφεία της Λέσχης Ε.Ο.Ν. Αργοστολίου.

—Η Ε.Ο.Ν. Πάλλης εώρτασε μεγαλοπρεπώς την εορτήν των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς εις τας εγκαταστάσεις του Σχηματισμού της. Η χορωδία Πάλλης διωργάνωσε συναυλίαν την ημέραν του εορτασμού της ονομαστικής εορτής του μεγάλου Κεφαλλήνος και Αρχηγού κ. Ι. Μεταξά, αι εισπράξεις της οποίας διετέθησαν υπέρ των απόρων μελών της Ε.Ο.Ν.

ΗΣΑΪΑΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελίδα 487)

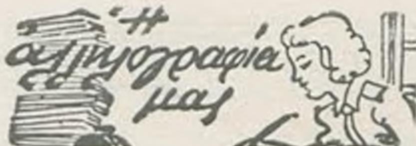
δοχρόους παρειάς του» σὰν νὰ προησθάνετο ὅτι δὲν θὰ ἔβλεπε ἄλλη φορὰ μὲ τὰ μάτια του τὸν τόπον αὐτόν.

Ἀπὸ τὴ Μονὴ τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ ὁ Ἡσαΐας πηγαίνει κατ' εὐθεῖαν στὴ Μονὴ τοῦ Προφήτου Ἡλιού, ὅπου ὁ Πανουργιᾶς εἶχε ὑψώσει τὴν ἴδια μέρα τὴ σημαία τῆς Ἐπαναστάσεως, καὶ εὐλογεῖ καὶ κηρύσσει ἐπισήμως τὸν ἱερὸ ἀγῶνα μαζὶ μὲ τοὺς προκρίτους καὶ τοὺς ἁρματωλοὺς τῆς Ἀμφίσσης, τῆς Δωρίδος καὶ τῆς Λοκρίδος...

Λίγο ἀργότερα, στὴ μάχη τῶν Θερμοπυλῶν, ὁ σεπτὸς ἱεράρχης ἀκολουθεῖ, μὲ τὸν σταυρὸ στὸ χέρι, τὸν ἀρχηγὸ Πανουργιᾶ ποὺ μαζὶ μὲ τὸ Διάκο καὶ τὸ Δυοβουνιώτη ἀπεφάσισαν νὰ σταματήσουν τὰ στρατεύματα τοῦ Ὀμὲρ καὶ τοῦ Κιοσὲ Μεχμὲτ πασᾶ... Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν μάχην, κατὰ τὴν ὁποίαν διεσκορπίσθη τὸ σῶμα τοῦ Πανουργιᾶ ἀπὸ τὶς πολὺ μεγαλύτερες δυνάμεις τοῦ κατακτητοῦ, ὁ Ἐθνομάρτυς Ἡσαΐας, τὸ γνήσιον καὶ ὀνειροπόλον τέκνον τοῦ Παρνασσοῦ, συλληφθεὶς ἐσφάγη...

...Ἔτσι, ὁ ἁγιασμένος ἐπίσκοπος τῶν Σαλώνων ἔπεσε μαχόμενος ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος, στὶς Θερμοπύλες, ἐκεῖ ποὺ ὁ Λεωνίδας τῆς Σπάρτης, αἰῶνες πολλοὺς πρίν, εἶχε ἀγωνισθῆ καὶ εἶχε πέσει μαχόμενος κατὰ τῶν Περσῶν, ὑπὲρ ἑστιῶν καὶ βωμῶν... Τὸ πνεῦμα τοῦ Ἡσαΐα παραδόθηκε στὸ δημιουργὸ τοῦ Σύμπαντος γιὰ νὰ πάρη τὴ θέσι του δίπλα ἀπὸ τὸν πρωθιεράρχη τοῦ Γένους, τὸ Γρηγόριο τὸν Ε', καὶ τοὺς τόσους ἄλλους ἀπαγχονισθέντας Ἱεράρχας ποὺ στάθηκαν τὸ ἀγλάϊσμα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως.

Κ. Ι. Β.

Β. Ε. ΠΑΤΟΥΝΑΝ. Εἶναι τόσο εὔκολο νὰ ἐρωτήσης τοὺς ἁρμοδίους τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ε.Ο.Ν. Καὶ ὁ ἴδιος μπορεῖς νὰ πᾶς καὶ τηλεφωνικῶς νὰ συνεννοηθῆς, μιὰ καὶ μένεις ἐδῶ. Γιὰ τὸ ζήτημα τῆς βιβλιοθήκης θὰ εἰσηγηθοῦμε σχετικῶς στὴν Κεντρικὴν Διοίκησιν. Θὰ σοῦ ἀπαντήσωμε καὶ γιὰ τὰ δύο ἀπὸ τὴ στήλη αὐτή. Θὰ ἔχης πάντως πολὺ γρηγορώτερα ἀπάντησι καὶ στὰ δύο ἐρωτήματά σου, ἂν ἀποταθῆς ἀμέσως ἐκεῖ ποὺ πρέπει. Τὸ χρονογράφημά σου «Σκηνὲς τοῦ λιμανιοῦ» θὰ εἶχε θέσι σὲ καθημερινὴ ἐφημερίδα. Ἄλλωστε τώρα ἔχει χάσει τὴν ἐπικαιρότητά του. — ΚΑΙΤΗ ΣΧΙΝΑ. Ἀπὸ τὸ διήγημά σου «Αὐτοθυσία»: «Στ' αὐτιὰ τοῦ μπάρμπα - Ζὼρζ βουΐζαν ἀκόμη αἱ λέξεις τῆς μονάκριβης καὶ πολυαγαπημένης του κόρης Τερέζας «πατέρα πεθαίνω». Ἡ ἀρρώστεια της ἦταν βαρειὰ καὶ πρώτη φορὰ παρουσιαζόταν στὸ χωριό. Μ' ὅλα τὰ φάρμακα τῆς γρηᾶς - Ἰσαβέλλας καὶ μ' ὅλους τοὺς ἐξορκισμοὺς κλπ. κλπ.». Παρακάτω. «Θὰ εἶχε φθάσει 1½ ὥρα ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι ὅταν ξέσπασε ἡ μπόρα». Γιατὶ ξενικὰ ὀνόματα; Μπάρμπα - Ζώρζ, Ἰσαβέλλα, Τερέζα; Χάθηκαν τὰ Ἑλληνικά: Γιῶργος, Μανώλης, Δημήτρης, Ἑλένη, Σοφία, Ἄννα καὶ χίλια δυὸ ἄλλα; Τὸ εἴπαμε καὶ ἄλλη φορά: Ἀποφεύγετε σὲ λογοτεχνικὰ κομμάτια νὰ γράφετε τοὺς ἀριθμοὺς μὲ ψηφία 1, 9, 40, 1000 κλπ. Γράφετε: Ἕνα, ἐννέα, σαράντα κλπ. Πολὺ περισσότερο τά... κλάσματα 1½. Στεῖλε μας τίποτα ἄλλο, ἀλλὰ σύντομο. Ὡς μιὰ σελίδα.— ΧΑΡ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΝ. Ἡ ἔκθεσίς σου «Ἀπὸ τὴν ἐκδρομὴ τοῦ Γυμνασίου Κιλκὶς εἰς τὰ Τέμπη» ἀρκετὰ καλή. Τὸ γράμμα σου δὲν μᾶς εὐχαρίστησε πολύ. Ἀπαντήσεις, ὑποδείξεις (ποῦ καὶ πῶς νὰ δημοσιευθῆ ἡ ἔκθεσίς σου, σὲ ποιὸ τεῦχος νὰ σοῦ ἀπαντήσωμε κι' ἕνα σωρὸ ἄλλα). Ἀλλοίμονο ἂν ὅλοι ὅσοι στέλλουν συνεργασία προβάλλουν τὶς ἴδιες ἀξιώσεις μὲ τὶς δικές σου. Ἀλλὰ φαίνεσαι πολὺ μικρὸς καὶ σοῦ τὸ συγχωροῦμε. Στεῖλε μας κάτι ἄλλο σύντομο. Ὄχι ἕξη πυκνογραμμένες σελίδες, σὰν τὴν ἔκθεσί σου.— ΠΕΤΡΟΝ ΜΑΚΡΗΝ. Καλὸ τὸ ποιηματάκι σου. Ὑπεβλήθη στὴν Ἐπιτροπή.— ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΚΑΠΑΚΟΝ. «Ἡ Σουλιωτοπούλα» σου προχειρογραμμένη.— ΖΑΝΝΕΤΟΝ ΔΗΜΟΚΛΕΑΝ. Νὰ ἐπιτύχης ἄδειαν ἐκδόσεως τῶν ποιημάτων σου σὲ ἀφορολόγητο δημοσιογραφικὸ χαρτί, δὲν νομίζομε ὅτι εἶναι δυνατό. Τὸ περιοδικὸ δὲν μπορεῖ νὰ τὸ εἰσηγηθῆ. Στεῖλε τὴ «συλλογή» σου νὰ τὴ διαβάσωμε καὶ νὰ σοῦ ποῦμε τὴ γνώμη μας. Αὐτὸ θὰ τὸ κάμωμε μὲ μεγάλη εὐχαρίστησι. Γιὰ νὰ δημοσιεύσωμε τὴ μουσικὴ τῆς «Προσευχῆς εἰς τὴν 4ην Αὐγούστου» πρέπει νὰ ἔχωμε σχετικὴν ἄδειαν καὶ τοῦ συνθέτου. Φρόντισε νὰ μᾶς δοθῆ. Σημείωσε Σ 214. Ἀπὸ τὸ ποίημά σου «Ἡ Νεολαία στὴ μεγάλη της Μητέρα»:

Γιὰ σὲ Μητέρα τὰ φοροῦμε
τὰ ροῦχα αὐτὰ τῆς λεβεντιᾶς
ψυχὲς ἡρώων νὰ χαροῦνε
Μεσολογγιοῦ καὶ τῆς Γραβιᾶς.

Ἡ λέξι «ροῦχα» δὲν ἀποδίδει ἐκεῖνο, ποὺ θέλεις νὰ πῆς. Τὸ νόημα ζητεῖ τὴ λέξι «στολή». Γράψε τὸ στίχο ἀπ' ἀρχῆς.— ΑΝ. ΤΖΑΜΤΖΗΝ. Μὲ κρυσταλλικὸ φορατή — αὐτὸ ποὺ λέμε «γκαλένα»—δὲν μπορεῖ ν' ἀκουσθῆ τόσο μακριά.—Π. ΓΑΛΙΩΤΗΝ, ΔΗΜ)ΛΟΝ. Ταχυδρομικῶς. Ἀπὸ τὸ ὡραῖο γράμμα σας μεταφέρομε στὴ στήλη αὐτὰ τὰ ἀκόλουθα: «Στὴ γενικὴ ὑπὲρ τοῦ πρασίνου σταυροφορία τῶν Ἑλλήνων, ποὺ ἡ ἀρχή της ἐγκαινιάσθη ἀπὸ τὴν Α. Μ. τὸ Βασιλέα μας καὶ τὸν Μεγάλο μας Ἀρχηγό, ξεσηκωθήκαμε κι' ἐμεῖς οἱ δάσκαλοι, γιατὶ εἴδαμε ὅτι οἱ προσπάθειές μας ἄρχισαν νὰ γενικεύωνται. Καὶ τώρα πλέον μὲ πίστι μεγαλειτέρα στὴν ἀξία τοῦ πρασίνου, θὰ κατεβοῦμε ἀπὸ τὴν ἕδρα καὶ μὲ τὴν ἀξίνα στὸ χέρι, ἐμεῖς οἱ ἴδιοι καὶ οἱ μαθηταί μας θ' ἀποκαταστήσωμε, μὲ πυκνὰ καὶ κτυπητὰ μπαλώματα, στὴν παληά τοι ἐμφάνισι, τὸ καταπράσινο φόρεμα τῆς ξακουσμένης μας Ἑλλάδας».— ΑΝΤ. ΑΠΑΔΟΔΗΜΑΝ. Ὑπεβλήθη στὴν Ἐπιτροπή.— ΜΙΧ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΝ. Ὡραιοτάτη ἡ ἰδέα. Εὖγε! Ξανάγραψέ το προσεκτικώτερα καὶ στεῖλέ το. Εἶναι τόσο καλὸ τὸ θέμα, ποὺ σκεφθήκαμε νὰ σοῦ τὸ διορθώσωμε ἐμεῖς καὶ νὰ τὸ δημοσιεύσωμε, ἀλλὰ προτιμήσαμε νὰ σ' ἀφήσωμε νὰ τὸ κάμης σύ, γιὰ νὰ εἶναι ἐξ ὁλοκλήρου δικό σου. Πρόσεξε ἐκεῖνα τά: εὐχαριστούμουνα, μεταφερόμουνα, ἔδυνε (ὁ ἥλιος). Τὸ περιμένουμε χωρὶς ἄλλο. Μία ὁλόκληρη στήλη στὴ σελίδα «Τὸ βῆμα τῶν νέων» εἶναι δική σου ἀπὸ τώρα. Σημείωσε Π 93.—ΒΑΣ. ΓΚ. Μᾶς γράφεις: «Ἂν καὶ αὐτὸ ἐγκριθῆ ἀκατάλληλο, ἀσφαλῶς θὰ σβύσω τὴ μεγάλη ἰδέα, ποὺ ἔχω γιὰ τὸ ἄτομό μου». Δὲν σκέπτεσαι σωστά, γιὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους λόγους. Θὰ σοῦ τοὺς ποῦμε ἕναν - ἕνα μὲ γράμμα. Ὡς τόσο διάβασε τὸ μῦθο «Ὁ ἀετὸς καὶ ἡ ἀράχνη», ποὺ δημοσιεύθηκε στὸ 8ο τεῦχος.— ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ — ΤΟΥΛΑ ΑΧΟΛΟΥ. Δυστυχῶς δὲν ἐλήφθη. Στεῖλε κάτι ἄλλο.— ΔΗΜΗΤΡΙΟΝ ΘΕΟΧΑΡΙΔΗΝ. Εἶναι γραμμένο καὶ στὶς δύο ὄψεις τοῦ χαρτιοῦ.— ΕΥΣΤ. ΑΘ. ΖΑΧ. Προσοχὴ στὴν κυριολεξία! Μὲ λίγη πε-

Ο ΓΚΟΥΤΖΟΥΚΗΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 491)

ποῦν μὲ τὰ πόδια. Ἔπειτα νὰ τὸν σκεπάζουν μὲ πέτρες. Δὲ σάλευε τὸ σκυλὶ πιά, θὰ ἤτανε πεθαμένο.

Τὴν ὥρα κείνη ἕνας μεγάλος δίσκος κόκκινος φλόγιζε τὴ βουνοπλαγιά. Ὁ ἥλιος κατέβαινε νὰ χαθῆ πίσω ἀπὸ τὸν κάμπο. Τὰ λίγα σύγνεφα βαμμένα κόκκινα, ἄλλαζαν σχήματα. Πότε μαζεύονταν, πότε μεγάλωναν. Ἕνα τριανταφυλλὶ φῶς σκέπαζε καὶ τὸν πέτρινο τάφο τοῦ δύστυχου σκυλιοῦ.

Τὰ παιδιὰ — καὶ γὼ μαζὶ — γύριζαν τώρα χοροπηδῶντας, φωνάζοντας, οὐρλιάζοντας. Ἀκολουθοῦσα καὶ γὼ ἀπὸ πίσω, πότε τρέχοντας νὰ τοὺς προφταίνω καὶ πότε μένοντας πίσω μὲ τὰ μικρά μου βήματα. Στὸ δρόμο ἄκουσα νὰ λένε: — Τοῦδωκα μιὰ στὸ πόδι! — Γὼ τὸν πέτυχα στὸ κεφάλι. — Ἐμένα νἄβλεπες ποῦ τοῦ σακάτεψα τὰ παγίδια, ἔλεγε ὁ πιὸ ἄγριος τῆς παρέας, ὁ Ζαχαρίας, τὸ παιδὶ τοῦ κάπελλα.

Ἐμένα ἕνας κόμπος ἤτανε καθισμένος στὸ λαιμό μου. Εἶχα βαρειὰ ψυχή. Κείνη τὴ νύχτα κοιμήθηκα μ' ἕνα βραχνὰ καὶ ξύπνησα πολλὲς φορὲς τρομαγμένος.

Πέρασαν κάμποσες μέρες καὶ γὼ ἄρχισα νὰ ξεχνῶ τὸ Γκουτζούκη καὶ τὸ θλιβερὸ τέλος του. Ὅταν κάποιο ἀπομεσήμερο, τὴν ὥρα πού, ὅπως πάντα, καθόμουνα στὸ κατώφλι τῆς πόρτας μας, νὰ καὶ βλέπω ἕνα σκυλὶ νὰ μπαίνη στὸ δρόμο τὸ μεγάλο, ποὺ ἄρχιζε κατάντικρυ στὸ σπίτι μας.

Τρίκλιζε καὶ περπατοῦσε σὰν ἕνας ἴσκιος. —Ὁ Γκουτζούκης! εἶπα μέσα μου, ὁ Γκουτζούκης! φώναξα χαρούμενος. Καὶ ἦταν ἀλήθεια αὐτός. Ἔζησε θαμένος ὁ φτωχὸς κάτω ἀπὸ τὰ κοτρώνια, γιὰ νὰ ξαναφανῆ πάλι στὴ ζωὴ ἄσκημος, κουτσός, μὲ τὸ κεφάλι γεμᾶτο πληγές, μὲ τὄνα του μάτι βγαλμένο...

—Ὁ Γκουτζούκης, ὁ Γκουτζούκης, ἀλάλαξαν τὰ παιδιά, βλέποντάς τον νὰ πλησιάζη πρὸς τὸ πηγάδι.

— Μωρὲ αὐτὸς εἶναι ἐφτάψυχος! εἶπε κάποιο παιδί. Αὐτὸς ποτὲ δὲ θὰ πεθάνη...

Ὅλα τὰ παιδιὰ τὸν τριγύρισαν μὲ θαυμασμὸ τώρα τὸν ἥρωα τῶν σκυλιῶν.

Σὰ νὰ μὴ εἶχε τίποτε συμβῆ, μᾶς κοίταζε πάλι χαρούμενος, κουνῶντας τὸ πίσω μέρος τῆς ράχης του. Τὰ παιδιὰ μονομιᾶς ἄλλαξαν γνώμη. Καὶ εἶπαν: —Ὁ φτωχός, ὁ κακομοίρης, ὁ δύστυχος!

Τώρα ἐρχόταν νὰ ξαναπιάση τὴ φιλία μας, νικητὴς τοῦ θανάτου καὶ τῆς κακίας μας. Κανένας δὲν ξανατόλμησε νὰ τὸν ἀγγίξη, παρὰ τὸν ἀκολούθησαν νὰ τρικλίζη, νὰ σέρνεται, ὡς που ἐστάθηκε σὲ μιὰ γωνιὰ στὸν τοῖχο μὲ τὸ κεφάλι τρυπημένο καὶ πλαγιασμένο.

— Φτωχὲ Γκουτζούκη, βαρυόμοιρο σκυλί!

Μιὰ μετάνοια ζωγραφιζότανε στὰ μάτια καὶ στὰ πρόσωπα τῶν παιδιῶν. Νοιώθανε τὸν ἑαυτό τους φταίχτη τοῦ πιὸ τρομεροῦ παιγνιδιοῦ γιὰ ἕνα πλάσμα ἀθῶο καὶ ἄκακο κι' ἀξιαγάπητο.

— Γκουτζούκη, Γκουτζούκη, τοῦ εἶπα γώ, σὰν ἀποτραβήχτηκαν οἱ ἄλλοι, Γκουτζούκη ἔλα νὰ σοῦ δώσω μιὰ μπουκιὰ ἀπὸ τὸ στόμα μου, ἀπὸ τὰ δόντια μου κομμένη.

Καὶ τοῦ ἀπίθωσα μπροστά του τὴ μπουκιά μου, κομμένη μὲ τὰ δόντια. Ὅμως τώρα δὲ σήκωσε τὸ κεφάλι του νὰ τὴν ἀρπάξη ὅπως μιὰ φορὰ στὸν ἀέρα. Μὲ κοίταξε μὲ τὄνα μάτι του χωρὶς νὰ ἔχη τὴ δύναμι νὰ κουνηθῆ ἀπὸ τὴ θέσι του. Εἶχε κουραστῆ ἀπὸ τὸ μακρὺ δρόμο.

Τἄλλο πρωὶ βρήκαμε τὸ Γκουτζούκη ψόφιο στὴ θέσι του, ποὺ εἶχε πιάσει ἀπὸ βραδύς. Εἶχε συρθῆ ὁ φτωχὸς ὡς ἐδῶ γιὰ νὰ πεθάνη κοντὰ στ' ἀγαπημένα του παιδιά, ποὺ χρόνια ἔπαιζε καὶ χόρτασε μὲ τὴν καλὴ διάθεσί τους τὴν πεῖνα του.

Π. Παπαχριστοδούλου

(Συνέχεια τῆς ἀλληλογραφίας)

ρισσοτέρα προσοχή θά κατορθώσης νά χρησιμοποιῆς κάθε φορά τίς λέξεις, πού ταιριάζουν καλύτερα στήν πρότασί σου. Γράφεις «γρηγόρεψε λίγο τό βῆμα της», προφανῶς ἀπό τό «ἐπετάχυνε» τῆς καθαρευούσης. Στή δημοτική δέν ὑπάρχει ρῆμα «γρηγορεύω» μέ τήν ἔννοια τοῦ ἐπιτυγχάνω ἤ ἐπισπεύδω. Λέμε «ἀνοίγω τό βῆμα». Ἀλλοῦ: «μέ σκυφτό τό παραμορφωμένο ἀπό τήν κούρασι νεανικό της πρόσωπο». Λέμε «σκυμμένο ἤ σκυφτό κεφάλι», ὄχι πρόσωπο. Παρακάτω: «ἀκούστηκε ἕνας μακρυνός βουσμός». Λέμε βούσμα ἤ βόϊσμα. Ποτέ βουσμός. Ἀκόμη: «νά τῆς βγάλη τά μούσκεμα και κουρελιασμένα ροῦχα». Τά μουσκεμένα ροῦχα ναί, ἀλλά τά μούσκεμα ροῦχα — νομίζομε — ὄχι. Γράψε μας κάτι ἄλλο, προσεκτικώτερα.— ΙΑΣ. ΚΑΡΑΝΑΣΙΟΝ. Τά «ἡ Μέλισσα» καί «ἡ Βασίλισσα» δέν μᾶς ἱκανοποιοῦν. Ἰδού τό τελευταῖο 4στιχο ἀπό τό «Ἡ Βασίλισσα»:

> Μιά βασίλισσα εἶν' ἐκεῖ,
> τάξις θαῦμα ἐπικρατεῖ
> τάξις τάξις πειθαρχία
> κι' αὐστηρά οἰκονομία.

Τρεῖς φορές ἡ λέξις «τάξις», χωρίς νά ὑπάρχη ποιητική σκοπιμότης. Στοιχουργική ἴσως: γιά νά ὁλοκληρωθῆ ὁ στίχος. Ἀλλά τότε ὁ καθένας θά ἔκανε ποιήματα. Ἤ ὄχι; — Δ. ΤΣΩΝΗΝ. Τό γραμματάκι σου μᾶς συνεκίνησε. Προσπάθησε νά διατηρήσης τήν ὡραία αὐτή φιλοδοξία. Φαίνεσαι παιδάκι μέ καλά αἰσθήματα. Θά σοῦ κακοφανῆ ἄν δημοσιεύσωμε ἐδῶ ἕνα μέρος ἀπό τό γράμμα του; Ὄχι! Ἰδού λοιπόν «ἐν τῇ ἀπαντήσει ἥν μοί ἐδώσατε εἰς τό ὑπ' ἀριθ. 8 φύλλον, μοῦ ἐγράψατε νά δώσω μίαν σχετικήν ἐπιδιόρθωσιν εἰς τό ποίημά μου «Ἑλλάς». Προσεπάθησα λοιπόν ἐργαζόμενος ἐπιμόνως εἰς τό γραφεῖον μου καί κατά τάς ἀνιαράς μου ἀγρυπνίας σκεπτόμενος νά τοῦ δώσω ὅσον τό δυνατόν καλυτέραν διόρθωσιν. Καί τώρα σᾶς τό στέλλω ἤδη διωρθωμένον μέ ὅλας τάς καταβληθείσας προσπαθείας μου. Θά προσπαθήσω καί ἰδίως τώρα μέσα στό λαμπρόν καί στοργικόν Κράτος τῆς 4ης Αὐγούστου νά γράφω διάφορα ποιήματα, διότι ἡ ποίησις μοῦ ἀρέσει, ὑμνῶν τήν ὡραίαν μου Πατρίδα». Πρόσεξε καί σύ Δημητράκη, τό ζήτημα τῆς κυριολεξίας. Προκειμένου περί ποιήματος καί ἄλλων γραπτῶν δέν λέμε «ἐπιδιορθώνω», ἀλλά διορθώνω. Ὄχι λοιπόν «ἐπιδιόρθωσις». Σοῦ συνιστοῦμε ἀκόμη νά γράφης στή δημοτική. Πῶς σοῦ κτυπᾶ στ' αὐτί ἐκεῖνο τό «νά τοῦ δώσω ὅσο τό δυνατόν καλυτέραν διόρθωσιν;» Δημοσιεύομε ἐδῶ τό ποιηματάκι σου:

> Εἶναι τό θεῖο τ' ὄνομα, πού ἀκούω μέ τόσο πόθο
> καί στήν ἀθῶα μου καρδιά χαρά μεγάλη νοιώθω.
> Εἶν' ἡ πατρίς ἡ λατρευτή, πού πρός τή δ[illegible] αἰνει,
> ἀπ' τήν πνοήν τοῦ ἀρχηγοῦ, τρανή, ο[illegible]ωμένη.
> Ἑλλάς μου τά παιδάκια σου πιστά σ' ἀκολουθοῦνε,
> μέσα σέ φάλαγγες πυκνές ἐσένα τραγουδοῦνε.
> Ἑλλάς, πατρίδα μου γλυκειά, νά ζήσης χίλια χρόνια,
> νά βρῆς τή δόξα τήν παληά. Ἑλλάς νά ζῆς αἰώνια.

Μή βιασθῆς νά μᾶς στείλης ἄλλο, ἄν δέν βεβαιωθῆς πρῶτα ὅτι εἶναι πολύ καλό.— ΑΛΕΞ. Μ. ΤΖΑΝΑΚΙΝ. Τό «Χριστούγεννα» καλό ὡς ἔκθεσις. Κάπου γράφεις: «...εἶναι οἱ τρεῖς μάγοι, πού μέ βοηθό λάμποντα ἀστέρα, ἦλθαν ἀπό τά πέρατα τῆς Περσίας κλπ. κλπ.». Προσπάθησε νά βρῆς ἄλλη λέξι ἀντί τῆς λέξεως «βοηθό». Θυμᾶσαι, βέβαια. Τό ἀστέρι ὡδήγησε τούς μάγους. Λοιπόν; — ΒΑΓΓΟΝ ΖΑΧ. Πολλά καί ἀσυγχώρητα ὀρθογραφικά λάθη: ἦταν (μέ δασεῖα), στόν χαμῶ ἀντί στόν χαμό, στό χεῖλος (μέ ὀξεῖα), ἡ ὁποῖα (μέ περισπωμένη). Καί ὅμως ξέρεις γραμματική, ἀφοῦ γράφεις σωστά πολλές ἄλλες λέξεις καί ἰδίως τίς καταλήξεις τῶν ρημάτων: «τείνονται» καί ἄλλα. Βιάζεσαι! Πρόσεξε ἐπίσης τίς δασυνόμενες λέξεις. Ἐπειδή πολλοί κάνουν τό ἴδιο λάθος, παραθέτομε ἐδῶ τίς πιό εὔχρηστες δασυνόμενες λέξεις, μέ ἀλφαβητική σειρά: Ἁβρός, ἅγιος, ἁγνός, Ἅδης, ἁδρός, αἷμα, Αἷμος, αἵρεσις, ἅλας (ἁλάτι), ἅλμα, (πήδημα) ἅλυσος (ἁλυσίδα), ἁλωνίζω (ἁλώνι), ἅλωσις (ἡ ἅλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως), ἅμα, ἅμαξα (ἁμάξι, ἁμαξᾶς), ἁμαρτάνω (ἁμαρτία, ἁμαρτωλός), ἅμιλλα (συνερισιά, διαγωνισμός). ἁπαλός, ἁπλώνω, ἅρμα (ἅρματα μάχης), ἁρμόζω (=ταιριάζω), ἁρπάζω, ἁψίς (ἁψίδα), ἕδρα (τοῦ δασκάλου), ἑδώλιο (τοῦ κατηγορουμένου, στό δικαστήριο), εἱρκτή (φυλακή), Ἑλένη, ἕλιξ (ὁ ἕλικας ἤ ἡ ἕλικα τοῦ βαποριοῦ), ἕλκω (=σύρω), Ἑλλάς, Ἕλλη, ἕνεκα (=ἐξ αἰτίας), ἑξῆς (=κατά σειράν, ἀπό τώρα καί στό ἑξῆς), ἕξις (=κάτι περισσότερο ἀπό συνήθεια, τοῦ ἔγινε πιά ἕξις), ἑορτή, ἕπομαι (τά ἑπόμενα, προηγοῦνται οἱ Σκαπανεῖς καί ἕπονται (ἀκολουθοῦν) οἱ Φαλαγγῖτες), ἕρμαιο (στ' ἀρχαῖα=ἀνέλπιστο κέρδος, σημερινή μεταφορική ἔννοια=θῦμα, ἕρμαιο τῆς τύχης), ἑρμάρι, ἑρμηνεύω (ἑρμηνεία), Ἑρμῆς, ἑρμητικῶς (ἔκλεισε τήν πόρτα ἑρμητικῶς), ἕρπω (σύρομαι μέ τήν κοιλιά, ζῶα ἑρπετά δηλ. τά φίδια κλπ.), ἑσπέρα, ἑστία, ἑστιατόριο, ἑταιρεία, ἕτοιμος, εὑρίσκω (βρίσκω), ἕως (ἕως ὅτου), ἡγεμών, ἡγοῦμαι, ἡλικία, ἥλιος, ἡμέρα, ἥμερος, ἥμισυς (μισός), ἡνία, Ἥρα, Ἡρακλῆς, Ἡρώ, Ἡρώδης, ἥρως, ἥσυχος, ἧττα (τοῦ στρατοῦ), ἡφαίστειο, Ἥφαιστος, ἱδρύω (ἕνα Σύλλογο, μιά Τράπεζα κλπ.), ἱδρώς, ἱέραξ, ἱερός, ἱκανός, ἱκετεύω (τόν Θεό), ἵνα (γιά νά, ὅπως, παρακαλῶ ἵνα μοῦ κλπ.), ἵππος, ἵπταμαι (πετῶ), ἵσταμαι (ὀρθός), ἱστορία, ἱστός (τό κατάρτι τοῦ πλοίου, ἱστός ἀράχνης), ὁδός, ὅλος, ὁμαλός (δρόμος), ὁμάς (ποδοσφαιρική), Ὅμηρος, ὅμιλος (ἐρασιτεχνῶν), ὁμιλῶ (ὁμιλία, ὁμιλητής κλπ.), ὁμίχλη (καταχνιά), ὅμοιος (ἴδιος, ἀπαράλλαχτος), ὁμοῦ (μαζί), ὅμως (τοῦ τό εἶπα δυό φορές, αὐτός ὅμως δέν τὄκαμε), ὅπλο, ὅπου, ὅπως, ὅρασις (τά μάτια, ὅραμα=θέαμα, ὀπτασία), ὁρίζω (ὁριστικός, ὁριστικῶς, ὁριστικά, ὡρισμένος κλπ.), ὅρκος, ὁρμαθός, ὅρμος, ὁρμῶ, ὅρος (ἔβαλα τούς ὅρους του), ὅσιος, ὅταν, ὅτι, οὕτω, ὥρα, ὡραῖος, ὥριμος (καρπός), ὡς (τό μεσημέρι πρέπει νἄχη ἔρθει). Ἐπίσης παίρνουν δασεῖα ὅλες οἱ λέξεις πού ἀρχίζουν ἀπό υ (ὑπάρχει, ὕπνος, ὑγρασία κλπ.), τ' ἀριθμητικά ἕνας, ἕξ, ἑπτά, ἑκατό καί τά παράγωγά των, ἕνας - ἑνικός κλπ., ἕξη - ἑβδομάς κλπ., ἑκατό - ἑκατοστάρι κλπ. Παίρνουν δασεῖα οἱ ἀναφορικές ἀντωνυμίες ὁ ὁποῖος, ἡ ὁποία, τό ὁποῖον (στή δημοτική πού, ὄχι μέ περισπωμένη) καί — περιττό νά τό ποῦμε βέβαια — τά ἄρθρα ὁ, ἡ, οἱ καί αἱ (πού στή δημοτική δέν τό χρησιμοποιοῦμε: οἱ καί γιά τά δύο γένη). Σίγουρα θά πῇς: — «Μά τί χρειάζονται λοιπόν αὐτά τά πνεύματα;» Ἔ! λίγη ὑπομονή. Θά ρθῆ κι' αὐτῶν ἡ ὥρα τους. Ποῦ θά πάη; — ΜΑΝ ΑΝΤΩΝΙΟΥ. Ἔτσι εἶναι ὅπως μᾶς τά γράφεις. «Ἡ Νεολαία» ἀνήκει σέ σᾶς, κοπιάζει γιά σᾶς, προσπαθεῖ νά κάνη τί καλύτερο γιά σᾶς. — ΜΑΝ. ΓΑΓΑΝΗΝ. Δέν χάνεται ἀπολύτως τίποτε, φθάνει νά τό... λάβωμε. Τό ἐγράψαμε καί ἄλλη φορά. Τηροῦμε προτεραιότητα. Τό Χριστουγεννιάτικο ποίημά σου εἶναι ἀπό τά καλύτερα, πού ἐλάβαμε. Ἰδού δύο τετράστιχα:

> Μά ξάφνου μέσ' στή σιγαλιά καμπάνα νά χτυπάη
> χαρούμενα ἀκούστηκε. Ἐλούσθηκε ὁ οὐρανός
> μέ φῶς γλυκό, ὑπέρλαμπρο, πού ἀστέρι ἕνα σκορπάει.
> Στή Βηθλεέμ γεννήθηκε ὁ Λυτρωτής Χριστός.
>
> Μέ μιᾶς φύγαν οἱ θύμησες καί πιά δέν ὑποφέρει
> ἀπό τή μαύρη σκοτεινιά ἡ δόλια μου καρδιά,
> γιατί πλέρια τή φώτισε τῶν Μάγων τό ἀστέρι
> καί σκόρπισε τριγύρω μου γλυκειά παρηγοριά.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΣΚΑΠΑΝΕΩΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΝ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ. Στεῖλε κανένα «ἔξυπνο καί κουτό» ἤ κανένα αἴνιγμα, ἀλλά νά εἶναι εὔκολο. — ΙΩΑΝΝΗΝ ΒΑΡΔΑΚΗΝ. Ὄχι, καλέ. Δέ θέλει νά πῆ τέτοια πράγματα. Ἐσύ μᾶς ἔγραφες ὁλόκληρο πολιτικό ἄρθρο! Κοίταξε τίς ἀπαντήσεις, πού ἐδημοσιεύσαμε στά προηγούμενα τεύχη.— Γ. ΦΤΙΚΑΝ. Βεβαίως, αὐτό θέλει νά πῆ: ὅτι ἡ ψευτοϋπερηφάνεια τιμωρεῖται. Ὁ Γ. Γαρουφαλίδης μᾶς ἔστειλε ἕνα γραμματάκι καί μᾶς λέγει: «Στέλνω, ἀγαπητή μου «Νεολαία», τό μικρό αὐτό ποιηματάκι, πού εἶναι βγαλμένο μέσα ἀπό τήν καρδιά μου. Εἶναι τό πρῶτο, πού γράφω.

> Σημαία, πού τά στήθη σου
> κρύβουν χαρές καί λύπες,
> σκύψε καί φίλησε ἁπαλά
> τούς τάφους τῶν ἡρώων,
> ἀφοῦ γιά σέ στερήθηκαν
> τή γλυκειά καί ρόδινη ζωή
> ὦ! σημαία γαλανή».

Διάβασέ το δυνατά, Γαρουφαλίδη. Ὡς τό πέμπτο στιχάκι πάει καλά, μ' ἀπό κεῖ καί κάτω βάζει... ὁλοταχῶς. Μήπως ἔκαμες λάθος ὅταν τό... ἀντέγραφες στό καθαρό; — ΚΙ' ΑΛΛΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ. Ο ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΜΑΤΑΡΑΓΚΑΣ. Νά ἕνα τετράστιχο ἀπό τό μεγάλο ποίημα, πού μᾶς ἔστειλε:

> Ἔπαψαν ὅλα ἔπαψαν
> γιατ' ἦλθε ὁ Ἀρχηγός
> καί στάθηκε ἀπό πάνω μας
> σάν ἄξιος στρατηγός.

Ὁ ΣΚΑΠΑΝΕΑΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΗΣ ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ μᾶς γράφει: «Κάθε Σάββατο σέ περιμένω ἀπό τά χέρια τοῦ δασκάλου μας πού σέ μοιράζει. Σέ διαβάζω καί σ' ἔχω πάντα κοντά μου. Ὅλα τά παιδιά σοῦ στέλνουν ἀπό κάτι νά τό γράψης. Γι' αὐτό σοῦ στέλνω κι' ἐγώ αὐτό τό ποίημα. Ἄν εἶναι καλό γράψε το». Προσέξετε, παιδιά, τί ὡραῖες μικρές - μικρές φρασοῦλες! Μπράβο σου, Δημητράκη. Καί ὅταν μεγαλώσης ἔτσι νά γράφης. Τό χαρήκαμε τό γραμματάκι σου. Νά καί τό ποίημά σου:

> Σήκω ἀπάνω Νεολαία
> ἦρθε ἡ μέρα ἡ γιορτινή,
> πού ἡ Ἑλλάδα μας πιό νέα
> θέλει ὁ Ἀρχηγός μας νά γενῆ.
>
> Μέ βλέμμα χαρωπό προσμένει
> ἡ λεβέντικη ψυχή
> νά σέ δῆ ἀντρειωμένη,
> ἕνα σῶμα μιά ψυχή.
>
> Σήκω ἐπάνω Νεολαία!
> μιά σημαία καρτερεῖ
> νά τῆς δώσης περηφάνεια,
> δόξες, νίκη καί τιμή.
>
> Ἐμπρός λοιπόν! Τί καρτερεῖς
> μ' ἕνα νέο ἐνθουσιασμό
> δῶσε βάσι γιά θεμέλιο
> στόν Τρίτο μας πολιτισμό.

Τώρα πού τό εἶδες τυπωμένο προσπάθησε νά βρῆς πού «σκοντάφτουν» τά στιχάκια καί γράψε μας. Περιμένομε.— Ὁ ΚΩΣΤΑΚΗΣ ΤΕΤΤΩΝΗΣ ἀπό τά Καρδάμυλα τῆς Χίου — ἕνα χωριό σωστός Παράδεισος — μᾶς ἔστειλε ἕνα ποίημα, πού τό ἔγραψαν τά ξαδελφάκια του Δημητράκης καί Ρήγαινα (ἔτσι μᾶς τήν γράφει) Σκαρδέλη, πού μένουν στήν Ἀμερική. Τό ποίημα εἶναι αὐτό:

> Ἀπ' τά γλυκά μου ὄνειρα ἐξύπνησα μιά μέρα
> καί κάθησα καί σκέφτηκα μέ μάτια βουρκωμένα
> ποιανῆς γενιᾶς παιδί 'μαι γώ, ποιά εἶναι ἡ φυλή μου,
> ποιά χώρα μέ ἐγέννησε, ποιά ἡ καταγωγή μου.
>
> Καί μοὖπαν ἡ μαμάκα μου μαζί καί ἡ γιαγιά μου,
> πώς μάνα μου εἶναι ἡ Ἑλλάς κι' ἡ Ἀμερική νουνά μου
> καί ἀπό τότε ἔνοιωσα διπλῆ μέσ' στήν καρδιά μου
> ἀγάπη στήν Πατρίδα μου, στή νιά καί στήν παληά μου.

Ἡ ΣΚΑΠΑΝΙΣΣΑ ΜΑΡΙΚΑ ΕΥΑΓΓ. ΒΕΛΙΣΣΑΡΗ ἔστειλε τίς εὐχές της εἰς τόν Ἀρχηγό μας κ. Ἰωάννην Μεταξᾶν. Γράφει:

Παρακαλοῦμε ὁλόψυχα τόν Κύριο καί Θεό μας νά δίδη ὑγεία καί χαρά στόν Μέγαν Ἀρχηγό μας.

Ἡ ΚΑΤΙΝΑ ΣΑΜΑΡΑ τῆς Γ' τάξεως τοῦ Γυμνασίου Τσοτυλίου μᾶς γράφει: «Τό παραμυθάκι «Ὁ ἀετός καί ἡ ἀράχνη» μᾶς διδάσκει ὅτι δέν πρέπει νά βασιζώμεθα εἰς τήν ἱκανότητα ἤ τήν ὑποστήριξι τῶν ἄλλων, ἀλλά κυρίως στήν ἰδική μας ἱκανότητα. Ἔτσι μόνο θά μπορέσωμε νά φθάσωμε μιά μέρα ψηλά χωρίς κανένα κίνδυνο νά πέσωμε».

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΠΝΕΥΜΑΤ. ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Κ. ΜΑΚΡΗΝ, Ἄργος. Δέν δημοσιεύομεν ἀλγεβρικά προβλήματα. Τά ἄλλα ἀνεπιτυχῆ.— Γ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΝ, Τρίπολιν. Ἀπορρίπτονται.— Ρ. ΤΑΚΗΝ, Κωνσταντινούπολιν. Στεῖλτε κάτι εὐκολώτερον.— ΑΡ. ΣΑΝΝΑΝ, Κηφισιάν. Ἐγκρίνεται ἡ ἀκροστιχίς.— Γ. ΦΤΙΚΑΝ, Θεσσαλονίκην, Γ. Π. ΦΟΥΣΤΑΝΟΝ, Ἐνταῦθα. Δέν ἔχετε ἀντιληφθῆ τόν μηχανισμόν τῶν κρυπτογραφικῶν.— Π. ΛΕΦΟΠΟΥΛΟΝ. Συγχαρητήρια γιά τίς λύσεις.— Π. Ι. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΝ, Κατερίνην. Τά σταυρόλεξα μέ παραστάσεις, πρέπει νά σχεδιάζωνται μέ σινικήν.— Μ. Ε. ΜΑΤΣΑΚΗΝ, Πειραιᾶ. Εὐχαριστοῦμεν διά τήν νέαν σας συνεργασίαν.— Α. Χ. ΚΟΥΡΤΗΝ, Μελιγαλᾶ. Καλό, ἀλλά τό 1 καθέτως (Θήρα), δέν διασταυρώνεται ἐπαρκῶς.— Β. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΝ, Μελιγαλᾶ. Ἐγκρίνονται, ἐκτός τοῦ σταυρολέξου.— Ε. Γ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΤΟΝ, Ἰθάκην. Ἡ πρωτοχρονιά πέρασε. Ἐξ ἄλλου δέν ἦτο μέ σινική μελάνη.— Η. Π. ΜΑΝΩΛΑΚΟΝ, Σπάρτην. Ἐγκρίνεται ἡ Ποικίλη.— Ι. ΜΑΘΙΟΥΔΑΚΗΝ. Γνωστές οἱ ἀσκήσεις σας.— Ν. ΝΑΖΟΠΟΥΛΟΝ, Ἐνταῦθα. Ἀπορρίπτεται. — Π. Μ. ΠΡΙΓΓΟΥΡΗΝ, Ἀδρίτσαιναν. Οἱ λύσεις σωστές. Οἱ ἀσκήσεις, δυστυχῶς, ἀνεπιτυχεῖς.— Ν. Δ. ΛΑΜΝΑΤΟΝ, Ναύπακτον. Ἀπορρίπτονται. — Α. ΣΤΟΥΡΓΙΩΤΗΝ, Κορωπί. Ἐγκρίνονται.— Π. Β. ΤΣΟΚΑΝ, Πύλον. Ἐγκρίνονται αἱ ἀσκήσεις.— Μ. ΠΕΚΟΥΣΗ, Σέρρας. Συγχαρητήρια. Ἐγκρίνονται.— Τ. Π. ΓΚΙΝΗΝ, Λάρισαν. Δυστυχῶς, ἀνεπιτυχές (ΝΞΟ. ΑΞΑΡΑΙ). Νά γράφετε ἀπό τή μία ὄψι τοῦ χαρτιοῦ.— Α. ΔΟΥΚΟΥΜΟΠΟΥΛΟΝ, Ἐνταῦθα. Εὐχαριστοῦμε. Ἐγκρίνονται. —ΑΓΝΩΣΤΟΝ, Πάτρας. Καί διά δευτέραν φοράν... Τί πρέπει νά γίνη ἀφοῦ δέν εἶναι καλά; Ὑπογράφετε εὐανάγνωστα ἄλλη φορά.

Τύποις : «ΠΥΡΣΟΥ» Α. Ε.

